ΝΑ ΑΠΑΞΙΩΣΟΥΜΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Αριθμ. Φύλλου 173
ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
2017
1,5 ΕΥΡΩ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Πάρε από τους βωμούς του παρελθόντος τη φωτιά, και όχι τις στάχτες...

Ζαν Ζωρές

2017
1,5 ΕΥΡΩ

Πάρε από τους βωμούς του παρελθόντος
τη φωτιά, και όχι τις στάχτες...
Ζαν Ζωρές

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ... ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον Κύκλο Σύνταξης

Η ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΜΝΗΜΗ όσων αγωνίζονται με σταθερότητα και συνέπεια για έναν κόσμο ελεύθερο και ανεξούσιο, όπως είναι γνωστό δεν διδάσκεται, ούτε επιβάλλεται. Αν, όμως, για κάτι αξίζει να πενθούμε πραγματικά είναι η απώλεια μέρους αυτής της μνήμης και η απαξίωσή της, όχι γιατί το παρελθόν μπορεί να αναπαραχθεί, αλλά γιατί τίποτα δεν επανέρχεται «ακάλεστο».

Η μνήμη, λοιπόν, κατέχει ίσως μόνο ό,τι απωλέσαμε. Πολλές φορές ακριβώς γιατί πενθούμε για αυτήν την απώλεια, προσπαθούμε μέσω της φαντασίας να αναπλάσουμε γεγονότα και καταστάσεις του παρελθόντος, ξορκίζοντας την αίσθηση ότι μπαίνουμε σε μια «περιοχή» ομιχλώδη, ότι «αυτά κάποιος άλλος τα έζησε» και όχι εμείς. Πιστεύουμε, μάλιστα, σε ορισμένες περιπτώσεις ότι τα όσα «είδαμε» και τώρα δεν βλέπουμε πια, έχουν πάρει μαζί τους παντοτινά και ένα μέρος της «όρασής» μας, ένα μέρος της α-λήθειας.

Ευτυχώς η πραγματικότητα είναι διαφορετική.

Τα γενόμενα ουκ απογίγνονται.

Και όμως, κάθε μορφής εξουσία διεκδικεί το δικαίωμα πάντα δια της επιβολής, πρώτα στην λεηλασία του παρελθόντος και στην συνέχεια ακόμα και στην ολική διαγραφή του. Έτσι, η λήθη μετατρέπει τους υπηκόους σε νάνους του Ντοστογιέφσκι, οι οποίοι, καθώς τους έχει αφαιρεθεί το δέρμα, πληγώνονται απ' ότι και αν τους αγγίζει.

Η κυριαρχία επιβάλλεται, αλλά και αναπαράγεται με μεγαλύτερη ευκολία σε ανίσχυρους ανθρώπους, δηλαδή σε ανθρώπους, στους οποίους έχει εμπεδωθεί η πεποίθηση ότι οι αλυσίδες τις οποίες φορούν δεν μπορούν να σπάσουν. Και νομίζουν ότι δεν μπορούν να σπάσουν αυτές τις αλυσίδες μόνο και μόνο γιατί αναγνωρίζουν την κατοχή του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος σε εκείνους που διαφεντεύουν τις ζωές τους.

Οι υπόλοιποι παρουσιάζονται σαν μιάσματα, ή το πολύ-πολύ σαν ακίνδυνοι γραφικοί, που φθάνει να απομονωθούν για να μην μολύνουν με οποιαδήποτε «παρέκκλιση».

Και ποια μπορεί να θεωρηθεί μεγαλύτερη «παρέκκλιση» από εκείνη που διαπράττουν οι επιμένοντες να θυμούνται αντί να αναρωτιούνται γενικά και αόριστα «και τώρα τι κάνουμε» ή να

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗ ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΞΑΡΧΕΙΩΝ (1): ΑΛΛΟΥ ΤΑ ΚΑΚΑΡΙΣΜΑΤΑ, ΑΛΛΟΥ ΓΕΝΝΟΥΝ ΟΙ ΚΟΤΕΣ...

Οι εξελίξεις ραγδαίες και συγκλονιστικές και κυρίως «απρόβλεπτες» κρατούν με κομμένη την ανάσα ακόμα και τους πιο καχύποπτους σε παρόμοιες περιπτώσεις... Λέμε τώρα και κάτι παραπάνω, γιατί αν τα πάρουμε όλα στα σοβαρά χαθήκαμε...

Συνδικαλιστές αστυνομικοί καλούν σε συγκέντρωση στις 29 Ιουνίου στην πλατεία Εξαρχείων με θέμα ***Ανοιχτές και Ελεύθερες Πόλεις***, ενώ σε σχετική αφίσα ένα λευκό περιστέρι και ένας υπέρλαμπρος ήλιος βρίσκονται στο κέντρο του κάδρου που ορίζεται από ένα διάπλατα ανοικτό παράθυρο, ενώ ακριβώς από κάτω φιγουράρει με μεγαλοπρέπεια η αριστοτελική ρήση «***Ώσπερ σώμα στερηθέν ψυχής πίπτει, ούτω και πόλις, μη όντων νόμων καταλύεται***».

Οι μπάτσοι-φιλόσοφοι, λοιπόν, είδαν και αποείδαν με την «ανομία» στην περιοχή και αποφάσισαν να καλέσουν σε φιλοσοφική ημερίδα, ενώ σύμφωνα με έγκυρες πληροφορίες το κέτερινγκ της συγκέντρωσης έχει αναλάβει το γνωστό ψητοπωλείο Κάβουρας, ενώ στο γνωστό ξενοδοχείο που βρίσκεται απέναντι ακριβώς από το εκλεκτό εδεσματοπωλείο, θα μπορούν όσοι από τους συγκεντρωμένους εξαντλούνται να βρίσκουν τις απαραίτητες «παροχές», που με επαγγελματισμό και συνέπεια διαθέτει η διεύθυνση.

Το κοσμικό αυτό γεγονός, όμως, δεν άρεσε απ' ότι καταλάβαμε σε κανέναν. Κανείς δεν το είδε θετικά εκτός από εμάς, όπως αντιληφθήκαμε σύντομα και με μεγάλη στενοχώρια είναι η αλήθεια.

Και πρώτα απ' όλα δεν άρεσε στον αρμόδιο

και στον πόλεμο ανάμεσα σε αντίπαλες πλευρές, αυτό δεν σημαίνει ότι είμαστε ανεκτικοί σε φαινόμενα ανομίας».

Άρα, σύμφωνα με τον Τόσκα, η συγκεκριμένη πρωτοβουλία των συνδικαλιστών αστυνομικών δεν βοηθάει στο ευρύτερο σχέδιο «εξομάλυνσης», που εξελίσσεται και μέσα από τον διάλογο με συλλογικότητες, που έχουν κληθεί εδώ και ένα χρόνο να συζητήσουν το «πρόβλημα» και οι οποίες προφανώς έχουν ανταποκριθεί, όπως επιβεβαιώνει ο ίδιος ο Τόσκας.

Η επιμονή του, μάλιστα, να ρίχνει αρκετό βάρος και σε αυτό τον δρόμο της «διευθέτησης» δείχνει ότι τα αποτελέσματα που προσδοκά δεν είναι διόλου αμελητέα. Μ' άλλα λόγια, η ανταπόκριση, που εξασφάλισε δεν είναι μόνο θετική, αλλά και ήδη προσοδοφόρα, και απ' ότι φαίνεται θα είναι ακόμη περισσότερο στο άμεσο μέλλον. Επομένως, δεν έχει κάποιο λόγο ούτε να αποδέχεται ούτε να πριμοδοτεί κινήσεις που ενδεχομένως θα καθυστερήσουν έστω και για λίγο τις δρομολογημένες εξελίξεις. Κινήσεις που θα αναγκάσουν σε πρόσκαιρη ανακωχή αντιτιθέμενα κινηματικά συμφέροντα, ή στην χειρότερη θα αποτελέσουν αφορμή για την εκδήλωση χαοτικών καταστάσεων. Και τέλος τέλος κινήσεις αχρείαστες και ανήμπορες να προσθέσουν στις δυνατότητες που ήδη επιδεικνύει η «κινηματική» προστασία με τα αστυνομικά καθήκοντα που της έχουν παραχωρηθεί, όσον αφορά την τάξη και την ασφάλεια της περιοχής και φυσικά των καταστηματαρχαίων της...

Ενάντιος στην συγκέντρωση είναι και ο Κυριάκος Μητσοτάκης ο οποίος δήλωσε χαρακτηριστικά σε συνέντευξή του στον Σκάι Ρόιτερ: «*Το σκέφτηκα πολύ*», είπε, «*σίγουρα θα ταράξω τα νερά αλλά θεωρώ ότι αυτή τη στιγμή δεν πρέπει να γίνει μια τέτοια εκδήλωση στο χώρο των Εξαρχείων αλλά αντιθέτως* ***πρέπει να γίνει μια αστυνομική επιχείρηση για να καθαρίσουν τα Εξάρχεια****, αλλά τέτοια εντολή δεν έχει δοθεί από αυτούς που πρέπει να τη δώσουν*». Ο Μητσοτάκης σε παρεμφερείς δηλώσεις του αρχικά σημείωσε ότι δεν διέκρινε για ποιο λόγο δεν θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί,

αναπαραχθεί, αλλά γιατί τίποτα δεν επανέρχεται «ακάλεστο».

Η μνήμη, λοιπόν, κατέχει ίσως μόνο ό,τι απωλέσαμε. Πολλές φορές ακριβώς γιατί πενθούμε για αυτήν την απώλεια, προσπαθούμε μέσω της φαντασίας να αναπλάσουμε γεγονότα και καταστάσεις του παρελθόντος, ξορκίζοντας την αίσθηση ότι μπαίνουμε σε μια «περιοχή» ομιχλώδη, ότι «αυτά κάποιος άλλος τα έζησε» και όχι εμείς. Πιστεύουμε, μάλιστα, σε ορισμένες περιπτώσεις ότι τα όσα «είδαμε» και τώρα δεν βλέπουμε πια, έχουν πάρει μαζί τους παντοτινά και ένα μέρος της «όρασής» μας, ένα μέρος της α-λήθειας.

Ευτυχώς η πραγματικότητα είναι διαφορετική.

Τα γενόμενα ουκ απογίγνονται.

Και όμως, κάθε μορφής εξουσία διεκδικεί το δικαίωμα πάντα δια της επιβολής, πρώτα στην λεηλασία του παρελθόντος και στην συνέχεια ακόμα και στην ολική διαγραφή του. Έτσι, η λήθη μετατρέπει τους υπηκόους σε νάνους του Ντοστογιέφσκι, οι οποίοι, καθώς τους έχει αφαιρεθεί το δέρμα, πληγώνονται απ' ότι και αν τους αγγίζει.

Η κυριαρχία επιβάλλεται, αλλά και αναπαράγεται με μεγαλύτερη ευκολία σε ανίσχυρους ανθρώπους, δηλαδή σε ανθρώπους, στους οποίους έχει εμπεδωθεί η πεποίθηση ότι οι αλυσίδες τις οποίες φορούν δεν μπορούν να σπάσουν. Και νομίζουν ότι δεν μπορούν να σπάσουν αυτές τις αλυσίδες μόνο και μόνο γιατί αναγνωρίζουν την κατοχή του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος σε εκείνους που διαφεντεύουν τις ζωές τους.

Οι υπόλοιποι παρουσιάζονται σαν μιάσματα, ή το πολύ-πολύ σαν ακίνδυνοι γραφικοί, που φθάνει να απομονωθούν για να μην μολύνουν με οποιαδήποτε «παρέκκλιση».

Και ποια μπορεί να θεωρηθεί μεγαλύτερη «παρέκκλιση» από εκείνη που διαπράττουν οι επιμένοντες να θυμούνται αντί να αναρωτιούνται γενικά και αόριστα «και τώρα τι κάνουμε» ή να κατεβάζουν το κεφάλι αποδεχόμενοι ότι δεν μπορούν να κάνουν τίποτα ή ακόμα χειρότερα να διεκδικούν τα ψίχουλα που πέφτουν από το εξουσιαστικό τραπέζι;

Να επιμείνουμε, λοιπόν, δίχως υπαναχωρήσεις δίχως διάθεση συναλλαγής. Όχι γιατί οφείλουμε να παραμείνουμε αθεράπευτα αισιόδοξοι.

Όπως έγραφε ο Κωστής Παπαγιώργης, «θα πρέπει να αποδεχθούμε ότι κάτω από το καθημερινό εγώ, τον υπηρέτη του παρόντος, ρέει ασύδοτα ένα βαθύτερο ρεύμα ζωής, που μιλάει την δική του γλώσσα και αντιδρά αναρχικά και συνάμα με πλήρη ακρίβεια. Μέσα από τις ανυπολόγιστες μνημονικές παραστάσεις διαλέγει την μία, ειδικά εκείνην που ταιριάζει στο παρόν ερέθισμα».

Και κάτι ακόμη.

Η φράση «Πάρθια βέλη» περιγράφει το ξαφνικό και ύπουλο χτύπημα που δεχόμαστε. Πολλές φορές με «βέλη» αρπαγμένα από την δική μας την φαρέτρα, χτυπήματα που δεχόμαστε από

ΑΛΛΟΥ ΤΑ ΚΑΚΑΡΙΣΜΑΤΑ, ΑΛΛΟΥ ΓΕΝΝΟΥΝ ΟΙ ΚΟΤΕΣ...

Οι εξελίξεις ραγδαίες και συγκλονιστικές και κυρίως «απρόβλεπτες» κρατούν με κομμένη την ανάσα ακόμα και τους πιο καχύποπτους σε παρόμοιες περιπτώσεις... Λέμε τώρα και κάτι παραπάνω, γιατί αν τα πάρουμε όλα στα σοβαρά χαθήκαμε...

Συνδικαλιστές αστυνομικοί καλούν σε συγκέντρωση στις 29 Ιουνίου στην πλατεία Εξαρχείων με θέμα ***Ανοιχτές και Ελεύθερες Πόλεις***, ενώ σε σχετική αφίσα ένα λευκό περιστέρι και ένας υπέρλαμπρος ήλιος βρίσκονται στο κέντρο του κάδρου που ορίζεται από ένα διάπλατα ανοικτό παράθυρο, ενώ ακριβώς από κάτω φιγουράρει με μεγαλοπρέπεια η αριστοτελική ρήση «***Ώσπερ σώμα στερηθέν ψυχής πίπτει, ούτω και πόλις, μη όντων νόμων καταλύεται***».

Οι μπάτσοι-φιλόσοφοι, λοιπόν, είδαν και αποείδαν με την «ανομία» στην περιοχή και αποφάσισαν να καλέσουν σε φιλοσοφική ημερίδα, ενώ σύμφωνα με έγκυρες πληροφορίες το κέτερινγκ της συγκέντρωσης έχει αναλάβει το γνωστό ψητοπωλείο Κάβουρας, ενώ στο γνωστό ξενοδοχείο που βρίσκεται απέναντι ακριβώς από το εκλεκτό εδεσματοπωλείο, θα μπορούν όσοι από τους συγκεντρωμένους εξαντλούνται να βρίσκουν τις απαραίτητες «παροχές», που με επαγγελματισμό και συνέπεια διαθέτει η διεύθυνση.

Το κοσμικό αυτό γεγονός, όμως, δεν άρεσε απ' ότι καταλάβαμε σε κανέναν. Κανείς δεν το είδε θετικά εκτός από εμάς, όπως αντιληφθήκαμε σύντομα και με μεγάλη στενοχώρια είναι η αλήθεια.

Και πρώτα απ' όλα δεν άρεσε στον αρμόδιο υπουργό δημόσιας τάξης κ. Τόσκα, ή μάλλον, όχι απλά δεν του άρεσε, αλλά δεν του άρεσε καθόλου. Μιλώντας στο κεντρικό δελτίο ειδήσεων του ΑΝΤ1, δήλωσε ότι η εκδήλωση των αστυνομικών «**χαλάει το ευρύτερο σχέδιο εξομάλυνσης της περιοχής**», αφήνοντας ευθέως να υπονοηθεί ότι υπάρχει **πολιτική υποκίνηση** τονίζοντας πως «έτυχε της άμεσης υποστήριξης του κ. Άδωνι Γεωργιάδη».

«Η αστυνομία, όπως και ο στρατός είναι «εργαλεία του κράτους, νόμιμης βίας και έτσι πρέπει να λειτουργούν», πρόσθεσε χαρακτηριστικά σημειώνοντας ότι στα Εξάρχεια θα πρέπει να μπορούν να κάνουν εκδηλώσεις πολίτες και κάτοικοι της περιοχής.

Μάλιστα. Το συγκεκριμένο κάλεσμα δηλαδή σύμφωνα με τον Τόσκα δημιουργεί προβλήματα

βαιώνει ο ίδιος ο Τόσκας.

Η επιμονή του, μάλιστα, να ρίχνει αρκετό βάρος και σε αυτό τον δρόμο της «διευθέτησης» δείχνει ότι τα αποτελέσματα που προσδοκά δεν είναι διόλου αμελητέα. Μ' άλλα λόγια, η ανταπόκριση, που εξασφάλισε δεν είναι μόνο θετική, αλλά και ήδη προσοδοφόρα, και απ' ότι φαίνεται θα είναι ακόμη περισσότερο στο άμεσο μέλλον. Επομένως, δεν έχει κάποιο λόγο ούτε να αποδέχεται ούτε να πριμοδοτεί κινήσεις που ενδεχομένως θα καθυστερήσουν έστω και για λίγο τις δρομολογημένες εξελίξεις. Κινήσεις που θα αναγκάσουν σε πρόσκαιρη ανακωχή αντιτιθέμενα κινηματικά συμφέροντα, ή στην χειρότερη θα αποτελέσουν αφορμή για την εκδήλωση χαοτικών καταστάσεων. Και τέλος τέλος κινήσεις αχρείαστες και ανήμπορες να προσθέσουν στις δυνατότητες που ήδη επιδεικνύει η «κινηματική» προστασία με τα αστυνομικά καθήκοντα που της έχουν παραχωρηθεί, όσον αφορά την τάξη και την ασφάλεια της περιοχής και φυσικά των καταστηματαρχαίων της...

Ενάντιος στην συγκέντρωση είναι και ο Κυριάκος Μητσοτάκης ο οποίος δήλωσε χαρακτηριστικά σε συνέντευξή του στον Σρόιτερ: «*Το σκέφτηκα πολύ*», είπε, «*σίγουρα θα ταράξω τα νερά αλλά θεωρώ ότι αυτή τη στιγμή δεν πρέπει να γίνει μια τέτοια εκδήλωση στο χώρο των Εξαρχείων αλλά αντιθέτως* ***πρέπει να γίνει μια αστυνομική επιχείρηση για να καθαρίσουν τα Εξάρχεια****, αλλά τέτοια εντολή δεν έχει δοθεί από αυτούς που πρέπει να τη δώσουν*». Ο Μητσοτάκης σε παρεμφερείς δηλώσεις του αρχικά σημείωσε ότι δεν διέκρινε για ποιο λόγο δεν θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί, στην συνέχεια όμως ανέφερε: «Αλλά έχω ευθύνη να διασφαλίσω την κοινωνική ηρεμία. Δεν θεωρώ ότι, αυτή τη στιγμή, η συγκεκριμένη διαδήλωση θα είναι χρήσιμη. Θα τάραζε τα νερά, αλλά θα ανοίξει και τον ασκό του Αιόλου. Το τελευταίο που χρειαζόμαστε είναι μιας μεγάλης έκτασης σύρραξη εντός των Εξαρχείων». Διαβεβαίωσε μάλιστα ότι σύντομα θα συναντηθεί με εκπροσώπους των αστυνομικών και θα τους ζητήσει να μην προχωρήσουν στη συγκέντρωση.

Δεν είναι δύσκολο να αντιληφθεί κάποιος ότι η αναγγελία και μόνο της πρόθεσης για να πραγματοποιηθεί η συγκεκριμένη συγκέντρωση που καλούν συνδικαλιστές αστυνομικοί δεν αποτελεί, βέβαια, κανενός είδους «πρόκληση», αλλά μια ακόμη ένδειξη της βαθύτατης κινηματικής παρακμής, αφού όλοι γνωρίζουν γιατί κάτι τέτοιο θα ήταν αδιανόητο και να το σκεφθούν, σε άλλες

οι οποίοι, καθώς τους έχει αφαιρεθεί το δέρμα, πληγώνονται απ' ότι και αν τους αγγίζει.

Η κυριαρχία επιβάλλεται, αλλά και αναπαράγεται με μεγαλύτερη ευκολία σε ανίσχυρους ανθρώπους, δηλαδή σε ανθρώπους, στους οποίους έχει εμπεδωθεί η πεποίθηση ότι οι αλυσίδες τις οποίες φορούν δεν μπορούν να σπάσουν. Και νομίζουν ότι δεν μπορούν να σπάσουν αυτές τις αλυσίδες μόνο και μόνο γιατί αναγνωρίζουν την κατοχή του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος σε εκείνους που διαφεντεύουν τις ζωές τους.

Οι υπόλοιποι παρουσιάζονται σαν μιάσματα, ή το πολύ-πολύ σαν ακίνδυνοι γραφικοί, που φθάνει να απομονωθούν για να μην μολύνουν με οποιαδήποτε «παρέκκλιση».

Και ποια μπορεί να θεωρηθεί μεγαλύτερη «παρέκκλιση» από εκείνη που διαπράττουν οι επιμένοντες να θυμούνται αντί να αναρωτιούνται γενικά και αόριστα «και τώρα τι κάνουμε» ή να κατεβάζουν το κεφάλι αποδεχόμενοι ότι δεν μπορούν να κάνουν τίποτα ή ακόμα χειρότερα να διεκδικούν τα ψίχουλα που πέφτουν από το εξουσιαστικό τραπέζι;

Να επιμείνουμε, λοιπόν, δίχως υπαναχωρήσεις δίχως διάθεση συναλλαγής. Όχι γιατί οφείλουμε να παραμείνουμε αθεράπευτα αισιόδοξοι.

Όπως έγραφε ο Κωστής Παπαγιώργης, «θα πρέπει να αποδεχθούμε ότι κάτω από το καθημερινό εγώ, τον υπηρέτη του παρόντος, ρέει ασύδοτα ένα βαθύτερο ρεύμα ζωής, που μιλάει την δική του γλώσσα και αντιδρά αναρχικά και συνάμα με πλήρη ακρίβεια. Μέσα από τις ανυπολόγιστες μνημονικές παραστάσεις διαλέγει την μία, ειδικά εκείνην που ταιριάζει στο παρόν ερέθισμα».

Και κάτι ακόμη.

Η φράση «Πάρθια βέλη» περιγράφει το ξαφνικό και ύπουλο χτύπημα που δεχόμαστε. Πολλές φορές με «βέλη» αρπαγμένα από την δική μας την φαρέτρα, χτυπήματα που δεχόμαστε από «οικείους», από κάποιους, οι οποίοι υποτίθεται βρίσκονται στην νοούμενη δική μας «όχθη». Χτυπήματα που μας πλήττουν αιφνιδιαστικά, την «στιγμή» που νιώθουμε προστατευμένοι, «νικητές» και «τροπαιούχοι», χτυπήματα της «τελευταίας στιγμής» από εκείνους, που προσποιούνται ότι υποχωρούν ηττώμενοι.

Ενίοτε, βέβαια, η μία ύαινα προσπαθεί να κατασπαράξει την άλλην, στο βαθμό φυσικά που αυτό θα γίνει αποδεκτό από τον πραγματικό αφέντη της «ζούγκλας»...

Ιούλιος-Αύγουστος 2017

μη όντων νόμων καταλύεται».

Οι μπάτσοι-φιλόσοφοι, λοιπόν, είδαν και αποείδαν με την «ανομία» στην περιοχή και αποφάσισαν να καλέσουν σε φιλοσοφική ημερίδα, ενώ σύμφωνα με έγκυρες πληροφορίες το κέτερινγκ της συγκέντρωσης έχει αναλάβει το γνωστό ψητοπωλείο Κάβουρας, ενώ στο γνωστό ξενοδοχείο που βρίσκεται απέναντι ακριβώς από το εκλεκτό εδεσματοπωλείο, θα μπορούν όσοι από τους συγκεντρωμένους εξαντλούνται να βρίσκουν τις απαραίτητες «παροχές», που με επαγγελματισμό και συνέπεια διαθέτει η διεύθυνση.

Το κοσμικό αυτό γεγονός, όμως, δεν άρεσε απ' ότι καταλάβαμε σε κανέναν. Κανείς δεν το είδε θετικά εκτός από εμάς, όπως αντιληφθήκαμε σύντομα και με μεγάλη στενοχώρια είναι η αλήθεια.

Και πρώτα απ' όλα δεν άρεσε στον αρμόδιο υπουργό δημόσιας τάξης κ. Τόσκα, ή μάλλον, όχι απλά δεν του άρεσε, αλλά δεν του άρεσε καθόλου. Μιλώντας στο κεντρικό δελτίο ειδήσεων του ΑΝΤ1, δήλωσε ότι η εκδήλωση των αστυνομικών **«χαλάει το ευρύτερο σχέδιο εξομάλυνσης της περιοχής»**, αφήνοντας ευθέως να υπονοηθεί ότι υπάρχει **πολιτική υποκίνηση** τονίζοντας πως «έτυχε της άμεσης υποστήριξης του κ. Άδωνι Γεωργιάδη».

«Η αστυνομία, όπως και ο στρατός είναι «εργαλεία του κράτους, νόμιμης βίας και έτσι πρέπει να λειτουργούν», πρόσθεσε χαρακτηριστικά σημειώνοντας ότι στα Εξάρχεια θα πρέπει να μπορούν να κάνουν εκδηλώσεις πολίτες και κάτοικοι της περιοχής.

Μάλιστα. Το συγκεκριμένο κάλεσμα δηλαδή σύμφωνα με τον Τόσκα δημιουργεί προβλήματα στο «ευρύτερο σχέδιο εξομάλυνσης της περιοχής».

Έκπληξη; Μα καθόλου. Εκτός και έχουν ήδη ξεχασθεί οι περιβόητες δηλώσεις του πριν περίπου ένα χρόνο (αρχές Αυγούστου 2016), όταν διαβεβαίωνε ότι έχει καλέσει **«τις συλλογικότητες από τα Εξάρχεια» για να συζητήσουν,** «για να υπάρξει ανεμπόδιστη και ελεύθερη έκφραση των ιδεών», αλλά και την πιο πρόσφατη δήλωση του για το πρόβλημα της «ανομίας» στα Εξάρχεια (15/1) σύμφωνα με την οποία ***«Διάλογος γίνεται ακόμη***

να προσθέσουν στις δυνατότητες που ήδη επιδεικνύει η «κινηματική» προστασία με τα αστυνομικά καθήκοντα που της έχουν παραχωρηθεί, όσον αφορά την τάξη και την ασφάλεια της περιοχής και φυσικά των καταστηματαρχαίων της...

Ενάντιος στην συγκέντρωση είναι και ο Κυριάκος Μητσοτάκης ο οποίος δήλωσε χαρακτηριστικά σε συνέντευξή του στον Σρόιτερ: «*Το σκέφτηκα πολύ*», είπε, «*σίγουρα θα ταράξω τα νερά αλλά θεωρώ ότι αυτή τη στιγμή δεν πρέπει να γίνει μια τέτοια εκδήλωση στο χώρο των Εξαρχείων αλλά αντιθέτως* ***πρέπει να γίνει μια αστυνομική επιχείρηση για να καθαρίσουν τα Εξάρχεια****, αλλά τέτοια εντολή δεν έχει δοθεί από αυτούς που πρέπει να τη δώσουν*». Ο Μητσοτάκης σε παρεμφερείς δηλώσεις του αρχικά σημείωσε ότι δεν διέκρινε για ποιο λόγο δεν θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί, στην συνέχεια όμως ανέφερε: «Αλλά έχω ευθύνη να διασφαλίσω την κοινωνική ηρεμία. Δεν θεωρώ ότι, αυτή τη στιγμή, η συγκεκριμένη διαδήλωση θα είναι χρήσιμη. Θα τάραζε τα νερά, αλλά θα ανοίξει και τον ασκό του Αιόλου. Το τελευταίο που χρειαζόμαστε είναι μιας μεγάλης έκτασης σύρραξη εντός των Εξαρχείων». Διαβεβαίωσε μάλιστα ότι σύντομα θα συναντηθεί με εκπροσώπους των αστυνομικών και θα τους ζητήσει να μην προχωρήσουν στη συγκέντρωση.

Δεν είναι δύσκολο να αντιληφθεί κάποιος ότι η αναγγελία και μόνο της πρόθεσης για να πραγματοποιηθεί η συγκεκριμένη συγκέντρωση που καλούν συνδικαλιστές αστυνομικοί δεν αποτελεί, βέβαια, κανενός είδους «πρόκληση», αλλά μια ακόμη ένδειξη της βαθύτατης κινηματικής παρακμής, αφού όλοι γνωρίζουν γιατί κάτι τέτοιο θα ήταν αδιανόητο και να το σκεφθούν, σε άλλες εποχές.

Και βέβαια, η αποτελεσματικότητα της συγκεκριμένης κίνησης και η ένταξή της στους ευρύτερους κατασταλτικούς σχεδιασμούς δεν έγκειται, σε καμία περίπτωση, σ' αυτήν καθ' εαυτήν την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, αλλά απορρέει, αντίθετα, από την πεποίθηση ότι δεν θα γίνει. Είναι, μ' άλλα λόγια, μια «ψεύτικη» κίνηση που φιλοδοξεί να αποκομίσει και απ' ότι φαίνεται το πετυχαίνει, σημαντικά οφέλη για τους επίση-

συνέχεια στη σελ. 4

ΗΓΕΤΕΣ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ, ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

Είναι σύνηθες, μετά από τη «φυγή» ενός ανθρώπου, να ξεκινάει η «αγιοποίησή» του και ο εξωραϊσμός της εικόνας του. Αυτό δεν αφορά μόνο ανθρώπους που είχαν μια ουδέτερη κοινωνική στάση και συμπεριφορά, αλλά και άτομα τα οποία για χρόνια κατείχαν υψηλές εξουσιαστικές θέσεις και αξιώματα. Αυτή η αποκατάσταση και εδραίωση του εξουσιασμού προς το πρόσωπο του κάθε αποθανόντος εξουσιαστή, αρχικά από τα κυρίαρχα ΜΜΕ και ύστερα με τις ονοματοδοσίες οδών, πλατειών και αεροδρομίων πηγάζει και εκπορεύεται από και προς την εξουσία.

Τελευταίο παράδειγμα, ο θάνατος του **Κ. Μητσοτάκη** και η προσπάθεια της μεγάλης πλειοψηφίας των ΜΜΕ να προσδώσουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά στον αποθανόντα, συσκοτίζοντας γεγονότα που έλαβαν χώρα πριν από λίγες δεκαετίες και που αρκετοί ακόμα έχουν νωπές μνήμες. Όμως, αυτή η προσπάθεια μέσω της επιμελούς και επίμονης συναισθηματικής φόρτισης, που στοχεύει στην συγκινησιακή σύνδεση και συσχέτιση του απλού πολίτη με πρόσωπα που περιβάλλουν τον εξουσιαστή ή και τον ίδιο τον πολιτικό, δεν είναι καινούργια. Αποτελεί μια πάγια τακτική, τόσο παλιά όσο και η εξουσία, ώστε ο εξωραϊσμός του προσώπου να γίνεται πιο εύκολος.

Την ίδια τακτική ακολούθησαν τα ΜΜΕ και στις περιπτώσεις των Γ. και Α. Παπανδρέου, Κ. Καραμανλή και άλλων, όπως της Μ. Μερκούρη, της οποίας ο θάνατος προσφέρθηκε, λόγω των δραστηριοτήτων της (καλλιτέχνης) και του ταπεραμέντου της, για να υπαινιχθεί η εξουσία την αμεσότητα των φορέων της. Είναι δεδομένο και δεν χρειάζεται να το αναπτύξουμε περισσότερο, ότι κανένας δεν χρειάζεται ούτε ηγέτες ούτε ήρωες, ούτε ασφαλώς

*απέσυρε τη στήριξή του στην κυβέρνηση Στεφανόπουλου και ότι οι επόμενες εκλογές θα διεξάγονταν από υπηρεσιακή κυβέρνηση την άνοιξη του 1967. Άλλωστε, ο ηγέτης του Κέντρου (Παπανδρέου) είχε ζητήσει από τον Phillips Talbot να μεταφέρει τη συμβιβαστική του πρόταση προς τα Ανάκτορα, θεωρώντας ότι κανένας ελληνικός δίαυλος δεν θα ήταν αξιόπιστος. Με βάση και αυτές τις καταγραφές, καθίσταται σαφής η προσπάθεια των Ελλήνων πολιτικών να επιτύχουν την εύνοια των Αμερικανών, **προκειμένου να επιβληθούν στο εσωτερικό πολιτικό σκηνικό…** Περί τα τέλη Σεπτεμβρίου **ο βασιλιάς έγινε δέκτης προτάσεων του αρχηγού του Κέντρου**, για την επανέναρξη των μεταξύ τους επαφών. Πριν διαβιβασθούν στα Ανάκτορα, **ο Γ. Παπανδρέου είχε συζητήσει τις εν λόγω προτάσεις σε συνάντηση που είχε με τον Αμερικανό πρεσβευτή Phillips Talbot** και τον Ανδρέα Παπανδρέου. Βασικός άξονας της πρότασής του ήταν ο σχηματισμός μεταβατικής κυβέρνησης κοινής αποδοχής, η οποία θα μπορούσε να διατηρηθεί στην εξουσία για διάστημα πέραν των 45 ημερών, με προκαθορισμένη ημερομηνία εκλογών. **Παράλληλα, ο Γ. Παπανδρέου δεσμευόταν ότι δεν θα συνεργαζόταν μετεκλογικά με την ΕΔΑ και θα περιόριζε την αντιβασιλική ρητορεία του…** Η δέσμη προτάσεων του Γεωργίου Παπανδρέου αποτέλεσε τη βάση της τελικής συμφωνίας που υπέγραψε μαζί με τον αρχηγό της ΕΡΕ και τον Κωνσταντίνο στις 18 Δεκεμβρίου 1966. Είχαν προηγηθεί δύο συναντήσεις των πολιτικών αρχηγών, που κατέληξαν, έπειτα από σχετική διαπραγμάτευση, στην υιοθέτηση του εκλογικού συστήματος της απλής αναλογικής και τη συμφωνία για*

μερίδας των Συντακτών» (17.6.17 - Τάσος Κωστόπουλος) και τίτλο «Ο Λαμπράκης πριν το τρίκυκλο», αποδομείται το είδωλο της Αριστεράς και του Ειρηνισμού, ο **Γρηγόρης Λαμπράκης**. Η παράθεση αποσπασμάτων από το βιβλίο της ιστορικού Εύης Γκοτζαρίδη, *«A Pacifist's Life and Death. Grigorios Lambrakis and Greece in the Long Shadow of Civil War», εκδ. Cambridge Scholars Publishing, Νιούκαστλ 2016*, δεν αφήνει περιθώρια για ελιγμούς και αριστερόστροφες ντρίμπλες. Αντιγράφουμε: *«Ιδρυθείσης της Εθνικής Οργανώσεως Νεολαίας, ενεγράφην από τους πρώτους, εργασθείς με θέλησιν και πίστιν για τον ωραίο σκοπό τον οποίο επιδιώκει ο φαλαγγιτισμός»… «Από τας πρώτας ημέρας ανέλαβον την διοίκησιν της φυσικής αγωγής των Ανωτάτων Σχολών, κατορθώσας να δώσω σάρκα και οστά εις το τμήμα τούτο. Για την εν γένει εθνικιστικήν μου δράσιν, πλειστάκις με συνεχάρη ο Κυβερνητικός Επίτροπος Νεολαίας κ. Κανελλόπουλος».* Υμνεί, λοιπόν, τον δικτάτορα Μεταξά, ως

θηκε με πλήρη ανάπτυξη του ιδεολογικού του χαρακτήρα αλλά, αντίθετα, διαμορφώνεται και συνδιαμορφώνεται δυναμικά μέσα από τη ζωή. Η **απόκρυψη,** όμως, της παρελθούσας δράσης αποτελεί σίγουρα μια επιβαρυντική παράμετρο. Στην δε περίπτωση του Λαμπράκη, η απόκρυψη έγινε συνειδητά, τόσο από τον ίδιο όσο και από τους κομματικούς σχηματισμούς που συμμετείχε. Συνεπώς, είναι κατά το ήμισυ ορθή, η άποψη που διατυπώνεται από τον Τάσο Κωστόπουλο, περί: «αντι-ιστορικής αντίληψης, *σύμφωνα με την οποία οι άνθρωποι γεννιούνται ήρωες (ή προδότες) και παραμένουν αναλλοίωτοι στον χρόνο, δίχως να επηρεάζονται (πόσο μάλλον να καθορίζονται) από τις ενδιάμεσες εξελίξεις. Στην πραγματικότητα, βέβαια, συμβαίνει το εντελώς αντίθετο. Και, στην ελληνική περίπτωση, αυτό ακριβώς είναι που τσούζει τους «εθνικιστές» μας: όταν ήρθε το πλήρωμα του χρόνου, και η Ελλάδα βρέθηκε κάτω από το πέλμα των «υπερβόρειων» ομοϊδεατών τους, όλοι*

Αυτή η αποκατάσταση και εδραίωση του εξουσιασμού προς το πρόσωπο του κάθε αποθανόντος εξουσιαστή, αρχικά από τα κυρίαρχα ΜΜΕ και ύστερα με τις ονοματοδοσίες οδών, πλατειών και αεροδρομίων πηγάζει και εκπορεύεται από και προς την εξουσία.

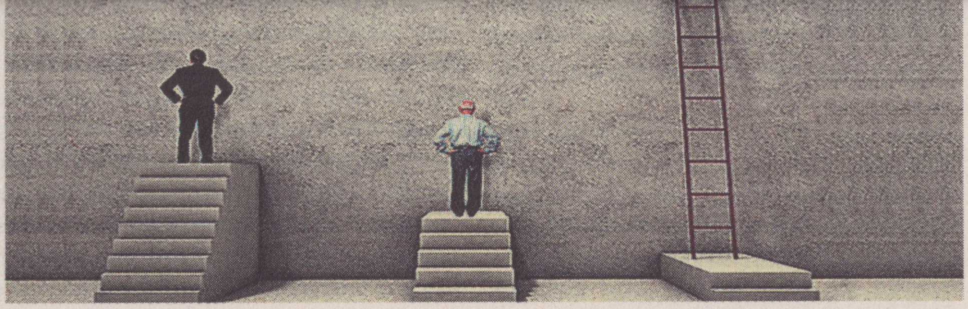
Τελευταίο παράδειγμα, ο θάνατος του **Κ. Μητσοτάκη** και η προσπάθεια της μεγάλης πλειοψηφίας των ΜΜΕ να προσδώσουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά στον αποθανόντα, συσκοτίζοντας γεγονότα που έλαβαν χώρα πριν από λίγες δεκαετίες και που αρκετοί ακόμα έχουν νωπές μνήμες. Όμως, αυτή η προσπάθεια μέσω της επιμελούς και επίμονης συναισθηματικής φόρτισης, που στοχεύει στην συγκινησιακή σύνδεση και συσχέτιση του απλού πολίτη με πρόσωπα που περιβάλλουν τον εξουσιαστή ή και τον ίδιο τον πολιτικό, δεν είναι καινούργια. Αποτελεί μια πάγια τακτική, τόσο παλιά όσο και η εξουσία, ώστε ο εξωραϊσμός του προσώπου να γίνεται πιο εύκολος.

Την ίδια τακτική ακολούθησαν τα ΜΜΕ και στις περιπτώσεις των Γ. και Α. Παπανδρέου, Κ. Καραμανλή και άλλων, όπως της Μ. Μερκούρη, της οποίας ο θάνατος προσφέρθηκε, λόγω των δραστηριοτήτων της (καλλιτέχνης) και του ταπεραμέντου της, για να υπαινιχθεί η εξουσία την αμεσότητα των φορέων της. Είναι δεδομένο και δεν χρειάζεται να το αναπτύξουμε περισσότερο, ότι κανένας δεν χρειάζεται ούτε ηγέτες ούτε ήρωες, ούτε ασφαλώς και την «αγιοποίηση» τους. Η κατασκευή ηγετών-εξουσιαστών είναι μια διαδικασία συνεχής στη σύγχρονη ελληνική ιστορία, η οποία πάντα είχε και την εξωτερική πολιτική υποστήριξη. Προώθηση, συμφωνίες, εξυπηρέτηση συμφερόντων, είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά όλων των ηγετών του εξουσιαστικού ελλαδικού χώρου. Από την άλλη πλευρά, **η αριστερά είχε πάντα ενδιαφέρον και επιμονή στη κατασκευή ηρώων.** Βελουχιώτης, Γλέζος, Λαμπράκης, είναι μόνο μερικοί.

Το τελευταίο διάστημα παρατηρείται πληθώρα εργασιών που αναφέρονται στη σύγχρονη πολιτική ιστορία και ως εκ τούτου αφορούν άτομα που εμφανίστηκαν

ζητήσει από τον Phillips Talbot να μεταφέρει τη συμβιβαστική του πρόταση προς τα Ανάκτορα, θεωρώντας ότι κανένας ελληνικός δίαυλος δεν θα ήταν αξιόπιστος. Με βάση και αυτές τις καταγραφές, καθίσταται σαφής η προσπάθεια των Ελλήνων πολιτικών να επιτύχουν την εύνοια των Αμερικανών, ***προκειμένου να επιβληθούν στο εσωτερικό πολιτικό σκηνικό...*** *Περί τα τέλη Σεπτεμβρίου* ***ο βασιλιάς έγινε δέκτης προτάσεων του αρχηγού του Κέντρου****, για την επανέναρξη των μεταξύ τους επαφών. Πριν διαβιβασθούν στα Ανάκτορα,* ***ο Γ. Παπανδρέου είχε συζητήσει τις εν λόγω προτάσεις σε συνάντηση που είχε με τον Αμερικανό πρεσβευτή Phillips Talbot*** *και τον Ανδρέα Παπανδρέου. Βασικός άξονας της πρότασής του ήταν ο σχηματισμός μεταβατικής κυβέρνησης κοινής αποδοχής, η οποία θα μπορούσε να διατηρηθεί στην εξουσία για διάστημα πέραν των 45 ημερών, με προκαθορισμένη ημερομηνία εκλογών.* ***Παράλληλα, ο Γ. Παπανδρέου δεσμευόταν ότι δεν θα συνεργαζόταν μετεκλογικά με την ΕΔΑ και θα περιόριζε την αντιβασιλική ρητορεία του...*** *Η δέσμη προτάσεων του Γεωργίου Παπανδρέου αποτέλεσε τη βάση της τελικής συμφωνίας που υπέγραψε μαζί με τον αρχηγό της ΕΡΕ και τον Κωνσταντίνο στις 18 Δεκεμβρίου 1966. Είχαν προηγηθεί δύο συναντήσεις των πολιτικών αρχηγών, που κατέληξαν, έπειτα από σχετική διαπραγμάτευση, στην υιοθέτηση του εκλογικού συστήματος της απλής αναλογικής και τη συμφωνία για ανάθεση της μεταβατικής κυβέρνησης στον Ιωάννη Παρασκευόπουλο.* ***Στις 20 Δεκεμβρίου, δύο ημέρες μετά την υπογραφή του σχετικού συμφώνου, ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος απέσυρε τη στήριξή του από την κυβέρνηση Στεφανόπουλου.*** *Η νέα κυβέρνηση Παρασκευόπουλου ορκίστηκε την επομένη, προκαλώντας έντονες αντιδράσεις αναφορικά με τις συνθήκες που οδήγησαν στον σχηματισμό της, καθώς* ***οι διαβεβαιώσεις των δύο πολιτικών αρχηγών ότι δεν είχε προηγηθεί μεταξύ τους συνεννόηση, δεν έδειχναν πλέον πειστικές» (υπογραμμίσεις δικές μας).***

Ασφαλώς, οι πρακτικές αυτές είχαν και έχουν παρελθόν, παρόν και μέλλον. Ο Γε-

μερίδας των Συντακτών» (17.6.17 - Τάσος Κωστόπουλος) και τίτλο «Ο Λαμπράκης πριν το τρίκυκλο», αποδομείται το είδωλο της Αριστεράς και του Ειρηνισμού, ο **Γρηγόρης Λαμπράκης**. Η παράθεση αποσπασμάτων από το βιβλίο της ιστορικού Εύης Γκοτζαρίδη, *«A Pacifist's Life and Death. Grigorios Lambrakis and Greece in the Long Shadow of Civil War», εκδ. Cambridge Scholars Publishing, Νιούκαστλ 2016*, δεν αφήνει περιθώρια για ελιγμούς και αριστερόστροφες ντρίμπλες. Αντιγράφουμε: *«Ιδρυθείσης της Εθνικής Οργανώσεως Νεολαίας, ενεγράφην από τους πρώτους, εργασθείς με θέλησιν και πίστιν για τον ωραίο σκοπό τον οποίο επιδιώκει ο φαλαγγιτισμός»... «Από τας πρώτας ημέρας ανέλαβον την διοίκησιν της φυσικής αγωγής των Ανωτάτων Σχολών, κατορθώσας να δώσω σάρκα και οστά εις το τμήμα τούτο. Για την εν γένει εθνικιστικήν μου δράσιν, πλειστάκις με συνεχάρη ο Κυβερνητικός Επίτροπος Νεολαίας κ. Κανελλόπουλος».* Υμνεί, λοιπόν, τον δικτάτορα Μεταξά, ως μέλος και της νεολαίας του, ενώ το ίδιο κάνει και για την χιτλερική Γερμανία, την οποία επισκέπτεται και ως αθλητής στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Βερολίνου το 1936. Όπως και τα υπόλοιπα μέλη της ελληνικής ομάδας, κατά την είσοδό του στο στάδιο, θα χαιρετίσει ναζιστικά. Λίγα χρόνια αργότερα θα πάρει το μέρος του ναζιστή Λογοθετόπουλου, δωσίλογου κατοχικού πρωθυπουργού, στη κόντρα που είχε με τον παραιτηθέντα Λούρο, ιατρό που δεν επέδειξε νομιμοφροσύνη στον βασιλιά της Ιταλίας. Επί πλέον, ενώ είχε ξεκινήσει την ειδίκευσή του με τον Λούρο, θα τη συνεχίσει με τον Λογοθετόπουλο, και με αυτόν επόπτη υποστηρίζει τη διατριβή του. Όμως μετά τον πόλεμο **θ' απα-**

θηκε με πλήρη ανάπτυξη του ιδεολογικού του χαρακτήρα αλλά, αντίθετα, διαμορφώνεται και συνδιαμορφώνεται δυναμικά μέσα από τη ζωή. Η **απόκρυψη,** όμως, της παρελθούσας δράσης αποτελεί σίγουρα μια επιβαρυντική παράμετρο. Στην δε περίπτωση του Λαμπράκη, η απόκρυψη έγινε συνειδητά, τόσο από τον ίδιο όσο και από τους κομματικούς σχηματισμούς που συμμετείχε. Συνεπώς, είναι κατά το ήμισυ ορθή, η άποψη που διατυπώνεται από τον Τάσο Κωστόπουλο, περί: *«αντιιστορικής αντίληψης, σύμφωνα με την οποία οι άνθρωποι γεννιούνται ήρωες (ή προδότες) και παραμένουν αναλλοίωτοι στον χρόνο, δίχως να επηρεάζονται (πόσο μάλλον να καθορίζονται) από τις ενδιάμεσες εξελίξεις. Στην πραγματικότητα, βέβαια, συμβαίνει το εντελώς αντίθετο. Και, στην ελληνική περίπτωση, αυτό ακριβώς είναι που τσούζει τους «εθνικιστές» μας: όταν ήρθε το πλήρωμα του χρόνου, και η Ελλάδα βρέθηκε κάτω από το πέλμα των «υπερβόρειων» ομοϊδεατών τους, όλοι εκείνοι οι νέοι, όπως ο 29χρονος γιατρός από την Κερασίτσα, πέρασαν –παίζοντας το κεφάλι τους– στην αντίπερα όχθη».* Αφού οι άνθρωποι, πράγματι δεν γεννιούνται ήρωες (θα λέγαμε μάλιστα ότι δεν γίνονται κιόλας, απλά παραμένουν σταθερά αγωνιστές, ήρωες αναζητά διαρκώς μονάχα η εξουσία) αλλά στην περίπτωση που μελετούμε, ο Λαμπράκης, κατά τη διάρκεια της κατοχής, ήταν συνεργάτης του Λογοθετόπουλου. Με το πέρας της κατοχής, ή και στο τελευταίο στάδιο της, παρατηρούμε την πολιτική μεταστροφή του. **Όμως, όποιος επιλέγει να αποκρύψει θέλει να εξαπατήσει. Και αυτό ισχύει συνολικά.** Άλλωστε, θα έχει ενδιαφέρον να υπάρξουν μελέτες και έρευνες για «κα-

πολίτη με πρόσωπα που περιβάλλουν τον εξουσιαστή ή και τον ίδιο τον πολιτικό, δεν είναι καινούργια. Αποτελεί μια πάγια τακτική, τόσο παλιά όσο και η εξουσία, ώστε ο εξωραϊσμός του προσώπου να γίνεται πιο εύκολος.

Την ίδια τακτική ακολούθησαν τα ΜΜΕ και στις περιπτώσεις των Γ. και Α. Παπανδρέου, Κ. Καραμανλή και άλλων, όπως της Μ. Μερκούρη, της οποίας ο θάνατος προσφέρθηκε, λόγω των δραστηριοτήτων της (καλλιτέχνης) και του ταπεραμέντου της, για να υπαινιχθεί η εξουσία την αμεσότητα των φορέων της. Είναι δεδομένο και δεν χρειάζεται να το αναπτύξουμε περισσότερο, ότι κανένας δεν χρειάζεται ούτε ηγέτες ούτε ήρωες, ούτε ασφαλώς και την «αγιοποίησή» τους. Η κατασκευή ηγετών-εξουσιαστών είναι μια διαδικασία συνεχής στη σύγχρονη ελληνική ιστορία, η οποία πάντα είχε και την εξωτερική πολιτική υποστήριξη. Προώθηση, συμφωνίες, εξυπηρέτηση συμφερόντων, είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά όλων των ηγετών του εξουσιαστικού ελλαδικού χώρου. Από την άλλη πλευρά, **η αριστερά είχε πάντα ενδιαφέρον και επιμονή στη κατασκευή ηρώων.** Βελουχιώτης, Γλέζος, Λαμπράκης, είναι μόνο μερικοί.

Το τελευταίο διάστημα παρατηρείται πληθώρα εργασιών που αναφέρονται στη σύγχρονη πολιτική ιστορία και ως εκ τούτου αφορούν άτομα που εμφανίστηκαν είτε ως ήρωες είτε ως ηγέτες. Μέσω αυτών των εργασιών αποδεικνύεται ο τρόπος λειτουργίας των εξουσιαστών. Μυστικές επαφές, μυστικές συμφωνίες, παρασκήνια, διγλωσσία, δύο μέτρα και δύο σταθμά με μοναδικό σκοπό η ελίτ να «κάνει τη δουλειά της» και ο λαός να «φάει το παραμύθι». Διαβάζουμε από τον Χρ. Χρηστίδη, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Καθημερινή 9/4/17): «*Τον Αύγουστο του 1966, ο Αμερικανός πρεσβευτής είχε ήδη εκτιμήσει με ακρίβεια ότι ο Κανελλόπουλος θα* [...] *μεταβατικής κυβέρνησης κοινής αποδοχής, η οποία θα μπορούσε να διατηρηθεί στην εξουσία για διάστημα πέραν των 45 ημερών, με προκαθορισμένη ημερομηνία εκλογών.* ***Παράλληλα, ο Γ. Παπανδρέου δεσμευόταν ότι δεν θα συνεργαζόταν μετεκλογικά με την ΕΔΑ και θα περιόριζε την αντιβασιλική ρητορεία του...*** *Η δέσμη προτάσεων του Γεωργίου Παπανδρέου αποτέλεσε τη βάση της τελικής συμφωνίας που υπέγραψε μαζί με τον αρχηγό της ΕΡΕ και τον Κωνσταντίνο στις 18 Δεκεμβρίου 1966. Είχαν προηγηθεί δύο συναντήσεις των πολιτικών αρχηγών, που κατέληξαν, έπειτα από σχετική διαπραγμάτευση, στην υιοθέτηση του εκλογικού συστήματος της απλής αναλογικής και τη συμφωνία για ανάθεση της μεταβατικής κυβέρνησης στον Ιωάννη Παρασκευόπουλο.* ***Στις 20 Δεκεμβρίου, δύο ημέρες μετά την υπογραφή του σχετικού συμφώνου, ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος απέσυρε τη στήριξή του από την κυβέρνηση Στεφανόπουλου.*** *Η νέα κυβέρνηση Παρασκευόπουλου ορκίστηκε την επομένη, προκαλώντας έντονες αντιδράσεις αναφορικά με τις συνθήκες που οδήγησαν στον σχηματισμό της, καθώς* ***οι διαβεβαιώσεις των δύο πολιτικών αρχηγών ότι δεν είχε προηγηθεί μεταξύ τους συνεννόηση, δεν έδειχναν πλέον πειστικές» (υπογραμμίσεις δικές μας).***

Ασφαλώς, οι πρακτικές αυτές είχαν και έχουν παρελθόν, παρόν και μέλλον. Ο Γεώργιος Παπανδρέου με την αντιβασιλική ρητορική και ο υιός του με την αντίστοιχη αντιαμερικάνικη, δέσποζαν για δεκαετίες στην πολιτική σκηνή. Όπως είδαμε και παραπάνω, δεν είχαν κανένα πρόβλημα την ίδια στιγμή που συνομιλούσαν με βασιλιά και αμερικανό πρεσβευτή να καταγγέλλουν στον λαουτζίκο τα «ανάκτορα» και τους αμερικανούς.

Αλλά, εάν η εξουσία κατασκευάζει «ηγέτες», η αριστερά «μαστορεύει» «ήρωες». Πρόσφατα μέσα από τις σελίδες της «Εφη- [...] *Grigorios Lambrakis and Greece in the Long Shadow of Civil War», εκδ. Cambridge Scholars Publishing, Νιούκαστλ 2016,* δεν αφήνει περιθώρια για ελιγμούς και αριστερόστροφες ντρίμπλες. Αντιγράφουμε: *«Ιδρυθείσης της Εθνικής Οργανώσεως Νεολαίας, ενεγράφην από τους πρώτους, εργασθείς με θέλησιν και πίστιν για τον ωραίο σκοπό τον οποίο επιδιώκει ο φαλαγγιτισμός»... «Από τας πρώτας ημέρας ανέλαβον την διοίκησιν της φυσικής αγωγής των Ανωτάτων Σχολών, κατορθώσας να δώσω σάρκα και οστά εις το τμήμα τούτο. Για την εν γένει εθνικιστικήν μου δράσιν, πλειστάκις με συνεχάρη ο Κυβερνητικός Επίτροπος Νεολαίας κ. Κανελλόπουλος».* Υμνεί, λοιπόν, τον δικτάτορα Μεταξά, ως μέλος και της νεολαίας του, ενώ το ίδιο κάνει και για την χιτλερική Γερμανία, την οποία επισκέπτεται και ως αθλητής στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Βερολίνου το 1936. Όπως και τα υπόλοιπα μέλη της ελληνικής ομάδας, κατά την είσοδό του στο στάδιο, θα χαιρετίσει ναζιστικά. Λίγα χρόνια αργότερα θα πάρει το μέρος του ναζιστή Λογοθετόπουλου, δωσίλογου κατοχικού πρωθυπουργού, στη κόντρα που είχε με τον παραιτηθέντα Λούρο, ιατρό που δεν επέδειξε νομιμοφροσύνη στον βασιλιά της Ιταλίας. Επί πλέον, ενώ είχε ξεκινήσει την ειδίκευσή του με τον Λούρο, θα τη συνεχίσει με τον Λογοθετόπουλο, και με αυτόν επόπτη υποστηρίζει τη διατριβή του. Όμως μετά τον πόλεμο **θ' απαλείψει το όνομά του από τη δημοσίευση.** Στη συνέχεια, θα μπορούσαμε να πούμε, ότι ακολούθησε μια καιροσκοπική πολιτική δράση με την, εντέλει, εκλογή του ως ανεξάρτητου βουλευτή της ΕΔΑ το 1961. Και την μετέπειτα γνωστή ιστορία...

Να ξεκαθαρίσουμε ότι όνειδος δεν αποτελεί η μεταστροφή ενός εθνικιστή ή ναζιστή σε αριστερό, κομμουνιστή ή αναρχικό. Το παρελθόν δεν μπορεί να προβάλλεται διαρκώς στις μετέπειτα αποφάσεις και επιλογές του καθενός. Κανείς δεν γεννή- [...] έγινε συνειδητά, τόσο από τον ίδιο όσο και από τους κομματικούς σχηματισμούς που συμμετείχε. Συνεπώς, είναι κατά το ήμισυ ορθή, η άποψη που διατυπώνεται από τον Τάσο Κωστόπουλο, περί: «*αντιιστορικής αντίληψης, σύμφωνα με την οποία οι άνθρωποι γεννιούνται ήρωες (ή προδότες) και παραμένουν αναλλοίωτοι στον χρόνο, δίχως να επηρεάζονται (πόσο μάλλον να καθορίζονται) από τις ενδιάμεσες εξελίξεις. Στην πραγματικότητα, βέβαια, συμβαίνει το εντελώς αντίθετο. Και, στην ελληνική περίπτωση, αυτό ακριβώς είναι που τσούζει τους «εθνικιστές» μας: όταν ήρθε το πλήρωμα του χρόνου, και η Ελλάδα βρέθηκε κάτω από το πέλμα των «υπερβόρειων» ομοϊδεατών τους, όλοι εκείνοι οι νέοι, όπως ο 29χρονος γιατρός από την Κερασίτσα, πέρασαν –παίζοντας το κεφάλι τους– στην αντίπερα όχθη*». Αφού οι άνθρωποι, πράγματι δεν γεννιούνται ήρωες (θα λέγαμε μάλιστα ότι δεν γίνονται κιόλας, απλά παραμένουν σταθερά αγωνιστές, ήρωες αναζητά διαρκώς μονάχα η εξουσία) αλλά στην περίπτωση που μελετούμε, ο Λαμπράκης, κατά τη διάρκεια της κατοχής, ήταν συνεργάτης του Λογοθετόπουλου. Με το πέρας της κατοχής, ή και στο τελευταίο στάδιό της, παρατηρούμε την πολιτική μεταστροφή του. **Όμως, όποιος επιλέγει να αποκρύψει θέλει να εξαπατήσει. Και αυτό ισχύει συνολικά.** Άλλωστε, θα έχει ενδιαφέρον να υπάρξουν μελέτες και έρευνες για «κατορθώματα» ηρώων που έχουν αφηγηθεί μονομερώς. Όπως, επίσης, ενδιαφέρον έχει και το ερώτημα, όταν μια αντιστασιακή πράξη γίνεται από κάποιο άτομο που εκείνη τη χρονική στιγμή ήταν στην ΕΟΝ και στην υπόλοιπη ζωή του στην αριστερά, η πράξη σε ποιο στρατόπεδο πιστώνεται; Ρητορικό το ερώτημα.

Λίγες ημέρες πριν αποκαλυφθούν αυτές οι

συνέχεια στη σελ. 5

συνέχεια από τη σελ. 2

μους κατασταλτικούς μηχανισμούς (και για όσους από τα διάφορα κινηματικά μετερίζια συνεργάζονται μαζί τους άμεσα ή έμμεσα, φανερά ή κρυφά).

Είναι μια «κίνηση», λοιπόν, που είτε «έτσι» είτε «αλλιώς» είναι κερδισμένη...

Αλλού λοιπόν τα κακαρίσματα, και αλλού γεννούν οι κότες...

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ (2): ΛΑΟΣ ΚΑΙ ΚΟΛΩΝΑΚΙ...

«***Χωράμε όλοι στα Εξάρχεια για να κάνουμε ό,τι θέλει ο καθένας*** χαλαρά και όμορφα. Δε λέει κανένας μόνο εμείς ή μόνο έτσι ή μόνο αλλιώς. Δεν ισχύει καθόλου αυτό γιατί είμαστε σε μια ωραία περιοχή και **υπάρχει καλή συνεννόηση τόσο καιρό**. Επειδή μπορεί κάποιος να μην ξέρει ή να μην καταλαβαίνει τί και πώς μόνο τότε δημιουργούνται πότε-πότε παρεξηγήσεις ή προβλήματα. **Όχι γιατί δεν μπορούμε να κανονίσουμε ό,τι πρέπει, εμείς που ξέρουμε από Εξάρχεια**. Τα προβλήματα πάντα λύνονταν απλά καμμιά φορά ***υπάρχουν και μερικά που λύνονται με τρόπο που κάποιος που δεν ξέρει μπορεί να πει ότι δεν ήταν ο σωστός***. **Το κάθε πρόβλημα έχει τη λύση του**. Το θέμα είναι όμως ότι όσο και να ρωτήσει κάποιος δε θα βρει ένα άνθρωπο στα Εξάρχεια που να πει ότι δεν του αρέσει. Για αυτό μαζεύει κάθε μέρα και τόσο κόσμο από παντού γιατί όλοι καταλαβαίνουν πόσο καλή φάση είναι» (απόσπασμα διαλόγου από σχετική κουβέντα στο Indymedia σχετικά με «προβλήματα», «μαφίες», προστασίες, και γενικά κινηματικές «ατασθαλίες» στην περιοχή των Εξαρχείων»).

Και ενώ στο κινηματικό όργανο οι «προ-

Θα θυμίσουμε ότι σαν «απάντηση» στην κίνηση αυτή έχει εκτός των άλλων εξαγγελθεί συγκέντρωση στην πλατεία Κολωνακίου με βαθύ ταξικό πρόσημο αφού, όπως εύκολα θα πιάσατε το ταξικό υπονοούμενο, προβάλλεται η αντίθεση Λαού και Κολωνακίου.

Η βλακεία και η προχειρότητα, δηλαδή, στα καλύτερά τους.

Την ίδια στιγμή δημοσιεύματα της Καθημερινής –και όχι μόνον– αναφέρουν ότι σύμφωνα με «διαρροές» αρμοδίων του υπουργείου δημόσιας τάξης θα απαγορευτούν ακόμα και οι συγκεντρώσεις και στους δύο χώρους για λόγους δημόσιας τάξης.

Φυσικά η ευκαιρία εκτός των άλλων να απαγορευτούν κάθε είδους συγκεντρώσεις στα Εξάρχεια, αλλά και στο Κολωνάκι είναι πράγματι μεγάλη για να μείνει αναξιοποίητη εκ μέρους του κράτους. Απαγορεύσεις που όσο θα βαδίζουμε προς την επίμαχη ημερομηνία θα αποδειχθεί ότι δεν αποτελούν τα μόνα όπλα στην εξουσιαστική φαρέτρα...

Ο ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΣ, ΤΟΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝΤΑ, Ω, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝΤΕΣ ΤΟΥΣ ΠΑΝΤΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΝΤΑ...

Όπως αναφέρεται σε άρθρο του γερμανικού περιοδικού Der Spiegel, η υπηρεσία Πληροφοριών Εξωτερικού της Γερμανίας παρακολουθούσε «επί χρόνια» πολλές εταιρείες και κυβερνήσεις των ΗΠΑ, μεταξύ αυτών και τον Λευκό Οίκο. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το Der Spiegel που επικαλείται «έγγραφα» τα οποία περιήλθαν στην κατοχή του, η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Πληροφοριών (BND) κατασκόπευε «από το 1998 έως το 2006 πολλούς τηλεφωνικούς αριθμούς και εσωτερικά φαξ του Λευκού Οίκου», διαθέτοντας έναν

οι ΗΠΑ και η Γερμανία, δεν έχουν κανένα πρόβλημα την ίδια στιγμή που συνεργάζονται να παρακολουθούν κάθε κυβερνητική ή μη δραστηριότητα των φίλων και συμμάχων και όχι μόνο.

Οι «αποκαλύψεις», λοιπόν, αυτού του είδους αφ' ενός έχουν πολιτικές σκοπιμότητες που εντάσσονται στην διαχείριση των αντιτιθέμενων πολιτικών συμφερόντων, αφ' ετέρου επιδιώκουν να δοθεί ένα ξεκάθαρο μήνυμα-απειλή σε πλήθος ανθρώπων ότι ο ζωές τους είναι δεδομένο ότι ελέγχονται με κάθε μέσο, αφού κοτζάμ κυβερνήσεις ή υπηρεσίες ασφαλείας δεν μπόρεσαν να προστατευθούν παρ' όλα τα μέσα που διαθέτουν...

Η ΓΡΑΒΑΤΑ ΜΕ ΤΑ ...ΠΑΛΛΟΜΕΝΑ ΠΕΗ ΚΑΙ Η ΕΘΝΙΚΗ ΥΠΗΡΗΦΑΝΕΙΑ ΤΩΝ ΤΣΙΠΡΑ-ΚΑΜΜΕΝΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ...

Ο θόρυβος ακόμα δεν έχει καταλαγιάσει από την ανεπανάληπτη αντι-κατοχική, εθνικοαπελευθερωτική κίνηση Καμμένου, που ξάφνιασε τους αμύητους στην μεγάλη εθνική παράδοση των μυστικών σινιάλων, που μας έχει αφήσει σαν παρακαταθήκη η Φιλική Εταιρεία, αλλά και πλήθος συνωμοτών και μυστικών εταιρειών από τότε μέχρι σήμερα.

Λίγα μόλις λεπτά μετά την επίτευξη της «λαμπρής» συμφωνίας που έκλεισε και την περιβόητη αξιολόγηση στο Eurogroup της 15ης Ιουνίου, ο Πάνος ο Καμμένος, ο συνοδηγός του Τσίπρα σ' αυτό το φουρτουνιασμένο ταξίδι της πρώτης φοράς αριστερά κυβέρνησης, τόλμησε και τάραξε για μιαν ακόμη φορά τα βαλτώδη ύδατα της στάσιμης και συμβιβασμένης εγχώριας πολιτικής σκηνής.

Τι έκανε ο Καμμένος; Πόσταρε στον προσωπικό του λογαριασμό στο Twitter μια κόκκινη γραβάτα διακοσμημένη με πλήθος

αναφέρεται και στο tweet του κ. Καμμένου, σχολιάζοντας σχετικά: «***Περίεργο: Λίγα λεπτά μετά τη συμφωνία ο Έλληνας υπουργός Άμυνας Πάνος Καμμένος ανήρτησε στο Twitter τη φωτογραφία μιας κόκκινης γραβάτας με σκίτσα ανδρικών μορίων. Πολύ γρήγορα έσβησε το tweet με την επισήμανση ότι η κόρη του είχε πάρει το κινητό του***».

Το φέραμε απ' εδώ το φέραμε από εκεί, το ψάξαμε απ' εδώ το ψάξαμε και από εκεί το αναποδογυρίσαμε το συγκλονιστικό αυτό θέμα για να ερευνήσουμε όσο καλύτερα μπορούσαμε την σοβαρή κατάσταση που αιφνιδίως (;) προέκυψε.

Μετρήσαμε και τις κοινωνικές αντιδράσεις.

Τζίφος και πάλι τζίφος. Ούτε μια ανακοίνωση από το Τμήμα Γυναικών του Συριζα, το Τμήμα δικαιωμάτων, από Φεμινιστικές οργανώσεις, από κινηματικές αντισεξιστικές οργανώσεις. Τίποτα, τίποτα, τίποτα. Μια εκκωφαντική σιωπή.

Μια σιωπή που μας παραξένεψε. Γιατί το αντισεξιστικό κίνημα δεν κατήγγειλε τους παλλόμενους φαλλούς της γραβάτας που πόσταρε ο Καμμένος; Κοιτάξαμε και ξανακοιτάξαμε την συγκεκριμένη φωτογραφία της γραβάτας με τους φαλλούς να αποκωδικοποιήσουμε κάποια κρυφά μηνύματα αντισεξισμού που προφανώς εντόπισαν οι αντισεξιστές και αναγκάστηκαν να σωπήσουν. Γεμάτοι απογοήτευση σταματήσαμε να κοιτάμε την πουτσογραβάτα του Καμμένου και να προσπαθούμε να λύσουμε τα μυστήρια που κρύβει.

Δύσκολο πράγμα ρε παιδάκι μου αυτός ο αντισεξισμός των αριστερών.

Μα ξεπερνάει τα όρια κάθε φορά, μα κάθε φορά...

ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΡΟ ΑΝΔΡΕΙΚΕΛΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙΖΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΣΥΜΦΩΝΙΑ»...

γεννούν οι κότες...

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ (2): ΛΑΟΣ ΚΑΙ ΚΟΛΩΝΑΚΙ...

«***Χωράμε όλοι στα Εξάρχεια για να κάνουμε ό,τι θέλει ο καθένας*** χαλαρά και όμορφα. Δε λέει κανένας μόνο εμείς ή μόνο έτσι ή μόνο αλλιώς. Δεν ισχύει καθόλου αυτό γιατί είμαστε σε μια ωραία περιοχή και **υπάρχει καλή συνεννόηση τόσο καιρό**. Επειδή μπορεί κάποιος να μην ξέρει ή να μην καταλαβαίνει τί και πώς μόνο τότε δημιουργούνται πότε-πότε παρεξηγήσεις ή προβλήματα. **Όχι γιατί δεν μπορούμε να κανονίσουμε ό,τι πρέπει, εμείς που ξέρουμε από Εξάρχεια**. Τα προβλήματα πάντα λύνονταν απλά καμμιά φορά ***υπάρχουν και μερικά που λύνονται με τρόπο που κάποιος που δεν ξέρει μπορεί να πει ότι δεν ήταν ο σωστός*. Το κάθε πρόβλημα έχει τη λύση του**. Το θέμα είναι όμως ότι όσο και να ρωτήσει κάποιος δε θα βρει ένα άνθρωπο στα Εξάρχεια που να πει ότι δεν του αρέσει. Για αυτό μαζεύει κάθε μέρα και τόσο κόσμο από παντού γιατί όλοι καταλαβαίνουν πόσο καλή φάση είναι» (απόσπασμα διαλόγου από σχετική κουβέντα στο Indymedia σχετικά με «προβλήματα», «μαφίες», προστασίες, και γενικά κινηματικές «ατασθαλίες» στην περιοχή των Εξαρχείων»).

Και ενώ στο κινηματικό όργανο οι «προβληματισμοί» έχουν φουντώσει για το αν οι «κινηματικοί», που πουλάνε προστασία σε καταστήματα των Εξαρχείων είναι μπράβοι ή μαφιόζοι (για το γεγονός ότι πουλιέται «κινηματική» προστασία κάθε είδους και προς πάσα κατεύθυνση δεν εκφράζεται πλέον καμμία αμφιβολία), ή γενικά πόσος «συμμοριτισμός» αντιστοιχεί στα «αντιτιθέμενα» μέρη, η ΠΟΑΣΥ επιμένει με νέο της κάλεσμα στην συγκέντρωση που έχει εξαγγείλει για τις 29 Ιουνίου.

«Σε συνέχεια της από 14 Ιουνίου 2017 ανακοίνωσής μας, σας καλούμε όπως παραβρεθείτε σύσσωμοι, τόσο με τη συμμετοχή των Διοικητικών σας Συμβουλίων όσο και των Αντιπροσώπων σας, καθώς και κάθε μέλους σας που επιθυμεί, στη

Την ίδια στιγμή δημοσιεύματα της Καθημερινής –και όχι μόνον– αναφέρουν ότι σύμφωνα με «διαρροές» αρμοδίων του υπουργείου δημόσιας τάξης θα απαγορευτούν ακόμα και οι συγκεντρώσεις και στους δύο χώρους για λόγους δημόσιας τάξης.

Φυσικά η ευκαιρία εκτός των άλλων να απαγορευτούν κάθε είδους συγκεντρώσεις στα Εξάρχεια, αλλά και στο Κολωνάκι είναι πράγματι μεγάλη για να μείνει αναξιοποίητη εκ μέρους του κράτους. Απαγορεύσεις που όσο θα βαδίζουμε προς την επίμαχη ημερομηνία θα αποδειχθεί ότι δεν αποτελούν τα μόνα όπλα στην εξουσιαστική φαρέτρα...

Ο ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΣ, ΤΟΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝΤΑ, Ω, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝΤΕΣ ΤΟΥΣ ΠΑΝΤΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΝΤΑ...

Όπως αναφέρεται σε άρθρο του γερμανικού περιοδικού Der Spiegel, η υπηρεσία Πληροφοριών Εξωτερικού της Γερμανίας παρακολουθούσε «επί χρόνια» πολλές εταιρείες και κυβερνήσεις των ΗΠΑ, μεταξύ αυτών και τον Λευκό Οίκο. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το Der Spiegel που επικαλείται «έγγραφα» τα οποία περιήλθαν στην κατοχή του, η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Πληροφοριών (BND) κατασκόπευε «από το 1998 έως το 2006 πολλούς τηλεφωνικούς αριθμούς και εσωτερικά φαξ του Λευκού Οίκου», διαθέτοντας έναν κατάλογο «με 4.000 επιλογείς» (αριθμούς τηλεφώνων ή φαξ, ηλεκτρονικές διευθύνσεις) που της επέτρεπαν να παρακολουθεί «αμερικανικούς στόχους», μεταξύ αυτών, τα υπουργεία Οικονομικών και Εξωτερικών, αμερικανικές εταιρείες, όπως η Lockheed, η NASA, η μη κυβερνητική οργάνωση Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRW), πολλά πανεπιστήμια, ακόμη και την πολεμική αεροπορία, τους πεζοναύτες και την υπηρεσία αμυντικών πληροφοριών στο εσωτερικό του Πενταγώνου, αλλά και τις υπηρεσίες στρατιωτικών πληροφοριών. Σύμφωνα με το δημοσίευμα, περισσότερες από εκατό ξένες πρεσβείες στην Ουάσιγκτον, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και το αμερικανικό

ντων, αφ' ετέρου επιδιώκουν να δοθεί ένα ξεκάθαρο μήνυμα-απειλή σε πλήθος ανθρώπων ότι ο ζωές τους είναι δεδομένο ότι ελέγχονται με κάθε μέσο, αφού κοτζάμ κυβερνήσεις ή υπηρεσίες ασφαλείας δεν μπόρεσαν να προστατευθούν παρ' όλα τα μέσα που διαθέτουν...

Η ΓΡΑΒΑΤΑ ΜΕ ΤΑ ...ΠΑΛΛΟΜΕΝΑ ΠΕΗ ΚΑΙ Η ΕΘΝΙΚΗ ΥΠΗΡΗΦΑΝΕΙΑ ΤΩΝ ΤΣΙΠΡΑ-ΚΑΜΜΕΝΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ...

Ο θόρυβος ακόμα δεν έχει καταλαγιάσει από την ανεπανάληπτη αντι-κατοχική, εθνικοαπελευθερωτική κίνηση Καμμένου, που ξάφνιασε τους αμύητους στην μεγάλη εθνική παράδοση των μυστικών σινιάλων, που μας έχει αφήσει σαν παρακαταθήκη η Φιλική Εταιρεία, αλλά και πλήθος συνωμοτών και μυστικών εταιρειών από τότε μέχρι σήμερα.

Λίγα μόλις λεπτά μετά την επίτευξη της «λαμπρής» συμφωνίας που έκλεισε και την περιβόητη αξιολόγηση στο Eurogroup της 15^{ης} Ιουνίου, ο Πάνος ο Καμμένος, ο συνοδηγός του Τσίπρα σ' αυτό το φουρτουνιασμένο ταξίδι της πρώτης φοράς αριστερά κυβέρνησης, τόλμησε και τάραξε για μιαν ακόμη φορά τα βαλτώδη ύδατα της στάσιμης και συμβιβασμένης εγχώριας πολιτικής σκηνής.

Τι έκανε ο Καμμένος; Πόσταρε στον προσωπικό του λογαριασμό στο Twitter μια κόκκινη γραβάτα διακοσμημένη με πλήθος σκίτσων που απεικόνιζαν παλλόμενους φαλλούς. Φαλλούς μικρούς, φαλλούς μεγάλους, φαλλούς στραβούς, φαλλούς μαύρους, φαλλούς μισονυσταγμένους, αλλά και φαλλούς σε ετοιμότητα, φαλλούς που κάνουν κοροϊδευτικές γκριμάτσες, φαλλούς με γυαλισμένα δόντια, φαλλούς χαρούμενους ή φαλλούς που κλείνουν πονηρά το μάτι (σε ποιόν άραγε;). Όλοι έπεσαν με τα μούτρα να ξεδιαλύνουν τον χρησμό, το βαρυσήμαντο μήνυμα στους εχθρούς του λαού, ντόπιους και ξένους.

Μερικές από τις πλέον πιθανές εκδοχές είναι οι κάτωθι;

α) σας πηδήξαμε και πάλι

β) έτσι γαμάει η πρώτη φορά αριστερά κυβέρνηση

Το φέραμε απ' εδώ το φέραμε από εκεί, το ψάξαμε απ' εδώ το ψάξαμε και από εκεί το αναποδογυρίσαμε το συγκλονιστικό αυτό θέμα για να ερευνήσουμε όσο καλύτερα μπορούσαμε την σοβαρή κατάσταση που αιφνιδίως (;) προέκυψε.

Μετρήσαμε και τις κοινωνικές αντιδράσεις.

Τζίφος και πάλι τζίφος. Ούτε μια ανακοίνωση από το Τμήμα Γυναικών του Συριζα, το Τμήμα δικαιωμάτων, από Φεμινιστικές οργανώσεις, από κινηματικές αντισεξιστικές οργανώσεις. Τίποτα, τίποτα, τίποτα. Μια εκκωφαντική σιωπή.

Μια σιωπή που μας παραξένεψε. Γιατί το αντισεξιστικό κίνημα δεν κατήγγειλε τους παλλόμενους φαλλούς της γραβάτας που πόσταρε ο Καμμένος; Κοιτάξαμε και ξανακοίταξαμε την συγκεκριμένη φωτογραφία της γραβάτας με τους φαλλούς να αποκωδικοποιήσουμε κάποια κρυφά μηνύματα αντισεξισμού που προφανώς εντόπισαν οι αντισεξιστές και αναγκάστηκαν να σιωπήσουν. Γεμάτοι απογοήτευση σταματήσαμε να κοιτάμε την πουτσογραβάτα του Καμμένου και να προσπαθούμε να λύσουμε τα μυστήρια που κρύβει.

Δύσκολο πράγμα ρε παιδάκι μου αυτός ο αντισεξισμός των αριστερών.

Μα ξεπερνάει τα όρια κάθε φορά, μα κάθε φορά...

ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΡΟ ΑΝΔΡΕΙΚΕΛΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙΖΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΣΥΜΦΩΝΙΑ»...

«Πήραμε τελικά αυτά που διεκδικούσαμε, αλλά και αυτά που δικαιούμασταν. Και τώρα ανοίγει ο δρόμος για την έξοδο στις αγορές, για το οριστικό τέλος, σε ένα χρόνο από σήμερα, των προγραμμάτων στήριξης και των μνημονίων που τα συνοδεύουν, ανοίγει ο δρόμος για την οριστική έξοδο από την κρίση», δήλωσε με απύθμενο θράσος χιλίων αριστερών πιθήκων το κομμουνιστικό ανδρείκελο, κατά κόσμον Τσίπρας, μετά το πέρας της συνεδρίασης του Eurogroup της 15^{ης} Ιουνίου.

Μ' έναν κυνισμό, που δεν έχει όμοιο του, τον οποίο ουδέποτε διανοήθηκε κάποιος από το εξουσιαστικό συνάφι του να επιδείξει, συνέχισε στον ίδιο τόνο. «Αισθανόμαστε δικαιωμένοι γιατί πράξα-

εμείς που ξέρουμε από Εξάρχεια. Τα προβλήματα πάντα λύνονταν απλά καμμιά φορά ***υπάρχουν και μερικά που λύνονται με τρόπο που κάποιος που δεν ξέρει μπορεί να πει ότι δεν ήταν ο σωστός.*** **Το κάθε πρόβλημα έχει τη λύση του.** Το θέμα είναι όμως ότι όσο και να ρωτήσει κάποιος δε θα βρει ένα άνθρωπο στα Εξάρχεια που να πει ότι δεν του αρέσει. Για αυτό μαζεύει κάθε μέρα και τόσο κόσμο από παντού γιατί όλοι καταλαβαίνουν πόσο καλή φάση είναι» (απόσπασμα διαλόγου από σχετική κουβέντα στο Indymedia σχετικά με «προβλήματα», «μαφίες», προστασίες, και γενικά κινηματικές «ατασθαλίες» στην περιοχή των Εξαρχείων).

Και ενώ στο κινηματικό όργανο οι «προβληματισμοί» έχουν φουντώσει για το αν οι «κινηματικοί», που πουλάνε προστασία σε καταστήματα των Εξαρχείων είναι μπράβοι ή μαφιόζοι (για το γεγονός ότι πουλιέται «κινηματική» προστασία κάθε είδους και προς πάσα κατεύθυνση δεν εκφράζεται πλέον καμμία αμφιβολία), ή γενικά πόσος «συμμοριτισμός» αντιστοιχεί στα «αντιτιθέμενα» μέρη, η ΠΟΑΣΥ επιμένει με νέο της κάλεσμα στην συγκέντρωση που έχει εξαγγείλει για τις 29 Ιουνίου.

«Σε συνέχεια της από 14 Ιουνίου 2017 ανακοίνωσής μας, σας καλούμε όπως παραβρεθείτε σύσσωμοι, τόσο με τη συμμετοχή των Διοικητικών σας Συμβουλίων όσο και των Αντιπροσώπων σας, καθώς και κάθε μέλους σας που επιθυμεί, στη δημόσια εκδήλωση με θέμα «Ανοιχτές και Ελεύθερες Πόλεις» που διοργανώνει η Ομοσπονδία μας στην πλατεία Εξαρχείων την Πέμπτη 29 Ιουνίου 2017 και ώρα 18:00, προκειμένου να αναδειχθούν οι πτυχές του προβλήματος και να κατατεθούν ρεαλιστικές προτάσεις από κοινού με όλους τους κοινωνικούς φορείς για την επίλυσή τους. Με νεώτερη ανακοίνωσή μας θα καθορισθούν οι λοιπές διαδικαστικές λεπτομέρειες ως προς την οργανωτική αρτιότητα της εκδήλωσης».

Ο ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΣ, ΤΟΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝΤΑ, Ω, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝΤΕΣ ΤΟΥΣ ΠΑΝΤΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΝΤΑ...

Όπως αναφέρεται σε άρθρο του γερμανικού περιοδικού Der Spiegel, η υπηρεσία Πληροφοριών Εξωτερικού της Γερμανίας παρακολουθούσε «επί χρόνια» πολλές εταιρείες και κυβερνήσεις των ΗΠΑ, μεταξύ αυτών και τον Λευκό Οίκο. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το Der Spiegel που επικαλείται «έγγραφα» τα οποία περιήλθαν στην κατοχή του, η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Πληροφοριών (BND) κατασκόπευε «από το 1998 έως το 2006 πολλούς τηλεφωνικούς αριθμούς και εσωτερικά φαξ του Λευκού Οίκου», διαθέτοντας έναν κατάλογο «με 4.000 επιλογείς» (αριθμούς τηλεφώνων ή φαξ, ηλεκτρονικές διευθύνσεις) που της επέτρεπαν να παρακολουθεί «αμερικανικούς στόχους», μεταξύ αυτών, τα υπουργεία Οικονομικών και Εξωτερικών, αμερικανικές εταιρείες, όπως η Lockheed, η NASA, η μη κυβερνητική οργάνωση Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRW), πολλά πανεπιστήμια, ακόμη και την πολεμική αεροπορία, τους πεζοναύτες και την υπηρεσία αμυντικών πληροφοριών στο εσωτερικό του Πενταγώνου, αλλά και τις υπηρεσίες στρατιωτικών πληροφοριών. Σύμφωνα με το δημοσίευμα, περισσότερες από εκατό ξένες πρεσβείες στην Ουάσιγκτον, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και το αμερικανικό γραφείο του Αραβικού Συνδέσμου επίσης ήταν στο στόχαστρο της BND.

Τίποτα από τα παραπάνω δεν εμπόδισε όπως αποκαλύφθηκε τον Μάρτιο του 2015 την συνεργασία μεταξύ της BND και της αμερικανικής NSA, για λογαριασμό της οποίας Γερμανοί παρακολουθούσαν πολλούς στόχους σε συμμαχικές τους χώρες.

Οι «αποκαλύψεις» του Der Spiegel φυσικά παραβιάζουν ανοικτές θύρες, αφού δεν υπάρχει άνθρωπος που να μην γνωρίζει ότι οι μυστικές υπηρεσίες κρατών, όπως που μας έχει αφήσει σαν παρακαταθήκη η Φιλική Εταιρεία, αλλά και πλήθος συνωμοτών και μυστικών εταιρειών από τότε μέχρι σήμερα.

Λίγα μόλις λεπτά μετά την επίτευξη της «λαμπρής» συμφωνίας που έκλεισε και την περιβόητη αξιολόγηση στο Eurogroup της 15ης Ιουνίου, ο Πάνος ο Καμμένος, ο συνοδηγός του Τσίπρα σ' αυτό το φουρτουνιασμένο ταξίδι της πρώτης φοράς αριστερά κυβέρνησης, τόλμησε και τάραξε για μιαν ακόμη φορά τα βαλτώδη ύδατα της στάσιμης και συμβιβασμένης εγχώριας πολιτικής σκηνής.

Τι έκανε ο Καμμένος; Πόσταρε στον προσωπικό του λογαριασμό στο Twitter μια κόκκινη γραβάτα διακοσμημένη με πλήθος σκίτσων που απεικόνιζαν παλλόμενους φαλλούς. Φαλλούς μικρούς, φαλλούς μεγάλους, φαλλούς στραβούς, φαλλούς μαύρους, φαλλούς μισονυσταγμένους, αλλά και φαλλούς σε ετοιμότητα, φαλλούς που κάνουν κοροϊδευτικές γκριμάτσες, φαλλούς με γυαλισμένα δόντια, φαλλούς χαρούμενους ή φαλλούς που κλείνουν πονηρά το μάτι (σε ποιόν άραγε;). Όλοι έπεσαν με τα μούτρα να ξεδιαλύνουν τον χρησμό, το βαρυσήμαντο μήνυμα στους εχθρούς του λαού, ντόπιους και ξένους.

Μερικές από τις πλέον πιθανές εκδοχές είναι οι κάτωθι;

α) σας πηδήξαμε και πάλι

β) έτσι γαμάει η πρώτη φορά αριστερά κυβέρνηση

γ) σας έχουμε περικυκλώσει και σας κυνηγάμε με τον φαλλό στο χέρι

δ) ε, ρε φαλλό που θα φάνε οι δοσίλογοι και οι ξενόδουλοι

«Πάλι χτύπημα από το παιδί στο λογαριασμό μου, το κατεβάζω», δήλωσε με νέα ανάρτηση ο Πάννος ο Καμμένος ο μεγάλος νετσαγιεφικός οπλαρχηγός.

Οι γερμανοί όμως δεν μασάνε ταραμά. Σε άρθρο της γερμανικής εφημερίδας Bild που τιτλοφορείται «Δεν ήταν αυτή η συμφωνία, κύριε Σόιμπλε», ο συντάκτης τας που πόσταρε ο Καμμένος; Κοιτάξαμε και ξανακοιτάξαμε την συγκεκριμένη φωτογραφία της γραβάτας με τους φαλλούς να αποκωδικοποιήσουμε κάποια κρυφά μηνύματα αντισεξισμού που προφανώς εντόπισαν οι αντισεξιστές και αναγκάστηκαν να σιωπήσουν. Γεμάτοι απογοήτευση σταματήσαμε να κοιτάμε την πουτσογραβάτα του Καμμένου και να προσπαθούμε να λύσουμε τα μυστήρια που κρύβει.

Δύσκολο πράγμα ρε παιδάκι μου αυτός ο αντισεξισμός των αριστερών.

Μα ξεπερνάει τα όρια κάθε φορά, μα κάθε φορά...

ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΡΟ ΑΝΔΡΕΙΚΕΛΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙΖΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΣΥΜΦΩΝΙΑ»...

«Πήραμε τελικά αυτά που διεκδικούσαμε, αλλά και αυτά που δικαιούμασταν. Και τώρα ανοίγει ο δρόμος για την έξοδο στις αγορές, για το οριστικό τέλος, σε ένα χρόνο από σήμερα, των προγραμμάτων στήριξης και των μνημονίων που τα συνοδεύουν, ανοίγει ο δρόμος για την οριστική έξοδο από την κρίση», δήλωσε με απύθμενο θράσος χιλίων αριστερών πιθήκων το κομμουνιστικό ανδρείκελο, κατά κόσμον Τσίπρας, μετά το πέρας της συνεδρίασης του Eurogroup της 15ης Ιουνίου.

Μ' έναν κυνισμό, που δεν έχει όμοιο του, τον οποίο ουδέποτε διανοήθηκε κάποιος από το εξουσιαστικό συνάφι του να επιδείξει, συνέχισε στον ίδιο τόνο. «Αισθανόμαστε δικαιωμένοι γιατί πράξαμε ορθά που δεν πήραμε ό,τι μας έδιναν τρεις βδομάδες πριν [...] Αναλάβαμε το ρίσκο, κινητοποιήσαμε τις συμμαχίες μας, αλλά και την κοινή λογική στην Ευρώπη και πήραμε τελικά αυτό που ζητούσαμε: Μια συμφωνία διεξόδου», ενώ συνεχίζοντας υποστήριξε ότι η πιο σημαντική δέσμευση της απόφασης αφορά τη δέσμευση για οριστικό τέλος των μνημονίων τον Αύγουστο του 2018!!!

Το ελεεινό αυτό υποκείμενο δεν έχει ξεχάσει την διάταξη που υπάρχει στο τρίτο

συνέχεια από τη σελ. 3: ΗΓΕΤΕΣ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ...

μαύρες σελίδες της ιστορίας του Γρ. Λαμπράκη, ένας άλλος αριστερός «ήρωας» ή ορθότερα super-ήρωας, ο Μανώλης Γλέζος, έπαιρνε από το χεράκι τον γερμανό πρεσβευτή για να καταθέσει στεφάνι στο μνημείο σφαγής στο Δίστομο Βοιωτίας, μετά από παρεμπόδιση της Ζωής Κωνσταντοπούλου. Δεν επιθυμούμε να μπούμε σε λεπτομέρειες του συγκεκριμένου περιστατικού, που περισσότερο είναι μια διαμάχη μεταξύ αριστερών, όμως είναι δεδομένο ότι ο γερμανός πρεσβευτής εκπροσωπεί το γερμανικό κράτος, το οποίο αρνείται σταθερά να αποζημιώσει, όπως τόσα χρόνια διακήρυττε και καυτηρίαζε ο κ. Γλέζος. Σε μετέπειτα δηλώσεις του, ο κ. Γλέζος είπε ότι, ***το παιδί του εγκληματία δεν έχει καμία ευθύνη για τα εγκλήματα του πατέρα του.*** **Θα συμφωνήσουμε, όμως γιατί τόσα χρόνια ζητάει αποζημιώσεις και λοιπές οφειλές από τη «δημοκρατική» Γερμανία; Από το παιδί του ναζί-εγκληματία πατέρα;** Όπως και να έχει, το μεταπολεμικό γερμανικό κράτος λειτουργούσε ως συνέχεια της κρατικής οντότητας του χιτλερικού καθεστώτος. Αυτό αποδεικνύεται από τα άτομα που εξακολουθούσαν να στελεχώνουν το γερμανικό δημόσιο και από τη στάση του επίσημου γερμανικού κράτους σε έτερα κράτη και επιχειρήσεις, που είχαν έννομο συμφέρον από τη ναζιστική κατοχή.

Όμως, η κάθε λογής εξουσία έχει ανάγκη από ηγέτες και ήρωες και ακριβώς επειδή τούς έχει ανάγκη, τους φτιασιδώνει, τους αναδεικνύει, τους προστατεύει. Για να λειτουργήσει επιτυχώς χρειάζονται μυστικές συμφωνίες, εξαρτημένα ΜΜΕ και καλά κοπάδια. Η κριτική σκέψη, η πραγματική ανεξάρτητη έρευνα αποτελούν απαραίτητα στοιχεία για τον διαρκή αγώνα της μνήμης ενάντια στη λήθη και στην εξουσία. Από άτομα που τοποθετούν τους εαυτούς τους έξω και πέρα από -ισμούς και ιδεολογικούς ηγεμονισμούς. Από άτομα που βαδίζουν ελεύθερα.

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

Η καρδιά του «Νέου Κόσμου»

Για ό,τι έφυγε και δε θα ξανάρθει. Για όσα κρυφτήκαν στη σκιά του χρόνου, περήφανα, δίχως αναφιλητά, με μνήμη, συνείδηση και παρρησία. Για όλα εκείνα που δεν μπόρεσαν να αρπάξουν οι κονκισταδόρες της Ιστορίας στο διάβα τους.

Ο ήλιος, λένε, θέλει την καρδιά μου,
Μα κρύβομαι στα δάση·
Τα δέντρα φυλάνε την ανάσα μου στη σκιά τους.
Τα βήματά μου άηχα αναζητρύν το θήραμα,
Μα το θήραμα είναι μέσα μου·
Ένα ελάφι που τρέχει
Σε τόπους που τελειώνουν.
Οι ξύλινοι δράκοι, λένε, σήκωσαν το πρώτο κύμα
Και πάγωσε η καρδιά του ελαφιού.

Οι δράκοι, λένε, θέλουν τα βήματα μου,
Τρέφονται με το χρυσάφι, το ασήμι και τον χαλκό.
Κι ύστερα ότι εδώ,
Κάτω απ' τα βουβά βήματά μου
Ότι είναι το φαΐ τους.

Κι ύστερα λένε ότι
η γη κι ο ουρανός και το φεγγάρι και ο ήλιος
είναι πολύ χρήσιμα.
Μπορείς να τα βάλεις
να δουλεύουν να δουλεύουν για σένα.
Μα εμείς δεν ξέρουμε τι είναι χρήσιμα, δουλειά και πολύ.

Εμείς ξέρουμε τα λόγια
της γης και του ουρανού και της σελήνης και του ήλιου.
Τα κύματα σκεπάζουν τον χρόνο.
Το χώμα πεινάει και διψάει, όπως εμείς.
Τρώει όπως εμείς,
Εδώ ποτέ δε μένανε δράκοι,
Εδώ κάθε φύλλο κρατάει στην καρδιά του την ψυχή του κόσμου
Εδώ, όταν θα έρθει η ιστορία,
Εμείς θα έχουμε φύγει.
Μα ούτε ο ήλιος ούτε οι ξύλινοι δράκοι θα έχουν φάει την καρδιά μας.

Αν. Κ.

μνημόνιο του Ιουλίου του 2015 σύμφωνα με την οποία εάν αποχωρήσει το ΑΝΤ από το πρόγραμμα τότε επιβάλ-

Βεβαίως, κάποια από αυτά τα μέτρα έχουν ήδη νομοθετηθεί. Εκτιμούμε, όμως, ότι θα χρειαστεί αρκετός χρόνος

το «χρέος» ως νόμιμο και οφειλόμενο με την απόφαση της 12-7-2015 και εγκαίρως να φροντίσει για την ολοκλη-

στατικού, που περισσότερο είναι μια διαμάχη μεταξύ αριστερών, όμως είναι δεδομένο ότι ο γερμανός πρεσβευτής εκπροσωπεί το γερμανικό κράτος, το οποίο αρνείται σταθερά να αποζημιώσει, όπως τόσα χρόνια διακήρυττε και καυτηρίαζε ο κ. Γλέζος. Σε μετέπειτα δηλώσεις του, ο κ. Γλέζος είπε ότι, ***το παιδί του εγκληματία δεν έχει καμία ευθύνη για τα εγκλήματα του πατέρα του*. Θα συμφωνήσουμε, όμως γιατί τόσα χρόνια ζητάει αποζημιώσεις και λοιπές οφειλές από τη «δημοκρατική» Γερμανία; Από το παιδί του ναζι-εγκληματία πατέρα;** Όπως και να έχει, το μεταπολεμικό γερμανικό κράτος λειτουργούσε ως συνέχεια της κρατικής οντότητας του χιτλερικού καθεστώτος. Αυτό αποδεικνύεται από τα άτομα που εξακολουθούσαν να στελεχώνουν το γερμανικό δημόσιο και από τη στάση του επίσημου γερμανικού κράτους σε έτερα κράτη και επιχειρήσεις, που είχαν έννομο συμφέρον από τη ναζιστική κατοχή.

Όμως, η κάθε λογής εξουσία έχει ανάγκη από ηγέτες και ήρωες και ακριβώς επειδή τούς έχει ανάγκη, τους φτιασιδώνει, τους αναδεικνύει, τους προστατεύει. Για να λειτουργήσει επιτυχώς χρειάζονται μυστικές συμφωνίες, εξαρτημένα ΜΜΕ και καλά κοπάδια. Η κριτική σκέψη, η πραγματική ανεξάρτητη έρευνα αποτελούν απαραίτητα στοιχεία για τον διαρκή αγώνα της μνήμης ενάντια στη λήθη και στην εξουσία. Από άτομα που τοποθετούν τους εαυτούς τους έξω και πέρα από -ισμούς και ιδεολογικούς ηγεμονισμούς. Από άτομα που βαδίζουν ελεύθερα.

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

Μα το θήραμα είναι μέσα μου·
Ένα ελάφι που τρέχει
Σε τόπους που τελειώνουν.
Οι ξύλινοι δράκοι, λένε, σήκωσαν το πρώτο κύμα
Και πάγωσε η καρδιά του ελαφιού.

Οι δράκοι, λένε, θέλουν τα βήματα μου,
Τρέφονται με το χρυσάφι, το ασήμι και τον χαλκό.
Κι ύστερα ότι εδώ,
Κάτω απ' τα βουβά βήματά μου
Ότι είναι το φαΐ τους.

Κι ύστερα λένε ότι
η γη κι ο ουρανός και το φεγγάρι και ο ήλιος
είναι πολύ χρήσιμα.
Μπορείς να τα βάλεις
να δουλεύουν να δουλεύουν για σένα.
Μα εμείς δεν ξέρουμε τι είναι χρήσιμα, δουλειά και πολύ.

Εμείς ξέρουμε τα λόγια
της γης και του ουρανού και της σελήνης και του ήλιου.
Τα κύματα σκεπάζουν τον χρόνο.
Το χώμα πεινάει και διψάει, όπως εμείς.
Τρώει όπως εμείς,
Εδώ ποτέ δε μένανε δράκοι,
Εδώ κάθε φύλλο κρατάει στην καρδιά του την ψυχή του κόσμου
Εδώ, όταν θα έρθει η ιστορία,
Εμείς θα έχουμε φύγει.
Μα ούτε ο ήλιος ούτε οι ξύλινοι δράκοι θα έχουν φάει την καρδιά μας.

Αν. Κ.

μνημόνιο του Ιουλίου του 2015 σύμφωνα με την οποία εάν αποχωρήσει το ΔΝΤ από το πρόγραμμα τότε επιβάλλεται νέο τέταρτο μνημόνιο. Δηλαδή, με άλλα λόγια, η συμφωνία του 2015 προβλέπει την υποχρεωτική συμμετοχή του ΔΝΤ (για τεχνική στήριξη και χρηματοδότηση) στο τρίτο πρόγραμμα, την οποία μάλιστα έχει και γραπτώς ζητήσει ο Τσακαλώτος, αλλά και την αυτόματη διακοπή τού τρέχοντος προγράμματος και τη συνομολόγηση άλλου στην περίπτωση που το ΔΝΤ δεν μετάσχει σ' αυτό.

Το κείμενο της επιστολής του κ. Τσακαλώτου προς την επικεφαλής του ΔΝΤ Κριστίν Λαγκάρντ τον Ιούλιο του 2015 έχει ως εξής:

Βεβαίως, κάποια από αυτά τα μέτρα έχουν ήδη νομοθετηθεί. Εκτιμούμε, όμως, ότι θα χρειαστεί αρκετός χρόνος πριν η ελληνική οικονομία μπορέσει να ανταποκριθεί και να επιστρέψει σε ένα δυναμικό και βιώσιμο δρόμο ανάπτυξης με δικαιοσύνη και κοινωνική συνοχή.

Με βάση τα παραπάνω και με στόχο να ανταποκριθούμε σε αυτές τις προκλήσεις, έχουμε αιτηθεί μίας νέας τριετούς δανειακής σύμβασης, η οποία έχει ήδη γίνει κατ' αρχήν δεκτή, και οι όροι της οποίας είναι σήμερα υπό διαπραγμάτευση.

Ως εκ τούτου, και κατ' εφαρμογή της απόφασης της Συνόδου Κορυφής της 12ης Ιουλίου 2015, σας ενημερώνουμε ότι αιτούμεθα μίας νέας δανειακής

το «χρέος» ως νόμιμο και οφειλόμενο με την απόφαση της 12-7-2015 και εγκαίρως να φροντίσει για την ολοσχερή εξόφλησή του.

Σημειωτέον ότι η μνημονιακή συμμορία Τσίπρα-Καμμένου με την ίδια απόφαση παραιτήθηκε ρητά και αμετάκλητα από την ονομαστική διαγραφή του «χρέους» υποθηκεύοντας κινητή και ακίνητη περιουσία του δημοσίου (άρα και όσων έχουν ανεξόφλητες οφειλές απέναντί του) ως εγγύηση προς τους δανειστές για την εξόφλησή τους.

Δεν θα είναι νύχτα όταν θα φύγουν κακήν κακώς. Θα είναι ντάλα μεσημέρι και θα το γιορτάζουμε δεόντως...

Λεόν

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 16ος, Φύλλο 173
ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Συνδρομή (για 10 τεύχη)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ

Όμως, η κάθε λογής εξουσία έχει ανάγκη από ηγέτες και ήρωες και ακριβώς επειδή τούς έχει ανάγκη, τους φτιασιδώνει, τους αναδεικνύει, τους προστατεύει. Για να λειτουργήσει επιτυχώς χρειάζονται μυστικές συμφωνίες, εξαρτημένα ΜΜΕ και καλά κοπάδια. Η κριτική σκέψη, η πραγματική ανεξάρτητη έρευνα αποτελούν απαραίτητα στοιχεία για τον διαρκή αγώνα της μνήμης ενάντια στη λήθη και στην εξουσία. Από άτομα που τοποθετούν τους εαυτούς τους έξω και πέρα από -ισμούς και ιδεολογικούς ηγεμονισμούς. Από άτομα που βαδίζουν ελεύθερα.

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

Εμείς ξέρουμε τα λόγια
της γης και του ουρανού και της σελήνης και του ήλιου.
Τα κύματα σκεπάζουν τον χρόνο.
Το χώμα πεινάει και διψάει, όπως εμείς.
Τρώει όπως εμείς,
Εδώ ποτέ δε μένανε δράκοι,
Εδώ κάθε φύλλο κρατάει στην καρδιά του την ψυχή του κόσμου
Εδώ, όταν θα έρθει η ιστορία,
Εμείς θα έχουμε φύγει.
Μα ούτε ο ήλιος ούτε οι ξύλινοι δράκοι θα έχουν φάει την καρδιά μας.

Αν. Κ.

μνημόνιο του Ιουλίου του 2015 σύμφωνα με την οποία εάν αποχωρήσει το ΔΝΤ από το πρόγραμμα τότε επιβάλλεται νέο τέταρτο μνημόνιο. Δηλαδή, με άλλα λόγια, η συμφωνία του 2015 προβλέπει την υποχρεωτική συμμετοχή του ΔΝΤ (για τεχνική στήριξη και χρηματοδότηση) στο τρίτο πρόγραμμα, την οποία μάλιστα έχει και γραπτώς ζητήσει ο Τσακαλώτος, αλλά και την αυτόματη διακοπή τού τρέχοντος προγράμματος και τη συνομολόγηση άλλου στην περίπτωση που το ΔΝΤ δεν μετάσχει σ' αυτό.

Το κείμενο της επιστολής του κ. Τσακαλώτου προς την επικεφαλής του ΔΝΤ Κριστίν Λαγκάρντ τον Ιούλιο του 2015 έχει ως εξής:

«Αγαπητή Διευθύντρια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου,

Οι ελληνικές αρχές έχουν δεσμευθεί να εφαρμόσουν μία σειρά από πολιτικές, οι οποίες θα ενδυναμώσουν τη δημοσιονομική βιωσιμότητα, θα ενισχύσουν τη χρηματοοικονομική σταθερότητα, τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και, κυρίως, θα κατανείμουν το κόστος της οικονομικής προσαρμογής με τρόπο δίκαιο, διορθώνοντας έτσι τις αδικίες του παρελθόντος.

Βεβαίως, κάποια από αυτά τα μέτρα έχουν ήδη νομοθετηθεί. Εκτιμούμε, όμως, ότι θα χρειαστεί αρκετός χρόνος πριν η ελληνική οικονομία μπορέσει να ανταποκριθεί και να επιστρέψει σε ένα δυναμικό και βιώσιμο δρόμο ανάπτυξης με δικαιοσύνη και κοινωνική συνοχή.

Με βάση τα παραπάνω και με στόχο να ανταποκριθούμε σε αυτές τις προκλήσεις, έχουμε αιτηθεί μίας νέας τριετούς δανειακής σύμβασης, η οποία έχει ήδη γίνει κατ' αρχήν δεκτή, και οι όροι της οποίας είναι σήμερα υπό διαπραγμάτευση.
Ως εκ τούτου, και κατ' εφαρμογή της απόφασης της Συνόδου Κορυφής της 12ης Ιουλίου 2015, σας ενημερώνουμε ότι αιτούμεθα μίας νέας δανειακής διευκόλυνσης από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.
Προσδοκούμε τη συνέχιση της συνεργασίας μας με το Ταμείο».

Ο Τσίπρας πανηγυρίζει την στιγμή που όχι μόνο επιβάλλονται καινούργια αιματοβαμμένα «πλεονάσματα» ύψους 3,5% μέχρι το 2022 και 2% μέχρι το 2060 (!!!), αλλά και σφραγίζεται η δέσμευση της πρώτης φοράς αριστερά κυβέρνησης να αναγνωρίσει ολόκληρο το «χρέος» ως νόμιμο και οφειλόμενο με την απόφαση της 12-7-2015 και εγκαίρως να φροντίσει για την ολοσχερή εξόφλησή του.

Σημειωτέον ότι η μνημονιακή συμμορία Τσίπρα-Καμμένου με την ίδια απόφαση παραιτήθηκε ρητά και αμετάκλητα από την ονομαστική διαγραφή του «χρέους» υποθηκεύοντας κινητή και ακίνητη περιουσία του δημοσίου (άρα και όσων έχουν ανεξόφλητες οφειλές απέναντι του) ως εγγύηση προς τους δανειστές για την εξόφλησή τους.

Δεν θα είναι νύχτα όταν θα φύγουν κακήν κακώς. Θα είναι ντάλα μεσημέρι και θα το γιορτάζουμε δεόντως...

Λεόν

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 16ος, Φύλλο 173
ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017

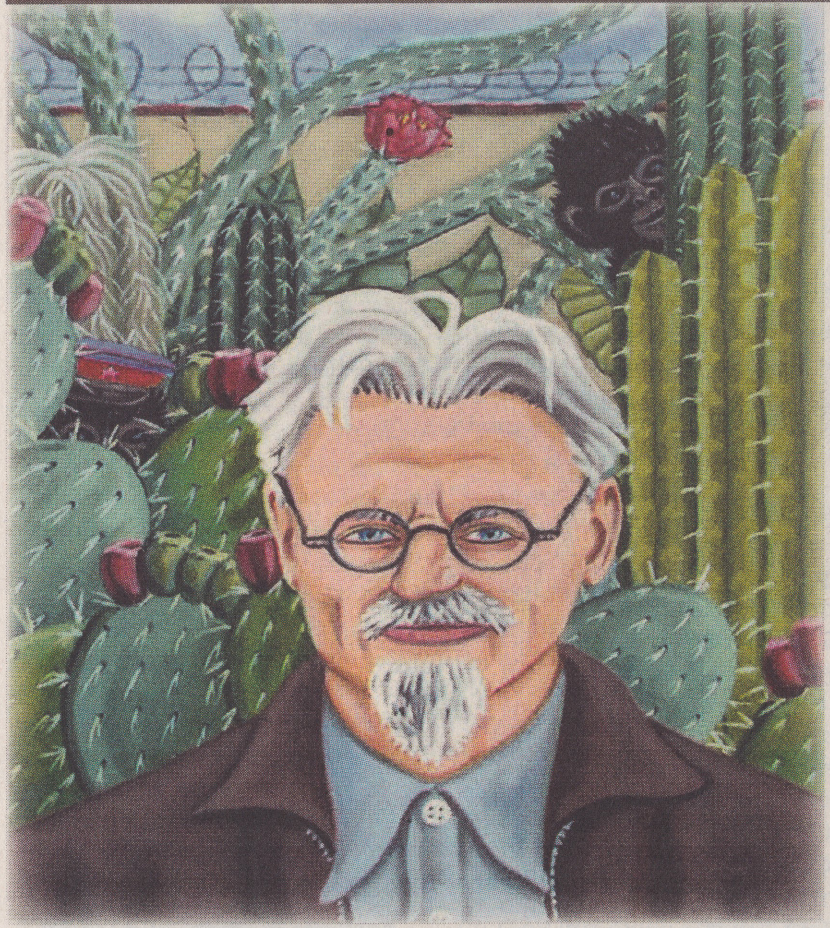
ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Συνδρομή (για 10 τεύχη)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ.
Με **ταχυδρομική επιταγή** στο όνομα:
Γεώργιος Ν. Βλασσόπουλος, Τ.Θ. 30658,
Τ.Κ. 10033, ΑΘΗΝΑ,
ή καταθέτοντας το αντίστοιχο ποσόν στον αριθμό λογαριασμού: (Εθνική Τράπεζα)
116/611-838-03
IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803
bic: ETHNGRAA
Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η γνωστοποίηση των στοιχείων σας μέσω του ταχυδρομείου, τηλεφωνικά ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, δηλαδή: Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο.

Ο ρόλος της Wall Street στην Οκτωβριανή Επανάσταση: Μια ενδιαφέρουσα άποψη από τον Antony C. Sutton

(Δ΄ μέρος)

Ο Τρότσκυ στο ρόλο του Αη Γιώργη που πολεμά με τον δράκοντα Στάλιν, δεν μπορεί να μας κάνει να ξεχάσουμε τον Τρότσκυ της Κροστάνδης.

Τους λενινιστές, τους τροτσκιστές, τους μπορντιγκιστές και τους κεντριστές, τους χωρίζουν διαφορετικές απόψεις μόνον ως προς την τακτική. Όλοι οι μπολσεβίκοι, σ' όποιο ρεύμα ή τάση κι αν ανήκουν, υποστηρίζουν την πολιτική δικτατορία και τον κρατικό σοσιαλισμό.

ΚΑΜΙΛΟ ΜΠΕΡΝΕΡΙ, Ιταλός αναρχικός (1897-1937).

μισό του κομματιού είναι γενικόλογο, επισημαίνοντας ελάχιστα σχετικά με το θέμα. Έχουμε δύο ενδείξεις για την αυθεντικότητα των πληροφοριών. Πρώτον, ο συνταγματάρχης MacLean υπήρξε άνθρωπος ακέραιος με εξαιρετικές διασυνδέσεις στις καναδικές υπηρεσίες πληροφοριών. Δεύτερον, όταν τα κυβερνητικά αρχεία κυκλοφόρησαν από τον Καναδά, η Μ. Βρετανία και οι ΗΠΑ ήρθαν να επιβεβαιώσουν σε μεγάλο βαθμό τις δηλώσεις του MacLean. Ορισμένες δηλώσεις του χρειάζονται επιβεβαίωση, αλλά ακόμη και πληροφορίες διαθέσιμες από τις αρχές της δεκαετίας του 1970 δεν είναι απαραιτήτως αντίθετες με το άρθρο του MacLean.[3]

Το αρχικό επιχείρημα του MacLean είναι ότι «κάποιοι καναδοί πολιτικοί ή αξιωματούχοι ήταν κυρίως υπεύθυνοι για την παράταση του πολέμου [του Α' παγκοσμίου πολέμου], για τις τεράστιες απώλειες σε ανθρώπινες ζωές, τις πληγές και τα βάσανα του 1917 και τις μεγάλες εξελίξεις του 1918».

Επί πλέον, αναφέρει ο MacLean, πως αυτά τα άτομα έκαναν (το 1919) κάθε δυνατή προσπάθεια να εμποδίσουν το Κοινοβούλιο και τον Καναδικό λαό από το να μάθουν αυτά τα γεγονότα. Επίσημες αναφορές, περιλαμβανομένων και αυτών του Sir Douglas Haig, αποδεικνύουν ότι, παρά το Ρωσικό ρήγμα το1917, ο πόλεμος θα τελείωνε έναν χρόνο νωρίτερα κι ότι **«ο άνθρωπος που είναι κυρίως υπεύθυνος για την κατάρρευση της Ρωσίας (στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο) ήταν ο Τρότσκυ... ενεργώντας κάτω από τις οδηγίες των γερμανών».**

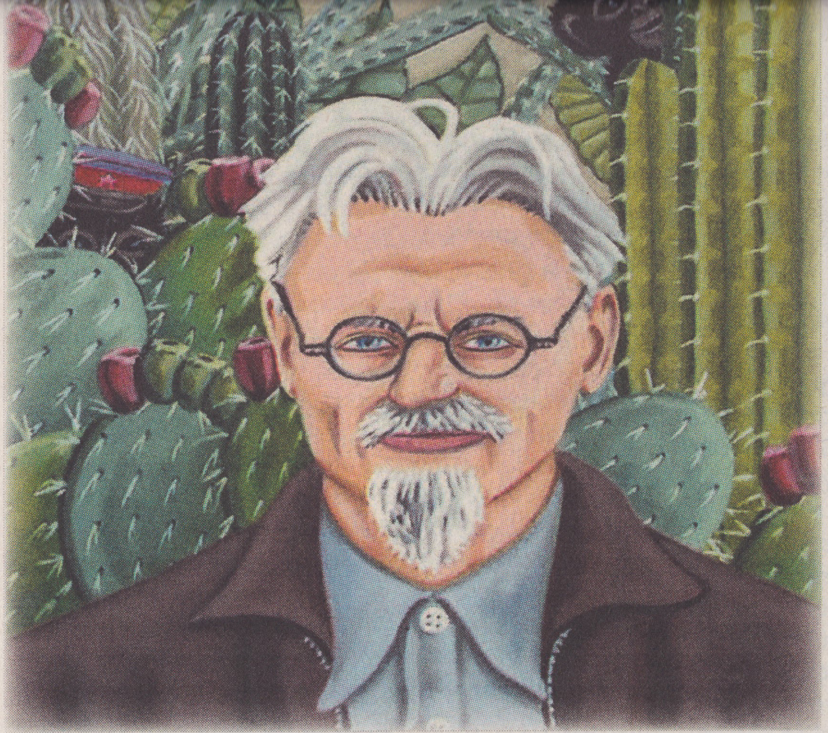
Ποιος ήταν ο Τρότσκυ; Σύμφωνα με τον MacLean δεν ήταν Ρώσος, αλλά Γερμανός. Παράξενος ισχυρισμός, καθώς μπορεί να φαίνεται ότι συμπίπτει με άλλα αποσπά-

Στις αρχές του 1916 ένας Γερμανός αξιωματικός ταξίδεψε για τη Νέα Υόρκη. Βρετανοί αξιωματούχοι των μυστικών υπηρεσιών τον έθεσαν υπό περιορισμόν. Κρατήθηκε στο Halifax, αλλά με εντολή τους αφέθηκε ελεύθερος μετά από άφθονες συγγνώμες για την αναπόφευκτη καθυστέρηση. Έπειτα από πολλούς χειρισμούς, έφτασε σε ένα βρώμικο μικρό γραφείο εφημερίδας στις παραγκουπόλεις και εκεί βρήκε τον Τρότσκυ, στον οποίο μετέφερε σημαντικές οδηγίες. Από τον Ιούνιο του 1916, μέχρι που τον μετέφεραν στην Βρετανία, η Ομάδα Πυροτεχνουργών της Νέας Υόρκης ποτέ δεν έχασε επαφή με τον Τρότσκυ. Ανακάλυψαν ότι το πραγματικό του όνομα ήταν Braunstein και ότι ήταν Γερμανός, όχι Ρώσος.[5]

Μια τέτοια γερμανική δραστηριότητα σε ουδέτερες χώρες επιβεβαιώνεται σε μια έκθεση του Υπουργείου Εξωτερικών (316-9-764-9), που περιγράφει την οργάνωση των Ρώσων προσφύγων για επαναστατικούς σκοπούς.

Συνεχίζοντας, ο MacLean δηλώνει ότι ο Τρότσκυ και τέσσερις συνεργάτες επιβιβάσθηκαν στο «S.S. Christiania» (sic) και στις 3 Απριλίου μεταφέρθηκαν στον «Captain Making» (sic) και αποβιβάσθηκαν από το πλοίο στο Halifax υπό την καθοδήγηση του υπολοχαγού Jones (στην πραγματικότητα, μια ομάδα εννέα, συμπεριλαμβανομένων και των έξι ανδρών, απομακρύνθηκαν από το S.S. Kristianiafjord. Το όνομα του αξιωματικού του ναυτικού ελέγχου στο Halifax ήταν Captain O. M. Makins, R.N. Το όνομα του αξιωματούχου που απομάκρυνε την ομάδα του Τρότσκυ από το πλοίο δεν είναι στα έγγραφα της καναδικής κυβέρνησης. Ο Τρότσκυ τον αναφέρει ως «Machen»). Πάλι, σύμφωνα με τον MacLean, τα χρήματα του Τρότσκυ προήλθαν «από γερμανικές πηγές στη Νέα Υόρκη». Επίσης, γενικά η εξήγηση που δίνεται είναι ότι η απελευθέρωση έγινε κατόπιν αιτήματος του Kerensky, αλλά μήνες πριν αυτοί οι Βρετανοί αξιωματούχοι κι ένας Καναδός που υπηρετούσε στη Ρωσία, ο οποίος μπορούσε να μιλήσει τη Ρωσική γλώσσα, ανέφερε στο Λονδίνο και στην Washington ότι ο Kerensky ήταν στις γερμανικές υπηρεσίες.[6]

Ο Τρότσκυ απελευθερώθηκε «κατόπιν αιτήματος της Βρετανικής Πρεσβείας στην Washington... [που] ενήργη-

Ο Τρότσκυ στο ρόλο του Αη Γιώργη που πολεμά με τον δράκοντα Στάλιν, δεν μπορεί να μας κάνει να ξεχάσουμε τον Τρότσκυ της Κροστάνδης.

Τους λενινιστές, τους τροτσκιστές, τους μπορντιγκιστές και τους κεντριστές, τους χωρίζουν διαφορετικές απόψεις μόνον ως προς την τακτική. Όλοι οι μπολσεβίκοι, σ' όποιο ρεύμα ή τάση κι αν ανήκουν, υποστηρίζουν την πολιτική δικτατορία και τον κρατικό σοσιαλισμό.

ΚΑΜΙΛΟ ΜΠΕΡΝΕΡΙ, Ιταλός αναρχικός (1897-1937).
Δολοφονήθηκε κατά τη διάρκεια
του Ισπανικού εμφυλίου, από τους κομμουνιστές.

Η οπτική των στρατιωτικών μυστικών υπηρεσιών του Καναδά

Μπορούμε να προσεγγίσουμε την υπόθεση απελευθέρωσης του Τρότσκυ και από μια άλλη οπτική γωνία· αυτή των καναδικών μυστικών υπηρεσιών. Ο αντισυνταγματάρχης John Bayne MacLean, ένας επιφανής καναδός εκδότης κι επιχειρηματίας, ιδρυτής και πρόεδρος της MacLean Publishing Company, στο Τορόντο, έθεσε σε κυκλοφορία πολλές εμπορικές εφημερίδες, περιλαμβανομένης και της *Financial Post*. Ο MacLean, επίσης, είχε μια μακροχρόνια συνεργασία με την καναδική στρατιωτική μυστική υπηρεσία.[1]

Το 1918, ο συνταγματάρχης MacLean έγραψε για λογαριασμό περιοδικού του ομίλου του, ένα άρθρο, που

θρωπος ακέραιος με εξαιρετικές διασυνδέσεις στις καναδικές υπηρεσίες πληροφοριών. Δεύτερον, όταν τα κυβερνητικά αρχεία κυκλοφόρησαν από τον Καναδά, η Μ. Βρετανία και οι ΗΠΑ ήρθαν να επιβεβαιώσουν σε μεγάλο βαθμό τις δηλώσεις του MacLean. Ορισμένες δηλώσεις του χρειάζονται επιβεβαίωση, αλλά ακόμη και πληροφορίες διαθέσιμες από τις αρχές της δεκαετίας του 1970 δεν είναι απαραιτήτως αντίθετες με το άρθρο του MacLean.[3]

Το αρχικό επιχείρημα του MacLean είναι ότι «κάποιοι καναδοί πολιτικοί ή αξιωματούχοι ήταν κυρίως υπεύθυνοι για την παράταση του πολέμου [του Α' παγκοσμίου πολέμου], για τις τεράστιες απώλειες σε ανθρώπινες ζωές, τις πληγές και τα βάσανα του 1917 και τις μεγάλες εξελίξεις του 1918».

Επί πλέον, αναφέρει ο MacLean, πως αυτά τα άτομα έκαναν (το 1919) κάθε δυνατή προσπάθεια να εμποδίσουν το Κοινοβούλιο και τον Καναδικό λαό από το να μάθουν αυτά τα γεγονότα. Επίσημες αναφορές, περιλαμβανομένων και αυτών του Sir Douglas Haig, αποδεικνύουν ότι, παρά το Ρωσικό ρήγμα το1917, ο πόλεμος θα τελείωνε έναν χρόνο νωρίτερα κι ότι **«ο άνθρωπος που είναι κυρίως υπεύθυνος για την κατάρρευση της Ρωσίας (στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο) ήταν ο Τρότσκυ... ενεργώντας κάτω από τις οδηγίες των γερμανών».**

Ποιος ήταν ο Τρότσκυ; Σύμφωνα με τον MacLean δεν ήταν Ρώσος, αλλά Γερμανός. Παράξενος ισχυρισμός, καθώς μπορεί να φαίνεται ότι συμπίπτει με άλλα αποσπάσματα πληροφοριών των μυστικών υπηρεσιών: δηλαδή, ότι ο Τρότσκυ μιλούσε καλύτερα γερμανικά από ό,τι ρωσικά και ότι ήταν ο Ρώσος εκτελεστής του γερμανικού «Μαύρου συνδέσμου». Σύμφωνα με τον MacLean, ο Τρότσκυ τον Αύγουστο του 1914 είχε εκδιωχθεί «επιδεικτικά» από το Βερολίνο[4]· έφτασε τελικά στις ΗΠΑ, όπου οργάνωσε τους Ρώσους επαναστάτες, καθώς και τους Επαναστάτες στο Δυτικό Καναδά, οι οποίοι «ήταν σε μεγάλο βαθμό Γερμανοί και Αυστριακοί, που ταξίδευαν ως Ρώσοι». Ο MacLean συνεχίζει:

Αρχικά, οι Βρετανοί βρήκαν μέσω των Ρώσων συνεργατών ότι ο Kerensky, ο Lenin και μερικοί μικρότεροι ηγέτες ήταν στην πράξη αμειβόμενοι από τους Γερμανούς ήδη από 1915 και αποκάλυψαν το 1916 τις σχέσεις με τον Τρότσκυ, όταν ζούσε στη Νέα Υόρκη. Από αυτή την περίοδο παρακολουθούνταν στενά από... Ομάδα Πυροτεχνουργών.

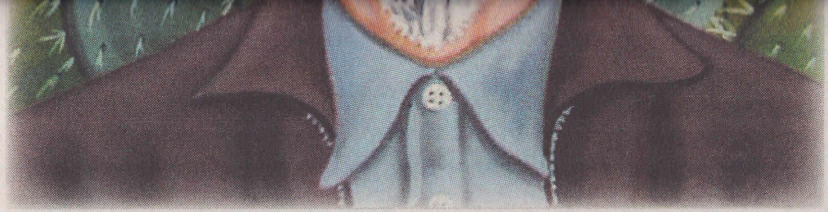
ρηση. Έπειτα από πολλούς χειρισμούς, έφτασε σε ένα βρώμικο μικρό γραφείο εφημερίδας στις παραγκουπόλεις και εκεί βρήκε τον Τρότσκυ, στον οποίο μετέφερε σημαντικές οδηγίες. Από τον Ιούνιο του 1916, μέχρι που τον μετέφεραν στην Βρετανία, η Ομάδα Πυροτεχνουργών της Νέας Υόρκης ποτέ δεν έχασε επαφή με τον Τρότσκυ. Ανακάλυψαν ότι το πραγματικό του όνομα ήταν Braunstein και ότι ήταν Γερμανός, όχι Ρώσος.[5]

Μια τέτοια γερμανική δραστηριότητα σε ουδέτερες χώρες επιβεβαιώνεται σε μια έκθεση του Υπουργείου Εξωτερικών (316-9-764-9), που περιγράφει την οργάνωση των Ρώσων προσφύγων για επαναστατικούς σκοπούς.

Συνεχίζοντας, ο MacLean δηλώνει ότι ο Τρότσκυ και τέσσερις συνεργάτες επιβιβάσθηκαν στο «S.S. Christiania» (sic) και στις 3 Απριλίου μεταφέρθηκαν στον «Captain Making» (sic) και αποβιβάσθηκαν από το πλοίο στο Halifax υπό την καθοδήγηση του υπολοχαγού Jones (στην πραγματικότητα, μια ομάδα εννέα, συμπεριλαμβανομένων και των έξι ανδρών, απομακρύνθηκαν από το S.S. Kristianiafjord. Το όνομα του αξιωματικού του ναυτικού ελέγχου στο Halifax ήταν Captain O. M. Makins, R.N. Το όνομα του αξιωματούχου που απομάκρυνε την ομάδα του Τρότσκυ από το πλοίο δεν είναι στα έγγραφα της καναδικής κυβέρνησης. Ο Τρότσκυ τον αναφέρει ως «Machen»). Πάλι, σύμφωνα με τον MacLean, τα χρήματα του Τρότσκυ προήλθαν «από γερμανικές πηγές στη Νέα Υόρκη». Επίσης, γενικά η εξήγηση που δίνεται είναι ότι η απελευθέρωση έγινε κατόπιν αιτήματος του Kerensky, αλλά μήνες πριν αυτοί οι Βρετανοί αξιωματούχοι κι ένας Καναδός που υπηρετούσε στη Ρωσία, ο οποίος μπορούσε να μιλήσει τη Ρωσική γλώσσα, ανέφερε στο Λονδίνο και στην Washington ότι ο Kerensky ήταν στις γερμανικές υπηρεσίες.[6]

Ο Τρότσκυ απελευθερώθηκε «κατόπιν αιτήματος της Βρετανικής Πρεσβείας στην Washington... [που] ενήργησε κατόπιν αιτήματος του Υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ, που ενήργησε για κάποιον άλλον». Οι Καναδοί αξιωματούχοι «είχαν την εντολή να ενημερώσουν τον Τύπο ότι ο Τρότσκυ ήταν ένας Αμερικανός πολίτης, που ταξιδεύει με αμερικάνικο διαβατήριο· που την απελευθέρωσή του απαιτούσε ειδικά το Υπουργείο Εξωτερικών της Washington». **Επιπλέον, γράφει ο MacLean, στην Ottawa «ο Τρότσκυ είχε και συνεχίζει να έχει ισχυρή υπόγεια επιρροή. Ήταν τόσο μεγάλη που εκδόθηκαν εντολές ότι πρέπει να του δοθεί κάθε προσοχή».**

Το θέμα της αναφοράς του MacLean είναι, προφανώς, ότι ο Τρότσκυ είχε οικείες σχέσεις με, και πιθανόν δούλευε για, το Γερμανικό Γενικό Επιτελείο. Ενώ είχαν εδραιωθεί τέτοιες σχέσεις, όσον αφορά στον Λένιν –στο βαθμό που ο Λένιν επιδοτούνταν και η επιστροφή του στη Ρωσία διευκολυνόταν από τους Γερμανούς– φαίνεται βέβαιο ότι ο Τρότσκυ βοηθήθηκε ομοίως. Τα $10.000 που βρήκε ο Τρότσκυ στη Νέα Υόρκη ήταν από γερμανικές πηγές και

Ο Τρότσκυ στο ρόλο του Αη Γιώργη που πολεμά με τον δράκοντα Στάλιν, δεν μπορεί να μας κάνει να ξεχάσουμε τον Τρότσκυ της Κροστάνδης.

Τους λενινιστές, τους τροτσκιστές, τους μπορντιγκιστές και τους κεντριστές, τους χωρίζουν διαφορετικές απόψεις μόνον ως προς την τακτική. Όλοι οι μπολσεβίκοι, σ' όποιο ρεύμα ή τάση κι αν ανήκουν, υποστηρίζουν την πολιτική δικτατορία και τον κρατικό σοσιαλισμό.

ΚΑΜΙΛΟ ΜΠΕΡΝΕΡΙ, Ιταλός αναρχικός (1897-1937).
Δολοφονήθηκε κατά τη διάρκεια
του Ισπανικού εμφυλίου, από τους κομμουνιστές.

Η οπτική των στρατιωτικών μυστικών υπηρεσιών του Καναδά

Μπορούμε να προσεγγίσουμε την υπόθεση απελευθέρωσης του Τρότσκυ και από μια άλλη οπτική γωνία· αυτή των καναδικών μυστικών υπηρεσιών. Ο αντισυνταγματάρχης John Bayne MacLean, ένας επιφανής καναδός εκδότης κι επιχειρηματίας, ιδρυτής και πρόεδρος της MacLean Publishing Company, στο Τορόντο, έθεσε σε κυκλοφορία πολλές εμπορικές εφημερίδες, περιλαμβανομένης και της *Financial Post.* Ο MacLean, επίσης, είχε μια μακροχρόνια συνεργασία με την καναδική στρατιωτική μυστική υπηρεσία.[1]

Το 1918, ο συνταγματάρχης MacLean έγραψε για λογαριασμό περιοδικού του ομίλου του, ένα άρθρο, που τιτλοφόρησε «Γιατί αφήσαμε τον Τρότσκυ να φύγει; Πώς ο Καναδάς έχασε μια ευκαιρία να συντομεύσει τον πόλεμο».[2] Το άρθρο περιείχε λεπτομερείς και ασυνήθιστες πληροφορίες για τον Λέον Τρότσκυ, αν και το τελευταίο

απώλειες σε ανθρώπινες ζωές, τις πληγές και τα βάσανα του 1917 και τις μεγάλες εξελίξεις του 1918».

Επί πλέον, αναφέρει ο MacLean, πως αυτά τα άτομα έκαναν (το 1919) κάθε δυνατή προσπάθεια να εμποδίσουν το Κοινοβούλιο και τον Καναδικό λαό από το να μάθουν αυτά τα γεγονότα. Επίσημες αναφορές, περιλαμβανομένων και αυτών του Sir Douglas Haig, αποδεικνύουν ότι, παρά το Ρωσικό ρήγμα το1917, ο πόλεμος θα τελείωνε έναν χρόνο νωρίτερα κι ότι **«ο άνθρωπος που είναι κυρίως υπεύθυνος για την κατάρρευση της Ρωσίας (στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο) ήταν ο Τρότσκυ... ενεργώντας κάτω από τις οδηγίες των γερμανών».**

Ποιος ήταν ο Τρότσκυ; Σύμφωνα με τον MacLean δεν ήταν Ρώσος, αλλά Γερμανός. Παράξενος ισχυρισμός, καθώς μπορεί να φαίνεται ότι συμπίπτει με άλλα αποσπάσματα πληροφοριών των μυστικών υπηρεσιών: δηλαδή, ότι ο Τρότσκυ μιλούσε καλύτερα γερμανικά από ό,τι ρωσικά και ότι ήταν ο Ρώσος εκτελεστής του γερμανικού «Μαύρου συνδέσμου». Σύμφωνα με τον MacLean, ο Τρότσκυ τον Αύγουστο του 1914 είχε εκδιωχθεί «επιδεικτικά» από το Βερολίνο[4]· έφτασε τελικά στις ΗΠΑ, όπου οργάνωσε τους Ρώσους επαναστάτες, καθώς και τους Επαναστάτες στο Δυτικό Καναδά, οι οποίοι «ήταν σε μεγάλο βαθμό Γερμανοί και Αυστριακοί, που ταξίδευαν ως Ρώσοι». Ο MacLean συνεχίζει:

Αρχικά, οι Βρετανοί βρήκαν μέσω των Ρώσων συνεργατών ότι ο Kerensky, ο Lenin και μερικοί μικρότεροι ηγέτες ήταν στην πράξη αμειβόμενοι από τους Γερμανούς ήδη από 1915 και αποκάλυψαν το 1916 τις σχέσεις με τον Τρότσκυ, όταν ζούσε στη Νέα Υόρκη. Από αυτή την περίοδο παρακολουθούνταν στενά από... Ομάδα Πυροτεχνουργών.

τα, μια ομάδα εννέα, συμπεριλαμβανομένων και των έξι ανδρών, απομακρύνθηκαν από το S.S. Kristianiafjord. Το όνομα του αξιωματικού του ναυτικού ελέγχου στο Halifax ήταν Captain O. M. Makins, R.N. Το όνομα του αξιωματούχου που απομάκρυνε την ομάδα του Τρότσκυ από το πλοίο δεν είναι στα έγγραφα της καναδικής κυβέρνησης. Ο Τρότσκυ τον αναφέρει ως «Machen»). Πάλι, σύμφωνα με τον MacLean, τα χρήματα του Τρότσκυ προήλθαν «από γερμανικές πηγές στη Νέα Υόρκη». Επίσης, γενικά η εξήγηση που δίνεται είναι ότι η απελευθέρωση έγινε κατόπιν αιτήματος του Kerensky, αλλά μήνες πριν αυτοί οι Βρετανοί αξιωματούχοι κι ένας Καναδός που υπηρετούσε στη Ρωσία, ο οποίος μπορούσε να μιλήσει τη Ρωσική γλώσσα, ανέφερε στο Λονδίνο και στην Washington ότι ο Kerensky ήταν στις γερμανικές υπηρεσίες.[6]

Ο Τρότσκυ απελευθερώθηκε «κατόπιν αιτήματος της Βρετανικής Πρεσβείας στην Washington... [που] ενήργησε κατόπιν αιτήματος του Υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ, που ενήργησε για κάποιον άλλον». Οι Καναδοί αξιωματούχοι «είχαν την εντολή να ενημερώσουν τον Τύπο ότι ο Τρότσκυ ήταν ένας Αμερικανός πολίτης, που ταξίδευει με αμερικάνικο διαβατήριο· που την απελευθέρωσή του απαιτούσε ειδικά το Υπουργείο Εξωτερικών της Washington». **Επιπλέον, γράφει ο MacLean, στην Ottawa «ο Τρότσκυ είχε και συνεχίζει να έχει ισχυρή υπόγεια επιρροή. Ήταν τόσο μεγάλη που εκδόθηκαν εντολές ότι πρέπει να του δοθεί κάθε προσοχή».**

Το θέμα της αναφοράς του MacLean είναι, προφανώς, ότι ο Τρότσκυ είχε οικείες σχέσεις με, και πιθανόν δούλευε για, το Γερμανικό Γενικό Επιτελείο. Ενώ είχαν εδραιωθεί τέτοιες σχέσεις, όσον αφορά στον Λένιν –στο βαθμό που ο Λένιν επιδοτούνταν και η επιστροφή του στη Ρωσία διευκολυνόταν από τους Γερμανούς– φαίνεται βέβαιο ότι ο Τρότσκυ βοηθήθηκε ομοίως. Τα $10.000 που βρήκε ο Τρότσκυ στη Νέα Υόρκη ήταν από γερμανικές πηγές και

---

1. H.J. Morgan, *Canadian Men and Women of the Times*, 1912, 2 τόμοι (Toronto: W. Briggs, 1898-1912).

2. Ιούνιος 1919, σελ. 66ª-666. Η δημόσια Βιβλιοθήκη του Toronto έχει ένα αντίγραφο· το τεύχος του MacLean στο οποίο βρίσκεται το άρθρο του συνταγματάρχη, φαίνεται ότι δεν είναι εύκολο να βρεθεί. Ωστόσο, μια περίληψη παρέχεται παρακάτω.

3. [ΣτΜ] Από αυτή την παράγραφο θα θέλαμε να επισημάνουμε τα εξής: (1) ενώ στην αρχή το πρωτότυπο κείμενο αναφέρεται στον MacLean ως αντισυνταγματάρχη (Lieutenant Colonel John Bayne MacLean), στην επόμενη, χωρίς να μεσολαβήσει άλλη εξήγηση, αναφέρεται ως συνταγματάρχης (colonel). (2) Οι χαρακτηρισμοί του MacLean ως ακέραιου χαρακτήρα, που υπηρετεί στις υπηρεσίες πληροφοριών του Καναδά, δεν εκφράζουν βεβαίως δικές μας απόψεις, αλλά μεταφράζονται από το αρχικό κείμενο. Δεν επιλέξαμε να μεταφράσουμε ό,τι θα μας βόλευε ή θα μας έβρισκε απόλυτα σύμφωνους, αλλά να μεταφέρουμε στα ελληνικά αυτούσιο και πλήρες το αρχικό κείμενο του Sutton.

4. Βλ. επίσης Trotsky, *My Life*, σελ. 236

5. Σύμφωνα με την άποψή του, ο Τρότσκυ δεν έφτασε στις ΗΠΑ μέχρι τον Ιανουάριο του 1917. Το αληθινό όνομα του Τρότσκυ ήταν Bronstein· εφηύρε το όνομα «Trotsky». Το «Bronstein» είναι γερμανικό και το «Trotsky» περισσότερο πολωνικό παρά ρωσικό. Το πρώτο όνομα που του αποδίδεται συνήθως είναι Leon, αν και το πρώτο βιβλίο του Trotsky, που δημοσιεύτηκε στη Γενεύη, έχει το αρχικό «N.»Κι όχι «L.»

6. Το έγγραφο με αυτή την αναφορά αποκτήθηκε το 1971 από το Βρετανικό Υπουργείο Εξωτερικών, αλλά προφανώς ήταν γνωστό στον MacLean.

ένα πρόσφατα αποχαρακτηρισμένο έγγραφο του Υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ έχει ως εξής:

9 Μαρτίου 1918: Αμερικανός Πρόξενος, Βλαδιβοστόκ από Polk, Αναπληρωτή Γραμματέα του Κράτους της Washington C.C.

Για τις εμπιστευτικές σας πληροφορίες και την άμεση προσοχή: ακολουθεί η ουσία του μηνύματος της 12ης Ιανουαρίου από τον Von Schanz της Γερμανικής Αυτοκρατορικής Τράπεζας στον Τρότσκυ, παραθέτω συγκατάθεση της αυτοκρατορικής τράπεζας προς έγκριση από το γενικό επιτελείο πιστώσεων του ποσού των 5.000.000 ρουβλίων για την αποστολή του επικεφαλής ναυτικού επιτρόπου Kudrisheff στην Άπω Ανατολή.

Αυτό το μήνυμα υποδηλώνει κάποια σύνδεση μεταξύ του Τρότσκυ και των Γερμανών τον Ιανουάριο του 1918, μια περίοδο κατά την οποία ο Τρότσκυ πρότεινε συμμαχία με τη Δύση. Το Υπουργείο Εξωτερικών δεν δίνει την προέλευση του τηλεγραφήματος, αλλά μόνο ότι προέρχεται από το Προσωπικό της Πολεμικής Ακαδημίας. Το Υπουργείο Εξωτερικών αντιμετώπισε το μήνυμα ως αυθεντικό κι ενήργησε βάσει της υποτιθέμενης γνησιότητας. Είναι σύμφωνο με το γενικό θέμα του άρθρου του συνταγματάρχη MacLean.

Οι προθέσεις και οι στόχοι του Τρότσκυ

Κατά συνέπεια, μπορούμε να οδηγηθούμε στην ακόλουθη σειρά γεγονότων: Ο Τρότσκυ ταξίδεψε από τη Νέα Υόρκη στην Πετρούπολη με ένα διαβατήριο, που προμηθεύτηκε με την παρέμβαση του Woodrow Wilson και με την δηλωμένη πρόθεση να «προωθήσει» την επανάσταση. Η βρετανική κυβέρνηση ήταν η άμεση πηγή της απελευθέρωσης του Τρότσκυ από την καναδική φυλακή τον Απρίλιο του 1917, αλλά ίσως να υπήρξαν «πιέσεις». Ο Lincoln Steffens, ένας αμερικανός κομμουνιστής, ενήργησε ως σύνδεσμος μεταξύ Wilson και Chalres R. Crane και μεταξύ Crane και Τρότσκυ. Επί πλέον, ενώ ο Crane δεν είχε επίσημη θέση, ο γιος του Richard ήταν ο έμπιστος βοηθός του υπουργού εξωτερικών Robert Lansing και ο Crane ο πρεσβύτερος είχε στη διάθεσή του υπομνηματικές και λεπτομερείς αναφορές σχετικά με την πορεία της μπολσεβίκικης επανάστασης. Επί προσθέτως, ο πρέσβης William Dodd (πρεσβευτής των ΗΠΑ στην Γερμανία στην εποχή του Hitler) είπε ότι ο Crane είχε ενεργό ρόλο στη φάση

με ένα αστικό έθνος.[7]

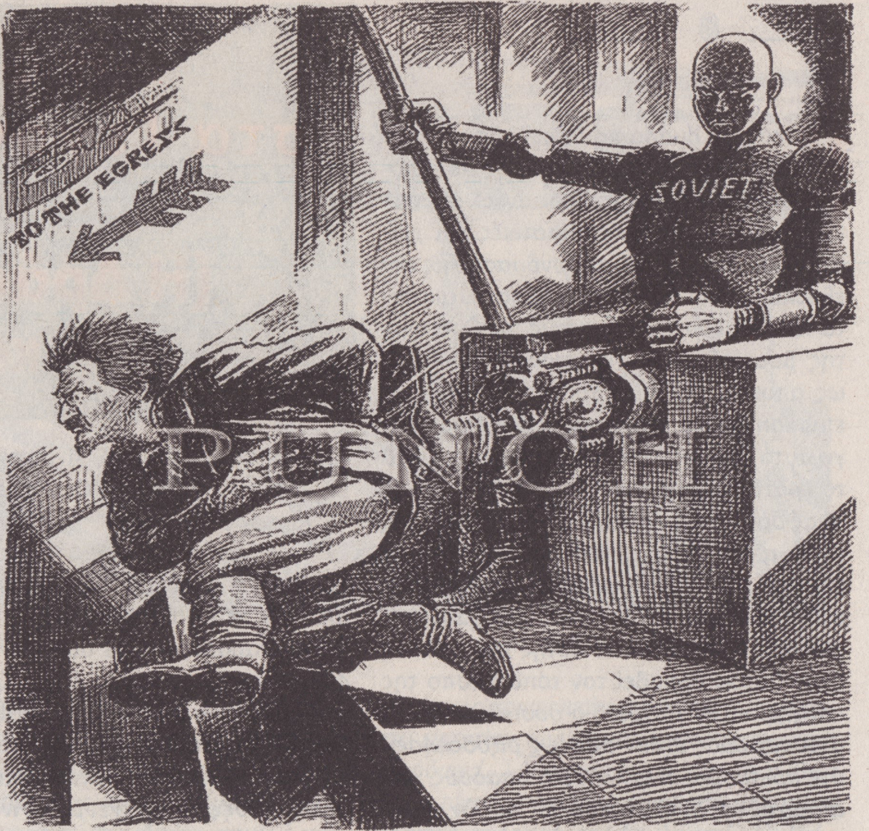
Η άλλη έκθεση, που επίσης προερχόταν από τη Μόσχα, είναι ένα μήνυμα που χρονολογείται στις 17 Μαρτίου 1918, τρεις μέρες νωρίτερα από τον πρέσβη Francis: **«ο Τρότσκυ ζητά πέντε Αμερικανούς αξιωματικούς ως επιθεωρητές του στρατού, που οργανώνεται για την άμυνα του, καθώς επίσης ζητά άνδρες ειδικευμένους στους σιδηροδρόμους και εξοπλισμό».**[8]

Αυτό το αίτημα στις ΗΠΑ είναι βέβαια ασυμβίβαστο με την απόρριψη μιας «συμμαχίας».

Πριν αφήσουμε τον Τρότσκυ, πρέπει να γίνει μια αναφορά στις δίκες παρωδία των σταλινικών στη δεκαετία του 1930 και, ιδιαίτερα, στις κατηγορίες του 1938 και στη δίκη του «αντι-σοβιετικού μπλοκ των δεξιών και των τροτσκιστών». Αυτές οι εξαναγκασμένες παρωδίες της δικαστικής διαδικασίας, που απορρίφθηκαν σχεδόν ομόφωνα στη Δύση, μπορεί να ρίξουν φως στις προθέσεις του Τρότσκυ.

Η ουσία του σταλινικού κατηγορητηρίου ήταν ότι οι τροτσκιστές ήταν πληρωμένοι πράκτορες του διεθνούς καπιταλισμού. Ο K.G. Rakovsky, ένας από τους υπερασπιστές του 1938, είπε ή σκόπευε να πει: «είμαστε η πρωτοπορία της ξένης επίθεσης, του διεθνούς φασισμού και όχι μόνο στην ΕΣΣΔ, αλλά και στην Ισπανία, την Κίνα σε όλο τον κόσμο». Η σύνοψη του «δικαστηρίου» περιλαμβάνει τη δήλωση: «δεν υπάρχει ούτε ένας άνδρας στον κόσμο που να έφερε τόση θλίψη και ατυχία σε ανθρώπους όπως ο Τρότσκυ. Είναι ο σιωπηλός πράκτορας του φασισμού...»[9]

Τώρα, ενώ αυτό μπορεί να μην είναι απλώς λεκτικές προσβολές που συνήθως διακινούνται μεταξύ των Διεθνών κομμουνιστών της δεκαετίας του '30 και του '40, είναι επίσης αξιοσημείωτο ότι τα θέματα πίσω από την αυτοκατηγορία είναι σύμφωνα με τα παρατιθέμενα στοι-

HOIST WITH HIS OWN ROBOOT.

COMRADE TROTSKY. "WHY DID I HELP TO MAKE THIS MACHINE SO EFFICIENT?"

διπλός ρόλος ήταν γνωστός και αποδεκτός και από τους σοβιετικούς και από τους αμερικανούς εργοδότες του. Η ιστορία του Cruzenberg είναι μια περίπτωση όπου η διεθνής επανάσταση συμμάχησε με τον διεθνή καπιταλισμό.

Οι παρατηρήσεις του συνταγματάρχη MacLean ότι ο Τρότσκυ είχε «ισχυρή υπόγεια επιρροή» και ότι η εξουσία του ήταν τόσο μεγάλη, που εκδόθηκαν εντολές ότι πρέπει να του δοθεί ιδιαίτερη προσοχή» δεν είναι καθόλου ασυμβίβαστες με την παρέμβαση του Gwatkin για τον Τρότσκυ ή για το ίδιο θέμα με τα μετέπειτα γεγονότα, τις κατηγορίες των σταλινιστών στις δίκες παρωδίες του Τρότσκυ στη δεκαετία του 1930. Ούτε είναι ασυμβίβαστες με την υπόθεση Gruzenberg. Από την άλλη, ο μόνος γνωστός άμεσος σύνδεσμος ανάμεσα στον Τρότσκυ και το διεθνές τραπεζικό σύστημα είναι ο ξάδερφος του, ονόματι Abram Givatovzo, που ήταν ιδιωτικός τραπεζίτης στο Κίεβο πριν τη Ρωσική Επανάσταση και στη Στοκχόλμη μετά την επανάσταση. Ενώ ο Givatovzo δήλωνε αντι-μπολσεβίκος, στην

της αυτοκρατορικής τράπεζας προς έγκριση από το γενικό επιτελείο πιστώσεων του ποσού των 5.000.000 ρουβλίων για την αποστολή του επικεφαλής ναυτικού επιτρόπου Kudrisheff στην Άπω Ανατολή.*

Αυτό το μήνυμα υποδηλώνει κάποια σύνδεση μεταξύ του Τρότσκυ και των Γερμανών τον Ιανουάριο του 1918, μια περίοδο κατά την οποία ο Τρότσκυ πρότεινε συμμαχία με τη Δύση. Το Υπουργείο Εξωτερικών δεν δίνει την προέλευση του τηλεγραφήματος, αλλά μόνο ότι προέρχεται από το Προσωπικό της Πολεμικής Ακαδημίας. Το Υπουργείο Εξωτερικών αντιμετώπισε το μήνυμα ως αυθεντικό κι ενήργησε βάσει της υποτιθέμενης γνησιότητας. Είναι σύμφωνο με το γενικό θέμα του άρθρου του συνταγματάρχη MacLean.

Οι προθέσεις και οι στόχοι του Τρότσκυ

Κατά συνέπεια, μπορούμε να οδηγηθούμε στην ακόλουθη σειρά γεγονότων: Ο Τρότσκυ ταξίδεψε από τη Νέα Υόρκη στην Πετρούπολη με ένα διαβατήριο, που προμηθεύτηκε με την παρέμβαση του Woodrow Wilson και με την δηλωμένη πρόθεση να «προωθήσει» την επανάσταση. Η βρετανική κυβέρνηση ήταν η άμεση πηγή της απελευθέρωσης του Τρότσκυ από την καναδική φυλακή τον Απρίλιο του 1917, αλλά ίσως να υπήρξαν «πιέσεις». Ο Lincoln Steffens, ένας αμερικανός κομμουνιστής, ενήργησε ως σύνδεσμος μεταξύ Wilson και Chalres R. Crane και μεταξύ Crane και Τρότσκυ. Επί πλέον, ενώ ο Crane δεν είχε επίσημη θέση, ο γιος του Richard ήταν ο έμπιστος βοηθός του υπουργού εξωτερικών Robert Lansing και ο Crane ο πρεσβύτερος είχε στη διάθεσή του υπομνηματικές και λεπτομερείς αναφορές σχετικά με την πορεία της μπολσεβίκικης επανάστασης. Επί προσθέτως, ο πρέσβης William Dodd (πρεσβευτής των ΗΠΑ στην Γερμανία στην εποχή του Hitler) είπε ότι ο Crane είχε ενεργό ρόλο στη φάση της επανάστασης του Kerensky. Οι επιστολές του Steffens επιβεβαιώνουν ότι ο Crane είδε τη φάση του Kerensky ως το μόνο βήμα σε μια συνεχιζόμενη επανάσταση.

Το ενδιαφέρον σημείο, ωστόσο, δεν είναι τόσο η επικοινωνία μεταξύ ανόμοιων ατόμων όπως ο Crane, ο Steffens, ο Τρότσκυ και ο Woodrow Wilson, όσο η ύπαρξη τουλάχιστον ενός μέτρου συμφωνίας σχετικά με τη διαδικασία που έπρεπε να ακολουθηθεί –δηλαδή, η προσωρινή κυβέρνηση θεωρήθηκε ως «προσωρινή» και η «επαν-επανάσταση» επρόκειτο να ακολουθήσει.

Από την άλλη πλευρά του νομίσματος, οι προθέσεις του Τρότσκυ θα πρέπει να ερμηνευθούν με ιδιαίτερη προσοχή: ήταν έμπειρος στα διπλά παιγνίδια. Τα επίσημα έγγραφα τεκμηριώνουν σαφώς αντιφατικές ενέργειες. Για παράδειγμα, η Διεύθυνση των Υποθέσεων της Άπω Ανα-

οργανώνεται για την άμυνα του, καθώς επίσης ζητά άνδρες ειδικευμένους στους σιδηροδρόμους και εξοπλισμό».[8]

Αυτό το αίτημα στις ΗΠΑ είναι βέβαια ασυμβίβαστο με την απόρριψη μιας «συμμαχίας».

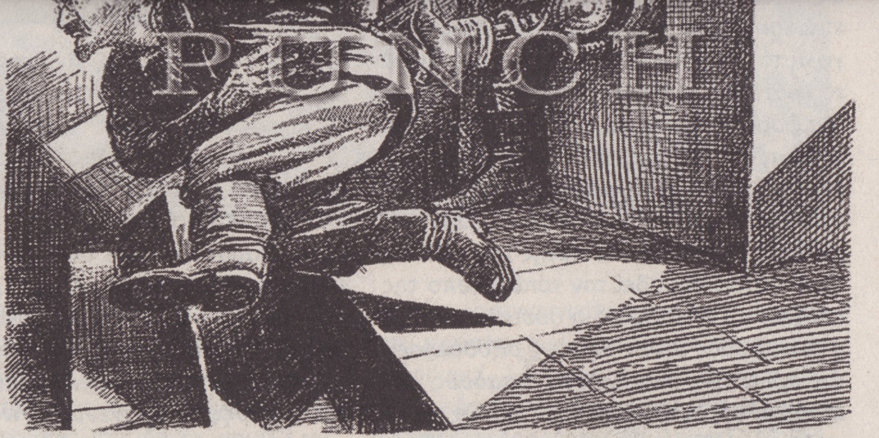
Πριν αφήσουμε τον Τρότσκυ, πρέπει να γίνει μια αναφορά στις δίκες παρωδία των σταλινικών στη δεκαετία του 1930 και, ιδιαίτερα, στις κατηγορίες του 1938 και στη δίκη του «αντι-σοβιετικού μπλοκ των δεξιών και των τροτσκιστών». Αυτές οι εξαναγκασμένες παρωδίες της δικαστικής διαδικασίας, που απορρίφθηκαν σχεδόν ομόφωνα στη Δύση, μπορεί να ρίξουν φως στις προθέσεις του Τρότσκυ.

Η ουσία του σταλινικού κατηγορητηρίου ήταν ότι οι τροτσκιστές ήταν πληρωμένοι πράκτορες του διεθνούς καπιταλισμού. Ο K.G. Rakovsky, ένας από τους υπερασπιστές του 1938, είπε ή σκόπευε να πει: «είμαστε η πρωτοπορία της ξένης επίθεσης, του διεθνούς φασισμού και όχι μόνο στην ΕΣΣΔ, αλλά και στην Ισπανία, την Κίνα σε όλο τον κόσμο». Η σύνοψη του «δικαστηρίου» περιλαμβάνει τη δήλωση: «δεν υπάρχει ούτε ένας άνδρας στον κόσμο που να έφερε τόση θλίψη και ατυχία σε ανθρώπους όπως ο Τρότσκυ. Είναι ο σιωπηλός πράκτορας του φασισμού...»[9]

Τώρα, ενώ αυτό μπορεί να μην είναι απλώς λεκτικές προσβολές που συνήθως διακινούνται μεταξύ των Διεθνών κομμουνιστών της δεκαετίας του '30 και του '40, είναι επίσης αξιοσημείωτο ότι τα θέματα πίσω από την αυτοκατηγορία είναι σύμφωνα με τα παρατιθέμενα στοιχεία. **Κι επιπλέον, όπως θα δούμε αργότερα, ο Τρότσκυ ήταν σε θέση να αντλήσει υποστήριξη από τους διεθνιστές καπιταλιστές, που, παρεμπιπτόντως, ήταν επίσης υποστηρικτές του Mussolini και του Hitler.**[10]

Όσο βλέπουμε τους διεθνείς επαναστάτες και όλους τους διεθνείς καπιταλιστές αδιάλλακτους εχθρούς ο ένας του άλλου, τόσο χάνουμε ένα σημαντικό σημείο: ότι πράγματι υπήρξε κάποια επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ διεθνών καπιταλιστών, περιλαμβάνοντας τους φασίστες. Και δεν υπάρχει a priori αιτία να απορρίψουμε ότι ο Τρότσκυ ήταν μέρος αυτής της συμμαχίας.

Αυτή η δοκιμαστική, περιορισμένη επαναξιολόγηση θα εξεταστεί εκτενέστερα, όταν εξεταστεί η ιστορία του Michael Cruzenberg, του κύριου πράκτορα των μπολσεβίκων στην Σκανδιναβία, που υπό το ψευδώνυμο Alexander Gumberg ήταν επίσης ένας αξιόπιστος σύμ-

HOIST WITH HIS OWN ROBOOT.

COMRADE TROTSKY. "WHY DID I HELP TO MAKE THIS MACHINE SO EFFICIENT?"

διπλός ρόλος ήταν γνωστός και αποδεκτός και από τους σοβιετικούς και από τους αμερικανούς εργοδότες του. Η ιστορία του Cruzenberg είναι μια περίπτωση όπου η διεθνής επανάσταση συμμάχησε με τον διεθνή καπιταλισμό.

Οι παρατηρήσεις του συνταγματάρχη MacLean ότι ο Τρότσκυ είχε «ισχυρή υπόγεια επιρροή» και ότι η εξουσία του ήταν τόσο μεγάλη, που εκδόθηκαν εντολές ότι πρέπει να του δοθεί ιδιαίτερη προσοχή» δεν είναι καθόλου ασυμβίβαστες με την παρέμβαση του Gwatkin για τον Τρότσκυ ή για το ίδιο θέμα με τα μετέπειτα γεγονότα, τις κατηγορίες των σταλινιστών στις δίκες παρωδίες του Τρότσκυ στη δεκαετία του 1930. Ούτε είναι ασυμβίβαστες με την υπόθεση Gruzenberg. Από την άλλη, ο μόνος γνωστός άμεσος σύνδεσμος ανάμεσα στον Τρότσκυ και το διεθνές τραπεζικό σύστημα είναι ο ξάδερφος του, ονόματι Abram Givatovzo, που ήταν ιδιωτικός τραπεζίτης στο Κίεβο πριν τη Ρωσική Επανάσταση και στη Στοκχόλμη μετά την επανάσταση. Ενώ ο Givatovzo δήλωνε αντι-μπολσεβίκος, στην πραγματικότητα δρούσε εκ μέρους των Σοβιετικών το 1918 σε χρηματικές συναλλαγές.

Είναι πιθανό ένα διεθνές δίκτυο να περιστρέφεται γύρω από αυτά τα γεγονότα; Πρώτον, υπάρχει ο Τρότσκυ, ένας Ρώσος διεθνιστής επαναστάτης με γερμανικές σχέσεις που αντλεί βοήθεια από δυο υποτιθέμενους υποστηρικτές της κυβέρνησης του πρίγκηπα Lvov στη Ρωσία (τον Aleinikoff και τον Wolf, ρώσους κατοίκους στη Νέα Υόρκη). Αυτά τα δύο εγείρουν τη δράση ενός φιλελεύθερου καναδού αναπληρωτή γενικού διευθυντή, ο οποίος με τη σειρά του παρεμβαίνει με έναν εξέχοντα στρατηγό του βρετανικού στρατού για το καναδικό στρατιωτικό προσωπικό. Αυτές οι διασυνδέσεις είναι όλες επιβεβαιωμένες.

Εν συντομία, οι πεποιθήσεις μπορεί να μην είναι πάντα αυτά που λέγονται ή φαίνονται. Μπορούμε, ωστόσο, να υποθέσουμε ότι ο Τρότσκυ, ο Aleinikoff, ο Coulter και

θη σειρά γεγονότων: Ο Τρότσκυ ταξίδεψε από τη Νέα Υόρκη στην Πετρούπολη με ένα διαβατήριο, που προμηθεύτηκε με την παρέμβαση του Woodrow Wilson και με την δηλωμένη πρόθεση να «προωθήσει» την επανάσταση. Η βρετανική κυβέρνηση ήταν η άμεση πηγή της απελευθέρωσης του Τρότσκυ από την καναδική φυλακή τον Απρίλιο του 1917, αλλά ίσως να υπήρξαν «πιέσεις». Ο Lincoln Steffens, ένας αμερικανός κομμουνιστής, ενήργησε ως σύνδεσμος μεταξύ Wilson και Chalres R. Crane και μεταξύ Crane και Τρότσκυ. Επί πλέον, ενώ ο Crane δεν είχε επίσημη θέση, ο γιος του Richard ήταν ο έμπιστος βοηθός του υπουργού εξωτερικών Robert Lansing και ο Crane ο πρεσβύτερος είχε στη διάθεσή του υπομνηματικές και λεπτομερείς αναφορές σχετικά με την πορεία της μπολσεβίκικης επανάστασης. Επί προσθέτως, ο πρέσβης William Dodd (πρεσβευτής των ΗΠΑ στην Γερμανία στην εποχή του Hitler) είπε ότι ο Crane είχε ενεργό ρόλο στη φάση της επανάστασης του Kerensky. Οι επιστολές του Steffens επιβεβαιώνουν ότι ο Crane είδε τη φάση του Kerensky ως το μόνο βήμα σε μια συνεχιζόμενη επανάσταση.

Το ενδιαφέρον σημείο, ωστόσο, δεν είναι τόσο η επικοινωνία μεταξύ ανόμοιων ατόμων όπως ο Crane, ο Steffens, ο Τρότσκυ και ο Woodrow Wilson, όσο η ύπαρξη τουλάχιστον ενός μέτρου συμφωνίας σχετικά με τη διαδικασία που έπρεπε να ακολουθηθεί –δηλαδή, η προσωρινή κυβέρνηση θεωρήθηκε ως «προσωρινή» και η «επαν-επανάσταση» επρόκειτο να ακολουθήσει.

Από την άλλη πλευρά του νομίσματος, οι προθέσεις του Τρότσκυ θα πρέπει να ερμηνευθούν με ιδιαίτερη προσοχή: ήταν έμπειρος στα διπλά παιγνίδια. Τα επίσημα έγγραφα τεκμηριώνουν σαφώς αντιφατικές ενέργειες. Για παράδειγμα, η Διεύθυνση των Υποθέσεων της Άπω Ανατολής στις ΗΠΑ έλαβε στις 23 Μαρτίου 1918 δύο εκθέσεις που προέρχονταν από τον Τρότσκυ. Η μία, με ημερομηνία 20 Μαρτίου από τη Μόσχα, προήλθε από τη ρωσική εφημερίδα Russkoe Slovo («Ρώσικη Λέξη»). Η έκθεση ανέφερε μια συνέντευξη με τον Τρότσκυ, όπου δήλωνε ότι οποιαδήποτε συμμαχία με τις Ηνωμένες Πολιτείες ήταν αδύνατη:

Η Ρωσία των Σοβιέτ δεν μπορεί να ευθυγραμμιστεί... με την καπιταλιστική Αμερική, επειδή αυτό θα ήταν προδοσία. Είναι πιθανό οι Αμερικανοί να αναζητούν μια τέτοια προσέγγιση με εμάς, οδηγούμενοι από τον ανταγωνισμό τους με την Ιαπωνία, αλλά σε κάθε περίπτωση δεν υπάρχει πιθανότητα συμμαχίας για εμάς οποιουδήποτε είδους φως στις προθέσεις του Τρότσκυ.

Η ουσία του σταλινικού κατηγορητηρίου ήταν ότι οι τροτσκιστές ήταν πληρωμένοι πράκτορες του διεθνούς καπιταλισμού. Ο K.G. Rakovsky, ένας από τους υπερασπιστές του 1938, είπε ή σκόπευε να πει: «είμαστε η πρωτοπορία της ξένης επίθεσης, του διεθνούς φασισμού και όχι μόνο στην ΕΣΣΔ, αλλά και στην Ισπανία, την Κίνα σε όλο τον κόσμο». Η σύνοψη του «δικαστηρίου» περιλαμβάνει τη δήλωση: «δεν υπάρχει ούτε ένας άνδρας στον κόσμο που να έφερε τόση θλίψη και ατυχία σε ανθρώπους όπως ο Τρότσκυ. Είναι ο σιωπηλός πράκτορας του φασισμού...»[9]

Τώρα, ενώ αυτό μπορεί να μην είναι απλώς λεκτικές προσβολές που συνήθως διακινούνταν μεταξύ των Διεθνών κομμουνιστών της δεκαετίας του '30 και του '40, είναι επίσης αξιοσημείωτο ότι τα θέματα πίσω από την αυτοκατηγορία είναι σύμφωνα με τα παρατιθέμενα στοιχεία. **Κι επιπλέον, όπως θα δούμε αργότερα, ο Τρότσκυ ήταν σε θέση να αντλήσει υποστήριξη από τους διεθνιστές καπιταλιστές, που, παρεμπιπτόντως, ήταν επίσης υποστηρικτές του Mussolini και του Hitler.**[10]

Όσο βλέπουμε τους διεθνείς επαναστάτες και όλους τους διεθνείς καπιταλιστές αδιάλλακτους εχθρούς ο ένας του άλλου, τόσο χάνουμε ένα σημαντικό σημείο: ότι πράγματι υπήρξε κάποια επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ διεθνών καπιταλιστών, περιλαμβάνοντας τους φασίστες. Και δεν υπάρχει a priori αιτία να απορρίψουμε ότι ο Τρότσκυ ήταν μέρος αυτής της συμμαχίας.

Αυτή η δοκιμαστική, περιορισμένη επαναξιολόγηση θα εξεταστεί εκτενέστερα, όταν εξεταστεί η ιστορία του Michael Cruzenberg, του κύριου πράκτορα των μπολσεβίκων στην Σκανδιναβία, που υπό το ψευδώνυμο Alexander Gumberg ήταν επίσης ένας αξιόπιστος σύμβουλος της Chase National Bank στη Νέα Υόρκη και αργότερα του Floyd Odium of Atlas Corporation. Αυτός ο σοβιετικούς και από τους αμερικανούς εργοδότες του. Η ιστορία του Cruzenberg είναι μια περίπτωση όπου η διεθνής επανάσταση συμμάχησε με τον διεθνή καπιταλισμό.

Οι παρατηρήσεις του συνταγματάρχη MacLean ότι ο Τρότσκυ είχε «ισχυρή υπόγεια επιρροή» και ότι η εξουσία του ήταν τόσο μεγάλη, που εκδόθηκαν εντολές ότι πρέπει να του δοθεί ιδιαίτερη προσοχή» δεν είναι καθόλου ασυμβίβαστες με την παρέμβαση του Gwatkin για τον Τρότσκυ ή για το ίδιο θέμα με τα μετέπειτα γεγονότα, τις κατηγορίες των σταλινιστών στις δίκες παρωδίες του Τρότσκυ στη δεκαετία του 1930. Ούτε είναι ασυμβίβαστες με την υπόθεση Gruzenberg. Από την άλλη, ο μόνος γνωστός άμεσος σύνδεσμος ανάμεσα στον Τρότσκυ και το διεθνές τραπεζικό σύστημα είναι ο ξάδερφος του, ονόματι Abram Givatovzo, που ήταν ιδιωτικός τραπεζίτης στο Κίεβο πριν τη Ρωσική Επανάσταση και στη Στοκχόλμη μετά την επανάσταση. Ενώ ο Givatovzo δήλωνε αντι-μπολσεβίκος, στην πραγματικότητα δρούσε εκ μέρους των Σοβιετικών το 1918 σε χρηματικές συναλλαγές.

Είναι πιθανό ένα διεθνές δίκτυο να περιστρέφεται γύρω από αυτά τα γεγονότα; Πρώτον, υπάρχει ο Τρότσκυ, ένας Ρώσος διεθνιστής επαναστάτης με γερμανικές σχέσεις που αντλεί βοήθεια από δυο υποτιθέμενους υποστηρικτές της κυβέρνησης του πρίγκηπα Lvov στη Ρωσία (τον Aleinikoff και τον Wolf, ρώσους κατοίκους στη Νέα Υόρκη). Αυτά τα δύο εγείρουν τη δράση ενός φιλελεύθερου καναδού αναπληρωτή γενικού διευθυντή, ο οποίος με τη σειρά του παρεμβαίνει με έναν εξέχοντα στρατηγό του βρετανικού στρατού για το καναδικό στρατιωτικό προσωπικό. Αυτές οι διασυνδέσεις είναι όλες επιβεβαιωμένες.

Εν συντομία, οι πεποιθήσεις μπορεί να μην είναι πάντα αυτά που λέγονται ή φαίνονται. Μπορούμε, ωστόσο, να υποθέσουμε ότι ο Τρότσκυ, ο Aleinikoff, ο Coulter και ο Gwatkin, δρώντας για έναν κοινό περιορισμένο στόχο, είχαν επίσης κάτι κοινό, πάνω από την εθνική πίστη ή την πολιτική ταμπέλα. **Τονίζω ότι δεν υπάρχει απόλυτη απόδειξη ότι αυτό συμβαίνει. Είναι, προς το παρόν, μόνο μια λογική υπόθεση βάσει των γεγονότων.** Μια εμπιστοσύνη υψηλότερη από αυτήν που σφυρηλατήθηκε από την ανάγκη ενός άμεσα κοινού στόχου ενδεχομένως να μην είναι τίποτε περισσότερο από μια φιλία, αν και αυτό διεγείρει την φαντασία μας, όταν αναλογιστούμε έναν τέτοιο πολύγλωσσικό συνδυασμό. Μπορεί επίσης να προωθείται από άλλα κίνητρα. Η εικόνα εξακολουθεί να είναι ημιτελής.

σύντροφοι για την ***Αναρχική απελευθερωτική δράση***

7. U.S. State Dept. Decimal File, 861.00/1351.
8. U.S. State Dept. Decimal File, 861.00/1341. [Σημ. Ο Τρότσκυ στην διάρκεια του εμφυλίου είχε εγκαταστήσει το στρατηγείο σε ένα τραινο με το οποίο εκινείτο.]
9. *Report of Court Proceedings in the Case of the Anti-Soviet «Bloc of Rightists and Trotskyites» Heard Before the Military Collegium of the Supreme Court of the USSR* (Moscow: People's Commissariat of Justice of the USSR, 1938), p. 293.
10. Ο Thomas Lamont των Morgans ήταν ένας πρώιμος υποστηρικτής του Mussolini.

Η Συμβολή των Αναρχικών στα Γεγονότα της «Σταφιδικής κρίσης», 1893-1905

(Η Δράση της Κίνησης του Αρμαγεδώνα και των Αναρχικών Πύργου)

(Μέρος Γ΄)

Η δεύτερη ομάδα που προήλθε από την διάσπαση της Σοσιαλιστικής αδελφότητας είχε αναρχοχριστιανικό προσανατολισμό. Οι αντιεξουσιαστικές και χριστιανικές θεωρήσεις, σε συνδυασμό με την εξαθλίωση και την έντονη θρησκευτικότητα που επικρατούσαν στους πληθυσμούς της βορειοδυτικής Πελοποννήσου, είχαν ως αποτέλεσμα η ομάδα να έχει έντονη επιρροή στους κατοίκους και για τον λόγο αυτό να κυνηγηθεί και να διαλυθεί από το κράτος. Η ομάδα, ενώ δεν είχε ευθείες αναφορές στην αναρχία, η ρητορική της γύρω από κοινωνικά ζητήματα μπορεί να χαρακτηριστεί σίγουρα από αντιεξουσιαστικά, αντικρατικά και αναρχικά χαρακτηριστικά. Η ύπαρξη και αυτής της ομάδας στην Πάτρα θορυβεί τον τοπικό τύπο της εποχής: *«...εν Πάτραις ο σοσιαλισμός και ο άναρχισμός έχουν βαθέως ριζοβολήσει, ότι αριθμούσι παμπληθείς οπαδούς, ότι αι αρχαί της μεταφυτεύσεως αυτών εις το ημέτερον έδαφος ανάγονται εις εποχήν πάλαιαν και ότι απειλείται υπό τούτων ο τόπος».*[1]

Η ομάδα απαρτιζόταν από τον Ιωάννη Αρνέλλο, καθηγητή μαθηματικών και θρησκευτικών[2], τον Αθανάσιο Χριστογιαννόπουλο, διδάκτορα φιλοσοφίας, τους δικηγόρους Θεόδωρο Καπετάνο και Βασίλη Θεοδωρίδη και τον Σωτήρη Κυριαζόπουλο. Αυτή η αναρχοχριστιανική τάση εξέδιδε την εβδομαδιαία εφημερίδα ***«Αρμαγεδώνας»***[3]. Η εφημερίδα κυκλοφόρησε από τον Σεπτέμβρη του 1896 μέχρι τον Νοέμβρη του ίδιου έτους.

Η κίνηση αυτή συσπειρωνόταν κυρίως γύρω από τα πρόσωπα του Ιωάννη Αρνέλλου και του Αθανάσιου Χριστογιαννόπουλου. Το όραμα των δύο παραπάνω ήταν η μεταφορά και η εγκαθίδρυση της αρμονίας και ηθικής τάξης του ουρανού στην γη.

Τα άτομα της ομάδας διατρέχουν την ύπαιθρο, αλλά και τις πόλεις της Ηλείας

κοί: *«Βλαβερά διδαχή, Αναρχικά κινήματα, Υπάρχουσιν αρχαί;, Οι νέοι Χριστοί, Οι ψευδοπροφήται, κ.α».*[4]

Τον Νοέμβρη του 1896 η αστυνομία με αφορμή την δολοφονία Φραγκόπουλου από τον Μάτσαλη κατάσχει τον *Αρμαγεδώνα*, παραπέμπει σε δίκη τον ήδη προφυλακισμένο, για άλλο λόγο, Χριστογιαννόπουλο, ενώ ο Αρνέλλος καταφέρνει να διαφύγει της σύλληψης. Ο τύπος της εποχής καταγράφει την κατασταλτική επιχείρηση: *«Χθες το απόγευμα έγιναν πολλές συλλήψεις υπόπτων εν Πάτραις και αλλαχού. Κατεσχέθη μάλιστα εν Πάτραις και παράρτημα του Αρμαγεδώνος του Χριστογιαννόπουλου και συνελήφθησαν πάντες οι οπαδοί του παραδόξου θρησκομανούς, διότι είς το φύλλον του Αρμαγεδώνος, υβρίζετο ο Μητροπολίτης, ηπειλείτο ο διασωθείς εκ της επιθέσεως του Μάτσαλη τραπεζίτης Κόλλας και προελέγετο ότι την 12ην τρέχοντος θα γείνουν σοβαρά γεγονότα. Ο Χριστογιαννόπουλος δια βουλεύματος παραπέμπεται να δικασθή την 12ην τρέχοντος επί ασεβεία και εξυβρίσει κατά των νόμων και των αρχών».*[5]

Σύμφωνα με τις αρχές η εφημερίδα είχε σχέσεις με τον Μάτσαλη. Μάλιστα πριν από την δολοφονία ο *Αρμαγεδώνας* δημοσιεύει σχόλιο που προσλαμβάνετε ως προτροπή στον Μάτσαλη να ενεργήσει: *«Καί σύ Δημήτριε Τί ποιήσεις; Εγώ επιμένω ότι γραφαί απεσφραγίσθηκαν ο δε καιρός της οργής απείρως εγγύς».*[6] Εγώ αυτέ-

Οδός Μαιζώνος, Πάτρα

και κήρυττε την παραβίαση του νόμου, εκφράζοντας θέσεις που διασάλευαν την ηρεμία και την ασφάλεια της κοινωνίας. Πολλοί οπαδοί της κίνησης εκφράζουν την αλληλεγγύη τους στον συλληφθέντα ζητώντας την απελευθέρωσή του: *«οι επανωχωρίται δεν έπαυσον μετά την προχθεσινήν αναφοράν των να ζητούν επιμόνως την απόλυσιν του περιβοήτου διδασκάλου των[...]».*[8] Ο Αρνέλλος, έχοντας διαφύγει της σύλληψης τυπώνει και διανέμει χιλιάδες προκηρύξεις στην Πάτρα και στην Αθήνα. Στις προκηρύξεις εξηγεί τις ιδέες του, το άδικο της ποινής στον σύντροφό του

κάποιον ιερέα που στοχοποιεί και εμπλέκει τον Αρνέλλο, τον Χριστογιαννόπουλο και τους συντρόφους τους με την δολοφονική απόπειρα στον βασιλιά: *«Κατά την εν Πάτραις διαμονήν του ο Βασιλεύς εκάλεσε εις ιδίαν ακρόασιν τον ιερέα Χρ. Λαμπρόπουλον, όστις πρώτος κατήγγειλε τον Χριστογιαννόπουλον και τους οπαδούς του. Ό προσκληθείς ιερεύς ερωτηθείς υπό του Βασιλέως περί Αρνέλλου απήντησεν, ότι ούτος δεν είνε θρησκόληπτος, αλλ' αναρχικός διατελών μετά των εν τω εξωτερικώ τοιούτων, και ότι υπό το πρόσχημα της θρησκείας προσελκύει πολλούς οπαδούς,*

γο αυτό να κινηθεί και να διαλυθεί από το κράτος. Η ομάδα, ενώ δεν είχε ευθείες αναφορές στην αναρχία, η ρητορική της γύρω από κοινωνικά ζητήματα μπορεί να χαρακτηριστεί σίγουρα από αντιεξουσιαστικά, αντικρατικά και αναρχικά χαρακτηριστικά. Η ύπαρξη και αυτής της ομάδας στην Πάτρα θορυβεί τον τοπικό τύπο της εποχής: *«...εν Πάτραις ο σοσιαλισμός και ο άναρχισμός έχουν βαθέως ριζοβολήσει, ότι αριθμούσι παμπληθείς οπαδούς, ότι αι αρχαί της μεταφυτεύσεως αυτών εις το ημέτερον έδαφος ανάγονται εις έποχήν πάλαιαν και ότι απειλείται υπό τούτων ο τόπος».*[1]

Η ομάδα απαρτιζόταν από τον Ιωάννη Αρνέλλο, καθηγητή μαθηματικών και θρησκευτικών[2], τον Αθανάσιο Χριστογιαννόπουλο, διδάκτορα φιλοσοφίας, τους δικηγόρους Θεόδωρο Καπετάνο και Βασίλη Θεοδωρίδη και τον Σωτήρη Κυριαζόπουλο. Αυτή η αναρχοχριστιανική τάση εξέδιδε την εβδομαδιαία εφημερίδα **«Αρμαγεδώνας»**[3]. Η εφημερίδα κυκλοφόρησε από τον Σεπτέμβρη του 1896 μέχρι τον Νοέμβρη του ίδιου έτους.

Η κίνηση αυτή συσπειρωνόταν κυρίως γύρω από τα πρόσωπα του Ιωάννη Αρνέλλου και του Αθανάσιου Χριστογιαννόπουλου. Το όραμα των δύο παραπάνω ήταν η μεταφορά και η εγκαθίδρυση της αρμονίας και ηθικής τάξης του ουρανού στην γη.

Τα άτομα της ομάδας διατρέχουν την ύπαιθρο, αλλά και τις πόλεις της Ηλείας και της Αχαΐας, ιδρύουν δική τους αδελφότητα και συμμετέχουν σε αγροτικά συλλαλητήρια για το σταφιδικό, με φυσική παρουσία αλλά και με εκφορά αντιεξουσιαστικών και πρωτοχριστιανικών λόγων. Τα ανατρεπτικά κηρύγματά τους αμφισβητούσαν την δεδομένη κρατική πολιτική συγκρότηση και την ιδιοκτησία. Επίσης, μέσα από τις διδαχές τους προπαγάνδιζαν την ανάγκη εξάλειψης των αφεντικών και του πλούτου.

Μέσα από τις εφημερίδες της εποχής μπορούμε να αντιληφθούμε τον θόρυβο που είχε προκαλέσει η ομάδα στην πόλη και την πιθανή επιρροή που μπορεί να είχε. Η εφημερίδα *Πελοπόννησος* καταγράφει μέσα από άρθρα της την πορεία [...] κοι: *«Βλαβερά διδαχή, Αναρχικά κινήματα, Υπάρχουσιν αρχαί;, Οι νέοι Χριστοί, Οι ψευδοπροφήται, κ.α».*[4]

Τον Νοέμβρη του 1896 η αστυνομία με αφορμή την δολοφονία Φραγκόπουλου από τον Μάτσαλη κατάσχει τον *Αρμαγεδώνα*, παραπέμπει σε δίκη τον ήδη προφυλακισμένο, για άλλο λόγο, Χριστογιαννόπουλο, ενώ ο Αρνέλλος καταφέρνει να διαφύγει της σύλληψης. Ο τύπος της εποχής καταγράφει την κατασταλτική επιχείρηση: *«Χθες το απόγευμα έγιναν πολλές συλλήψεις υπόπτων εν Πάτραις και αλλαχού. Κατεσχέθη μάλιστα εν Πάτραις και παράρτημα του Αρμαγεδώνος του Χριστογιαννόπουλου και συνελήφθησαν πάντες οι οπαδοί του παραδόξου θρησκομανούς, διότι είς το φύλλον του Αρμαγεδώνος, υβρίζετο ο Μητροπολίτης, ηπειλείτο ο διασωθείς εκ της επιθέσεως του Μάτσαλη τραπεζίτης Κόλλας και προελέγετο ότι την 12ην τρέχοντος θα γείνουν σοβαρά γεγονότα. Ο Χριστογιαννόπουλος δια βουλεύματος παραπέμπεται να δικασθή την 12ην τρέχοντος επί ασεβεία και εξυβρίσει κατά των νόμων και των αρχών».*[5]

Σύμφωνα με τις αρχές η εφημερίδα είχε σχέσεις με τον Μάτσαλη. Μάλιστα πριν από την δολοφονία ο *Αρμαγεδώνας* δημοσιεύει σχόλιο που προσλαμβάνετε ως προτροπή στον Μάτσαλη να ενεργήσει: *«Καί σύ Δημήτριε Τί ποιήσεις; Εγώ επιμένω ότι γραφαί απεσφραγίσθηκαν ο δε καιρός της οργής απείρως εγγύς».*[6] Ενώ αμέσως μετά την δολοφονία Φραγκόπουλου η εφημερίδα *Αρμαγεδώνας* προειδοποιεί και προτρέπει τον τραυματία σταφιδέμπορο Κόλλα να μοιράσει τα χρήματά του στους φτωχούς: *«Εις σε δε, Κόλλα, γίνωσκε παρ' εμού ότι εδόθη καιρός ελάχιστος μετάνοιας. Σκόρπισον χρήματα εις τους πένητας».*7 Τα δύο παραπάνω δημοσιεύματα στάθηκαν η αφορμή ώστε ο κύκλος σύνταξης να συσχετιστεί άμεσα με την δολοφονική ενέργεια του Μάτσαλη.

Ο Χριστογιαννόπουλος καταδικάστηκε σε ένα χρόνο φυλάκιση και σε πέντε χρόνια αστυνομική επιτήρηση, με τις κατηγορίες ότι φέροταν κατά της θρησκείας

Οδός Μαιζώνος, Πάτρα

και κήρυττε την παραβίαση του νόμου, εκφράζοντας θέσεις που διασάλευαν την ηρεμία και την ασφάλεια της κοινωνίας. Πολλοί οπαδοί της κίνησης εκφράζουν την αλληλεγγύη τους στον συλληφθέντα ζητώντας την απελευθέρωσή του: *«οι επανωχωρίται δεν έπαυσον μετά την προχθεσινήν αναφοράν των να ζητούν επιμόνως την απόλυσιν του περιβοήτου διδασκάλου των[...]».*[8] Ο Αρνέλλος, έχοντας διαφύγει της σύλληψης τυπώνει και διανέμει χιλιάδες προκηρύξεις στην Πάτρα και στην Αθήνα. Στις προκηρύξεις εξηγεί τις ιδέες του, το άδικο της ποινής στον σύντροφό του Χριστογιαννόπουλο, ενώ υβρίζει τον πρόεδρο και τον εισαγγελέα του δικαστηρίου με χαρακτηρισμούς όπως *«βέβηλος, ακατονόμαστος, δυσώνυμος και αρχιβλάξ».*[9]

Επίσης, την ίδια περίοδο συνελήφθησαν επί πλέον δεκαέξι άτομα μέλη του *Αρμαγεδώνα*, ενώ διέφυγαν των συλλήψεων δύο. Οι κατηγορίες ήταν ότι προπαγάνδιζαν την απείθεια των πολιτών ενώ χλεύαζαν την Ανατολική Εκκλησία και πολιτικά πρόσωπα.

Το κύμα διώξεων συνεχίστηκε περίπου δύο χρόνια μετά, με αφορμή την απόπειρα δολοφονίας του Γεωργίου Α'. Ο λόγος της έντασης της καταστολής της ομάδας του *Αρμαγεδώνα*, καθώς και των συντρόφων του Αρνέλλου και του Χριστογιαννόπουλου, μπορεί να αποκρυπτογραφηθεί [...] κάποιον ιερέα που στοχοποιεί και εμπλέκει τον Αρνέλλο, τον Χριστογιαννόπουλο και τους συντρόφους τους με την δολοφονική απόπειρα στον βασιλιά: *«Κατά την εν Πάτραις διαμονήν του ο Βασιλεύς εκάλεσε εις ιδίαν ακρόασιν τον ιερέα Χρ. Λαμπρόπουλον, όστις πρώτος κατήγγειλε τον Χριστογιαννόπουλον και τους οπαδούς του. Ό προσκληθείς ιερεύς ερωτηθείς υπό του Βασιλέως περί Αρνέλλου απήντησεν, ότι ούτος δεν είνε θρησκόληπτος, αλλ' αναρχικός διατελών μετά των εν τω εξωτερικώ τοιούτων, και ότι υπό το πρόσχημα της θρησκείας προσελκύει πολλούς οπαδούς, εκ των οποίων τους εμπιστοτέρους καθιστά γνώστας των σχεδίων του και ότι όλα τούτα γνωρίζει εξ οπαδού του Αρνέλλου. Τον παρελθόντα Σεπτέμβριον μάλιστα ο Δημ. Ξακουστής αρνελλιστής, είπεν εις αυτόν ότι ο Βασιλεύς θα εφονεύετο.*

–Και ποίας ενεργείας εκάματε; Τον ηρώτησε ο Βασιλεύς!

–Ειδοποίησαν τον εν Αθήναις δικηγόρον κ. Γεώργιον Οικονόμου, εις ον υπέδειξε και τι μέρη εις α εσύχναζον οι αρνελλισταί.

–Νομίζετε λοιπόν, ηρώτησε ο Βασιλεύς, ότι και ο Καρδίτσης [ένας εκ των συμμέτοχων στην απόπειρα] είνε εξ αυτών;

–Βεβαιότατα.

Ο Βασιλεύς ηυχαρίστησε τον ιερέα δια τας πληροφορίας του ταύτας».[10]

Ο Χριστογιαννόπουλος ξανασυλλαμβά-

4. Αρώνη-Τσιχλή Καίτη, Το *Σταφιδικό Ζήτημα*

νη Αρνέλλο, καθηγητή μαθηματικών και θρησκευτικών[2], τον Αθανάσιο Χριστογιαννόπουλο, διδάκτορα φιλοσοφίας, τους δικηγόρους Θεόδωρο Καπετάνο και Βασίλη Θεοδωρίδη και τον Σωτήρη Κυριαζόπουλο. Αυτή η αναρχοχριστιανική τάση εξέδιδε την εβδομαδιαία εφημερίδα **«Αρμαγεδώνας»**[3]. Η εφημερίδα κυκλοφόρησε από τον Σεπτέμβρη του 1896 μέχρι τον Νοέμβρη του ίδιου έτους.

Η κίνηση αυτή συσπειρωνόταν κυρίως γύρω από τα πρόσωπα του Ιωάννη Αρνέλλου και του Αθανάσιου Χριστογιαννόπουλου. Το όραμα των δύο παραπάνω ήταν η μεταφορά και η εγκαθίδρυση της αρμονίας και ηθικής τάξης του ουρανού στην γη.

Τα άτομα της ομάδας διατρέχουν την ύπαιθρο, αλλά και τις πόλεις της Ηλείας και της Αχαΐας, ιδρύουν δική τους αδελφότητα και συμμετέχουν σε αγροτικά συλλαλητήρια για το σταφιδικό, με φυσική παρουσία αλλά και με εκφορά αντιεξουσιαστικών και πρωτοχριστιανικών λόγων. Τα ανατρεπτικά κηρύγματά τους αμφισβητούσαν την δεδομένη κρατική πολιτική συγκρότηση και την ιδιοκτησία. Επίσης, μέσα από τις διδαχές τους προπαγάνδιζαν την ανάγκη εξάλειψης των αφεντικών και του πλούτου.

Μέσα από τις εφημερίδες της εποχής μπορούμε να αντιληφθούμε τον θόρυβο που είχε προκαλέσει η ομάδα στην πόλη και την πιθανή επιρροή που μπορεί να είχε. Η εφημερίδα *Πελοπόννησος* καταγράφει μέσα από άρθρα της την πορεία της ομάδας. Οι τίτλοι είναι χαρακτηριστικοί: *«οι οπαδοί του παράδοξου θρησκομανούς, διότι είς το φύλλον του Αρμαγεδώνος, υβρίζετο ο Μητροπολίτης, ηπειλείτο ο διασωθείς εκ της επιθέσεως του Μάτσαλη τραπεζίτης Κόλλας και προελέγετο ότι την 12ην τρέχοντος θα γείνουν σοβαρά γεγονότα. Ο Χριστογιαννόπουλος δια βουλεύματος παραπέμπεται να δικασθή την 12ην τρέχοντος επί ασεβεία και εξυβρίσει κατά των νόμων και των αρχών»*.[5]

Σύμφωνα με τις αρχές η εφημερίδα είχε σχέσεις με τον Μάτσαλη. Μάλιστα πριν από την δολοφονία ο *Αρμαγεδώνας* δημοσιεύει σχόλιο που προσλαμβάνετε ως προτροπή στον Μάτσαλη να ενεργήσει: *«Καί σύ Δημήτριε Τί ποιήσεις; Εγώ επιμένω ότι γραφαί απεσφραγίσθηκαν ο δε καιρός της οργής απείρως εγγύς»*.[6] Ενώ αμέσως μετά την δολοφονία Φραγκόπουλου η εφημερίδα *Αρμαγεδώνας* προειδοποιεί και προτρέπει τον τραυματία σταφιδέμπορο Κόλλα να μοιράσει τα χρήματά του στους φτωχούς: *«Εις σε δε, Κόλλα, γίνωσκε παρ' εμού ότι εδόθη καιρός ελάχιστος μετάνοιας. Σκόρπισον χρήματα εις τους πένητας»*.7 Τα δύο παραπάνω δημοσιεύματα στάθηκαν η αφορμή ώστε ο κύκλος σύνταξης να συσχετιστεί άμεσα με την δολοφονική ενέργεια του Μάτσαλη.

Ο Χριστογιαννόπουλος καταδικάστηκε σε ένα χρόνο φυλάκιση και σε πέντε χρόνια αστυνομική επιτήρηση, με τις κατηγορίες ότι φέροταν κατά της θρησκείας και κήρυττε την παραβίαση του νόμου, εκφράζοντας θέσεις που διασάλευαν την ηρεμία και την ασφάλεια της κοινωνίας. Πολλοί οπαδοί της κίνησης εκφράζουν την αλληλεγγύη τους στον συλληφθέντα ζητώντας την απελευθέρωσή του: *«οι επαινωχωρίται δεν έπαυσον μετά την προχθεσινήν αναφοράν των να ζητούν επιμόνως την απόλυσιν του περιβοήτου διδασκάλου των[...]»*.[8] Ο Αρνέλλος, έχοντας διαφύγει της σύλληψης τυπώνει και διανέμει χιλιάδες προκηρύξεις στην Πάτρα και στην Αθήνα. Στις προκηρύξεις εξηγεί τις ιδέες του, το άδικο της ποινής στον σύντροφό του Χριστογιαννόπουλο, ενώ υβρίζει τον πρόεδρο και τον εισαγγελέα του δικαστηρίου με χαρακτηρισμούς όπως *«βέβηλος, ακατονόμαστος, δυσώνυμος και αρχιβλάξ»*.[9]

Επίσης, την ίδια περίοδο συνελήφθησαν επί πλέον δεκαέξι άτομα μέλη του *Αρμαγεδώνα*, ενώ διέφυγαν των συλλήψεων δύο. Οι κατηγορίες ήταν ότι προπαγάνδιζαν την απείθεια των πολιτών ενώ χλεύαζαν την Ανατολική Εκκλησία και πολιτικά πρόσωπα.

Το κύμα διώξεων συνεχίστηκε περίπου δύο χρόνια μετά, με αφορμή την απόπειρα δολοφονίας του Γεωργίου Α΄. Ο λόγος της έντασης της καταστολής της ομάδας του *Αρμαγεδώνα*, καθώς και των συντρόφων του Αρνέλλου και του Χριστογιαννόπουλου, μπορεί να αποκρυπτογραφηθεί από το παρακάτω δημοσίευμα, που περιγράφει την στιχομυθία του Γεωργίου Α΄ με κάποιον ιερέα που στοχοποιεί και εμπλέκει τον Αρνέλλο, τον Χριστογιαννόπουλο και τους συντρόφους τους με την δολοφονική απόπειρα στον βασιλιά: *«Κατά την εν Πάτραις διαμονήν του ο Βασιλεύς εκάλεσε εις ιδίαν ακρόασιν τον ιερέα Χρ. Λαμπρόπουλον, όστις πρώτος κατήγγειλε τον Χριστογιαννόπουλον και τους οπαδούς του. Ό προσκληθείς ιερεύς ερωτηθείς υπό του Βασιλέως περί Αρνέλλου απήντησεν, ότι ούτος δεν είνε θρησκόληπτος, αλλ' αναρχικός διατελών μετά των εν τω εξωτερικώ τοιούτων, και ότι υπό το πρόσχημα της θρησκείας προσελκύει πολλούς οπαδούς, εκ των οποίων τους εμπιστοτέρους καθιστά γνώστας των σχεδίων του και ότι όλα τούτα γνωρίζει εξ οπαδού του Αρνέλλου. Τον παρελθόντα Σεπτέμβριον μάλιστα ο Δημ. Ξακουστής αρνελλιστής, είπεν εις αυτόν ότι ο Βασιλεύς θα εφονεύετο.*

–Και ποίας ενεργείας εκάματε; Τον ηρώτησε ο Βασιλεύς!

–Ειδοποίησαν τον εν Αθήναις δικηγόρον κ. Γεώργιον Οικονόμου, εις ον υπέδειξε και τι μέρη εις α εσύχναζον οι αρνελλισταί.

–Νομίζετε λοιπόν, ηρώτησε ο Βασιλεύς, ότι και ο Καρδίτσης [ένας εκ των συμμέτοχων στην απόπειρα] είνε εξ αυτών;

–Βεβαιότατα.

Ο Βασιλεύς ηυχαρίστησε τον ιερέα δια τας πληροφορίας του ταύτας».[10]

Ο Χριστογιαννόπουλος ξανασυλλαμβάνεται μαζί με δεκαεννέα άτομα. Ο Αρνέλλος συνεχίζει να διαφεύγει, ενώ η αστυνομία συνεχίζει, με διαφορά μερικών ημερών να συλλαμβάνει άτομα που πρόσκεινται στον Αρνέλλο και τον Χριστογιαννόπουλο. Από τις μαζικές συλλήψεις οδηγήθηκαν σε δίκη και καταδικάστηκαν: εννέα άτομα σε ένα μήνα φυλάκισης, δύο άτομα σε εξάμηνη

Οδός Μαιζώνος, Πάτρα

1. Χουμεριανός Μανώλης, *Αγροτική κρίση και κοινωνική διαμαρτυρία στην Πελοπόννησο. 1893-1905*, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα, 2000, σελ. 139, όπου αναφέρεται στην εφ. *Νεολόγος*, Νοέμβριος 1896.

2. Ο Ιωάννης Αρνέλλος ήταν αδερφός του Δημήτρη Αρνέλλου που συμμετείχε στους αναρχικούς της *Επί τα Πρόσω*.

3. Ο τίτλος *Αρμαγεδών* είναι ευθεία αναφορά στην Αποκάλυψη του Ιωάννη.

4. Αρώνη-Τσιχλή Καίτη, Το *Σταφιδικό Ζήτημα και Οι Κοινωνικοί Αγώνες, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ 1893-1905*, εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα, 1999, σελ 88.

5. Χουμεριανός Μανώλης, *Αγροτική κρίση και κοινωνική διαμαρτυρία στην Πελοπόννησο. 1893-1905*, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα, 2000, σελ. 200, όπου αναφέρεται στην εφ. *Εστία*, 8 Νοεμβρίου 1896.

6. ό.π., σελ 140, όπου αναφέρεται στην εφ. *Αρμαγεδώνας* 2 Νοεμβρίου 1896.

7. ό.π., σελ 140, όπου αναφέρεται στην εφ. *Ακρόπολις*, αρ.φ.5267, 8.11.1896

8. Αρώνη-Τσιχλή Καίτη, Το *Σταφιδικό Ζήτημα και Οι Κοινωνικοί Αγώνες, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ 1893-1905*, εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα, 1999, σελ. 90.

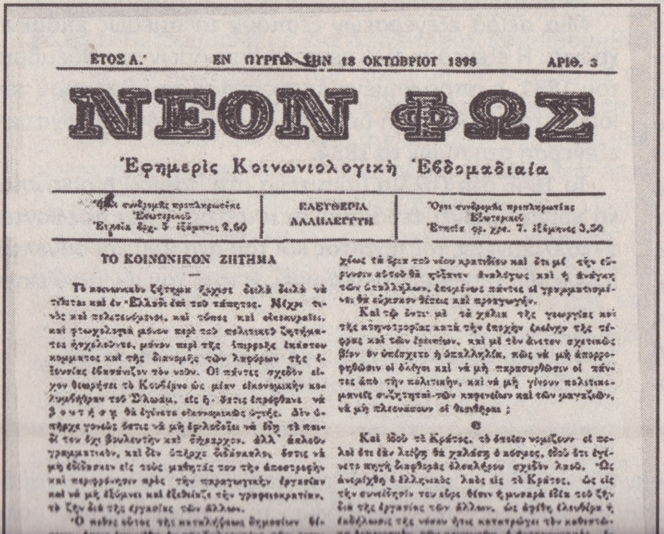
9. Χαρμπίλας Χρήστος, *Οι αναρχικοί της Πάτρας και του Πύργου στα τέλη του 19ου αρχές του 20ου αιώνα. Διασυνδέσεις, επιρροές και ο πολιτικός τους ρόλος*, Διδακτορική Διατριβή, Κέρκυρα, 2006, σελ. 141.

10. ό.π., σελ. 144 όπου αναφέρεται στην εφ. *Εμπρός* (Αθηνών), αρ.φ. 557,26.5.1898.

φυλάκιση, πέντε άτομα με ποινή φυλάκισης οχτώ μηνών και πέντε άτομα με ποινή φυλάκισης δύο χρόνων. **Τελικά στις 8 Νοέμβρη 1898, μετά από δύο χρόνια στην παρανομία, συλλαμβάνεται ο Αρνέλλος και καταδικάζεται μετά από δύο διαφορετικές δίκες, συνολικά σε 3,5 χρόνια φυλάκισης.** Μετά από το τελευταίο σφοδρό κύμα διώξεων η κίνηση αυτή διαλύθηκε. Ο Αρνέλλος και ελάχιστοι ακόμα συνέχισαν για λίγο τις διαλέξεις αλλά με μικρότερη απήχηση.

Η δράση των αναρχικών του Πύργου

Την εποχή όπου οι διώξεις εναντίον των αναρχικών στην Πάτρα είχαν ενταθεί, με αποτέλεσμα την διάλυση των ομάδων που κινούνταν γύρω από την έκδοση της αναρχικής εφημερίδας *Επί τα Πρόσω*, καθώς και αυτής που κινούνταν γύρω από την έκδοση του *Αρμαγεδώνα*, του Αρνέλλου και του Χριστογιαννόπουλου, στον Πύργο κάνει την εμφάνισή της η αναρχική εφημερίδα ***Νέον Φως***. Την έκδοση της αναλαμβάνει ο δικηγόρος Βασίλης Θεοδωρίδης, με καταγωγή από την Κέρκυρα και ο Δημήτρης Αρνέλλος[13], αδερφός του Ιωάννη Αρνέλλου.

ΕΤΟΣ Α.' ΕΝ ΠΥΡΓΩ ΤΗΝ 18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1898 ΑΡΙΘ. 3

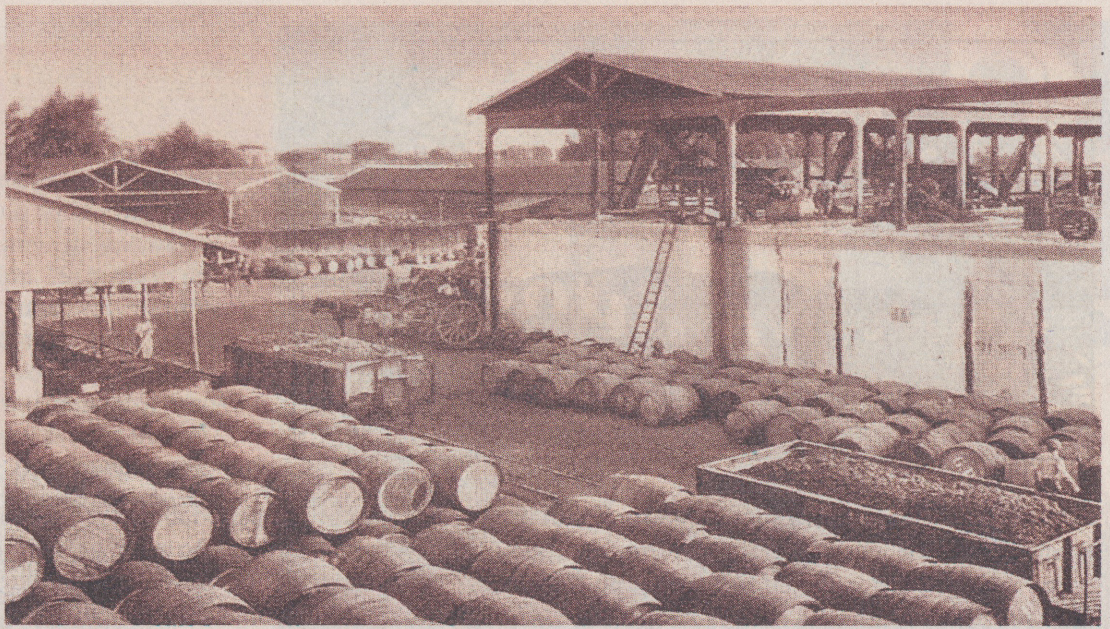
ΝΕΟΝ ΦΩΣ

Ἐφημερὶς Κοινωνιολογικὴ Ἑβδομαδιαία

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Οι αναρχικοί του Πύργου θεωρούσαν το κράτος, την δικαιοσύνη και το κεφάλαιο ως την βάση όλων των κοινωνικών προβλημάτων. Ήταν ενάντια της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και του θεσμού της βασιλείας.[14] Δεν πίστευαν σε μεταρρυθμιστικές λύσεις εντός του υπάρχοντος πολιτικού συστήματος και ήταν εναντίον των εκλογών. Μάλιστα, για τις εκλογές του Φεβρουαρίου του 1899 αρθρογραφούν υποστηρίζοντας την αποχή: *«Όχι! Δεν ψηφίζομεν. Η Βουλή δεν είναι δι' ημάς, ούτε οι Νόμοι, ούτε τα Συντάγματα, ούτε οι στρατοί, ούτε αι αστυνομίαι, ούτε η χωροφυλακή, ούτε τα δικαστήρια, ούτε τίποτε, εξ όσων αποτελούν το παρόν τυραννικόν καθεστώς, αλλά δι' εκείνους, που μας κλέπτουν, αλλά δι' εκείνους που μας τυραννούν, αλλά δι' εκείνους που μας ποτίζουν καθημερινώς δηλητήριον. Οιοιδήποτε νόμοι και αν ψηφισθούν, δέν είναι δυνατόν παρά να υπερασπίζουν τους κεφαλαιούχους, εκείνους δηλαδή, που κατέχουν εξ αρπαγής νομίμου τους ιδρώτας και τους κόπους του εργαζομένου κόσμου. Εκ της ψήφου ουδέν καλόν δύναται νά πρόκυψη[...]. Όχι! Δεν ψηφίζομεν διότι δεν θέλομεν την παράτασιν της τοιαύτης δυσαρμονίας και βαρβαρότητος, διότι*

Εργοστάσιο στον Πύργο

[...] Αλληλοδιαδόχως βλέπεις πέριξ της δημοσίας τραπέζης διαφόρους δαίμονας καθημένους καί εσθίοντας τας σάρκας σου και μεθυσκομένους εκ του αίματός σου, και λουομένους εν τω ιδρώτι σου[...] και ορχουμένους επί της κεκυρτωμένης ράχεώς σου,[...] χειροκροτών καί επευφημών αυτούς, τονίζων ύμνους και παιάνας υπέρ αυτών! Η κατάστασις όμως αύτη ουδόλως μας απελπίζει. Διά μέσου του ζόφου όστις μας περικαλύπτει και διά μέσου της σήψεως ήτις μας αποπνίγει, διορώμεν την ακτίνα του ανατέλλοντος Νέου Ηλίου[...]. Και αι ακτίνες αι προάγγελοι της Νέας Εποχής και το άρωμα τό λεπτόν του Νέου Έαρος είνε αι δύο εκείναι επιστολαί των εν Πύργω καί εν Πάτραις αναρχικών, [...] ότι δεν ήθελον μιάνη τας αγνάς αυτών χείρας εις το ακάθαρτον αγγείον όπερ καλούσι κάλπην.[...]».[16] Μάλιστα οι αναρχικοί μετά την εκλογή του Θεοτόκη τοποθετούν μαύρες σημαίες σε διάφορα σημεία του Πύργου: *«Οι εν Πύργω σύντροφοι ανήρτησαν εις διάφορα κέντρα μελαίνας σημαίας, όπως εκδηλώσωσι το εαυτών πένθος διά τη αυτοκτονία του Λαού κατά την ημέραν των*

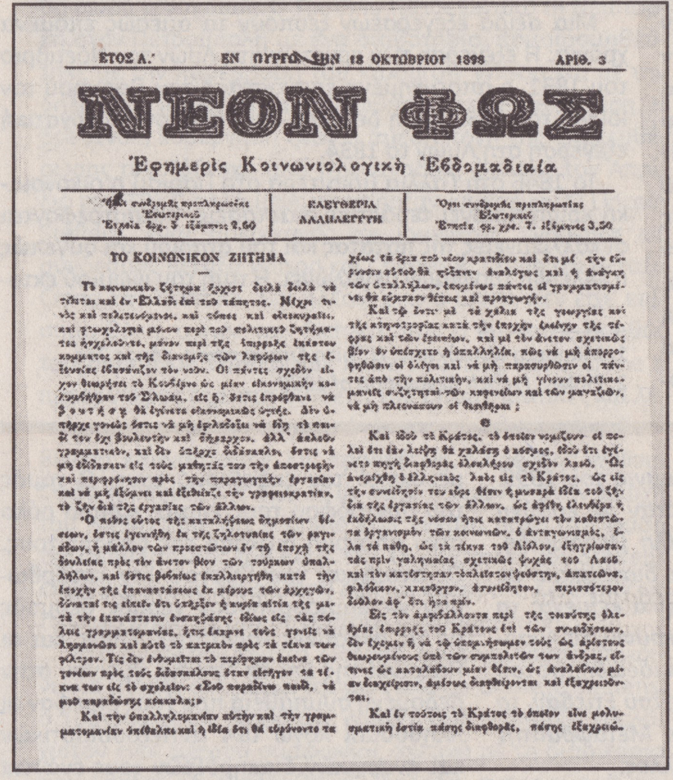
νισμόν ως κοινωνικήν μάστιγα, [...] μάχονται εναντίον των ψευδών επιστημονικών προόδων,[...] λέγουσι δε ακόμη ότι ή επιστήμη είναι η νέα θρησκεία χρησιμεύουσα εις την διατήρησιν της δουλείας.[...].[19] Επίσης υπάρχει και δικιά τους δημοσίευση με τίτλο: *Κάτω ο πολιτισμός! Ζήτω η φύσις!*[20]

Οι αναρχικοί του Πύργου, μέσα από την εφημερίδα *Νέον Φως*, προσπαθούν να αφυπνίσουν και να προσφέρουν αναρχικές λύσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αγρότες εξ αιτίας της σταφιδικής κρίσης. Διαλύουν τους μύθους των πολιτικών σωτήρων και των σωστών νόμων που θα λύσουν τα προβλήματα και προσπαθούν να εμβαθύνουν, φτάνοντας στην ιδιοκτησία και την εξουσία ως οργανικά κοινωνικά προβλήματα: *«Ήδη η κρίσις εγένετο αισθητή παρά πάσιν.[...]. Του εμπορίου η νέκρωσις, της σταφίδος ο εξευτελισμός, των πολιτών τα κατηφή πρόσωπα και τ' απεγνωσμένα όμματα και αι πανταχόθεν ακουόμεναι κραυγαί δυστυχίας καί απογνώσεως δεν έχουν ανάγκη διερμηνέως.[...] Τίνες νομίζουν ότι το νόσημα είνε επιπόλαιον και ότι αρκεί να εκλεγούν οι δείνα*

Αρνέλλος και ελάχιστοι ακόμα συνέχισαν για λίγο τις διαλέξεις αλλά με μικρότερη απήχηση.

Η δράση των αναρχικών του Πύργου

Την εποχή όπου οι διώξεις εναντίον των αναρχικών στην Πάτρα είχαν ενταθεί, με αποτέλεσμα την διάλυση των ομάδων που κινούνταν γύρω από την έκδοση της αναρχικής εφημερίδας *Επί τα Πρόσω*, καθώς και αυτής που κινούνταν γύρω από την έκδοση του *Αρμαγεδώνα*, του Αρνέλλου και του Χριστογιαννόπουλου, στον Πύργο κάνει την εμφάνισή της η αναρχική εφημερίδα ***Νέον Φως***. Την έκδοσή της αναλαμβάνει ο δικηγόρος Βασίλης Θεοδωρίδης,

ΕΤΟΣ Α.' ΕΝ ΠΥΡΓΩ ΤΗΝ 18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1898 ΑΡΙΘ. 3

ΝΕΟΝ ΦΩΣ

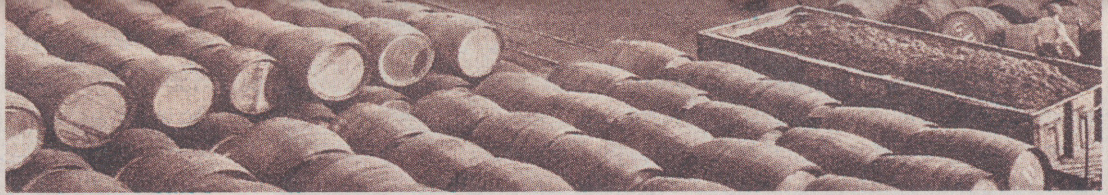
Ἐφημερὶς Κοινωνιολογικὴ Ἑβδομαδιαία

Ὅροι συνδρομῆς προπληρωτέας Ἐσωτερικοῦ Ἐτησία δρχ. 5 ἑξάμηνος 2,60	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ	Ὅροι συνδρομῆς προπληρωτέας Ἐξωτερικοῦ Ἐτησία φρ. χρ. 7. ἑξάμηνος 3,50

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

παλαιό μέλος του Αρμαγεδώνα.[11] Η εφημερίδα κυκλοφορεί εβδομαδιαίως από τον Οκτώμβρη του 1898 έως τον Ιούνη του 1899 με προμετωπίδα τις λέξεις *«Ελευθερία-Αλληλεγγύη»*. Εκτός από τον Πύργο, διανέμεται στην Πάτρα, το Αίγιο, την Κόρινθο, στην Αθήνα και στον Πειραιά. Ενώ συνδρομητές υπήρχαν και στην πόλη του

ενάντια της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και του θεσμού της βασιλείας.[14] Δεν πίστευαν σε μεταρρυθμιστικές λύσεις εντός του υπάρχοντος πολιτικού συστήματος και ήταν εναντίον των εκλογών. Μάλιστα, για τις εκλογές του Φεβρουαρίου του 1899 αρθρογραφούν υποστηρίζοντας την αποχή: *«Όχι! Δεν ψηφίζομεν. Η Βουλή δεν είναι δι' ημάς, ούτε οι Νόμοι, ούτε τα Συντάγματα, ούτε οι στρατοί, ούτε αι αστυνομίαι, ούτε η χωροφυλακή, ούτε τα δικαστήρια, ούτε τίποτε, εξ όσων αποτελούν το παρόν τυραννικόν καθεστώς, αλλά δι' εκείνους, που μας κλέπτουν, αλλά δι' εκείνους που μας τυραννούν, αλλά δι' εκείνους που μας ποτίζουν καθημερινώς δηλητήριον. Οιοιδήποτε νόμοι και αν ψηφισθούν, δέν είναι δυνατόν παρά να υπερασπίζουν τους κεφαλαιούχους, εκείνους δηλαδή, που κατέχουν εξ αρπαγής νομίμου τους ιδρώτας και τους κόπους του εργαζομένου κόσμου. Εκ της ψήφου ουδέν καλόν δύναται νά πρόκυψη[...]. Όχι! Δεν ψηφίζομεν διότι δεν θέλομεν την παράτασιν της τοιαύτης δυσαρμονίας και βαρβαρότητος, διότι δεν θέλομεν νόμους, διότι δεν θέλομεν να προσθέσωμεν νέους στύλους εις το καταρρέον οικοδόμημα της ανισότητος και της τυραννίας[...] ».*[15] Κάνουν ανοιχτό κάλεσμα σε όσους θα απέχουν από την ψηφοφορία να το δηλώσουν στην εφημερίδα. Ώστε να καταρτιστεί κατάλογος για την αποφυγή πλαστοπροσωπίας. Όταν, όμως, οι προσδοκίες τους για αυξημένη αποχή διαψεύδονται και εκλέγεται πρωθυπουργός ο Κωνσταντίνος Θεοτόκης, δεν διστάζουν να γράψουν: *«[...]Ταλαίπωρε Λαέ! Πόσον οικτρώς πλανάσαι! Και πόσον οικτρώς εμπαίζεσαι!*

Εργοστάσιο στον Πύργο

[...] Αλληλοδιαδόχως βλέπεις πέριξ της δημοσίας τραπέζης διαφόρους δαίμονας καθημένους καί εσθίοντας τας σάρκας σου και μεθυσκομένους εκ του αίματός σου, και λουομένους εν τω ιδρώτι σου[...] και ορχουμένους επί της κεκυρτωμένης ράχεώς σου,[...] χειροκροτών καί επευφημών αυτούς, τονίζων ύμνους και παιάνας υπέρ αυτών! Η κατάστασις όμως αύτη ουδόλως μας απελπίζει. Διά μέσου του ζόφου όστις μας περικαλύπτει και διά μέσου της σήψεως ήτις μας αποπνίγει, διορώμεν την ακτίνα του ανατέλλοντος Νέου Ηλίου[...]. Και αι ακτίνες αι προάγγελοι της Νέας Εποχής και το άρωμα τό λεπτόν του Νέου Έαρος είνε αι δύο εκείναι επιστολαί των εν Πύργω καί εν Πάτραις αναρχικών, [...] ότι δεν ήθελον μιάνη τας αγνάς αυτών χείρας εις το ακάθαρτον αγγείον όπερ καλούσι κάλπην.[...]».[16] Μάλιστα οι αναρχικοί μετά την εκλογή του Θεοτόκη τοποθετούν μαύρες σημαίες σε διάφορα σημεία του Πύργου: *«Οι εν Πύργω σύντροφοι ανήρτησαν εις διάφορα κέντρα μελαίνας σημαίας, όπως εκδηλώσωσι το εαυτών πένθος διά τη αυτοκτονία του Λαού κατά την ημέραν των εκλογών, τίνες δε έθεσαν και πένθος επί των βραχιόνων αυτών.[...]».*[17]

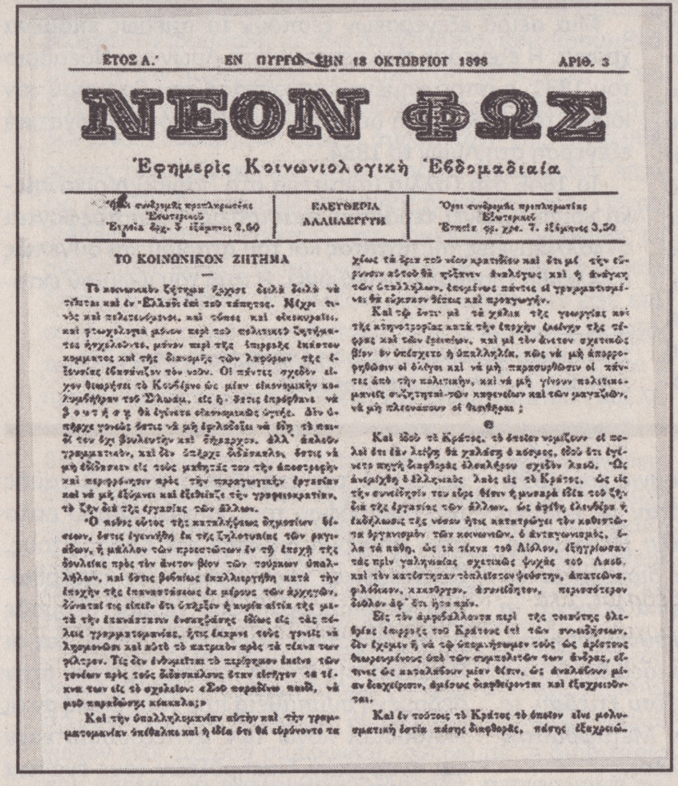
Όπως και οι αναρχικοί της Πάτρας, έτσι και αυτοί εναντιώνονται σε όλες της εξουσιαστικές οργανώσεις. Δεν επιθυμούσαν την ίδρυση συλλόγων: *Μας λέγουν πολλοί θέλομεν και ημείς να εγγραφώμεν εις τον σύλλογόν σας, που έχετε γραφείον; ποιόν έχετε εκλέξει πρόεδρον; πρός τίνα ν' αποτανθώμεν; Καί όταν απαντώμεν ότι όχι μόνον δέν έχομεν σύλλογον, συμβούλους, προέδρους, καταστατικά, αλλά καί είμεθα εναντίον πάσης τοιαύτης εξουσιακής οργανώσεως, εκπλήσσονται καί απορούν.[...].*[18]

Επίσης στην εφημερίδα Νέον Φως δημοσιεύονται κείμενα που είναι ενάντια στον πολιτισμό. Κάνουν γνωστές τις από-

ψεις τους για τον πολιτισμό ως κοινωνική μάστιγα, *[...] μάχονται εναντίον των ψευδών επιστημονικών προόδων,[...] λέγουσι δε ακόμη ότι η επιστήμη είναι η νέα θρησκεία χρησιμεύουσα εις την διατήρησιν της δουλείας.[...].*[19] Επίσης υπάρχει και δικιά τους δημοσίευση με τίτλο: *Κάτω ο πολιτισμός! Ζήτω η φύσις!*[20]

Οι αναρχικοί του Πύργου, μέσα από την εφημερίδα Νέον Φως, προσπαθούν να αφυπνίσουν και να προσφέρουν αναρχικές λύσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αγρότες εξ αιτίας της σταφιδικής κρίσης. Διαλύουν τους μύθους των πολιτικών σωτήρων και των σωστών νόμων που θα λύσουν τα προβλήματα και προσπαθούν να εμβαθύνουν, φτάνοντας στην ιδιοκτησία και την εξουσία ως οργανικά κοινωνικά προβλήματα: *«Ήδη η κρίσις εγένετο αισθητή παρά πάσιν.[...]. Του εμπορίου η νέκρωσις, της σταφίδος ο εξευτελισμός, των πολιτών τα κατηφή πρόσωπα και τ' απεγνωσμένα όμματα και αι πανταχόθεν ακουόμεναι κραυγαί δυστυχίας καί απογνώσεως δεν έχουν ανάγκη διερμηνέως.[...] Τίνες νομίζουν ότι το νόσημα είνε επιπόλαιον και ότι αρκεί να εκλεγούν οι δείνα βουλευταί, να ψηφισθεί ο δείνα νόμος, να γίνει προς το δείνα πρόσωπο μία αναφορά, να επιτεθεί τέλος το δείνα κατάπλασμα επί της αιμορροούσης πληγής, ίνα ως εκθαύματος η κοινωνία αμέσως ορθωθή εις τους πόδας της[...]. Αλλά η εποχή των βδελλών και των καταπλασμάτων παρήλθε, καθώς και εκείνη των θαυμάτων. Η νόσος δεν είνε τόσο απλή όσον φαίνεται[...] η νόσος είνε βαθεία, βαθυτάτη, ότι η αιτία αυτής είναι οργανική[...] Ο φοβερός καρκίνος όστις κατατρώγει τό κοινωνικών σώμα και όστις είνε η ιδιοκτησία και η εξουσία[...].*

Ιδού όλαι αι σταφιδοφόροι επαρχίαι πεινούν πάσχουν, και η πρωτεύουσα οργιάζει[...] Και τον καθαρισμόν καί την εξυγίανσιν της κοινωνίας θέλει επιτύχει η εκλα-

ΕΤΟΣ Α.' ΕΝ ΠΥΡΓΩ ΤΗΝ 18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1898 ΑΡΙΘ. 3

ΝΕΟΝ ΦΩΣ

Ἐφημερὶς Κοινωνιολογικὴ Ἑβδομαδιαία

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Ἐτησία ἐξ. χρ. 7. ἑξάμηνος 3,50

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

παλαιό μέλος του Αρμαγεδώνα.[11] Η εφημερίδα κυκλοφορεί εβδομαδιαίως από τον Οκτώμβρη του 1898 έως τον Ιούνη του 1899 με προμετωπίδα τις λέξεις *«Ελευθερία-Αλληλεγγύη»*. Εκτός από τον Πύργο, διανέμεται στην Πάτρα, το Αίγιο, την Κόρινθο, στην Αθήνα και στον Πειραιά. Ενώ συνδρομητές υπήρχαν και στην πόλη του Βόλου. Συνεργάτες της εφημερίδας ήταν ο Δημήτρης Φωτόπουλος, που έστελνε ανταποκρίσεις από την Κρήτη, ο Πάνος Μαχαιράς, λεπτουργός στο επάγγελμα και οι φοιτητές ιατρικής: Δρόσος Μεϊντάνης[12]

νους που μας ποτίζουν καθημερινώς δηλητήριον. Οιοιδήποτε νόμοι και αν ψηφισθούν, δέν είναι δυνατόν παρά να υπερασπίζουν τους κεφαλαιούχους, εκείνους δηλαδή, που κατέχουν εξ αρπαγής νομίμου τους ιδρώτας και τους κόπους του εργαζομένου κόσμου. Εκ της ψήφου ουδέν καλόν δύναται νά πρόκυψη[...]. Όχι! Δεν ψηφίζομεν διότι δεν θέλομεν την παράτασιν της τοιαύτης δυσαρμονίας και βαρβαρότητος, διότι δεν θέλομεν νόμους, διότι δεν θέλομεν να προσθέσωμεν νέους στύλους εις το καταρρέον οικοδόμημα της ανισότητος και της τυραννίας[...] ».[15] Κάνουν ανοιχτό κάλεσμα σε όσους θα απέχουν από την ψηφοφορία να το δηλώσουν στην εφημερίδα. Ώστε να καταρτιστεί κατάλογος για την αποφυγή πλαστοπροσωπίας. Όταν, όμως, οι προσδοκίες τους για αυξημένη αποχή διαψεύδονται και εκλέγεται πρωθυπουργός ο Κωνσταντίνος Θεοτόκης, δεν διστάζουν να γράψουν: *«[...]Ταλαίπωρε Λαέ! Πόσον οικτρώς πλανάσαι! Και πόσον οικτρώς εμπαίζεσαι! μας απελπίζει. Διά μέσου του ζόφου όστις μας περικαλύπτει και διά μέσου της σήψεως ήτις μας αποπνίγει, διορώμεν την ακτίνα του ανατέλλοντος Νέου Ηλίου[...]. Και αι ακτίνες αι προάγγελοι της Νέας Εποχής και το άρωμα τό λεπτόν του Νέου Έαρος είνε αι δύο εκείναι επιστολαί των εν Πύργω καί εν Πάτραις αναρχικών, [...] ότι δεν ήθελον μιάνη τας αγνάς αυτών χείρας εις το ακάθαρτον αγγείον όπερ καλούσι κάλπην.[...]».*[16] Μάλιστα οι αναρχικοί μετά την εκλογή του Θεοτόκη τοποθετούν μαύρες σημαίες σε διάφορα σημεία του Πύργου: *«Οι εν Πύργω σύντροφοι ανήρτησαν εις διάφορα κέντρα μελαίνας σημαίας, όπως εκδηλώσωσι το εαυτών πένθος διά τη αυτοκτονία του Λαού κατά την ημέραν των εκλογών, τίνες δε έθεσαν και πένθος επί των βραχιόνων αυτών.[...]».*[17]

Όπως και οι αναρχικοί της Πάτρας, έτσι και αυτοί εναντιώνονται σε όλες τις εξουσιαστικές οργανώσεις. Δεν επιθυμούσαν την ίδρυση συλλόγων: *Μας λέγουν πολλοί θέλομεν και ημείς να εγγραφώμεν εις τον σύλλογόν σας, που έχετε γραφείον; ποιόν έχετε εκλέξει πρόεδρον; πρός τίνα ν' αποτανθώμεν; Καί όταν απαντώμεν ότι όχι μόνον δέν έχομεν σύλλογον, συμβούλους, προέδρους, καταστατικά, αλλά καί είμεθα εναντίον πάσης τοιαύτης εξουσιακής οργανώσεως, εκπλήσσονται καί απορούν.[...].*[18]

Επίσης στην εφημερίδα *Νέον Φως* δημοσιεύονται κείμενα που είναι ενάντια στον πολιτισμό. Κάνουν γνωστές τις απόψεις ευρωπαίων φυσιοκρατών και μάλιστα δημοσιεύουν και ανακοίνωση του Ερρίκου Ζιλσύ για τις αρχές των φυσιοκρατών: *[...]Οι φυσιοκράται είναι αντιεπιστημονικοί, οίτινες εκθιάζουσι την δι' αντικοινοβουλευτικών μέσων επάνοδο της ανθρωπότητος εις την αρχέγονον φυσικήν κατάστασιν. [...]θεωρούντες τον βιομηχαφυπνίσουν* και να προσφέρουν αναρχικές λύσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αγρότες εξ αιτίας της σταφιδικής κρίσης. Διαλύουν τους μύθους των πολιτικών σωτήρων και των σωστών νόμων που θα λύσουν τα προβλήματα και προσπαθούν να εμβαθύνουν, φτάνοντας στην ιδιοκτησία και την εξουσία ως οργανικά κοινωνικά προβλήματα: *«Ήδη η κρίσις εγένετο αισθητή παρά πάσιν.[...]. Του εμπορίου η νέκρωσις, της σταφίδος ο εξευτελισμός, των πολιτών τα κατηφή πρόσωπα και τ' απεγνωσμένα όμματα και αι πανταχόθεν ακουόμεναι κραυγαί δυστυχίας καί απογνώσεως δεν έχουν ανάγκη διερμηνέως.[...] Τίνες νομίζουν ότι το νόσημα είνε επιπόλαιον και ότι αρκεί να εκλεγούν οι δείνα βουλευταί, να ψηφισθεί ο δείνα νόμος, να γίνει προς το δείνα πρόσωπο μία αναφορά, να επιτεθεί τέλος το δείνα κατάπλασμα επί της αιμορροούσης πληγής, ίνα ως εκθαύματος η κοινωνία αμέσως ορθωθή εις τους πόδας της[...]. Αλλά η εποχή των βδελλών και των καταπλασμάτων παρήλθε, καθώς και εκείνη των θαυμάτων. Η νόσος δεν είνε τόσο απλή όσον φαίνεται[...] η νόσος είνε βαθεία, βαθυτάτη, ότι η αιτία αυτής είναι οργανική[...] Ο φοβερός καρκίνος όστις κατατρώγει τό κοινωνικών σώμα και όστις είνε η ιδιοκτησία και η εξουσία[...].*

Ιδού όλαι αι σταφιδοφόροι επαρχίαι πεινούν πάσχουν, και η πρωτεύουσα οργιάζει[...] Και τον καθαρισμόν καί την εξυγίανσιν της κοινωνίας θέλει επιτύχει η εκλαΐκευσις του αφρογάλακτος της κοινωνιολογικής επιστήμης, των αναρχικών ιδεών, αίτινες τόσην απέχθειαν προξενούσι σήμερον εις τον μέγαν ασθενή, αλλ' αίτινες αποτελούσι και το μόνον αποτελεσματικό φάρμακον».[21]

συνέχεια στη σελ. 10

11. Για το λόγο αυτό στην εφημερία *Νέον Φως* υπάρχουν αρκετές θεολογικές προσεγγίσεις. Επίσης υπάρχουν πολλά άρθρα που εκφράζουν την συμπαράσταση τους στον Αρνέλλο.
12. Συμμετείχε και στον *Σύνδεσμο Αναρχικών Εργαζομένων της Αθήνας.*

13. Με συμμετοχή στην ομάδα *Επί τα Πρόσω* και υπεύθυνος μεταφράσεων πολλών αναρχικών κειμένων του Μπακούνιν του Κροπότκιν κ.α. τα οποία διανέμονταν στον Πύργο.
14. Εντύπωση πάντως προκαλεί και κείμενο με υπογραφή Α., που υπερασπίζεται τις δημοσιευμένες, σε άλλη εφημερίδα, φιλοβασιλικές απόψεις του Πλάτωνα Δρακούλη. Το κείμενο πάντως έτυχε πολλών επικριτικών απαντήσεων σε αρκετά φύλλα στην εφημερίδα *Νέον Φως*.
15. *Νέον Φως*, αρ. φ. 17, 31 Ιανουαρίου 1899.

16. ό.π., αρ. φ. 19, 28 Φεβρουαρίου 1899.
17. ό.π., αρ. φ. 19, 28 Φεβρουαρίου 1899.
18. ό.π., αρ. φ. 3, 18 Οκτωβρίου 1898.

19. ό.π., αρ. φ. 18, 11 Φεβρουαρίου 1899.
20. ό.π., αρ. φ. 20, 7 Μαρτίου 1899.
21. ό.π., αρ. φ. 19, 28 Φεβρουαρίου 1899.

1848

Η Φεβρουαριανή Επανάσταση στο Παρίσι

Στην προσπάθειά μας να αποδώσουμε μια ολοκληρωμένη άποψη, θεωρήσαμε σωστό, να παρουσιάσουμε σε αυτό το Α΄ Μέρος την επανάσταση του Φεβρουαρίου του 1848 στο Παρίσι και στο επόμενο (Β΄ Μέρος) να αναφερθούμε στα γεγονότα του Ιούνη και στις σκέψεις και τους προβληματισμούς του Ρώσου επαναστάτη Α. Χέρτσεν σχετικά με τα όσα συνέβησαν.

Η ονομαζόμενη Μεγάλη Επανάσταση στη Γαλλία του 1789 κατά κανέναν τρόπο δεν εξάλειψε τη διαφθορά, την ανισότητα και την ανελευθερία του προηγούμενου μοναρχικού καθεστώτος. Ακόμη και οι άλλες δύο, επίσης μεγάλες, αιματηρές επαναστάσεις που ακολουθούν τα επόμενα εξήντα χρόνια (1830 και 1848) έχουν σαν αποτέλεσμα να μετασχηματίσουν την συνείδηση του λαού από την υποταγή στην μοναρχία, τους ευγενείς και τον κλήρο, σε υποταγή στη δύναμη των εύπορων τάξεων των πόλεων (χρηματιστών, πλούσιων εμπόρων, ιδιοκτητών γης) οι οποίοι χρησιμοποιούν τους αγώνες των εξεγερμένων για να εγκαθιδρύσουν την εξουσία τους μέσω του πολιτεύματος της αντιπροσωπευτικής (κοινοβουλευτικής) δημοκρατίας.

Το ενδιάμεσο χρονικό διάστημα από την επανάσταση του 1830 έως το 1848

Η επανάσταση του 1830, εστιάζεται στα σοβαρά προβλήματα που μαστίζουν την Γαλλία: οικονομική εκμετάλλευση, ανισότητα, βαρβαρότητα της εξουσίας, ανελευθερία, μοναρχία κ.ά. Παρ' όλα αυτά, μετά την απομάκρυνση του Κάρολου του Ι', οι προνομιούχες τάξεις των πόλεων χρησιμοποιώντας προς όφελός τους την νίκη του επαναστατημένου λαού, συστήνουν νέα Βουλή που εγκαθιστά στο θρόνο τον Λουδοβίκο Φίλιππο Δούκα της Ορλεάνης, τον οποίο τυλίγουν με την τρίχρωμη σημαία της επανάστασης και, για να παραπλανήσουν ακόμα περισσότερο τον εξαγριωμένο με το μοναρχικό καθεστώς, λαό, τον μετονομάζουν «πολίτη βασιλιά», «αστό μονάρχη» και «βασιλιά των οδοφραγμάτων»(!)... [παρά το γεγονός ότι ο δούκας κατά την διάρκεια των συγκρούσεων, για να σωθεί, είχε εγκαταλείψει την πόλη].

Ο Λουδοβίκος Φίλιππος, αφού εγκαθίσταται στο θρόνο, σύντομα ξεχνά τις υποσχέσεις του και μαζί με τον αδίστακτο και σκληρό πρωθυπουργό Γκιζό, (στηριζόμενοι, φυσικά, και στην κοινοβουλευτική διαφθορά), παίρνουν θέση στο πλευρό των προνομιούχων εύπορων τάξεων (γαιοκτημόνων, ισχυρών υπαλλήλων του δημοσίου που είχαν υπηρετήσει στο προηγούμενου καθεστώτος του Ναπολέοντα κ.λπ.). Ο Μπούκτσιν σημειώνει σχετικά: «Η ανάλυση που έκανε ο Μαρξ για την Επανάσταση του 1830 ως μια μετάβαση της εξουσίας από τους γαιοκτήμονες αριστοκράτες στη χρηματοπιστωτική μπουρζουαζία δεν στηρίζεται στην πραγματικότητα, καθώς είναι γεγονός ότι, πέρα από λίγα άτομα, η χρηματοπιστωτική και σίγουρα η βιομηχανική αστική τάξη κέρδισαν ελάχιστη εξουσία από την Ιουλιανή Μοναρχία. Η ίδια αριστοκρατία γαιοκτημόνων, ιδιαίτερα οι τοπικοί προεστοί, οι οποίοι είχαν σχηματίσει τη βάση της Παλινόρθωσης των Βουρβόνων, εξακολουθούν να αποτελούν τη βάση και της νέας μοναρχίας, παρόλο που στις τάξεις τους προστέθηκαν τέως βοναπαρτικοί αξιωματούχοι και λίγοι αστοί»[1]. Επίσης, σύμφωνα με τον Πίνκεϋ: «Το νέο καθεστώς διέφερε από το προηγούμενο στο ότι υπήρχε περισσότερος χώρος σε αυτό για επιχειρηματίες όπως ο Λαφίτ και ο Περιέ... Παρ' όλα αυτά, η πολιτική εξουσία βρισκόταν ακόμα σταθερά στα χέρια των γαιοκτημόνων, των αξιωματούχων του δημοσίου και των επαγγελματιών»[2].

Όσον αφορά τον λαό που εξεγέρθηκε τον Ιούλιο του 1830, ο Λουδοβίκος Φίλιππος και η κυβέρνησή του, επί δεκαοκτώ χρόνια, εφαρμόζουν σε βάρος του σκληρή και απάνθρωπη πολιτική αυξάνοντας τις, ήδη, άθλιες συνθήκες διαβίωσής του.

Μια σειρά εξεγέρσεων ξεσπούν τα αμέσως επόμενα χρόνια: Η εξέγερση των εργατών στη Λυών τον Νοέμβριο του 1831, η αποτυχημένη επανάσταση του Παρισιού τον Ιούνιο του 1832 και η δεύτερη και σοβαρότερη εργατική εξέγερση στη Λυών το 1834.

Το 1846 στη Γαλλία (ιδιαίτερα στο Παρίσι) η οικονομική κρίση παίρνει τεράστιες διαστάσεις. Καταστρέφονται οι καλλιέργειες της πατάτας και του σταριού και συνεπώς η έλλειψη τροφίμων μεγαλώνει. Η τιμή του ψωμιού εκτο-

1. Μάρραιη Μπούκτσιν, *Η Τρίτη Επανάσταση, τόμος 2ος*.
2. Pinkey, *French Revolution of 1830*.

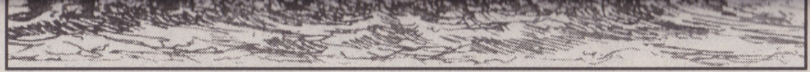
συνέχεια από τη σελ. 9: ΣΤΑΦΙΔΙΚΗ ΚΡΙΣΗ...

Στο Διεθνές Επαναστατικό Συνέδριο στο

παραγωγή κορινθιακής σταφίδας· οι εργάτες έρχονται τρεις φορές τον χρόνο από

την κυκλοφορία του τον Ιούνιο του 1899. Το περιοδικό αυτό εκδιδόταν με ευθύνη

με σκοπό τον εκφοβισμό τους. Ο χαμός του συντρόφου τους έπαιξε κάποιο ρόλο

στο Παρίσι

Στην προσπάθειά μας να αποδώσουμε μια ολοκληρωμένη άποψη, θεωρήσαμε σωστό, να παρουσιάσουμε σε αυτό το Α΄ Μέρος την επανάσταση του Φεβρουαρίου του 1848 στο Παρίσι και στο επόμενο (Β΄ Μέρος) να αναφερθούμε στα γεγονότα του Ιούνη και στις σκέψεις και τους προβληματισμούς του Ρώσου επαναστάτη Α. Χέρτσεν σχετικά με τα όσα συνέβησαν.

Η ονομαζόμενη Μεγάλη Επανάσταση στη Γαλλία του 1789 κατά κανέναν τρόπο δεν εξάλειψε τη διαφθορά, την ανισότητα και την ανελευθερία του προηγούμενου μοναρχικού καθεστώτος. Ακόμη και οι άλλες δύο, επίσης μεγάλες, αιματηρές επαναστάσεις που ακολουθούν τα επόμενα εξήντα χρόνια (1830 και 1848) έχουν σαν αποτέλεσμα να μετασχηματίσουν την συνείδηση του λαού από την υποταγή στην μοναρχία, τους ευγενείς και τον κλήρο, σε υποταγή στη δύναμη των εύπορων τάξεων των πόλεων (χρηματιστών, πλούσιων εμπόρων, ιδιοκτητών γης) οι οποίοι χρησιμοποιούν τους αγώνες των εξεγερμένων για να εγκαθιδρύσουν την εξουσία τους μέσω του πολιτεύματος της αντιπροσωπευτικής (κοινοβουλευτικής) δημοκρατίας.

Το ενδιάμεσο χρονικό διάστημα από την επανάσταση του 1830 έως το 1848

Η επανάσταση του 1830, εστιάζεται στα σοβαρά προβλήματα που μαστίζουν την Γαλλία: οικονομική εκμετάλλευση, ανισότητα, βαρβαρότητα της εξουσίας, ανελευθερία, μοναρχία κ.ά. Παρ' όλα αυτά, μετά την απομάκρυνση του Κάρολου του Ι', οι προνομιούχες τάξεις των πόλεων χρησιμοποιώντας προς όφελός τους την νίκη του επαναστατημένου λαού, συστήνουν νέα Βουλή που εγκαθιστά στο θρόνο τον Λουδοβίκο Φίλιππο Δούκα της Ορλεάνης, τον οποίο τυλίγουν με την τρίχρωμη σημαία της επανάστασης και, για να παραπλανήσουν ακόμα περισσότερο τον εξαγριωμένο με το μοναρχικό καθεστώς, λαό, τον μετονομάζουν «πολίτη βασιλιά», «αστό μονάρχη» και «βασιλιά των οδοφραγμάτων»(!)... [παρά το γεγονός ότι ο δούκας κατά την διάρκεια των συγκρούσεων, για να σωθεί, είχε εγκαταλείψει την πόλη].

Ο Λουδοβίκος Φίλιππος, αφού εγκαθίσταται στο θρόνο, σύντομα ξεχνά τις υποσχέσεις του και μαζί με τον αδίστακτο και σκληρό πρωθυπουργό Γκιζό, (στηριζόμενοι, φυσικά, και στην κοινοβουλευτική διαφθορά), παίρνουν θέση στο πλευρό των προνομιούχων εύπορων τάξεων (γαιοκτημόνων, ισχυρών υπαλλήλων του δημοσίου που είχαν υπηρετήσει στο προηγούμενου καθεστώτος του Ναπολέοντα κ.λπ.). Ο Μπούκτσιν σημειώνει σχετικά: «Η ανάλυση που έκανε ο Μαρξ για την Επανάσταση του 1830 ως μια μετάβαση της εξουσίας από τους γαιοκτήμονες αριστοκράτες στη χρηματοπιστωτική μπουρζουαζία δεν στηρίζεται στην πραγματικότητα, καθώς είναι γεγονός ότι, πέρα από λίγα άτομα, η χρηματοπιστωτική και σίγουρα η βιομηχανική αστική τάξη κέρδισαν ελάχιστη εξουσία από την Ιουλιανή Μοναρχία. Η ίδια αριστοκρατία γαιοκτημόνων, ιδιαίτερα οι τοπικοί προεστοί, οι οποίοι είχαν σχηματίσει τη βάση της Παλινόρθωσης των Βουρβόνων, εξακολουθούν να αποτελούν τη βάση και της νέας μοναρχίας, παρόλο που στις τάξεις τους προστέθηκαν τέως βοναπαρτικοί αξιωματούχοι και λίγοι αστοί»[1]. Επίσης, σύμφωνα με τον Πίνκεϋ: «Το νέο καθεστώς διέφερε από το προηγούμενο στο ότι υπήρχε περισσότερος χώρος σε αυτό για επιχειρηματίες όπως ο Λαφίτ και ο Περιέ... Παρ' όλα αυτά, η πολιτική εξουσία βρισκόταν ακόμα σταθερά στα χέρια των γαιοκτημόνων, των αξιωματούχων του δημοσίου και των επαγγελματιών»[2].

Όσον αφορά τον λαό που εξεγέρθηκε τον Ιούλιο του 1830, ο Λουδοβίκος Φίλιππος και η κυβέρνησή του, επί δεκαοκτώ χρόνια, εφαρμόζουν σε βάρος του σκληρή και απάνθρωπη πολιτική αυξάνοντας τις, ήδη, άθλιες συνθήκες διαβίωσής του.

Μια σειρά εξεγέρσεων ξεσπούν τα αμέσως επόμενα χρόνια: Η εξέγερση των εργατών στη Λυών τον Νοέμβριο του 1831, η αποτυχημένη επανάσταση του Παρισιού τον Ιούνιο του 1832 και η δεύτερη και σοβαρότερη εργατική εξέγερση στη Λυών το 1834.

Το 1846 στη Γαλλία (ιδιαίτερα στο Παρίσι) η οικονομική κρίση παίρνει τεράστιες διαστάσεις. Καταστρέφονται οι καλλιέργειες της πατάτας και του σταριού και συνεπώς η έλλειψη τροφίμων μεγαλώνει. Η τιμή του ψωμιού εκτο-

---

1. Μάρραιη Μπούκτσιν, *Η Τρίτη Επανάσταση, τόμος 2ος.*
2. Pinkey, *French Revolution of 1830.*

συνέχεια από τη σελ. 9: ΣΤΑΦΙΔΙΚΗ ΚΡΙΣΗ...

Στο Διεθνές Επαναστατικό Συνέδριο στο Παρίσι το 1900, συμμετέχουν συντάσσοντας μια αναφορά όπου παρουσιάζεται εν τάχη η δράση τους. Εξηγούν τις δυσκολίες της ιδεολογικής τους δουλειάς και αναφέρονται οι συμμετοχές τους σε συλλαλητήρια:

«Από τις όχθες του Αλφειού, από την ιερή Άλτιδα, την ιστορική Ολυμπία, απευθύνουμε τον αδελφικό μας χαιρετισμό στους συνέδρους. Λυπούμαστε που εμποδιζόμενοι από την βαθειά οικονομική κρίση που μαστίζει την περιοχή μας, δεν μπορούμε να στείλουμε αντιπρόσωπο στο Συνέδριο. Πρέπει λοιπόν να αρκεστούμε στο να σας απευθύνουμε την παρακάτω έκθεση.

Εδώ η αναρχική προπαγάνδα άρχισε την κυκλοφορία του τον Ιούνιο του 1899. Το περιοδικό αυτό εκδιδόταν με ευθύνη του συντρόφου μας Βασίλη Θεοδωρίδη. Μεταφράσαμε ακόμα και διανείμαμε σε χειρόγραφο αρκετά αναρχικά κείμενα: το Θεός και Κράτος του Μπακούνιν, το Αναρχία, η φιλοσοφία της και τα ιδεώδη της του Κροπότκιν, τις Διακηρύξεις του Ετιεβάν, το Αναρχικό Έργο του Ζιράρ. Μεταφραστής ήταν ο σύντροφος Δ. Αρνέλλος.

παραγωγή κορινθιακής σταφίδας· οι εργάτες έρχονται τρεις φορές τον χρόνο από τα βουνά και μετά πάλι φεύγουν, πράγμα που κάνει την ιδεολογικήν μας δουλειά δύσκολη και μας περιορίζει στο να τους μοιράζουμε μόνο αναρχικά προπαγανδιστικά φυλλάδια. Στην περιοχή μας ακόμα δεν υπάρχει καθόλου μεγάλη γαιοκτησία· κυριαρχεί η μικρή παραγωγή, καταχρεωμένη και υποκείμενη στην τοκογλυφία. Κάτω από την επίδραση των ιδεών μας οργανώθηκαν πολλές συγκεντρώσεις και συλλαλητήρια, ιδίως ενάντια στην τοκογλυφία, μα ακόμη και ενάντια στους φόρους. Οι φοροεισπράκτορες και πολλοί άλλοι δημόσιοι υπάλληλοι, που διατρέχουν την ύπαιθρο για να εισπράξουν τους φόρους, επανει-

Για το Αναρχικό Τμήμα Πύργου: Πάνος Μαχαίρας, Νικόλαος Διδάχος, Δημήτριος Αρνέλλος, Παύλος Κοροβέσσης, Σπυρίδων Κατήρας, Βασίλης Θεοδωρίδης, Δημήτριος Διονυσόπουλος, Κωνστ. Νοβιτιέρης, Γεώργιος Πετρίτσης, Βασίλης Παύλος, Ι. Παναγούτης».[22]

με σκοπό τον εκφοβισμό τους. Ο χαμός του συντρόφου τους έπαιξε κάποιο ρόλο στην απότομη διακοπή της δράσης τους. Οι αναρχικοί του Πύργου δεν κατόρθωσαν να δημιουργήσουν γερούς δεσμούς με τις αγροτικές κοινότητες. Όπως και οι Πατρινοί της *Επί τα Πρόσω*, έμειναν στην δεδομένη συμπάθεια που τους έτρεφαν οι πληθυσμοί λόγω των αντιεξουσιαστικών και αναρχικών διακηρύξεών τους ενάντια στους φόρους, τους φοροεισπράκτορες, τους τοκογλύφους και το διεφθαρμένο κράτος. Επίσης, οι Πυργιώτες αναρχικοί ίσως εξ' αιτίας της αγωνίας τους να μείνουν στο προσκήνιο, συμμετείχαν σε διαβήματα προς τον βασιλιά και στήριξαν μεταρρυθμιστικές κρατικές λύσεις. Όλα τα

αποτέλεσμα να μετασχηματίσουν την συνείδηση του λαού από την υποταγή στην μοναρχία, τους ευγενείς και τον κλήρο, σε υποταγή στη δύναμη των εύπορων τάξεων των πόλεων (χρηματιστών, πλούσιων εμπόρων, ιδιοκτητών γης) οι οποίοι χρησιμοποιούν τους αγώνες των εξεγερμένων για να εγκαθιδρύσουν την εξουσία τους μέσω του πολιτεύματος της αντιπροσωπευτικής (κοινοβουλευτικής) δημοκρατίας.

Το ενδιάμεσο χρονικό διάστημα από την επανάσταση του 1830 έως το 1848

Η επανάσταση του 1830, εστιάζεται στα σοβαρά προβλήματα που μαστίζουν την Γαλλία: οικονομική εκμετάλλευστακτο και σκληρό πρωθυπουργό Γκιζό, (στηριζόμενοι, φυσικά, και στην κοινοβουλευτική διαφθορά), παίρνουν θέση στο πλευρό των προνομιούχων εύπορων τάξεων (γαιοκτημόνων, ισχυρών υπαλλήλων του δημοσίου που είχαν υπηρετήσει στο προηγούμενου καθεστώτος του Ναπολέοντα κ.λπ.). Ο Μπούκτσιν σημειώνει σχετικά: «Η ανάλυση που έκανε ο Μαρξ για την Επανάσταση του 1830 ως μια μετάβαση της εξουσίας από τους γαιοκτήμονες αριστοκράτες στη χρηματοπιστωτική μπουρζουαζία δεν στηρίζεται στην πραγματικότητα, καθώς είναι γεγονός ότι, πέρα από λίγα άτομα, η χρηματοπιστωτική και σίγουρα η βιομηχανική αστική τάξη κέρδισαν ελάχιστη εξουσία από την Ιουλιανή Μοναρχία. Η ίδια αριστοκρατία γαιοκτημόκες διαβίωσής του.

Μια σειρά εξεγέρσεων ξεσπούν τα αμέσως επόμενα χρόνια: Η εξέγερση των εργατών στη Λυών τον Νοέμβριο του 1831, η αποτυχημένη επανάσταση του Παρισιού τον Ιούνιο του 1832 και η δεύτερη και σοβαρότερη εργατική εξέγερση στη Λυών το 1834.

Το 1846 στη Γαλλία (ιδιαίτερα στο Παρίσι) η οικονομική κρίση παίρνει τεράστιες διαστάσεις. Καταστρέφονται οι καλλιέργειες της πατάτας και του σταριού και συνεπώς η έλλειψη τροφίμων μεγαλώνει. Η τιμή του ψωμιού εκτο-

1. Μάρραιη Μπούκτσιν, *Η Τρίτη Επανάσταση, τόμος 2ος.*
2. Pinkey, *French Revolution of 1830.*

συνέχεια από τη σελ. 9: ΣΤΑΦΙΔΙΚΗ ΚΡΙΣΗ...

Στο Διεθνές Επαναστατικό Συνέδριο στο Παρίσι το 1900, συμμετέχουν συντάσσοντας μια αναφορά όπου παρουσιάζεται εν τάχη η δράση τους. Εξηγούν τις δυσκολίες τηςιδεολογικήςτουςδουλειάςκαιαναφέρονται οι συμμετοχές τους σε συλλαλητήρια:

«Από τις όχθες του Αλφειού, από την ιερή Άλτιδα, την ιστορική Ολυμπία, απευθύνουμε τον αδελφικό μας χαιρετισμό στους συνέδρους. Λυπούμαστε που εμποδιζόμενοι από την βαθειά οικονομική κρίση που μαστίζει την περιοχή μας, δεν μπορούμε να στείλουμε αντιπρόσωπο στο Συνέδριο. Πρέπει λοιπόν να αρκεστούμε στο να σας απευθύνουμε την παρακάτω έκθεση.

Εδώ η αναρχική προπαγάνδα άρχισε στα 1892 και γρήγορα πήρε μια μεγάλη έκταση. Ριχτήκαμε σε όλους τους θεσμούς και μέρα με τη μέρα η νεολαία όλο και περισσότερο δέχεται την δικήν μας ιδεολογία. Με ευχαρίστηση παρατηρούμε πως εδώ δεν έχουμε δεσποτικούς σοσιαλιστές. Δεν έχουμε να αντιπαλέψουμε παρά με συντηρητικούς και φιλελεύθερους. Θα πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι στην περιοχή μας δεν υπάρχουν εργατικά σωματεία, επειδή δεν υπάρχει οιαδήποτε βιομηχανία. Είναι ένας τόπος όπου καλλιεργείται, κατά αποκλειστικότητα, το αμπέλι για την παραγωγή κορινθιακής σταφίδας· οι εργάτες έρχονται τρεις φορές τον χρόνο από τα βουνά και μετά πάλι φεύγουν, πράγμα που κάνει την ιδεολογικήν μας δουλειά δύσκολη και μας περιορίζει στο να τους μοιράζουμε μόνο αναρχικά προπαγανδιστικά φυλλάδια. Στην περιοχή μας ακόμα δεν υπάρχει καθόλου μεγάλη γαιοκτησία· κυριαρχεί η μικρή παραγωγή, καταχρεωμένη και υποκείμενη στην τοκογλυφία. Κάτω από την επίδραση των ιδεών μας οργανώθηκαν πολλές συγκεντρώσεις και συλλαλητήρια, ιδίως ενάντια στην τοκογλυφία, μα ακόμη και ενάντια στους φόρους. Οι φοροεισπράκτορες και πολλοί άλλοι δημόσιοι υπάλληλοι, που διατρέχουν την ύπαιθρο για να εισπράξουν τους φόρους, επανειλημμένα γίναν δεκτοί με πυροβολισμούς· ακόμα και οι αγροτικοί παπάδες συνενώθηκαν με το κίνημα μας διαμαρτυρίας ενάντια στην εξουσία και στους κεφαλαιούχους. Πολλοί σύντροφοι μας και πολλοί άλλοι αγρότες συνελήφθηκαν και ρίχτηκαν για μήνες ολόκληρους στις φυλακές. Στο ίδιο διάστημα πολλές τρομοκρατικές απόπειρες οργανώθηκαν εναντίον ορισμένων κεφαλαιούχων.

Το ιδεολογικό όργανο της κίνησης μας ονομάζεται Νέον Φως και εκδόθηκε τον Οκτώβριο του 1898, σταμάτησε όμως την κυκλοφορία του τον Ιούνιο του 1899. Το περιοδικό αυτό εκδιδόταν με ευθύνη του συντρόφου μας Βασίλη Θεοδωρίδη. Μεταφράσαμε ακόμα και διανείμαμε σε χειρόγραφο αρκετά αναρχικά κείμενα: το Θεός και Κράτος του Μπακούνιν, το Αναρχία, η φιλοσοφία της και τα ιδεώδη της του Κροπότκιν, τις Διακηρύξεις του Ετιεβάν, το Αναρχικό Έργο του Ζιράρ. Μεταφραστής ήταν ο σύντροφος Δ. Αρνέλλος.

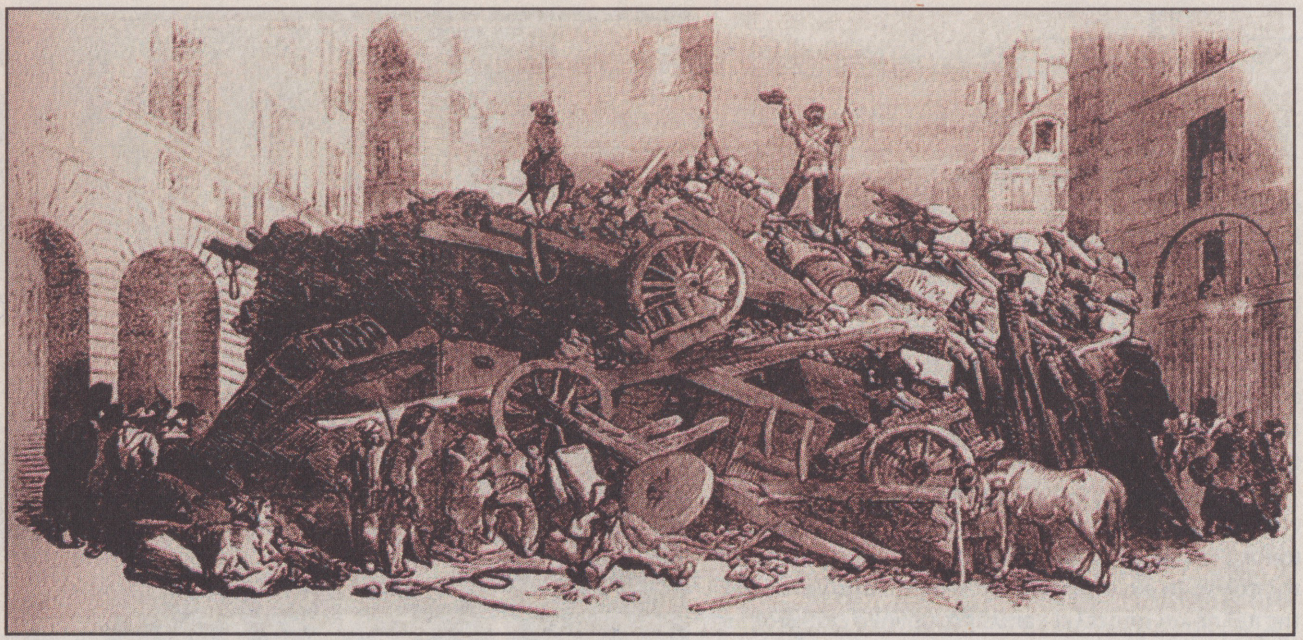
Για το Αναρχικό Τμήμα Πύργου: Πάνος Μαχαίρας, Νικόλαος Διδάχος, Δημήτριος Αρνέλλος, Παύλος Κοροβέσσης, Σπυρίδων Κατήρας, Βασίλης Θεοδωρίδης, Δημήτριος Διονυσόπουλος, Κωνστ. Νοβιτιέρης, Γεώργιος Πετρίτσης, Βασίλης Παύλος, Ι. Παναγούτης».[22]

Όπως οι ίδιοι αναφέρουν, η δράση τους σταματάει τον Ιούνιο του 1899. Μάλιστα στα δύο τελευταία φύλλα πληροφορούμαστε την δολοφονία ενός συντρόφου τους του **Δημήτρη Μπατούνα.** Την δολοφονία την αναφέρουν ως πράξη παρακρατική με σκοπό τον εκφοβισμό τους. Ο χαμός του συντρόφου τους έπαιξε κάποιο ρόλο στην απότομη διακοπή της δράσης τους. Οι αναρχικοί του Πύργου δεν κατόρθωσαν να δημιουργήσουν γερούς δεσμούς με τις αγροτικές κοινότητες. Όπως και οι Πατρινοί της *Επί τα Πρόσω*, έμειναν στην δεδομένη συμπάθεια που τους έτρεφαν οι πληθυσμοί λόγω των αντιεξουσιαστικών και αναρχικών διακηρύξεών τους ενάντια στους φόρους, τους φοροεισπράκτορες, τους τοκογλύφους και το διεφθαρμένο κράτος. Επίσης, οι Πυργιώτες αναρχικοί ίσως εξ' αιτίας της αγωνίας τους να μείνουν στο προσκήνιο, συμμετείχαν σε διαβήματα προς τον βασιλιά και στήριξαν μεταρρυθμιστικές κρατικές λύσεις. Όλα τα παραπάνω, σε συνδυασμό με τον μετεωρισμό τους και την σύγχυση ανάμεσα στην αναρχία και τον σοσιαλισμό, καθώς και την καταστολή που υπέστησαν, τους οδήγησε στην διακοπή της δράσης τους καταλαμβάνοντας την θέση τους λίγα χρόνια μετά –όπως θα έλεγαν οι Πυργιώτες αναρχικοί– οι δεσποτικές σοσιαλιστικές δυνάμεις, με εξουσία, σχέδιο και πρόγραμμα, σαρώνοντας και καταστέλλοντας έτσι οποιαδήποτε απελευθερωτική προσπάθεια.

Ελευθερόκοκκος

22. Χουμεριανός Μανώλης, *Αγροτική κρίση και κοινωνική διαμαρτυρία στην Πελοπόννησο. 1893-1905*, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα, 2000, σελ. 207 και Αρώνη-Τσιχλή Καίτη, *Το Σταφιδικό Ζήτημα και Οι Κοινωνικοί Αγώνες, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ 1893-1905*, εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα, 1999, σελ. 93-94.

ξεύεται. Το 1847, στο Παρίσι, 400.000 άνεργοι και εξαθλιωμένοι κάτοικοι (σε σύνολο περίπου 1 εκατομμυρίου) προστρέχουν στα συσσίτια και επιβιώνουν από το ψωμί που μοιράζει η κυβέρνηση· «οι μικροκλοπές στο Παρίσι αυξάνονται περισσότερο από 60%, ενώ οι συλλήψεις για επαιτεία σχεδόν τριπλασιάζονται [...] ο αριθμός των παιδιών που εγκαταλείπονται από τους γονείς τους εκτινάσσεται στα ύψη [...] οι νεοσύλλεκτοι στο στρατό απορρίπτονται, αναγκαστικά, γιατί είναι υπερβολικά υποσιτισμένοι [...] η κυβέρνηση κάνει ελάχιστα για να ανακουφίσει την ανθρώπινη δυστυχία [...]»[3]· παράλληλα με όλα αυτά, το αίτημα διεύρυνσης του δικαιώματος της ψήφου δεν βρίσκει ικανοποίηση. Ξεσπούν διαδηλώσεις, ενώ, παράλληλα, σε ολόκληρη την Ευρώπη, νέες ιδέες διαχέονται (Σαιν-Σιμόν, Σαρλ Φουριέ, Λουί Μπλαν, Μπλανκί κ.ά.), και, ίσως το πιο σημαντικό, η νομιμότητα των υπαρχουσών συστημάτων διακυβέρνησης και ελέγχου, αμφισβητείται.

1848:
Η Φεβρουαριανή Επανάσταση στο Παρίσι

Καθώς η κυβέρνηση απαγορεύει τις συγκεντρώσεις και τις διαδηλώσεις, η αντιπολίτευση (η οποία αποτελείται από τους υποστηρικτές της εκλογικής μεταρρύθμισης[4], καθώς και κάποιες μη κοινοβουλευτικές ομάδες) οργανώνει μεγάλες μαζώξεις που μετονομάζονται συνεστιάσεις, των οποίων ο σκοπός είναι, δήθεν, «να προωθήσουν την αδελφοσύνη των πολιτών». Μέσα στο 1847 και στις αρχές του 1848, πραγματοποιούνται 180 «συνεστιάσεις» με μεγάλη προσέλευση, κυρίως ατόμων μεσαίου εισοδήματος, αφού η τιμή συμμετοχής, που είναι έξι φράγκα, αποκλείει τους φτωχούς· κατά την διάρκειά τους, μέσα από «προπόσεις» και αγορεύσεις, δηλώνεται καθαρά η δυσαρέσκεια για την κυβερνητική πολιτική, τίθεται το ζήτημα για την αύξηση του αριθμού των εκλογέων, για την αυξανόμενη ανεργία, και, παράλληλα, προβάλλονται οι νέες φιλελεύθερες ιδέες· μη δυνάμενοι να πάρουν μέρος σ' αυτές τις συγκεντρώσεις «[...] οι σκυθρωποί και απελπισμένοι [και οι περισσότεροι άνεργοι] εργάτες, που υποφέρουν τρομερά από την οικονομική κρίση, παρακολουθούν με προσοχή τις αναφορές για τις αγορεύσεις στα καφενεία και τον Τύπο»[5] και καταγίνονται στο να διεξάγουν «διαδηλώσεις

πολίτευση (αν και αυτή έχει κάνει το κεντρικό κάλεσμα) φοβούμενη, επίσης, συγκρούσεις, λόγω της σύνθεσης των διοργανωτών (και των «περιφρουρητών»), σχηματίζει μια νέα οργανωτική επιτροπή από την οποία λείπουν τα ριζοσπαστικά στοιχεία, διπλασιάζει την τιμή συμμετοχής και μεταφέρει την συγκέντρωση στα Ηλύσια Πεδία, για την Τρίτη 22 Φεβρουαρίου, ημέρα εργάσιμη. Ωστόσο, παρ' όλες τις προσπάθειες εξομάλυνσης της κατάστασης από την αντιπολίτευση, η κυβέρνηση κατεβάζει στο Παρίσι 50.000 στρατιώτες... Οι εφημερίδες (Le National, La Réforme κά.), χωρίς συνεννόηση με τους βουλευτές της αντιπολίτευσης, παρουσιάζουν, στα φύλλα της 21ης Φεβρουαρίου, την «συνεστίαση» τουλάχιστον σαν μία αγωνιστική «Ημέρα» κατά την διάρκεια της οποίας θα εκτυλιχθεί ένα κανονικό «σχέδιο μάχης»...

Η κυβέρνηση, το απόγευμα της 21ης Φεβρουαρίου απαγορεύει και αυτήν τη συγκέντρωση με τον αρχηγό της αστυνομίας να δηλώνει ότι αν πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε διαδήλωση θα θεωρηθεί ως προσπάθεια να δημιουργηθεί «μια παράνομη κυβερνητική δύναμη η οποία θα σήμαινε την κήρυξη κατάστασης πολιορκίας». Οι βουλευτές της αντιπολίτευσης ματαιώνουν το κάλεσμα της συγκέντρωσης. «[...] Τώρα όμως τα σχέδια της επόμενης μέρας δεν είναι πλέον υπό στον έλεγχό τους: η άμεση και δουλική υποχώρησή τους απογοητεύει, μεταξύ άλλων, και τους πολλούς φοιτητές που είχαν παθιαστεί με την εκδήλωση και είχαν αποφασίσει να κάνουν διαδήλωση ανεξαρτήτως

νονται σε λεωφόρους και κεντρικές πλατείες, με την τρίχρωμη σημαία στην κορυφή τους, υποστηριζόμενα από ένοπλους.

Η Πρισίλλα Ρόμπερτσον[6] περιγράφει: «Οι ενθουσιώδεις πολίτες του Παρισιού χρησιμοποιούσαν ήδη οδοφράγματα από το 1588 (εναντίον του Δούκα ντε Γκιζ) και τώρα πήγαν μεθοδικά να δουλέψουν με λοστούς για να ανασκάψουν τις τετράγωνες πλάκες από τα πεζοδρόμια. Σταματούσαν ευγενικά τα λεωφορεία, έλυναν τα άλογα, βοηθούσαν τους επιβάτες να αποβιβαστούν και, αναποδογύριζαν τα οχήματα για να τα στερεώσουν με τις πλάκες. Ξερίζωσαν σιδερένια κιγκλιδώματα από σπίτια, έκοψαν τέσσερις χιλιάδες δέντρα κατά μήκος των λεωφόρων και κατέστρεψαν περίπου άλλους τόσους φανοστάτες, έτσι ώστε, τελικά, οι δρόμοι να μοιάζουν σαν να τους είχε σαρώσει ανεμοστρόβιλος. Ανάμεσα στα οδοφράγματα άναβαν τεράστιες φωτιές για να λιώσουν μολύβι και να φτιάξουν σφαίρες για τα μουσκέτα. Παντού στην πόλη, έμπαιναν στα σπίτια για να πάρουν ό,τι όπλο υπήρχε και έβλεπες στις πόρτες γραμμένο με κιμωλία «Ο οπλισμός παραδόθηκε» – και κάποιος να έχει συμπληρώσει «Ευχαριστώς». Μέσα στον συνεχή ορυμαγδό, ακουγόταν παντού η Μασσαλιώτιδα ή το Mourir pour la Patrie».

Την ίδια ώρα στη Βουλή, η αντιπολίτευση απαιτεί την παραίτηση του λαομίσητου πρωθυπουργού Γκιζό· ο Λουδοβίκος-Φίλιππος με μεγάλη στενοχώρια υποχρεώνεται να απολύσει τον πρωθυπουργό του. Μόλις διαδίδεται η

[...] η κυβέρνηση κάνει ελάχιστα για να ανακουφίσει την ανθρώπινη δυστυχία [...]»[3]· παράλληλα με όλα αυτά, το αίτημα διεύρυνσης του δικαιώματος της ψήφου δεν βρίσκει ικανοποίηση. Ξεσπούν διαδηλώσεις, ενώ, παράλληλα, σε ολόκληρη την Ευρώπη, νέες ιδέες διαχέονται (Σαιν-Σιμόν, Σαρλ Φουριέ, Λουί Μπλαν, Μπλανκί κ.ά.), και, ίσως το πιο σημαντικό, η νομιμότητα των υπαρχουσών συστημάτων διακυβέρνησης και ελέγχου, αμφισβητείται.

1848:
Η Φεβρουαριανή Επανάσταση στο Παρίσι

Καθώς η κυβέρνηση απαγορεύει τις συγκεντρώσεις και τις διαδηλώσεις, η αντιπολίτευση (η οποία αποτελείται από τους υποστηρικτές της εκλογικής μεταρρύθμισης[4], καθώς και κάποιες μη κοινοβουλευτικές ομάδες) οργανώνει μεγάλες μαζώξεις που μετονομάζονται συνεστιάσεις, των οποίων ο σκοπός είναι, δήθεν, «να προωθήσουν την αδελφοσύνη των πολιτών». Μέσα στο 1847 και στις αρχές του 1848, πραγματοποιούνται 180 «συνεστιάσεις» με μεγάλη προσέλευση, κυρίως ατόμων μεσαίου εισοδήματος, αφού η τιμή συμμετοχής, που είναι έξι φράγκα, αποκλείει τους φτωχούς· κατά την διάρκειά τους, μέσα από «προπόσεις» και αγορεύσεις, δηλώνεται καθαρά η δυσαρέσκεια για την κυβερνητική πολιτική, τίθεται το ζήτημα για την αύξηση του αριθμού των εκλογέων, για την αυξανόμενη ανεργία, και, παράλληλα, προβάλλονται οι νέες φιλελεύθερες ιδέες· μη δυνάμενοι να πάρουν μέρος σ' αυτές τις συγκεντρώσεις «[...] οι σκυθρωποί και απελπισμένοι [και οι περισσότεροι άνεργοι] εργάτες, που υποφέρουν τρομερά από την οικονομική κρίση, παρακολουθούν με προσοχή τις αναφορές για τις αγορεύσεις στα καφενεία και τον Τύπο»[5] και καταγίνονται στο να διεξάγουν «διαδηλώσεις πείνας» που τίποτα καλό δεν προμηνύουν για τον βασιλιά και την κυβέρνησή του.

Στις 20 Φεβρουαρίου, προγραμματίζεται να γίνει μία ακόμα «συνεστίαση» στο 12ο διαμέρισμα του Παρισιού που αποτελείται από εργατικές συνοικίες με την συμμετοχή, αυτή τη φορά, και της 12ης λεγεώνας της Εθνοφρουράς (που στρατολογεί άνδρες κυρίως από αυτές τις συνοικίες)· για να έχουν την δυνατότητα να συμμετέχουν κάτοικοι της περιοχής, καθορίζεται η συγκέντρωση να γίνει ημέρα Κυριακή –που είναι αργία– και το τίμημα της συμμετοχής κατεβαίνει στα τρία φράγκα. Αποφασίζεται, επί προσθέτως, ένστολοι εθνοφρουροί της συγκεκριμένης λεγεώνας να αναλάβουν την «περιφρούρηση» της εκδήλωσης...

Η κυβέρνηση θεωρεί επικίνδυνη αυτήν την «συνεστίαση» και κάνει το λάθος να την απαγορεύσει. Η αντιπολίτευση (αν και αυτή έχει κάνει το κεντρικό κάλεσμα) φοβούμενη, επίσης, συγκρούσεις, λόγω της σύνθεσης των διοργανωτών (και των «περιφρουρητών»), σχηματίζει μια νέα οργανωτική επιτροπή από την οποία λείπουν τα ριζοσπαστικά στοιχεία, διπλασιάζει την τιμή συμμετοχής και μεταφέρει την συγκέντρωση στα Ηλύσια Πεδία, για την Τρίτη 22 Φεβρουαρίου, ημέρα εργάσιμη. Ωστόσο, παρ' όλες τις προσπάθειες εξομάλυνσης της κατάστασης από την αντιπολίτευση, η κυβέρνηση κατεβάζει στο Παρίσι 50.000 στρατιώτες... Οι εφημερίδες (Le National, La Réforme κά.), χωρίς συνεννόηση με τους βουλευτές της αντιπολίτευσης, παρουσιάζουν, στα φύλλα της 21ης Φεβρουαρίου, την «συνεστίαση» τουλάχιστον σαν μία αγωνιστική «Ημέρα» κατά την διάρκεια της οποίας θα εκτυλιχθεί ένα κανονικό «σχέδιο μάχης»...

Η κυβέρνηση, το απόγευμα της 21ης Φεβρουαρίου απαγορεύει και αυτήν τη συγκέντρωση με τον αρχηγό της αστυνομίας να δηλώνει ότι αν πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε διαδήλωση θα θεωρηθεί ως προσπάθεια να δημιουργηθεί «μια παράνομη κυβερνητική δύναμη η οποία θα σήμαινε την κήρυξη κατάστασης πολιορκίας». Οι βουλευτές της αντιπολίτευσης ματαιώνουν το κάλεσμα της συγκέντρωσης. «[...] Τώρα όμως τα σχέδια της επόμενης μέρας δεν είναι πλέον υπό στον έλεγχό τους: η άμεση και δουλική υποχώρησή τους απογοητεύει, μεταξύ άλλων, και τους πολλούς φοιτητές που είχαν παθιαστεί με την εκδήλωση και είχαν αποφασίσει να κάνουν διαδήλωση ανεξαρτήτως των συνεπειών» ... Εκτός των φοιτητών και οι δημοκρατικές και σοσιαλιστικές ομάδες, οι αντιμοναρχικοί δημοσιογράφοι κ.λπ. από το προηγούμενο βράδυ συναντιούνται, συζητούν, κάνουν σχέδια, παίρνουν αποφάσεις...

Ο Λουδοβίκος Φίλιππος από τα διαμερίσματά του στον Κεραμεικό, αισιόδοξος, λόγω του χειμωνιάτικου καιρού και της συνεχιζόμενης δυνατής βροχής κάνει την οξυδερκή πρόβλεψη: «Οι Παριζιάνοι ποτέ δεν κάνουν επαναστάσεις τον χειμώνα».

Και πράγματι στις 22 Φεβρουαρίου δεν πραγματοποιήθηκε η «συνεστίαση»... Το πρωί πραγματοποιούνται συγκεντρώσεις στους δρόμους από ομάδες φοιτητών οι οποίοι αποφασίζουν να κατευθυνθούν προς τα Παλιά Ανάκτορα των Βουρβόνων περνώντας μέσα από τις εργατικές συνοικίες κατά μήκος του Σηκουάνα. Υπό τον ήχο της Μασσαλιώτιδας ενώνονται με εργάτες και ανέργους σχηματίζοντας ένα τεράστιο πλήθος. Το ίδιο απόγευμα νονται σε λεωφόρους και κεντρικές πλατείες, με την τρίχρωμη σημαία στην κορυφή τους, υποστηριζόμενα από ένοπλους.

Η Πρισίλλα Ρόμπερτσον[6] περιγράφει: «Οι ενθουσιώδεις πολίτες του Παρισιού χρησιμοποιούσαν ήδη οδοφράγματα από το 1588 (εναντίον του Δούκα ντε Γκιζ) και τώρα πήγαν μεθοδικά να δουλέψουν με λοστούς για να ανασκάψουν τις τετράγωνες πλάκες από τα πεζοδρόμια. Σταματούσαν ευγενικά τα λεωφορεία, έλυναν τα άλογα, βοηθούσαν τους επιβάτες να αποβιβαστούν και, αναποδογύριζαν τα οχήματα για να τα στερεώσουν με τις πλάκες. Ξερίζωσαν σιδερένια κιγκλιδώματα από σπίτια, έκοψαν τέσσερις χιλιάδες δέντρα κατά μήκος των λεωφόρων και κατέστρεψαν περίπου άλλους τόσους φανοστάτες, έτσι ώστε, τελικά, οι δρόμοι να μοιάζουν σαν να τους είχε σαρώσει ανεμοστρόβιλος. Ανάμεσα στα οδοφράγματα άναβαν τεράστιες φωτιές για να λιώσουν μολύβι και να φτιάξουν σφαίρες για τα μουσκέτα. Παντού στην πόλη, έμπαιναν στα σπίτια για να πάρουν ό,τι όπλο υπήρχε και έβλεπες στις πόρτες γραμμένο με κιμωλία «Ο οπλισμός παραδόθηκε» – και κάποιος να έχει συμπληρώσει «Ευχαρίστως». Μέσα στον συνεχή ορυμαγδό, ακουγόταν παντού η Μασσαλιώτιδα ή το Mourir pour la Patrie».

Την ίδια ώρα στη Βουλή, η αντιπολίτευση απαιτεί την παραίτηση του λαομίσητου πρωθυπουργού Γκιζό· ο Λουδοβίκος-Φίλιππος με μεγάλη στενοχώρια υποχρεώνεται να απολύσει τον πρωθυπουργό του. Μόλις διαδίδεται η είδηση, τα πλήθη στους δρόμους αγκαλιάζονται χαρούμενα, πολίτες και εθνοφρουροί συναδελφώνονται, οι ελπίδες αναπτερώνονται.

Όμως, το ίδιο βράδυ, στρατιώτες πυροβολούν [από λάθος ή πανικό(;)] στο πλήθος που πανηγυρίζει στην Boulevard des Capucines, με αποτέλεσμα να σκοτωθούν 20 (κατ' άλλους ιστορικούς πάνω από 52) άτομα. Ο Alphonse de Lamartine[7] (1790-1869), περιγράφει τα γεγονότα:

«[...] Λίγο μετά την αποχώρηση [...της ομάδας...] από την εφημερίδα Le National, εμφανίζεται άλλη μία φάλαγγα από εργάτες και ανθρώπους του λαού (...) Μπροστά από το υπουργείο εξωτερικών υποθέσεων, ένα τάγμα του πεζικού, έχοντας πάρει θέση μάχης, με γεμισμένα τα όπλα και τον επικεφαλής του στην πρώτη γραμμή, αποκλείει τη λεωφόρο. Η διαδήλωση ξαφνικά σταματά μπροστά σ' αυτό το φράχτη από ξιφολόγχες. Ο κυματισμός της σημαίας και η λάμψη από τους πυρσούς τρομάζουν το άλογο

νει μεγάλες μαζώξεις που μετονομάζονται συνεστιάσεις, των οποίων ο σκοπός είναι, δήθεν, «να προωθήσουν την αδελφοσύνη των πολιτών». Μέσα στο 1847 και στις αρχές του 1848, πραγματοποιούνται 180 «συνεστιάσεις» με μεγάλη προσέλευση, κυρίως ατόμων μεσαίου εισοδήματος, αφού η τιμή συμμετοχής, που είναι έξι φράγκα, αποκλείει τους φτωχούς· κατά την διάρκειά τους, μέσα από «προπόσεις» και αγορεύσεις, δηλώνεται καθαρά η δυσαρέσκεια για την κυβερνητική πολιτική, τίθεται το ζήτημα για την αύξηση του αριθμού των εκλογέων, για την αυξανόμενη ανεργία, και, παράλληλα, προβάλλονται οι νέες φιλελεύθερες ιδέες· μη δυνάμενοι να πάρουν μέρος σ' αυτές τις συγκεντρώσεις «[...] οι σκυθρωποί και απελπισμένοι [και οι περισσότεροι άνεργοι] εργάτες, που υποφέρουν τρομερά από την οικονομική κρίση, παρακολουθούν με προσοχή τις αναφορές για τις αγορεύσεις στα καφενεία και τον Τύπο»[5] και καταγίνονται στο να διεξάγουν «διαδηλώσεις πείνας» που τίποτα καλό δεν προμηνύουν για τον βασιλιά και την κυβέρνησή του.

Στις 20 Φεβρουαρίου, προγραμματίζεται να γίνει μία ακόμα «συνεστίαση» στο 12ο διαμέρισμα του Παρισιού που αποτελείται από εργατικές συνοικίες με την συμμετοχή, αυτή τη φορά, και της 12ης λεγεώνας της Εθνοφρουράς (που στρατολογεί άνδρες κυρίως από αυτές τις συνοικίες)· για να έχουν την δυνατότητα να συμμετέχουν κάτοικοι της περιοχής, καθορίζεται η συγκέντρωση να γίνει ημέρα Κυριακή –που είναι αργία– και το τίμημα της συμμετοχής κατεβαίνει στα τρία φράγκα. Αποφασίζεται, επί προσθέτως, ένστολοι εθνοφρουροί της συγκεκριμένης λεγεώνας να αναλάβουν την «περιφρούρηση» της εκδήλωσης...

Η κυβέρνηση θεωρεί επικίνδυνη αυτήν την «συνεστίαση» και κάνει το λάθος να την απαγορεύσει. Η αντιπολίτευση (Le National, La Réforme κά.), χωρίς συνεννόηση με τους βουλευτές της αντιπολίτευσης, παρουσιάζουν, στα φύλλα της 21ης Φεβρουαρίου, την «συνεστίαση» τουλάχιστον σαν μία αγωνιστική «Ημέρα» κατά την διάρκεια της οποίας θα εκτυλιχθεί ένα κανονικό «σχέδιο μάχης»...

Η κυβέρνηση, το απόγευμα της 21ης Φεβρουαρίου απαγορεύει και αυτήν τη συγκέντρωση με τον αρχηγό της αστυνομίας να δηλώνει ότι αν πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε διαδήλωση θα θεωρηθεί ως προσπάθεια να δημιουργηθεί «μια παράνομη κυβερνητική δύναμη η οποία θα σήμαινε την κήρυξη κατάστασης πολιορκίας». Οι βουλευτές της αντιπολίτευσης ματαιώνουν το κάλεσμα της συγκέντρωσης. «[...] Τώρα όμως τα σχέδια της επόμενης μέρας δεν είναι πλέον υπό τον έλεγχό τους: η άμεση και δουλική υποχώρησή τους απογοητεύει, μεταξύ άλλων, και τους πολλούς φοιτητές που είχαν παθιαστεί με την εκδήλωση και είχαν αποφασίσει να κάνουν διαδήλωση ανεξαρτήτως των συνεπειών» ... Εκτός των φοιτητών και οι δημοκρατικές και σοσιαλιστικές ομάδες, οι αντιμοναρχικοί δημοσιογράφοι κ.λπ. από το προηγούμενο βράδυ συναντιούνται, συζητούν, κάνουν σχέδια, παίρνουν αποφάσεις...

Ο Λουδοβίκος Φίλιππος από τα διαμερίσματά του στον Κεραμεικό, αισιόδοξος, λόγω του χειμωνιάτικου καιρού και της συνεχιζόμενης δυνατής βροχής κάνει την οξυδερκή πρόβλεψη: «Οι Παριζιάνοι ποτέ δεν κάνουν επαναστάσεις τον χειμώνα».

Και πράγματι στις 22 Φεβρουαρίου δεν πραγματοποιήθηκε η «συνεστίαση»... Το πρωί πραγματοποιούνται συγκεντρώσεις στους δρόμους από ομάδες φοιτητών οι οποίοι αποφασίζουν να κατευθυνθούν προς τα Παλιά Ανάκτορα των Βουρβόνων περνώντας μέσα από τις εργατικές συνοικίες κατά μήκος του Σηκουάνα. Υπό τον ήχο της Μασσαλιώτιδας ενώνονται με εργάτες και ανέργους σχηματίζοντας ένα τεράστιο πλήθος. Το ίδιο απόγευμα και μετά από δυο ανεπιτυχείς επιχειρήσεις να εισβάλουν στο Ανάκτορο των Βουρβόνων και στο Υπουργείο Εξωτερικών, στήνονται τα πρώτα οδοφράγματα στο Παρίσι. Η αντιπολίτευση δεν φαίνεται πουθενά... Σποραδικές αψιμαχίες, ο στρατός καταλαμβάνει ένα οδόφραγμα ... αλλά προς το σούρουπο όλα φαίνονται να βαίνουν προς εκτόνωση... Η κυβέρνηση αποσύρει τους στρατιώτες από τους δρόμους...

Το επόμενο πρωί (Τετάρτη 23 Φεβρουαρίου), τα μαγαζιά είναι κλειστά και οι δρόμοι άδειοι. Τεράστια σε ύψος οδοφράγματα (ο αριθμός τους ξεπερνά τα 1500) ανυψώ-νονται ... Άνδρες, γυναίκες και παιδιά ξηλώνουν τα πεζοδρόμια ξεριζώνοντας τις πλάκες, ενώ άλλοι ... δογύριζαν τα σχήματα για να τα στερεώσουν με τις πλάκες. Ξερίζωσαν σιδερένια κιγκλιδώματα από σπίτια, έκοψαν τέσσερις χιλιάδες δέντρα κατά μήκος των λεωφόρων και κατέστρεψαν περίπου άλλους τόσους φανοστάτες, έτσι ώστε, τελικά, οι δρόμοι να μοιάζουν σαν να τους είχε σαρώσει ανεμοστρόβιλος. Ανάμεσα στα οδοφράγματα άναβαν τεράστιες φωτιές για να λιώσουν μολύβι και να φτιάξουν σφαίρες για τα μουσκέτα. Παντού στην πόλη, έμπαιναν στα σπίτια για να πάρουν ό,τι όπλο υπήρχε και έβλεπες στις πόρτες γραμμένο με κιμωλία «Ο οπλισμός παραδόθηκε» – και κάποιος να έχει συμπληρώσει «Ευχαρίστως». Μέσα στον συνεχή ορυμαγδό, ακουγόταν παντού η Μασσαλιώτιδα ή το Mourir pour la Patrie».

Την ίδια ώρα στη Βουλή, η αντιπολίτευση απαιτεί την παραίτηση του λαομίσητου πρωθυπουργού Γκιζό· ο Λουδοβίκος-Φίλιππος με μεγάλη στενοχώρια υποχρεώνεται να απολύσει τον πρωθυπουργό του. Μόλις διαδίδεται η είδηση, τα πλήθη στους δρόμους αγκαλιάζονται χαρούμενα, πολίτες και εθνοφρουροί συναδελφώνονται, οι ελπίδες αναπτερώνονται.

Όμως, το ίδιο βράδυ, στρατιώτες πυροβολούν [από λάθος ή πανικό(;)] στο πλήθος που πανηγυρίζει στην Boulevard des Capucines, με αποτέλεσμα να σκοτωθούν 20 (κατ' άλλους ιστορικούς πάνω από 52) άτομα. Ο Alphonse de Lamartine[7] (1790-1869), περιγράφει τα γεγονότα:

«[...] Λίγο μετά την αποχώρηση [...της ομάδας...] από την εφημερίδα Le National, εμφανίζεται άλλη μία φάλαγγα από εργάτες και ανθρώπους του λαού (...) Μπροστά από το υπουργείο εξωτερικών υποθέσεων, ένα τάγμα του πεζικού, έχοντας πάρει θέση μάχης, με γεμισμένα τα όπλα και τον επικεφαλής του στην πρώτη γραμμή, αποκλείει τη λεωφόρο. Η διαδήλωση ξαφνικά σταματά μπροστά σ' αυτό το φράχτη από ξιφολόγχες. Ο κυματισμός της σημαίας και η λάμψη από τους πυρσούς τρομάζουν το άλογο του διοικητή. Το άλογο, σηκώνοντας τα δύο μπροστινά του πόδια, προχωρά πίσω, προς το τάγμα, το οποίο σπεύδει να προστατεύσει τον αρχηγό του. Ενώ δημιουργείται σύγχυση από αυτή την κίνηση, ξαφνικά ακούγεται ένας πυροβολισμός [...] ο οποίος ήταν αρκετός για να ξεσπάσει μια ολόκληρη επανάσταση»...

συνέχεια στη σελ. 12

3. Μάρραιη Μπούκτσιν, *Η Τρίτη Επανάσταση*, τόμος 2ος.
4. Όσον αφορά τον εκλογικό νόμο που θέσπισε η κυβέρνηση του Λουδοβίκου-Φίλιππου το 1831, –όπου λόγω του τέλους των 200 φράγκων που απαιτούνται για το δικαίωμα της ψήφου μόνο οι 166.000 από τα 9 εκατομμύρια έχουν δικαίωμα ψήφου– η Πρισίλλα Ρόμπερτσον στο *Revolutions of 1848: A Social History*, αναφέρει «[...] σε κάθε περίπτωση οι μικροί και μεσαίοι επιχειρηματίες αποκλείονταν, μαζί με τις τάξεις των επαγγελματιών και των γραμματιζόμενων και, φυσικά, τους εργάτες και τους αγρότες». Σε σχετικά αιτήματα για διεύρυνση του εκλογικού σώματος ο πρωθυπουργός Γκιζό σαρκάζει: «Πλουτίστε, και μετά μπορείτε να ψηφίσετε».
5. Μάρραιη Μπούκτσιν, *Η Τρίτη Επανάσταση*, τόμος 2ος.
6. Priscilla Robertson, *Revolutions of 1848: A Social History*, (Νιου Τζέρσεϊ, Princeton University Press, 1952).
7. *Alphonse de Lamartine, History of the Revolution of 1848.*

συνέχεια από τη σελ. 11

Οι εξεγερμένοι περιφέρουν τους νεκρούς τους στους δρόμους... (Πέμπτη 24 Φεβρουαρίου). Μικρέμποροι, χειροτέχνες, μικροβιοτέχνες, μικροαστοί βγαίνουν στους δρόμους και συμμαχούν με τους εργάτες, μετατρέποντας την εξέγερση σε επανάσταση. «Σύντομα ο ξερός θόρυβος των σκεπαρνιών ακουγόταν στα λιθόστρωτα και η βαριά πτώση των δέντρων στη λεωφόρο. Οι εξεγερμένοι ξερίζωναν τις πλάκες των δρόμων, στήνοντας ακόμα περισσότερα οδοφράγματα και σημαίνοντας συναγερμό».[8]

Τυμπανιστές, με εντολή της κυβέρνησης, σκορπίζονται στην πόλη και χτυπούν το rappel καλώντας τους άντρες της Εθνοφρουράς από τις διάφορες περιοχές της πόλης. (Η εθνοφρουρά αποτελείται από κατοίκους της πόλης και αποτελεί «επίλεκτο όργανο ειδικά δημιουργημένο να περιφρουρεί την άνοδο και την άμυνα της αστικής τάξης» και ειδικότερα την περιφρούρηση και την προστασία της Ιουλιανής Μοναρχίας). Τελικά, από τις 12 λεγεώνες της εθνοφρουράς, μόνο οι 2 θα αντιπαρατεθούν με τους εξεγερμένους μαζί με την Λεγεώνα Ιππικού, που την απαρτίζουν εύπορα μέλη.

Ο Λαμαρτίνος αναφέρει σχετικά: «Η ανταπόκριση της Εθνοφρουράς, που κλήθηκε το πρωί της 24ης Φεβρουαρίου να παρέμβει μεταξύ του λαού και των στρατιωτών, ήταν αργή και ανεπαρκής. Στο μακρόχρονο κίνημα του λαού αναγνώρισε μια διαδήλωση κατά των υπουργών και μια ένοπλη απαίτηση για μεταρρύθμιση στο εκλογικό σώμα την οποία (μεταρρύθμιση) κάθε άλλο παρά απέρριπτε. [...] Τα λόγια ενός διοικητή του πυροβολικού που βρισκόταν κοντά στο Δημαρχείο ήταν τα εξής: ''Να πυροβολήσουμε κατά του λαού; Όχι! [...] Δεν θα κάνουμε κάτι τέτοιο. Αν πρέπει να επιλέξουμε ανάμεσα στο να σφάξουμε τα αδέρφια μας και στο να εγκαταλείψουμε την μοναρχία, δεν υπάρχει κανένας δισταγμός''»[9].

Ο βασιλιάς διατάζει όλες τις στρατιωτικές δυνάμεις της πόλης να συγκεντρωθούν και υπό την αρχηγεία του μισητού στρατάρχη Τομά Μπουγκώ (κατέστειλε το 1834 εξέγερση στο Παρίσι) να ξηλώσουν τα οδοφράγματα και να εξουδετερώσουν τους υπερασπιστές τους. Από τις πέντε το πρωί ο στρατός με τους δημοτικούς φρουρούς (στρατιωτικοποιημένη αστυνομική δύναμη) συντάσσεται και επιχειρεί. Διεξάγονται μάχες στο Σατώ ντ'Ω και στο Παλαί

Ο Λαμαρτίνος ομιλεί στο πλήθος των επαναστατών που έχουν κατακλύσει (μέσα και έξω) το Δημαρχείο...

ανθρώπων που είχαν προταθεί δεν ξέρω από ποιους για να συμμετέχουν στην Προσωρινή Κυβέρνηση που είχε μόλις διοριστεί, κανείς δεν γνώριζε πως [...] σε κάθε όνομα που ανακοινωνόταν το πλήθος κραύγαζε την επιδοκιμασία του»[10]. γενικότερα, φαίνονται εντελώς απρόθυμοι να δεχτούν πρώην μοναρχικούς και μετριοπαθείς δημοκρατικούς αφού «[...] **θυμούνταν πολύ καλά ότι ακριβώς κάτι τέτοιοι μετριοπαθείς τους είχαν υφαρπάξει την εξέγερσή τους το 1830, και το θεωρούσαν ζήτημα υπέρτατης ανάγκης να μην επιτρέψουν να συμβεί πάλι το ίδιο**». Τα επιλεγμένα δια βοής μέλη της προσωρινής κυβέρνησης μεταβαίνουν στο Δημαρχείο (το Ανάκτορο του Λαού) για να ορκιστούν σύμφωνα με το πρωτόκολλο. Εκεί βρίσκουν το Δημαρχείο κατειλημμένο από μεγάλο πλήθος και μία σύσκεψη εν εξελίξει στην τεράστια συνεδριακή αίθουσα Σαιν-Ζαν. Οι νέοι υπουργοί υποχρεώνονται «να υποβάλλουν προς έγκριση τον εαυτό τους και τις αρχές τους» ενώ δέχονται απανωτές ανιχνευτικές ερωτήσεις από ένα καθόλου φιλικό πλήθος. «Οι απαντήσεις τους καταγράφονται και μεταβιβάζονται έξω, μέσω των παραθύρων, στο

δημοκρατία καθώς ήταν ζωντανή ακόμα η μνήμη από την Μεγάλη Επανάσταση. Ο κόσμος γύρω από το Δημαρχείο ξεσηκώνεται και η Προσωρινή Κυβέρνηση ξαναπροσπαθεί: «στο όνομα του γαλλικού λαού η κυβέρνηση **επιθυμεί** μια αβασίλευτη δημοκρατία, επιδιώκοντας την έγκριση από τον λαό τον οποίο θα συμβουλεύεται αμέσως»... «Όμως» όπως αναφέρει ο Μαρξ «η δήλωση περί ''επιθυμίας'' δεν είναι αρκετή και το πλήθος κραυγάζει θυμωμένο. Σύντομα ο δημοφιλής επαναστάτης σοσιαλιστής Φρανσουά Ρασπάιγ διατάζει την Προσωρινή Κυβέρνηση να ανακηρύξει την αβασίλευτη δημοκρατία δηλώνοντας ότι ''αν δεν εκπληρωνόταν αυτό μέσα σε δύο ώρες, θα επέστρεφε επικεφαλής 200.000 ανδρών''»[12].

Ο Μπλαν αναγκάζεται να βγει στην Πλας ντε Γρεβ για να ηρεμήσει τον κόσμο. Ο ίδιος περιγράφει: «Τα αγριωπά πρόσωπα που είχα μπροστά μου, που τα έκανε ακόμα πιο τρομερά η λάμψη των αναρίθμητων πυρσών, εκδήλωσαν εντελώς ξαφνικά μια απερίγραπτη ικανοποίηση, και το συναίσθημα αυτό ξέσπασε σε κραυγή θριάμβου ... Κάποιοι εργάτες, έχοντας βρει σε μια γωνιά του Δημαρχείου ένα

φράγματα και σημαίνοντας συναγερμό».[8]

Τυμπανιστές, με εντολή της κυβέρνησης, σκορπίζονται στην πόλη και χτυπούν το rappel καλώντας τους άντρες της Εθνοφρουράς από τις διάφορες περιοχές της πόλης. (Η εθνοφρουρά αποτελείται από κατοίκους της πόλης και αποτελεί «επίλεκτο όργανο ειδικά δημιουργημένο να περιφρουρεί την άνοδο και την άμυνα της αστικής τάξης» και ειδικότερα την περιφρούρηση και την προστασία της Ιουλιανής Μοναρχίας). Τελικά, από τις 12 λεγεώνες της εθνοφρουράς, μόνο οι 2 θα αντιπαρατεθούν με τους εξεγερμένους μαζί με την Λεγεώνα Ιππικού, που την απαρτίζουν εύπορα μέλη.

Ο Λαμαρτίνος αναφέρει σχετικά: «Η ανταπόκριση της Εθνοφρουράς, που κλήθηκε το πρωί της 24ης Φεβρουαρίου να παρέμβει μεταξύ του λαού και των στρατιωτών, ήταν αργή και ανεπαρκής. Στο μακρόχρονο κίνημα του λαού αναγνώρισε μια διαδήλωση κατά των υπουργών και μια ένοπλη απαίτηση για μεταρρύθμιση στο εκλογικό σώμα την οποία (μεταρρύθμιση) κάθε άλλο παρά απέρριπτε. [...] Τα λόγια ενός διοικητή του πυροβολικού που βρισκόταν κοντά στο Δημαρχείο ήταν τα εξής: ''Να πυροβολήσουμε κατά του λαού; Όχι! [...] Δεν θα κάνουμε κάτι τέτοιο. Αν πρέπει να επιλέξουμε ανάμεσα στο να σφάξουμε τα αδέρφια μας και στο να εγκαταλείψουμε την μοναρχία, δεν υπάρχει κανένας δισταγμός''»[9].

Ο βασιλιάς διατάζει όλες τις στρατιωτικές δυνάμεις της πόλης να συγκεντρωθούν και υπό την αρχηγεία του μισητού στρατάρχη Τομά Μπουγκώ (κατέστειλε το 1834 εξέγερση στο Παρίσι) να ξηλώσουν τα οδοφράγματα και να εξουδετερώσουν τους υπερασπιστές τους. Από τις πέντε το πρωί ο στρατός με τους δημοτικούς φρουρούς (στρατιωτικοποιημένη αστυνομική δύναμη) συντάσσεται και επιχειρεί. Διεξάγονται μάχες στο Σατώ ντ' Ω και στο Παλαί Ρουαγιάλ με νικητές τους εξεγερμένους. Συγκρούσεις με δημοτικούς φρουρούς μπροστά στο Δημαρχείο όπου «ο στρατηγός Σεμπαστιανί απλώς στέκει παράμερα και παρακολουθεί· γύρω στις έντεκα το πρωί, το Δημαρχείο καταλαμβάνεται από έναν αξιωματικό της Εθνοφρουράς και μια μικρή ομάδα φοιτητών, και κατόπιν τούτου, ο στρατηγός Σεμπαστιανί και η φάλαγγά του επιστρέφουν στους στρατώνες τους». Γενικά, οι περισσότεροι από τους στρατιώτες στους δρόμους του Παρισίου, έχοντας χάσει την υπομονή τους και βασανιζόμενοι από αμφιβολίες για το σκοπό τους, αρχίζουν να προσχωρούν στους επαναστάτες ή να παραδίνουν τα όπλα τους. Ο στρατός καλείται να αποσυρθεί από το Παρίσι το οποίο μένει πλέον στα χέρια της εθνοφρουράς, που βρίσκεται στο πλευρό των επαναστατών.

Η κατάρρευση της μοναρχίας έχει ολοκληρωθεί· ο Λουδοβίκος Φίλιππος Α' έντρομος εγκαταλείπει το Παρίσι. Το εξαγριωμένο πλήθος εισβάλει στο Κοινοβούλιο πάνω στην ώρα που φιλομοναρχικοί βουλευτές προσπαθούν

Ο Λαμαρτίνος ομιλεί στο πλήθος των επαναστατών που έχουν κατακλύσει (μέσα και έξω) το Δημαρχείο...

ανθρώπων που είχαν προταθεί δεν ξέρω από ποιους για να συμμετέχουν στην Προσωρινή Κυβέρνηση που είχε μόλις διοριστεί, κανείς δεν γνώριζε πως [...] σε κάθε όνομα που ανακοινωνόταν το πλήθος κραύγαζε την επιδοκιμασία του»[10]· γενικότερα, φαίνονται εντελώς απρόθυμοι να δεχτούν πρώην μοναρχικούς και μετριοπαθείς δημοκρατικούς αφού «[...] **θυμούνταν πολύ καλά ότι ακριβώς κάτι τέτοιοι μετριοπαθείς τους είχαν υφαρπάξει την εξέγερσή τους το 1830, και το θεωρούσαν ζήτημα υπέρτατης ανάγκης να μην επιτρέψουν να συμβεί πάλι το ίδιο**». Τα επιλεγμένα δια βοής μέλη της προσωρινής κυβέρνησης μεταβαίνουν στο Δημαρχείο (το Ανάκτορο του Λαού) για να ορκιστούν σύμφωνα με το πρωτόκολλο. Εκεί βρίσκουν το Δημαρχείο κατειλημμένο από μεγάλο πλήθος και μία σύσκεψη εν εξελίξει στην τεράστια συνεδριακή αίθουσα Σαιν-Ζαν. Οι νέοι υπουργοί υποχρεώνονται «να υποβάλλουν προς έγκριση τον εαυτό τους και τις αρχές τους» ενώ δέχονται απανωτές ανιχνευτικές ερωτήσεις από ένα καθόλου φιλικό πλήθος. «Οι απαντήσεις τους καταγράφονται και μεταβιβάζονται έξω, μέσω των παραθύρων, στο πλήθος στην Πλας ντε Γκρεβ. Οι συγκεντρωμένοι, τόσο μέσα στο Δημαρχείο όσο και στην πλατεία, είχαν στήσει ένα ιδιότυπο μαζικό σώμα ενόρκων, ρωτώντας και καβγαδίζοντας με τους διάφορους επίδοξους υπουργούς και εκφράζοντας με φωνές την επιδοκιμασία τους όταν συμφωνούσαν»[11]. Έτσι συστήνεται η προσωρινή κυβέρνηση που υποχρεώνεται να αποδεχτεί ως μέλη της τους ριζοσπάστες (Μπλαν, Μαρράστ, Φλοκόν και τον Αλεξάντρ Μαρτέν (Αλμπέρ) τους οποίους επιβάλουν ως δικούς τους ανθρώπους εμπιστοσύνης, οι ένοπλοι εξεγερμένοι.

Το πρώτο πράγμα που απαιτεί το πλήθος, από τα μέλη της προσωρινής, είναι η άμεση ανακήρυξη αβασίλευτης Δημοκρατίας στη Γαλλία και δεύτερον να εκδώσουν διατάγματα καταργώντας τους μοναρχικούς θεσμούς.

Όταν ο Λαμαρτίνος τολμά να αρνηθεί τη δέσμευση για κήρυξη Δημοκρατίας και στη συνέχεια προσπαθεί με ρητορείες να τους μπερδέψει, ξεσπά κύμα αγανάκτησης στο συγκεντρωμένο πλήθος στην πλατεία ... τότε ένας αγω-

δημοκρατία καθώς ήταν ζωντανή ακόμα η μνήμη από την Μεγάλη Επανάσταση. Ο κόσμος γύρω από το Δημαρχείο ξεσηκώνεται και η Προσωρινή Κυβέρνηση ξαναπροσπαθεί: «στο όνομα του γαλλικού λαού η κυβέρνηση **επιθυμεί** μια αβασίλευτη δημοκρατία, επιδιώκοντας την έγκριση από τον λαό τον οποίο θα συμβουλευτεί αμέσως»... «Όμως» όπως αναφέρει ο Μαρξ «η δήλωση περί ''επιθυμίας'' δεν είναι αρκετή και το πλήθος κραυγάζει θυμωμένο. Σύντομα ο δημοφιλής επαναστάτης σοσιαλιστής Φρανσουά Ρασπάιγ διατάζει την Προσωρινή Κυβέρνηση να ανακηρύξει την αβασίλευτη δημοκρατία δηλώνοντας ότι ''αν δεν εκπληρωνόταν αυτό μέσα σε δύο ώρες, θα επέστρεφε επικεφαλής 200.000 ανδρών''»[12].

Ο Μπλαν αναγκάζεται να βγει στην Πλας ντε Γρεβ για να ηρεμήσει τον κόσμο. Ο ίδιος περιγράφει: «Τα αγριωπά πρόσωπα που είχα μπροστά μου, που τα έκανε ακόμα πιο τρομερά η λάμψη των αναρίθμητων πυρσών, εκδήλωσαν εντελώς ξαφνικά μια απερίγραπτη ικανοποίηση, και το συναίσθημα αυτό ξέσπασε σε κραυγή θριάμβου ... Κάποιοι εργάτες, έχοντας βρει σε μια γωνιά του Δημαρχείου ένα μεγάλο κομμάτι λινού υφάσματος, πήραν κάρβουνο και σχεδίασαν πάνω του με τεράστια γράμματα *La République une et endivisible est proclamée en France* (*Η Δημοκρατία μία και αδιαίρετη ανακηρύχθηκε στη Γαλλία*)»[13].

Έτσι εν μία νυκτί, (αφού πρώτα μοιράζουν τα υπουργεία μεταξύ τους) τα μέλη της προσωρινής, πολιορκημένα από ένα εξαγριωμένο ασυγκράτητο πλήθος, μέσα και γύρω από το Δημαρχείο, εκδίδουν, το ένα μετά το άλλο, διατάγματα που καταργούν τη Βουλή των Ομοτίμων, εξασφαλίζουν την ελευθερία του λόγου και του τύπου, ενώ με ένα άλλο θεσπίζουν την ελευθερία της συνάθροισης και του συνεταιρισμού... Τα διατάγματα, μόλις συντάσσονται, το ένα μετά το άλλο, αντιγράφονται σε πολλαπλάσια και ρίχνονται από τα παράθυρα για να τα εγκρίνει το πλήθος που καιροφυλακτεί απ' έξω. Περισσότερα από 60 θεσπίσματα συντάσσονται το βράδυ της 24ης Φεβρουαρίου(!)...

Η «Δεύτερη Γαλλική Δημοκρατία» (1848-1851) έχει πάρει σάρκα και οστά.

λαού αναγνώρισε μια διαδήλωση κατά των υπουργών και μια ένοπλη απαίτηση για μεταρρύθμιση στο εκλογικό σώμα την οποία (μεταρρύθμιση) κάθε άλλο παρά απέρριπτε. [...] Τα λόγια ενός διοικητή του πυροβολικού που βρισκόταν κοντά στο Δημαρχείο ήταν τα εξής: ''Να πυροβολήσουμε κατά του λαού; Όχι! [...] Δεν θα κάνουμε κάτι τέτοιο. Αν πρέπει να επιλέξουμε ανάμεσα στο να σφάξουμε τα αδέρφια μας και στο να εγκαταλείψουμε την μοναρχία, δεν υπάρχει κανένας δισταγμός''»[9].

Ο βασιλιάς διατάζει όλες τις στρατιωτικές δυνάμεις της πόλης να συγκεντρωθούν και υπό την αρχηγεία του μισητού στρατάρχη Τομά Μπουγκώ (κατέστειλε το 1834 εξέγερση στο Παρίσι) να ξηλώσουν τα οδοφράγματα και να εξουδετερώσουν τους υπερασπιστές τους. Από τις πέντε το πρωί ο στρατός με τους δημοτικούς φρουρούς (στρατιωτικοποιημένη αστυνομική δύναμη) συντάσσεται και επιχειρεί. Διεξάγονται μάχες στο Σατώ ντ' Ω και στο Παλαί Ρουαγιάλ με νικητές τους εξεγερμένους. Συγκρούσεις με δημοτικούς φρουρούς μπροστά στο Δημαρχείο όπου «ο στρατηγός Σεμπαστιανί απλώς στέκει παράμερα και παρακολουθεί· γύρω στις έντεκα το πρωί, το Δημαρχείο καταλαμβάνεται από έναν αξιωματικό της Εθνοφρουράς και μια μικρή ομάδα φοιτητών, και κατόπιν τούτου, ο στρατηγός Σεμπαστιανί και η φάλαγγά του επιστρέφουν στους στρατώνες τους». Γενικά, οι περισσότεροι από τους στρατιώτες στους δρόμους του Παρισίου, έχοντας χάσει την υπομονή τους και βασανιζόμενοι από αμφιβολίες για το σκοπό τους, αρχίζουν να προσχωρούν στους επαναστάτες ή να παραδίνουν τα όπλα τους. Ο στρατός καλείται να αποσυρθεί από το Παρίσι το οποίο μένει πλέον στα χέρια της εθνοφρουράς, που βρίσκεται στο πλευρό των επαναστατών.

Η κατάρρευση της μοναρχίας έχει ολοκληρωθεί· ο Λουδοβίκος Φίλιππος Α΄ έντρομος εγκαταλείπει το Παρίσι. Το εξαγριωμένο πλήθος εισβάλει στο Κοινοβούλιο πάνω στην ώρα που φιλομοναρχικοί βουλευτές προσπαθούν να επιλέξουν για νέο βασιλιά τον γιο της Δούκισσας της Ορλεάνης. Υπό την απειλή των όπλων των επαναστατών η συνεδρίαση του μοναρχικού συστήματος διαλύεται και το πλήθος καταλαμβάνοντας τα έδρανα συγκροτεί ένα λαϊκό νομοθετικό σώμα· όπως περιγράφει ο Τόκβιλ «σε μια στιγμή που κόπασε η βοή ο Λαμαρτίνος άρχισε να εκφωνεί έναν κατάλογο αποτελούμενο από τα ονόματα των που ανακοινωνόταν το πλήθος κραύγαζε την επιδοκιμασία του»[10]· γενικότερα, φαίνονται εντελώς απρόθυμοι να δεχτούν πρώην μοναρχικούς και μετριοπαθείς δημοκρατικούς αφού «[...] **θυμούνταν πολύ καλά ότι ακριβώς κάτι τέτοιοι μετριοπαθείς τους είχαν υφαρπάξει την εξέγερσή τους το 1830, και το θεωρούσαν ζήτημα υπέρτατης ανάγκης να μην επιτρέψουν να συμβεί πάλι το ίδιο**». Τα επιλεγμένα δια βοής μέλη της προσωρινής κυβέρνησης μεταβαίνουν στο Δημαρχείο (το Ανάκτορο του Λαού) για να ορκιστούν σύμφωνα με το πρωτόκολλο. Εκεί βρίσκουν το Δημαρχείο κατειλημμένο από μεγάλο πλήθος και μία σύσκεψη εν εξελίξει στην τεράστια συνεδριακή αίθουσα Σαιν-Ζαν. Οι νέοι υπουργοί υποχρεώνονται «να υποβάλλουν προς έγκριση τον εαυτό τους και τις αρχές τους» ενώ δέχονται απανωτές ανιχνευτικές ερωτήσεις από ένα καθόλου φιλικό πλήθος. «Οι απαντήσεις τους καταγράφονται και μεταβιβάζονται έξω, μέσω των παραθύρων, στο πλήθος στην Πλας ντε Γκρεβ. Οι συγκεντρωμένοι, τόσο μέσα στο Δημαρχείο όσο και στην πλατεία, είχαν στήσει ένα ιδιότυπο μαζικό σώμα ενόρκων, ρωτώντας και καβγαδίζοντας με τους διάφορους επίδοξους υπουργούς και εκφράζοντας με φωνές την επιδοκιμασία τους όταν συμφωνούσαν»[11]. Έτσι συστήνεται η προσωρινή κυβέρνηση που υποχρεώνεται να αποδεχτεί ως μέλη της τους ριζοσπάστες (Μπλαν, Μαρράστ, Φλοκόν και τον Αλεξάντρ Μαρτέν (Αλμπέρ) τους οποίους επιβάλουν ως δικούς τους ανθρώπους εμπιστοσύνης, οι ένοπλοι εξεγερμένοι.

Το πρώτο πράγμα που απαιτεί το πλήθος, από τα μέλη της προσωρινής, είναι η άμεση ανακήρυξη αβασίλευτης Δημοκρατίας στη Γαλλία και δεύτερον να εκδώσουν διατάγματα καταργώντας τους μοναρχικούς θεσμούς.

Όταν ο Λαμαρτίνος τολμά να αρνηθεί τη δέσμευση για κήρυξη Δημοκρατίας και στη συνέχεια προσπαθεί με ρητορείες να τους μπερδέψει, ξεσπά κύμα αγανάκτησης στο συγκεντρωμένο πλήθος στην πλατεία ... τότε ένας αγωνιστής τον διακόπτει και τον προειδοποιεί ξεκάθαρα ότι «δεν πρέπει να εξαπατά τον κόσμο για κάτι που είχε τόσο ακριβά πληρώσει» και, αν ήθελε να γίνει δημοκρατικός υπουργός, να δεσμευτεί, αμέσως, για την κήρυξη Δημοκρατίας. Η Προσωρινή κυβέρνηση εκδίδει μια αόριστη ανακοίνωση προθέσεων ότι δηλαδή «προτιμά» ή «υποστηρίζει» μια αβασίλευτη δημοκρατία... Στην πραγματικότητα τα μέλη της προσωρινής δεν ήθελαν αβασίλευτη θεί: «στο όνομα του γαλλικού λαού η κυβέρνηση **επιθυμεί** μια αβασίλευτη δημοκρατία, επιδιώκοντας την έγκριση από τον λαό τον οποίο θα συμβουλευτεί αμέσως»... «Όμως» όπως αναφέρει ο Μαρξ «η δήλωση περί ''επιθυμίας'' δεν είναι αρκετή και το πλήθος κραυγάζει θυμωμένο. Σύντομα ο δημοφιλής επαναστάτης σοσιαλιστής Φρανσουά Ρασπάιγ διατάζει την Προσωρινή Κυβέρνηση να ανακηρύξει την αβασίλευτη δημοκρατία δηλώνοντας ότι ''αν δεν εκπληρωνόταν αυτό μέσα σε δύο ώρες, θα επέστρεφε επικεφαλής 200.000 ανδρών''»[12].

Ο Μπλαν αναγκάζεται να βγει στην Πλας ντε Γρεβ για να ηρεμήσει τον κόσμο. Ο ίδιος περιγράφει: «Τα αγριωπά πρόσωπα που είχα μπροστά μου, που τα έκανε ακόμα πιο τρομερά η λάμψη των αναρίθμητων πυρσών, εκδήλωσαν εντελώς ξαφνικά μια απερίγραπτη ικανοποίηση, και το συναίσθημα αυτό ξέσπασε σε κραυγή θριάμβου ... Κάποιοι εργάτες, έχοντας βρει σε μια γωνιά του Δημαρχείου ένα μεγάλο κομμάτι λινού υφάσματος, πήραν κάρβουνο και σχεδίασαν πάνω του με τεράστια γράμματα *La République une et endivisible est proclamée en France* (*Η Δημοκρατία μία και αδιαίρετη ανακηρύχθηκε στη Γαλλία*)[13].

Έτσι εν μία νυκτί, (αφού πρώτα μοιράζουν τα υπουργεία μεταξύ τους) τα μέλη της προσωρινής, πολιορκημένα από ένα εξαγριωμένο ασυγκράτητο πλήθος, μέσα και γύρω από το Δημαρχείο, εκδίδουν, το ένα μετά το άλλο, διατάγματα που καταργούν τη Βουλή των Ομοτίμων, εξασφαλίζουν την ελευθερία του λόγου και του τύπου, ενώ με ένα άλλο θεσπίζουν την ελευθερία της συνάθροισης και του συνεταιρισμού... Τα διατάγματα, μόλις συντάσσονται, το ένα μετά το άλλο, αντιγράφονται σε πολλαπλάσια και ρίχνονται από τα παράθυρα για να τα εγκρίνει το πλήθος που καιροφυλακτεί απ' έξω. Περισσότερα από 60 θεσπίσματα συντάσσονται το βράδυ της 24ης Φεβρουαρίου(!)...

Η «Δεύτερη Γαλλική Δημοκρατία» (1848-1851) έχει πάρει σάρκα και οστά.

Τι είδους Δημοκρατία θα είναι όμως; Η τυπική δημοκρατία ή η «δημοκρατική και κοινωνική πολιτεία» που απαιτεί ο λαός; Στους μήνες που ακολουθούν εντείνεται η διαμάχη για αυτό το θέμα, γίνονται εκλογές, τα πράγματα αλλάζουν και φτάνουμε στον Ιούνιο του 1848...

Στο επόμενο η συνέχεια

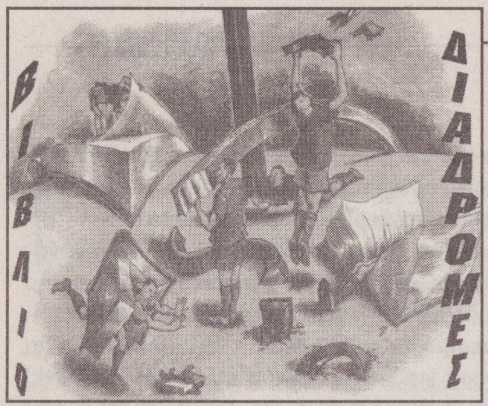
Αναρχία και Ζωή

---

8. Daniel Stern (ψευδώνυμο της Κόμισσας ντ' Αγκού), *Histoire de la révolution de 1848*, Παρίσι, 1850, τόμος 1.
9. *Alphonse de Lamartine, History of the Revolution of 1848.*

10. Tocqueville, *Recollections*.
11. Μάρραιη Μπούκτσιν, *Η Τρίτη Επανάσταση*, τόμος 2ος.

12. Karl Marx, *The Class Struggles in France*.
13. Blanc, Historical Revelations.

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΜΑΡΕΪ ΜΠΟΥΚΤΣΙΝ

ΕΠΙΛΟΓΗ-ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ-ΕΙΣΑΓΩΓΗ - Τζάνετ Μπίελ
Οι Εκδόσεις των Συναδέλφων-Αθήνα 2016

Πρόκειται για μια ανθολογία κειμένων του Μάρεϊ Μπούκτσιν, που καλύπτουν πέντε δεκαετίες και ένα μεγάλο εύρος θεμάτων, όπως αναφέρεται και στο οπισθόφυλλο του βιβλίου.

Το ***πρώτο κεφάλαιο*** τιτλοφορείται ***Μια Οικολογική Κοινωνία*** και φιλοξενεί κείμενα με τους τίτλους: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ (από το βιβλίο *Our Synthetic Enviroment*, 1962), ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ (από το βι-

Το ***τέταρτο κεφάλαιο*** τιτλοφορείται ***Η κληρονομιά της κυριαρχίας,*** ενώ τα κείμενα που έχουν επιλεχθεί έχουν την εξής θεματολογία: Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ (από το βιβλίο *Η Οικολογία της Ελευθερίας*, 1982), Η ΑΝΑΔΥΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ (από το βιβλίο *From Urbanization to Cities*, 1987), Η ΑΝΑΔΥΣΗ ΤΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ (από το βιβλίο *From Urbanization to Cities*, 1987), Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ, (από το βιβλίο *Η Οικολογία της Ελευθερίας*, 1982).

Στο πέμπτο κεφάλαιο με τον τίτλο Σπάνη και μετασπάνη θα διαβάσουμε κείμενα με τους τίτλους: ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ (από το βιβλίο Post-Scarcity Anarchism, 1967), ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΕΧΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (από το βιβλίο *Προς μια απελευθερωτική τεχνολογία*, 1965), ΚΥΒΕΡΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ (από το βιβλίο *Προς μια απελευθερωτική τεχνολογία*, 1965), ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ (από το βιβλίο *Προς μια απελευθερωτική τεχνολογία*, 1965), Ο ΦΕΤΙΧΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ (από το βιβλίο *Η Οικολογία της Ελευθερίας*, 1982).

Το ***έκτο κεφάλαιο*** τιτλοφορείται ***Μαρξισμός*** και εδώ θα συναντήσουμε τα εξής κείμενα: ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ (από το βιβλίο *Η Οικολογία της Ελευθερίας*, 1982, και *Marxism as Bourgeois Sociology*, 1979), ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΣ (από το βιβλίο *Άκου, Μαρξιστή!*, 1969).

Το ***έβδομο κεφάλαιο*** τιτλοφορείται ***Αναρχισμός*** και φιλοξενεί τα εξής κείμε-

γή του Βιβλίου *The Philosophy of Social Ecology*, 1990), και ΟΙΚΟΛΟΓΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΤΗ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗ (από το δοκίμιο «*Thinking Ecologically: A Dialectical Approach*», 1987).

Το ***δέκατο*** και τελευταίο ***κεφάλαιο*** τιτλοφορείται ***Λόγος και Ιστορία***, όπου συναντούμε τα κείμενα: ΙΣΤΟΡΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΣ (από το δοκίμιο *Ιστορία, Πολιτισμός και Πρόοδος*, 1994).

Κλείνοντας θα παραθέσουμε δύο μικρά αποσπάσματα από το ***έκτο κεφάλαιο*** που όπως προαναφέραμε τιτλοφορείται ***Μαρξισμός*** και όπου ο συγγραφέας αναφέρεται στην Επανάσταση του Φλεβάρη του 1917 στο Πέτρογκραντ και στην εξέγερση του Μάη του 1968 στο Παρίσι.

«Το ένδοξο κόμμα», όταν υπάρχει ένα τέτοιο, σχεδόν απαρέγκλιτα τρέχει να προλάβει τα γεγονότα. Τον Φεβρουάριο του 1917 η οργάνωση των μπολσεβίκων στο Πέτρογκραντ εναντιώθηκε στην προκήρυξη απεργιών, ακριβώς τις παραμονές της επανάστασης που επρόκειτο να ανατρέψει τον τσάρο. Ευτυχώς οι εργάτες αγνόησαν τις «οδηγίες» των μπολσεβίκων και κατέβηκαν σε απεργία. Στα γεγονότα που ακολούθησαν κανείς δεν ξαφνιάστηκε περισσότερο με την επανάσταση από τα «επαναστατικά» κόμματα, των μπολσεβίκων συμπεριλαμβανομένων. Όπως θυμάται ο μπολσεβίκος ηγέτης Καγιούροφ (Kayurov): «Απολύτως καμία καθοδηγητική πρωτοβουλία του κόμματος δεν έγινε αισθητή [...] Η επιτροπή του Πέτρογκραντ είχε συλληφθεί και ο αντιπρόσωπος της Κεντρικής Επιτροπής ο σύντροφος Σλιάπνικοφ (Shliapnikov) δεν ήταν σε θέση να δώσει καμία οδηγία για την επόμενη ημέρα. Ίσως αυτό να ήταν συμπτωματικό. Παρ' όλα αυτά, αν είχε ακολουθήσει τις συμβουλές της, είναι αμφίβολο ότι η επανάσταση θα είχε συμβεί τη στιγμή που συνέβη».

***

«Μέχρι τις 7 Μαΐου όλες οι μαοϊκές ομάδες ασκούσαν κριτική στην φοιτητική εξέγερση ως περιφερειακή και ασήμαντη. Η τροτσκιστική Ομοσπονδία Επαναστατών Φοιτητών (Federation des Etudiants Revolutionnaires) θεωρούσε την εξέγερση «τυχοδιωκτική» και προσπαθούσε να πείσει τους φοιτητές να εγκαταλείψουν τα οδοφράγματα στις 10 Μαΐου. Φυσικά το Κομμουνιστικό Κόμμα και οι Τροτσκιστές όχι μόνο δεν ηγήθηκαν του λαϊκού κινήματος, αλλά παρέμειναν δέσμιοι του Κομμουνιστικού Κόμματος καθ' όλη την διάρκεια των γεγονότων. Κατά ειρωνικό τρόπο, οι περισσότερες απ' αυτές τις μπολσεβίκικες ομάδες χρησιμοποίησαν αδιάντροπα τεχνικές χειραγώγησης στη φοιτητική συνέλευση της Σορβόννης σε μια προσπάθεια να την «ελέγξουν», προκαλώντας ένα διασπαστικό κλίμα που έκαμψε το ηθικό ολόκληρου του σώματος. Τέλος, για να συμπληρωθεί η ειρωνεία, όλες αυτές οι μπολσεβίκικες ομάδες ξεκίνησαν να φανφαρολογούν γύρω από την ανάγκη για «κεντρική ηγεσία», όταν το λαϊκό κίνημα κατέρρευσε –ένα κίνημα που συνέβη σε πείσμα των «οδηγιών» τους και συχνά σε αντίθεση μ' αυτές.

Οι αξιομνημόνευτες επαναστάσεις και εξεγέρσεις όχι μόνο έχουν μια αρχική φάση που είναι μεγαλειωδώς αναρχική, αλλά συνάμα τείνουν αυθόρμητα να δημιουργήσουν τις δικές τους μορφές επαναστατικής αυτοδιαχείρισης».

Συσπείρωση Αναρχικών

ΕΠΙΛΟΓΗ-ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ-ΕΙΣΑΓΩΓΗ - Τζάνετ Μπιελ
Οι Εκδόσεις των Συναδέλφων-Αθήνα 2016

Πρόκειται για μια ανθολογία κειμένων του Μάρεϊ Μπούκτσιν, που καλύπτουν πέντε δεκαετίες και ένα μεγάλο εύρος θεμάτων, όπως αναφέρεται και στο οπισθόφυλλο του βιβλίου.

Το **πρώτο κεφάλαιο** τιτλοφορείται ***Μια Οικολογική Κοινωνία*** και φιλοξενεί κείμενα με τους τίτλους: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ (από το βιβλίο *Our Synthetic Enviromment*, 1962), ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ (από το βιβλίο *Η Οικολογία και η Επαναστατική Σκέψη*, 1964), Η ΝΕΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΚΛΙΜΑΚΑ (απόσπασμα από το *Προς μια απελευθερωτική τεχνολογία*, 1965), ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ (απόσπασμα από το *Προς μια απελευθερωτική τεχνολογία*, 1965), ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ (από το βιβλίο *Η Οικολογία της Ελευθερίας*, 1982).

Το **δεύτερο κεφάλαιο** τιτλοφορείται ***Πρώτη και δεύτερη φάση*** και εδώ βρίσκουμε επιλεγμένα κείμενα με τους τίτλους: ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΦΥΣΗΣ (από το βιβλίο, *Τι είναι η Κοινωνική Οικολογία*, 1984), ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ (από το άρθρο «*Freedom and Necessity in Nature: A Problem in Ecologist Ethies*», 1968, ανα-

Το **τέταρτο κεφάλαιο** τιτλοφορείται ***Η κληρονομιά της κυριαρχίας***, ενώ τα κείμενα που έχουν επιλεχθεί έχουν την εξής θεματολογία: Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ (από το βιβλίο *Η Οικολογία της Ελευθερίας*, 1982), Η ΑΝΑΔΥΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ (από το βιβλίο *From Urbanization to Cities*, 1987), Η ΑΝΑΔΥΣΗ ΤΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ (από το βιβλίο *From Urbanization to Cities*, 1987), Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ, (από το βιβλίο *Η Οικολογία της Ελευθερίας*, 1982).

Στο πέμπτο κεφάλαιο με τον τίτλο Σπάνη και μετασπάνη θα διαβάσουμε κείμενα με τους τίτλους: ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ (από το βιβλίο Post-Scarcity Anarchism, 1967), ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΕΧΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (από το βιβλίο *Προς μια απελευθερωτική τεχνολογία*, 1965), ΚΥΒΕΡΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ (από το βιβλίο *Προς μια απελευθερωτική τεχνολογία*, 1965), ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ (από το βιβλίο *Προς μια απελευθερωτική τεχνολογία*, 1965), Ο ΦΕΤΙΧΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ (από το βιβλίο *Η Οικολογία της Ελευθερίας*, 1982).

Το **έκτο κεφάλαιο** τιτλοφορείται ***Μαρξισμός*** και εδώ θα συναντήσουμε τα εξής κείμενα: ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ (από το βιβλίο *Η Οικολογία της Ελευθερίας*, 1982, και *Marxism as Bourgeois Sociology*, 1979), ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΣ (από το βιβλίο *Άκου, Μαρξιστή!*, 1969).

Το **έβδομο κεφάλαιο** τιτλοφορείται ***Αναρχισμός*** και φιλοξενεί τα εξής κείμενα: ΟΙ ΔΥΟ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ: Ο ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ από το βιβλίο *Άκου, Μαρξιστή!*, 1969), Η ΑΝΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΕΣ ΟΥΤΟΠΙΕΣ (από το βιβλίο *Ξαναφτιάχνοντας την κοινωνία*, 1990), ΕΞΕΓΕΡΣΙΑΚΕΣ ΚΟΥΛΤΟΥΡΕΣ (από το βιβλίο *From Urbanization to Cities*, 1987) και ΙΣΠΑΝΙΚΟΣ ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ: ΟΙ ΚΟΛΕΚΤΙΒΕΣ (από τα κείμενα «*Overview of the Spanish Libertarian Movement*», 1974 και «*After fithy Years*», 1985), Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΛΑΪΦΣΤΑΪΛ ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΥ (από το βιβλίο *Κοινωνικός Αναρχισμός ή lifestyle αναρχισμός*, 1995).

Το **όγδοο κεφάλαιο** τιτλοφορείται ***Ο ελευθεριακός δημοτισμός*** και φιλοξενεί αποκλειστικά ένα εκτενές κείμενο με τον

ΠΡΟΟΔΟΣ (από το δοκίμιο *Ιστορία, Πολιτισμός και Πρόοδος*, 1994).

Κλείνοντας θα παραθέσουμε δύο μικρά αποσπάσματα από το **έκτο κεφάλαιο** που όπως προαναφέραμε τιτλοφορείται ***Μαρξισμός*** και όπου ο συγγραφέας αναφέρεται στην Επανάσταση του Φλεβάρη του 1917 στο Πέτρογκραντ και στην εξέγερση του Μάη του 1968 στο Παρίσι.

«Το ένδοξο κόμμα», όταν υπάρχει ένα τέτοιο, σχεδόν απαρέγκλιτα τρέχει να προλάβει τα γεγονότα. Τον Φεβρουάριο του 1917 η οργάνωση των μπολσεβίκων στο Πέτρογκραντ εναντιώθηκε στην προκήρυξη απεργιών, ακριβώς τις παραμονές της επανάστασης που επρόκειτο να ανατρέψει τον τσάρο. Ευτυχώς οι εργάτες αγνόησαν τις «οδηγίες» των μπολσεβίκων και κατέβηκαν σε απεργία. Στα γεγονότα που ακολούθησαν κανείς δεν ξαφνιάστηκε περισσότερο με την επανάσταση από τα «επαναστατικά» κόμματα, των μπολσεβίκων συμπεριλαμβανομένων. Όπως θυμάται ο μπολσεβίκος ηγέτης Καγιούροφ (Kayurov): «Απολύτως καμία καθοδηγητική πρωτοβουλία του κόμματος δεν έγινε αισθητή […] Η επιτροπή του Πέτρογκραντ είχε συλληφθεί και ο αντιπρόσωπος της Κεντρικής Επιτροπής ο σύντροφος Σλιάπνικοφ (Shliapnikov) δεν ήταν σε θέση να δώσει καμία οδηγία για την επόμενη ημέρα. Ίσως αυτό να ήταν συμπτωματικό.

των Φοιτητών (Federation des Etudiants Revolutionnaires) θεωρούσε την εξέγερση «τυχοδιωκτική» και προσπαθούσε να πείσει τους φοιτητές να εγκαταλείψουν τα οδοφράγματα στις 10 Μαΐου. Φυσικά το Κομμουνιστικό Κόμμα και οι Τροτσκιστές όχι μόνο δεν ηγήθηκαν του λαϊκού κινήματος, αλλά παρέμειναν δέσμιοι του Κομμουνιστικού Κόμματος καθ' όλη την διάρκεια των γεγονότων. Κατά ειρωνικό τρόπο, οι περισσότερες απ' αυτές τις μπολσεβίκικες ομάδες χρησιμοποίησαν αδιάντροπα τεχνικές χειραγώγησης στη φοιτητική συνέλευση της Σορβόννης σε μια προσπάθεια να την «ελέγξουν», προκαλώντας ένα διασπαστικό κλίμα που έκαμψε το ηθικό ολόκληρου του σώματος. Τέλος, για να συμπληρωθεί η ειρωνεία, όλες αυτές οι μπολσεβίκικες ομάδες ξεκίνησαν να φανφαρολογούν γύρω από την ανάγκη για «κεντρική ηγεσία», όταν το λαϊκό κίνημα κατέρρευσε –ένα κίνημα που συνέβη σε πείσμα των «οδηγιών» τους και συχνά σε αντίθεση μ' αυτές.

Οι αξιομνημόνευτες επαναστάσεις και εξεγέρσεις όχι μόνο έχουν μια αρχική φάση που είναι μεγαλειωδώς αναρχική, αλλά συνάμα τείνουν αυθόρμητα να δημιουργήσουν τις δικές τους μορφές επαναστατικής αυτοδιαχείρισης».

Συσπείρωση Αναρχικών

ΕΠΙΛΟΓΗ-ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ-ΕΙΣΑΓΩΓΗ - **Τζάνετ Μπιελ**
Οι Εκδόσεις των Συναδέλφων-Αθήνα 2016

Πρόκειται για μια ανθολογία κειμένων του Μάρεϊ Μπούκτσιν, που καλύπτουν πέντε δεκαετίες και ένα μεγάλο εύρος θεμάτων, όπως αναφέρεται και στο οπισθόφυλλο του βιβλίου.

Το ***πρώτο κεφάλαιο*** τιτλοφορείται ***Μια Οικολογική Κοινωνία*** και φιλοξενεί κείμενα με τους τίτλους: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ (από το βιβλίο *Our Synthetic Enviromment*, 1962), ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ (από το βιβλίο *Η Οικολογία και η Επαναστατική Σκέψη*, 1964), Η ΝΕΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΚΛΙΜΑΚΑ (απόσπασμα από το *Προς μια απελευθερωτική τεχνολογία*, 1965), ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ (απόσπασμα από το *Προς μια απελευθερωτική τεχνολογία*, 1965), ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ (από το βιβλίο *Η Οικολογία της Ελευθερίας*, 1982).

Το ***δεύτερο κεφάλαιο*** τιτλοφορείται ***Πρώτη και δεύτερη φάση*** και εδώ βρίσκουμε επιλεγμένα κείμενα με τους τίτλους: ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΦΥΣΗΣ (από το βιβλίο, *Τι είναι η Κοινωνική Οικολογία*, 1984), ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ (από το άρθρο «*Freedom and Necessity in Nature: A Problem in Ecologist Ethies*», 1968, αναθεωρημένο 1994), ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΥΣΗ (από το βιβλίο *Ξαναφτιάχνοντας την Κοινωνία*, 1989), ΓΙΑ ΤΟΝ ΒΙΟΚΕΝΤΡΙΣΜΟ (από το βιβλίο *Re-Enchanting Hummanity*, 1995).

Το ***τρίτο κεφάλαιο*** τιτλοφορείται ***Οργανική Κοινωνία*** και εδώ συναντούμε κείμενα με τους τίτλους: ΧΡΗΣΙΚΤΗΣΙΑ, ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΟ ΜΗ ΑΝΑΓΩΓΙΜΟ ΕΛΑΧΙΣΤΟ (από το βιβλίο *Η Οικολογία της Ελευθερίας*, 1982), ΕΞΕΙΔΑΝΙΚΕΥΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ (από το κείμενο *Είκοσι χρόνια μετά...*, 1991).

απελευθερωτική τεχνολογία, 1965), ΚΥΒΕΡΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ (από το βιβλίο *Προς μια απελευθερωτική τεχνολογία*, 1965), ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ (από το βιβλίο *Προς μια απελευθερωτική τεχνολογία*, 1965), Ο ΦΕΤΙΧΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ (από το βιβλίο *Η Οικολογία της Ελευθερίας*, 1982).

Το ***έκτο κεφάλαιο*** τιτλοφορείται ***Μαρξισμός*** και εδώ θα συναντήσουμε τα εξής κείμενα: ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ (από το βιβλίο *Η Οικολογία της Ελευθερίας*, 1982, και *Marxism as Bourgeois Sociology*, 1979), ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΣ (από το βιβλίο *Άκου, Μαρξιστή!*, 1969).

Το ***έβδομο κεφάλαιο*** τιτλοφορείται ***Αναρχισμός*** και φιλοξενεί τα εξής κείμενα: ΟΙ ΔΥΟ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ: Ο ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ από το βιβλίο *Άκου, Μαρξιστή!*, 1969), Η ΑΝΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΕΣ ΟΥΤΟΠΙΕΣ (από το βιβλίο *Ξαναφτιάχνοντας την κοινωνία*, 1990), ΕΞΕΓΕΡΣΙΑΚΕΣ ΚΟΥΛΤΟΥΡΕΣ (από το βιβλίο *From Urbanization to Cities*, 1987) και ΙΣΠΑΝΙΚΟΣ ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ: ΟΙ ΚΟΛΕΚΤΙΒΕΣ (από τα κείμενα *«Overview of the Spanish Libertarian Movement»*, 1974 και *«After fithy Years»*, 1985), Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΛΑΪΦΣΤΑΪΛ ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΥ (από το βιβλίο *Κοινωνικός Αναρχισμός ή lifestyle αναρχισμός*, 1995).

Το ***όγδοο κεφάλαιο*** τιτλοφορείται ***Ο ελευθεριακός δημοτισμός*** και φιλοξενεί αποκλειστικά ένα εκτενές κείμενο με τον τίτλο ΤΟ ΝΕΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ (από το βιβλίο *From Urbanization to Cities*, 1987, η επανέκδοση έγινε το 1995 με εμβόλιμα τμήματα από διάφορα άλλα δοκίμια).

Το ***ένατο κεφάλαιο*** τιτλοφορείται ***Διαλεκτικός Νατουραλισμός*** και εδώ θα βρούμε κείμενα που πραγματεύονται θέματα όπως: ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΘΕΜΕΛΙΩΜΕΝΗ ΗΘΙΚΗ (από το βιβλίο *Rethinking Ethics, Nature and Society*, 1985), ΕΝΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΣ ΝΑΤΟΥΡΑΛΙΣΜΟΣ (από την *Εισαγω-*

κατέβηκαν σε απεργία. Στα γεγονότα που ακολούθησαν κανείς δεν ξαφνιάστηκε περισσότερο με την επανάσταση από τα «επαναστατικά» κόμματα, των μπολσεβίκων συμπεριλαμβανομένων. Όπως θυμάται ο μπολσεβίκος ηγέτης Καγιούροφ (Kayurov): «Απολύτως καμία καθοδηγητική πρωτοβουλία του κόμματος δεν έγινε αισθητή [...] Η επιτροπή του Πέτρογκραντ είχε συλληφθεί και ο αντιπρόσωπος της Κεντρικής Επιτροπής ο σύντροφος Σλιάπνικοφ (Shliapnikov) δεν ήταν σε θέση να δώσει καμία οδηγία για την επόμενη ημέρα. Ίσως αυτό να ήταν συμπτωματικό.

νεία, όλες αυτές οι μπολσεβίκικες ομάδες ξεκίνησαν να φανφαρολογούν γύρω από την ανάγκη για «κεντρική ηγεσία», όταν το λαϊκό κίνημα κατέρρευσε –ένα κίνημα που συνέβη σε πείσμα των «οδηγιών» τους και συχνά σε αντίθεση μ' αυτές.

Οι αξιομνημόνευτες επαναστάσεις και εξεγέρσεις όχι μόνο έχουν μια αρχική φάση που είναι μεγαλειωδώς αναρχική, αλλά συνάμα τείνουν αυθόρμητα να δημιουργήσουν τις δικές τους μορφές επαναστατικής αυτοδιαχείρισης».

Συσπείρωση Αναρχικών

1917

Τα γεγονότα του Ιουλίου στην Ρωσσία

Τα προηγηθέντα

Χρήζει ιδιαίτερης προσοχής η κατάσταση την οποία δημιούργησε το καθεστώς της Προσωρινής Κυβερνήσεως η οποία, πέραν του αμφιλεγομένου ζητήματος της συνέχειας του πολέμου, άφησε ένα πλούσιο έργο.

Εκτός των ήδη αναφερθέντων[1] το έργο αυτό περιελάμβανε την αποκατάσταση της ανεξαρτησίας της Ορθοδόξου Εκκλησίας και ένα ειδικό εκκλησιαστικό συμβούλιο, το οποίο από τον Μάρτιο προετοίμασε την σύνοδο δια της οποίας θα επικυρωνόταν αυτή η ανεξαρτησία. Η σύνοδος άρχισε τις εργασίες της στις 15 Αυγούστου. Επίσης, όλες οι εκκλησίες, οι αιρέσεις και οι θρησκείες, είχαν το ελεύθερο να προσηλυτίζουν.

Είναι γεγονός η κατάργηση της θανατικής ποινής, η οποία επαναφέρθηκε μετά τα γεγονότα του Ιουλίου (χωρίς να τύχει ιδιαιτέρας εφαρμογής) με σκοπό την επίτευξη πειθαρχίας στο στράτευμα. Θα πρέπει, πάντως, να σημειωθεί ότι η Εκτελεστική Επιτροπή (του σοβιέτ) του Πέτρογκραντ αντιτάχθηκε στην κατάργησή της, γνωστοποιώντας την θέση της στον Α. Κέρενσκυ δια του αρχισυντάκτη της Ισβέστια[2] Στεκλώφ. Αυτή η εναντίωση, εν συνεχεία, όχι μόνον αποσύρθηκε, αλλά και διαγράφηκε από τα πρακτικά.

Θα πρέπει, επί προσθέτως, να υπομιμνηστεί πως, σε ό,τι αφορά τον αναδασμό, η Προσωρινή Κυβέρνησις προέβαλε επαναστατικά μέτρα, τα οποία αποσκοπούσαν στην μεταβίβαση όλης της γης σ' εκείνους, οι οποίοι την καλλιεργούσαν. Όμως, παρά τα μεγάλα βήματα που πραγματοποίησε προς την κατεύθυνση του αναδασμού δεν μπόρεσε να ολοκληρώσει το έργο αυτό,[3] τόσον λόγω της δεδομένης εμπλοκής στην παγκόσμια ανθρωποσφαγή, όσον και εκ του γεγονότος της τεράστιας σε έκταση ρωσσικής γης, αλλά και της ανάγκης συγκομιδής προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες του πληθυσμού, πολιτικού και στρατιωτικού.

Γενικώς, είναι πέραν πάσης αμφισβητήσεως, ότι αυτό το πανταχόθεν αναγνωρισμένο έργο[4] υπέστη πολύπλευρες επιθέσεις, παραποιήσεις και διαρκή υπονόμευση εκ μέρους των μπολσεβίκων, ακόμη και μετά την επικράτησή τους.

Οι λόγοι, βεβαίως, έχουν άμεση σχέση με την κατάληψη

4 Ιουλίου 1917. Στρατιώτες του 1ου Συντάγματος Πολυβολητών κινούνται για την κατάληψη θέσεων στο κέντρο του Πέτρογκραντ.

πάντα προς εξυπηρέτηση του σκοπού, ανεξαρτήτως του ευρύτερου κόστους και των ζημιών τις οποίες θα επέφεραν αυτές οι πράξεις!

Επ' αυτού, θα πρέπει να σημειωθεί το γεγονός πως σύμφωνα με υπόμνημα που είχε σταλεί από το στρατηγείο στο γερμανικό Υπουργείο Εξωτερικών με ημερομηνία 7 Μαΐου 1917 (Ν.Η.) γίνεται αναφορά για την εμφάνιση στις 4 Μαΐου (Ν.Η.) Ρώσων αντιπροσώπων με λευκή σημαία στις προχωρημένες θέσεις της γερμανικής 8ης Στρατιάς, που διοικούσε ο στρατηγός φον Άιχορν.

«Συνομιλία μέ Ρώσους αντιπροσώπους νοτίως του Ντέσνα:

Οι δύο αντιπρόσωποι εδήλωσαν ότι δύο αγγελιαφόροι απεστάλησαν εις Πέτρογκραντ την 4ην Μαΐου, διά να προτρέψουν τον Στεκλώφ, κύριον συνεργάτην του Τσχάιτζε, να έλθη εδώ ως απεσταλμένος τούτου, ο οποίος αδυνατεί να έλθη και ότι ο Στεκλώφ[9] θα δεχθή να εκπονήση μίαν συμβιβαστικήν λύσιν καί, κατά συνέπειαν, πιστεύουν, ότι θα είναι σημαντικόν, αν και ημείς δυνηθώμεν να αποστείλωμεν κομματικούς συντρόφους (δηλαδή μέλη από την πλειοψηφία στο Γερμανικό Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα). Εις απάντησιν ερωτήματος σχετικού προς τας απόψεις των επί των βασικών σημείων της προπαγάνδας μας, οι δύο αντιπρόσωποι εδήλωσαν, ότι ουδέποτε θα αναγνωρίσουν προσαρτήσεις εκ μέρους της Γερμανίας. Αν οι Γερμανοί δεχθούν τούτο, οι Ρώσοι δεν έχουν ανάγκην να λάβουν υπ' όψιν των την Αντάντ και θα συνάψουν πιθανώτατα χωριστήν ειρήνην. Η Ρωσία εζήτησε οικονομικήν αποζημίωσιν δια τους περισσοτέρους αιχμαλώτους της...»

Η ως άνω αναφορά φέρει την υπογραφή Λέσνερ.[10]

Αυτή η εμφάνιση των αντιπροσώπων(;) συμπίπτει χρονικά (εάν μεταφέρουμε τις ημερομηνίες του νέου ημερολογίου στο παλαιό) με τις οργανωμένες από τους μπολσεβίκους ένοπλες διαδηλώσεις στις 19 και 21 Απριλίου. Επίσης, ο Γερμανός υπουργός Προπαγάνδας και από τα στελέχη στο Καθολικό Κόμμα του Κέντρου στο Ράιχσταγ, Έρτσμπεργκερ, έχει γράψει ότι δύο μέρες νωρίτερα, στις 2 Μαΐου (Ν.Η.), επληροφορήθη από τον στρατηγό Λούντεντορφ ότι Ρώσοι αντιπρόσωποι προσπάθησαν να αρχίσουν συνομιλίες «επί ιδικών των όρων δια την σύναψιν ειρήνης».[11]

στην Ρωσσία

αστικό συμβούλιο, το οποίο από τον Μάρτιο προετοίμασε την σύνοδο δια της οποίας θα επικυρωνόταν αυτή η ανεξαρτησία. Η σύνοδος άρχισε τις εργασίες της στις 15 Αυγούστου. Επίσης, όλες οι εκκλησίες, οι αιρέσεις και οι θρησκείες, είχαν το ελεύθερο να προσηλυτίζουν.

Είναι γεγονός η κατάργηση της θανατικής ποινής, η οποία επαναφέρθηκε μετά τα γεγονότα του Ιουλίου (χωρίς να τύχει ιδιαιτέρας εφαρμογής) με σκοπό την επίτευξη πειθαρχίας στο στράτευμα. Θα πρέπει, πάντως, να σημειωθεί ότι η Εκτελεστική Επιτροπή (του σοβιέτ) του Πέτρογκραντ αντιτάχθηκε στην κατάργησή της, γνωστοποιώντας την θέση της στον Α. Κέρενσκυ δια του αρχισυντάκτη της Ισβέστια[2] Στεκλώφ. Αυτή η εναντίωση, εν συνεχεία, όχι μόνον αποσύρθηκε, αλλά και διαγράφηκε από τα πρακτικά.

Θα πρέπει, επί προσθέτως, να υπομιμνητεί πως, σε ό,τι αφορά τον αναδασμό, η Προσωρινή Κυβέρνησις προέβαλε επαναστατικά μέτρα, τα οποία αποσκοπούσαν στην μεταβίβαση όλης της γης σ' εκείνους, οι οποίοι την καλλιεργούσαν. Όμως, παρά τα μεγάλα βήματα που πραγματοποίησε προς την κατεύθυνση του αναδασμού δεν μπόρεσε να ολοκληρώσει το έργο αυτό,[3] τόσον λόγω της δεδομένης εμπλοκής στην παγκόσμια ανθρωποσφαγή, όσον και εκ του γεγονότος της τεράστιας σε έκταση ρωσσικής γης, αλλά και της ανάγκης συγκομιδής προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες του πληθυσμού, πολιτικού και στρατιωτικού.

Γενικώς, είναι πέραν πάσης αμφισβητήσεως, ότι αυτό το πανταχόθεν αναγνωρισμένο έργο[4] υπέστη πολύπλευρες επιθέσεις, παραποιήσεις και διαρκή υπονόμευση εκ μέρους των μπολσεβίκων, ακόμη και μετά την επικράτησή τους.

Οι λόγοι, βεβαίως, έχουν άμεση σχέση με την κατάληψη της εξουσίας. Προς αυτήν την κατεύθυνση υπήρχαν δύο απαιτούμενοι συντελεστές.

Ο πρώτος, ήταν η επαρκής διάβρωση του στρατεύματος εν γένει, η οποία ευρίσκετο σε συνάρτηση με την καθοριστική διείσδυση στην φρουρά του Πέτρογκραντ. Επ' αυτού, θα πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν μας, ότι αμέσως μετά την επανάσταση, στις 10 Μαρτίου 1917, συνέστησαν μία Στρατιωτική Επιτροπή.[5] Συμφώνως προς τον επικεφαλής της Στρατιωτικής Οργάνωσης των μπολσεβίκων Β.Ι. Νιέφσκυ «ασχέτως του κατά πόσον είναι καλά οπλισμένη η εργατική τάξη ο θρίαμβος της επανάστασης είναι αδύνατος χωρίς την συμμετοχή της τεράστιας μάζας των στρατιωτών». Σε μεταγενέστερο κείμενό του, το οποίο δημοσιεύθηκε το 1922, ο Νιέφσκυ είναι, πλέον, απόλυτα σαφής ως προς τον στόχο: «Το να κερδηθεί η φρουρά του Πέτρογκραντ σήμαινε πως αποκτήθηκε η πρωτοκαθεδρία στην επανάσταση».[6]

4 Ιουλίου 1917. Στρατιώτες του 1ου Συντάγματος Πολυβολητών κινούνται για την κατάληψη θέσεων στο κέντρο του Πέτρογκραντ.

Ο δεύτερος, έχει σχέση τόσο με την μεγάλη εισροή νεοεισερχομένων στο κόμμα,[7] οι οποίοι παρά το ότι είχαν ενταχθεί στο βιομηχανικό δυναμικό του Πέτρογκραντ[8] ήταν κατά βάση χωρικοί και απείθαρχοι ως προς τα κομματικά δεδομένα. Ήσαν, όμως, ενθουσιώδεις, όπως το σύνολο εξ αυτών, και επιρρεπείς προς κάθε πράξη, θεωρούμενη ως εξεγερσιακή. Αυτό οφειλόταν στο γεγονός, ότι διαπνέονταν από το πνεύμα της επί εκατονταετίες εξεγερτικής παραδόσεως, που υπήρχε στην ύπαιθρο. Έτσι, η ηγεσία των μπολσεβίκων κινήθηκε προς δύο κατευθύνσεις. Η πρώτη αφορούσε την πειθάρχησή τους και η δεύτερη την αξιοποίησή τους για τα σχέδια υπονόμευσης της Προσωρινής Κυβερνήσεως. Εννοείται, ότι αυτή η αξιοποίηση δεν περιελάμβανε μόνο τα νέα μέλη αλλά και το πλήθος των χωρικών, τόσον εντός του στρατεύματος όσον και στην ρωσσική επαρχία, με την υποκίνηση ή την ενθάρρυνση ενεργειών (λεηλασιών, πράξεων εκδίκησης, δολοφονιών, κ.λπ.), οι οποίες θα μπορούσαν να υπονομεύσουν το καθεστώς, ιδιαίτερα δε στις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες αυτό

«Συνομιλία μέ Ρώσους αντιπροσώπους νοτίως του Ντέσνα:

Οι δύο αντιπρόσωποι εδήλωσαν ότι δύο αγγελιαφόροι απεστάλησαν εις Πέτρογκραντ την 4ην Μαΐου, διά να προτρέψουν τον Στεκλώφ, κύριον συνεργάτην του Τσχάιτζε, να έλθη εδώ ως απεσταλμένος τούτου, ο οποίος αδυνατεί να έλθη και ότι ο Στεκλώφ[9] θα δεχθή να εκπονήση μίαν συμβιβαστικήν λύσιν καί, κατά συνέπειαν, πιστεύουν, ότι θα είναι σημαντικόν, αν και ημείς δυνηθώμεν να αποστείλωμεν κομματικούς συντρόφους (δηλαδή μέλη από την πλειοψηφία στο Γερμανικό Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα). Εις απάντησιν ερωτήματος σχετικού προς τας απόψεις των επί των βασικών σημείων της προπαγάνδας μας, οι δύο αντιπρόσωποι εδήλωσαν, ότι ουδέποτε θα αναγνωρίσουν προσαρτήσεις εκ μέρους της Γερμανίας. Αν οι Γερμανοί δεχθούν τούτο, οι Ρώσοι δεν έχουν ανάγκην να λάβουν υπ' όψιν των την Αντάντ και θα συνάψουν πιθανώτατα χωριστήν ειρήνην. Η Ρωσία εζήτησε οικονομικήν αποζημίωσιν δια τους περισσοτέρους αιχμαλώτους της...»

Η ως άνω αναφορά φέρει την υπογραφή Λέσνερ.[10]

Αυτή η εμφάνιση των αντιπροσώπων(;) συμπίπτει χρονικά (εάν μεταφέρουμε τις ημερομηνίες του νέου ημερολογίου στο παλαιό) με τις οργανωμένες από τους μπολσεβίκους ένοπλες διαδηλώσεις στις 19 και 21 Απριλίου. Επίσης, ο Γερμανός υπουργός Προπαγάνδας και από τα στελέχη στο Καθολικό Κόμμα του Κέντρου στο Ράιχσταγ, Έρτσμπεργκερ, έχει γράψει ότι δύο μέρες νωρίτερα, στις 2 Μαΐου (Ν.Η.), επληροφορήθη από τον στρατηγό Λούντεντορφ ότι Ρώσοι αντιπρόσωποι προσπάθησαν να αρχίσουν συνομιλίες «επί ιδικών των όρων δια την σύναψιν ειρήνης».[11]

Επίσης, με τηλεγράφημά του προς τον Μπέτμαν-Χόλβεγκ στο Βερολίνο, στις 25 Απριλίου 1917, ο Γκρούναου, εκπρόσωπος του υπουργείου Στρατιωτικών, αποσπασμένος στο στρατηγείο του Χίντεμπουργκ, γνωστοποιούσε ότι οι διαπραγματεύσεις με τους «αντιπροσώπους του ρωσικού μετώπου», είχαν τόσο προχωρήσει, ώστε έπρεπε να ανακληθούν οι Γερμανοί αντιπρόσωποι, για να λάβουν οδηγίες προκειμένου να μπορέσουν να προσφέρουν στους Ρώσους, οι οποίοι ζητούσαν την ανακωχή, πιο συγκεκριμένους όρους για την συνέχεια των συνομιλιών.[12]

Ας σημειωθεί, ότι σύμφωνα με τον επικεφαλής των μπολσεβίκων της Κρονστάνδης δόκιμο αξιωματικό Ίλιαν Ρασκόλνικωφ μετά από τηλεφωνικό αίτημα του Ποντβόϊσκυ –διακεκριμένου μέλους της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος των μπολσεβίκων– για λογαριασμό της Στρατιωτικής Οργάνωσης των μπολσεβίκων, εστάλη, από την Κρονστάνδη στο Πέτρογκραντ ένα ένοπλο άγημα από «σίγουρους» ναύτες.

Εξυπακούεται πως μετά την αποτυχία του σχεδίου αναταραχής του Απριλίου και της σύγχυσης που δημιουργή-

---

1. Βλέπε ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, φ.172.
2. Επίσημο όργανο του σοβιέτ της Αγίας Πετρούπολης (Πέτρο-

Θα πρέπει, επί προσθέτως, να υπομιμνηστεί πως, σε ό,τι αφορά τον αναδασμό, η Προσωρινή Κυβέρνησις προέβαλε επαναστατικά μέτρα, τα οποία αποσκοπούσαν στην μεταβίβαση όλης της γης σ' εκείνους, οι οποίοι την καλλιεργούσαν. Όμως, παρά τα μεγάλα βήματα που πραγματοποίησε προς την κατεύθυνση του αναδασμού δεν μπόρεσε να ολοκληρώσει το έργο αυτό,[3] τόσον λόγω της δεδομένης εμπλοκής στην παγκόσμια ανθρωποσφαγή, όσον και εκ του γεγονότος της τεράστιας σε έκταση ρωσσικής γης, αλλά και της ανάγκης συγκομιδής προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες του πληθυσμού, πολιτικού και στρατιωτικού.

Γενικώς, είναι πέραν πάσης αμφισβητήσεως, ότι αυτό το πανταχόθεν αναγνωρισμένο έργο[4] υπέστη πολύπλευρες επιθέσεις, παραποιήσεις και διαρκή υπονόμευση εκ μέρους των μπολσεβίκων, ακόμη και μετά την επικράτησή τους.

Οι λόγοι, βεβαίως, έχουν άμεση σχέση με την κατάληψη της εξουσίας. Προς αυτήν την κατεύθυνση υπήρχαν δύο απαιτούμενοι συντελεστές.

Ο πρώτος, ήταν η επαρκής διάβρωση του στρατεύματος εν γένει, η οποία ευρίσκετο σε συνάρτηση με την καθοριστική διείσδυση στην φρουρά του Πέτρογκραντ. Επ' αυτού, θα πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν μας, ότι αμέσως μετά την επανάσταση, στις 10 Μαρτίου 1917, συνέστησαν μία Στρατιωτική Επιτροπή.[5] Συμφώνως προς τον επικεφαλής της Στρατιωτικής Οργάνωσης των μπολσεβίκων Β.Ι. Νιέφσκυ «ασχέτως του κατά πόσον είναι καλά οπλισμένη η εργατική τάξη ο θρίαμβος της επανάστασης είναι αδύνατος χωρίς την συμμετοχή της τεράστιας μάζας των στρατιωτών». Σε μεταγενέστερο κείμενό του, το οποίο δημοσιεύθηκε το 1922, ο Νιέφσκυ είναι, πλέον, απόλυτα σαφής ως προς τον στόχο: «Το να κερδηθεί η φρουρά του Πέτρογκραντ σήμαινε πως αποκτήθηκε η πρωτοκαθεδρία στην επανάσταση».[6]

4 Ιουλίου 1917. Στρατιώτες του 1ου Συντάγματος Πολυβολητών κινούνται για την κατάληψη θέσεων στο κέντρο του Πέτρογκραντ.

Ο δεύτερος, έχει σχέση τόσο με την μεγάλη εισροή νεοεισερχομένων στο κόμμα,[7] οι οποίοι παρά το ότι είχαν ενταχθεί στο βιομηχανικό δυναμικό του Πέτρογκραντ[8] ήταν κατά βάση χωρικοί και απείθαρχοι ως προς τα κομματικά δεδομένα. Ήσαν, όμως, ενθουσιώδεις, όπως το σύνολο εξ αυτών, και επιρρεπείς προς κάθε πράξη, θεωρούμενη ως εξεγερσιακή. Αυτό οφειλόταν στο γεγονός, ότι διαπνέονταν από το πνεύμα της επί εκατονταετίες εξεγερτικής παραδόσεως, που υπήρχε στην ύπαιθρο. Έτσι, η ηγεσία των μπολσεβίκων κινήθηκε προς δύο κατευθύνσεις. Η πρώτη αφορούσε την πειθάρχησή τους και η δεύτερη την αξιοποίησή τους για τα σχέδια υπονόμευσης της Προσωρινής Κυβερνήσεως. Εννοείται, ότι αυτή η αξιοποίηση δεν περιελάμβανε μόνο τα νέα μέλη αλλά και το πλήθος των χωρικών, τόσον εντός του στρατεύματος όσον και στην ρωσσική επαρχία, με την υποκίνηση ή την ενθάρρυνση ενεργειών (λεηλασιών, πράξεων εκδίκησης, δολοφονιών, κ.λπ.), οι οποίες θα μπορούσαν να υπονομεύσουν το καθεστώς, ιδιαίτερα δε στις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες αυτό ευρίσκετο σε κατάσταση αναταραχής και δυσκολιών. Τα *ότι ουδέποτε θα αναγνωρίσουν προσαρτήσεις εκ μέρους της Γερμανίας. Αν οι Γερμανοί δεχθούν τούτο, οι Ρώσοι δεν έχουν ανάγκην να λάβουν υπ' όψιν των την Αντάντ και θα συνάψουν πιθανώτατα χωριστήν ειρήνην. Η Ρωσία εζήτησε οικονομικήν αποζημίωσιν δια τους περισσοτέρους αιχμαλώτους της...»*

Η ως άνω αναφορά φέρει την υπογραφή Λέσνερ.[10]

Αυτή η εμφάνιση των αντιπροσώπων(;) συμπίπτει χρονικά (εάν μεταφέρουμε τις ημερομηνίες του νέου ημερολογίου στο παλαιό) με τις οργανωμένες από τους μπολσεβίκους ένοπλες διαδηλώσεις στις 19 και 21 Απριλίου. Επίσης, ο Γερμανός υπουργός Προπαγάνδας και από τα στελέχη στο Καθολικό Κόμμα του Κέντρου στο Ράιχσταγ, Έρτσμπεργκερ, έχει γράψει ότι δύο μέρες νωρίτερα, στις 2 Μαΐου (Ν.Η.), επληροφορήθη από τον στρατηγό Λούντεντορφ ότι Ρώσοι αντιπρόσωποι προσπάθησαν να αρχίσουν συνομιλίες «επί ιδικών των όρων δια την σύναψιν ειρήνης».[11]

Επίσης, με τηλεγράφημά του προς τον Μπέτμαν-Χόλβεγκ στο Βερολίνο, στις 25 Απριλίου 1917, ο Γκρούναου, εκπρόσωπος του υπουργείου Στρατιωτικών, αποσπασμένος στο στρατηγείο του Χίντεμπουργκ, γνωστοποιούσε ότι οι διαπραγματεύσεις με τους «αντιπροσώπους του ρωσικού μετώπου», είχαν τόσο προχωρήσει, ώστε έπρεπε να ανακληθούν οι Γερμανοί αντιπρόσωποι, για να λάβουν οδηγίες προκειμένου να μπορέσουν να προσφέρουν στους Ρώσους, οι οποίοι ζητούσαν την ανακωχή, πιο συγκεκριμένους όρους για την συνέχεια των συνομιλιών.[12]

Ας σημειωθεί, ότι σύμφωνα με τον επικεφαλής των μπολσεβίκων της Κρονστάνδης δόκιμο αξιωματικό Ίλιαν Ρασκόλνικωφ μετά από τηλεφωνικό αίτημα του Ποντβόϊσκυ –διακεκριμένου μέλους της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος των μπολσεβίκων– για λογαριασμό της Στρατιωτικής Οργάνωσης των μπολσεβίκων, εστάλη, από την Κρονστάνδη στο Πέτρογκραντ ένα ένοπλο άγημα από «σίγουρους» ναύτες.

Εξυπακούεται πως μετά την αποτυχία του σχεδίου αναταραχής του Απριλίου και της σύγχυσης που δημιουργήθηκε, οι απεσταλμένοι από τον Στεκλώφ δεν ξαναφάνηκαν στο μέτωπο.

---

1. Βλέπε ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, φ.172.
2. Επίσημο όργανο του σοβιέτ της Αγίας Πετρούπολης (Πέτρογκραντ).
3. Η ολοκλήρωσή του επρόκειτο να πραγματοποιηθεί την άνοιξη του 1918.
4. «Τον Μάρτιο του 1917 η Προσωρινή Κυβέρνηση θέσπισε μια σειρά από προοδευτικές μεταρρυθμίσεις που δύσκολα βρίσκονταν όμοιές τους στη νεώτερη ευρωπαϊκή ιστορία», Μάρραιη Μπούκτσιν, Η Τρίτη επανάσταση, τόμος γ' σελ. 173, εκδ. Αλεξάνδρεια.
5. Στην μετέπειτα πολιτική ορολογία η πλήρης και ακριβής αντιστοιχία είναι: Στρατιωτική Επιτροπή = Χούντα.
6. Alexander Rabinowitch. Prelude to Revolution.The Petrograd Bolsheviks and the July 1917 Uprising, Indiana University Press, 1991, p. 50.
7. Από τον Φεβρουάριο έως τον Ιούλιο του 1917 ο αριθμός των μελών των μπολσεβίκιου κόμματος αυξήθηκε από 2.000 σε 30.000.
8. Από τους σχεδόν 150.000 εργάτες που εντάχθηκαν στο εργατικό δυναμικό του Πέτρογκραντ, μεταξύ 1914 και 1917, υπολογίζεται ότι το 50 έως 70 τοις εκατό, δηλαδή περίπου 80.000 άνθρωποι, ήταν χωρικοί.
9. Πρόκειται για τον *γνωστό για τις φιλομπολσεβίκικες απόψεις του.*
10. Αρχεία του Γερμανικού Υπουργείου Εξωτερικών, έγγραφον υπ' αριθμ. Δ-627769.
11. Α. Κέρενσκυ, *Η Ρωσική Επανάσταση όπως την έζησα*, σελ. 261, έκδ. Πάπυρος.
12. *Αρχεία του Γερμανικού Υπουργείου Εξωτερικών στο Εθνικό Αρχείο των ΗΠΑ*, Ουάσινγκτων, Πτ. 1499. Τμ. Δ 627.679 – 680.

Το σχέδιο των μπολσεβίκων και η αναρχοκομμουνιστική ομοσπονδία

Μόλις μία εβδομάδα μετά την πρώτη αποτυχημένη προσπάθεια των μπολσεβίκων, κατά τα γεγονότα του Απριλίου, να προκαλέσουν σοβαρό πλήγμα στην Προσωρινή Κυβέρνηση, αυτή προχώρησε και επέτυχε την διεύρυνσή της επιτυγχάνοντας, μετά από δεύτερη ψηφοφορία στην Εκτελεστική Επιτροπή του Σοβιέτ, με ψήφους 41 υπέρ και 18 κατά (των μπολσεβίκων και των μενσεβίκων-διεθνιστών) την συμμετοχή στην κυβέρνηση μελών του σοβιέτ που ανήκαν και σε άλλα κόμματα (μενσεβίκοι, εσέροι). Στις 5 Μαΐου συγκροτήθηκε η νέα Κυβέρνηση Συνασπισμού.

Εν τούτοις, παρά την αποτυχία των μπολσεβίκων στα γεγονότα του Απριλίου, η στρατηγική και η πρακτική τους όχι μόνον δεν άλλαξε, αλλά εντάθηκε.

Το διάστημα που μεσολαβεί από τον Απρίλιο έως τις αρχές Ιουλίου, θα πρέπει να χαρακτηρισθεί από δύο κυρίως γεγονότα. Το πρώτον αφορά τα γεγονότα του Ιουνίου και το δεύτερο την καθαυτή πράξη ανατροπής της Προσωρινής Κυβερνήσεως στις αρχές Ιουλίου.

Ήδη, τον Ιούνιο οι μπολσεβίκοι άρχισαν να αισθάνονται ισχυρότεροι, αφού είχαν αποκτήσει την πλειοψηφία των αντιπροσώπων στο εργατικό τμήμα του σοβιέτ του Πέτρογκραντ. Επομένως, προετοιμάζονταν για το μεγάλο βήμα που θα ανέτρεπε την Προσωρινή Κυβέρνηση σύμφωνα με προδιαγεγραμμένο σχέδιο.

Ποιο ήταν αυτό;

Ο κύριος σκοπός των μπολσεβίκων κατά την περίοδο Μαρτίου-Ιουλίου 1917 ήταν να ανατρέψουν την Προσωρινή Κυβέρνηση, η πτώση της οποίας εθεωρείτο ζήτημα πρωταρχικής σημασίας για την σύναψη χωριστής ειρήνης, τόσο από την γερμανική Τάξη, όσον και από τους αιθεροβάμονες της «παγκόσμιας προλεταριακής επανάστασης».

Με δεδομένο ότι οι συνθήκες μετά την επανάσταση του Φεβρουαρίου δεν επέτρεπαν στους μπολσεβίκους να καταλάβουν την εξουσία με την βία των όπλων, θα προσπαθούσαν με ένοπλες πολυπληθείς «ειρηνικές» διαδηλώσεις, στις οποίες οι συγκρούσεις αποτελούσαν την συνήθη εξέλιξη, να δημιουργήσουν ένα κλίμα εκτεταμένης αστάθειας προκειμένου να αποδιοργανωθεί το υπό συγκρότησιν τμήμα της ρωσσικής Τάξης και να επωφεληθούν προκειμένου να αναλάβουν την διεύθυνση των υποθέσεων του κράτους και της Τάξης. Το σύνθημα «όλη η εξουσία στα Σοβιέτ» εμπλοκή της Ρωσσίας στην παγκόσμια ανθρωποσφαγή.

Βεβαίως, οι προσπάθειες των μπολσεβίκων δεν είχαν στην ουσία τους ανθρωπιστικό χαρακτήρα και πλαισιώνονταν από διάφορες συμμαχίες στις οποίες έναν ιδιάζοντα ρόλο έπαιξαν οι αναρχικοί. Αυτοί, αποτελούν έναν συντελεστή, ο οποίος έχει παραλειφθεί από τους διαφόρους γραφείς των γεγονότων της εποχής αυτής, παρά το ότι η παρουσία και κυρίως η δράση τους δεν είναι επουσιώδης ή αμελητέα.

Θα πρέπει, πρωτίστως, να διακρίνουμε τις δύο αναρχικές οργανώσεις που υπήρχαν στο Πέτρογκραντ, την αναρχοκομμουνιστική ομοσπονδία και τους αναρχοσυνδικαλιστές. Καθ' όλη την διάρκεια της επαναστατικής περιόδου, οι δύο αυτές οργανώσεις βρίσκονταν σε οξύτατη αντιπαράθεση, για να χρησιμοποιήσουμε τον πλέον επιεική χαρακτηρισμό.

Πρακτικά, η αναρχοκομμουνιστική ομοσπονδία εργάσθηκε χέρι-χέρι με τους μπολσεβίκους σε μία, τρόπον τινά, κοινή πλατφόρμα η οποία αφορούσε την αντίθεση προς την πολιτική της Προσωρινής Κυβερνήσεως. Σύμφωνα με

Θέληση). Όμως, την επομένη αναγκάστηκαν να το επιστρέψουν μετά από την επέμβαση δύο συνταγμάτων στρατού.

Αλλά, τα πράγματα δεν τελείωσαν σε αυτό το σημείο. Στις 7 Ιουνίου, ο υπουργός Δικαιοσύνης Π. Ν. Περεβέρζεφ, αποφάσισε να εξαλείψει για τα καλά την απειλή ενάντια στην δημόσια τάξη. Εξέδωσε, λοιπόν, ένταλμα με το οποίο έδινε προθεσμία είκοσι τεσσάρων ωρών για την εκκένωση της βίλλας. Οι αναρχικοί αρνήθηκαν να συμμορφωθούν και απευθύνθηκαν στους εργάτες των εργοστασίων του Βύμποργκ και τους στρατιώτες, ζητώντας υποστήριξη. Την επομένη χιλιάδες εργαζόμενοι απήργησαν και είκοσι οκτώ εργοστάσια δεν λειτούργησαν, ενώ πολλές ένοπλες διαδηλώσεις έγιναν στις βιομηχανικές περιοχές. Ταυτόχρονα, οι αναρχοκομμουνιστές, ενισχύθηκαν με την άφιξη από την Κρονστάνδη πενήντα οπλισμένων ναυτών, αποφασισμένων να υπερασπιστούν την βίλλα από οποιαδήποτε επέμβαση.

Τελικώς, με επέμβαση του Σοβιέτ αποφεύχθηκε η ανάληψη δράσης κατά των αναρχοκομμουνιστών. Όμως, το γεγονός της ευρείας ανταπόκρισης υπέρ των αναρχικών υποτίθεται πως κίνησε το ενδιαφέρον των μπολσεβίκων (το ενδεχόμενο να προέρχεται αυτή η υποστήριξη εκ μέρους της μπολσεβίκικης βάσης δεν θα πρέπει να αποκλεισθεί).

Στις 8 Ιουνίου, η Κ.Ε. των μπολσεβίκων συναντήθηκε με την επιτροπή πόλης του Πέτρογκραντ, την Στρατιωτική Επιτροπή και με αντιπροσώπους των προσκειμένων στο κόμμα συνταγμάτων, συνδικάτων και εργοστασίων και αποφάσισε να καλέσει σε κοινή διαδήλωση στις 10 Ιουνίου. Αλλά με το πρόσχημα ότι ήταν πιθανό να μετατραπεί η διαδήλωση σε εξέγερση, αποφάσισε να κρατηθεί μυστική η απόφαση αυτή μέχρι το πρωί της 10ης Ιουνίου. Η Εκτελεστική Επιτροπή του Σοβιέτ έμαθε αυτήν την απόφαση και έστειλε 500 αντιπροσώπους στις εργατικές συνοικίες και τους στρατώνες προκειμένου να μην κατέβουν σε διαδήλωση. Τελικά οι μπολσεβίκοι ματαίωσαν την διαδήλωση.

Μετά από αυτά τα γεγονότα, η Κεντρική Εκτελεστική Επιτροπή του Πανρωσσικού Συνεδρίου των Σοβιέτ αποφάσισε την πραγματοποίηση μεγάλης διαδήλωσης στο Πέτρογκραντ στις 18 Ιουνίου, παραμονή της ρωσσικής επίθεσης στο μέτωπο.

Οι Καντέτ αποφάσισαν να μην συμμετέχουν, ενώ οι μπολσεβίκοι το αντίθετο. Χαρακτηριστική είναι η φράση του Ζηνόβιεφ: «Πρέπει να δημιουργήσουμε μία διαδήλωση μέσα στην διαδήλωση... Ο χρόνος είναι ώριμος για την μεταβίβαση της εξουσίας στα Σοβιέτ».[16]

Εκτελεστική Επιτροπή του Σοβιέτ, με ψήφους 41 υπέρ και 18 κατά (των μπολσεβίκων και των μενσεβίκων-διεθνιστών) την συμμετοχή στην κυβέρνηση μελών του σοβιέτ που ανήκαν και σε άλλα κόμματα (μενσεβίκοι, εσέροι). Στις 5 Μαΐου συγκροτήθηκε η νέα Κυβέρνηση Συνασπισμού.

Εν τούτοις, παρά την αποτυχία των μπολσεβίκων στα γεγονότα του Απριλίου, η στρατηγική και η πρακτική τους όχι μόνον δεν άλλαξε, αλλά εντάθηκε.

Το διάστημα που μεσολαβεί από τον Απρίλιο έως τις αρχές Ιουλίου, θα πρέπει να χαρακτηρισθεί από δύο κυρίως γεγονότα. Το πρώτον αφορά τα γεγονότα του Ιουνίου και το δεύτερο την καθαυτή πράξη ανατροπής της Προσωρινής Κυβερνήσεως στις αρχές Ιουλίου.

Ήδη, τον Ιούνιο οι μπολσεβίκοι άρχισαν να αισθάνονται ισχυρότεροι, αφού είχαν αποκτήσει την πλειοψηφία των αντιπροσώπων στο εργατικό τμήμα του σοβιέτ του Πέτρογκραντ. Επομένως, προετοιμάζονταν για το μεγάλο βήμα που θα ανέτρεπε την Προσωρινή Κυβέρνηση σύμφωνα με προδιαγεγραμμένο σχέδιο.

Ποιο ήταν αυτό;

Ο κύριος σκοπός των μπολσεβίκων κατά την περίοδο Μαρτίου-Ιουλίου 1917 ήταν να ανατρέψουν την Προσωρινή Κυβέρνηση, η πτώση της οποίας εθεωρείτο ζήτημα πρωταρχικής σημασίας για την σύναψη χωριστής ειρήνης, τόσο από την γερμανική Τάξη, όσον και από τους αιθεροβάμονες της «παγκόσμιας προλεταριακής επανάστασης».

Με δεδομένο ότι οι συνθήκες μετά την επανάσταση του Φεβρουαρίου δεν επέτρεπαν στους μπολσεβίκους να καταλάβουν την εξουσία με την βία των όπλων, θα προσπαθούσαν με ένοπλες πολυπληθείς «ειρηνικές» διαδηλώσεις, στις οποίες οι συγκρούσεις αποτελούσαν την συνήθη εξέλιξη, να δημιουργήσουν ένα κλίμα εκτεταμένης αστάθειας προκειμένου να αποδιοργανωθεί το υπό συγκρότησιν τμήμα της ρωσσικής Τάξης και να επωφεληθούν προκειμένου να αναλάβουν την διεύθυνση των υποθέσεων του κράτους και της Τάξης. Το σύνθημα «όλη η εξουσία στα Σοβιέτ» ήταν η απατηλή προμετωπίδα με την οποία θα συμπαρέσυρε τις ετερόκλητες ομάδες, οι οποίες μέσα στο Σοβιέτ του Πέτρογκραντ ήταν υποστηρικτές της επαναστατικής δημοκρατίας. Αντίθετα, πλήθος εργατών και στρατιωτών οι οποίοι διαδήλωναν με αυτό το σύνθημα ελάχιστα γνώριζαν για το πρόγραμμα των μπολσεβίκων.[13]

Λόγω των πολύπλοκων προβλημάτων που υπήρχαν, το έδαφος ήταν πρόσφορο για την επίταση του ήδη υπάρχοντος κλίματος ασάφειας, ανασφάλειας και αντιπολεμικής διάθεσης μέσω του ψευδολογούντος τύπου των μπολσεβίκων[14]. Οι μπολσεβίκοι έκριναν ότι μέχρι τον Ιούλιο θα είχαν επιτύχει σ' αυτό τους το σχέδιο. Προφανώς δεν αντιλαμβάνονταν ότι, παρά τα κέρδη τους στα Σοβιέτ και στους στρατώνες του Πέτρογκραντ και της Μόσχας, αυτές οι δύο πόλεις δεν ήταν η Ρωσσία.

Ομοίως, ούτε η Προσωρινή Κυβέρνησις αντιλαμβανόταν ή αμελητέα.

Θα πρέπει, πρωτίστως, να διακρίνουμε τις δύο αναρχικές οργανώσεις που υπήρχαν στο Πέτρογκραντ, την αναρχοκομμουνιστική ομοσπονδία και τους αναρχοσυνδικαλιστές. Καθ' όλη την διάρκεια της επαναστατικής περιόδου, οι δύο αυτές οργανώσεις βρίσκονταν σε οξύτατη αντιπαράθεση, για να χρησιμοποιήσουμε τον πλέον επιεική χαρακτηρισμό.

Πρακτικά, η αναρχοκομμουνιστική ομοσπονδία εργάσθηκε χέρι-χέρι με τους μπολσεβίκους σε μία, τρόπον τινά, κοινή πλατφόρμα η οποία αφορούσε την αντίθεση προς την πολιτική της Προσωρινής Κυβερνήσεως. Σύμφωνα με

4 Ιουλίου 1917. Πυρά κατά των διαδηλωτών.

τον V. N. Zalezhsky, μέλος της Επιτροπής του Πέτρογκραντ και του Φινλανδικού κόμματος το 1917, οι αναρχικοί εργάσθηκαν από κοινού για την προετοιμασία της επονομαζόμενης «Οκτωβριανής σοσιαλιστικής επανάστασης».

Η ως άνω άποψη εμπεριέχει την αλήθεια της δράσης των αναρχικών αυτών, οι οποίοι, βασιζόμενοι σε σημαντική επιρροή που είχαν στους ναύτες της Κρονστάνδης και στο Πρώτο σύνταγμα Πολυβολητών του Πέτρογκραντ, ενήργησαν ως η εμπροσθοφυλακή των μπολσεβίκων ιδιαίτερα κατά τα γεγονότα του Ιουλίου. Υπάρχει, εν ολίγοις, μία φανερή και ισχυρή σύνδεση, ώστε όπως χαρακτηριστικά γράφτηκε: «Ιδιαίτερα, σε βαθμοφόρους και οπλίτες της φρουράς του Πέτρογκραντ και της ναυτικής βάσης της Κρονστάνδης, ήταν πολύ δύσκολο να διακριθούν οι μπολ-

και απευθύνθηκαν στους εργάτες των εργοστασίων του Βύμποργκ και τους στρατιώτες, ζητώντας υποστήριξη. Την επομένη χιλιάδες εργαζόμενοι απήργησαν και είκοσι οκτώ εργοστάσια δεν λειτούργησαν, ενώ πολλές ένοπλες διαδηλώσεις έγιναν στις βιομηχανικές περιοχές. Ταυτόχρονα, οι αναρχοκομμουνιστές, ενισχύθηκαν με την άφιξη από την Κρονστάνδη πενήντα οπλισμένων ναυτών, αποφασισμένων να υπερασπιστούν την βίλλα από οποιαδήποτε επέμβαση.

Τελικώς, με επέμβαση του Σοβιέτ αποφεύχθηκε η ανάληψη δράσης κατά των αναρχοκομμουνιστών. Όμως, το γεγονός της ευρείας ανταπόκρισης υπέρ των αναρχικών υποτίθεται πως κίνησε το ενδιαφέρον των μπολσεβίκων (το ενδεχόμενο να προέρχεται αυτή η υποστήριξη εκ μέρους της μπολσεβίκικης βάσης δεν θα πρέπει να αποκλεισθεί).

Στις 8 Ιουνίου, η Κ.Ε. των μπολσεβίκων συναντήθηκε με την επιτροπή πόλης του Πέτρογκραντ, την Στρατιωτική Επιτροπή και με αντιπροσώπους των προσκειμένων στο κόμμα συνταγμάτων, συνδικάτων και εργοστασίων και αποφάσισε να καλέσει σε κοινή διαδήλωση στις 10 Ιουνίου. Αλλά με το πρόσχημα ότι ήταν πιθανό να μετατραπεί η διαδήλωση σε εξέγερση, αποφάσισε να κρατηθεί μυστική η απόφαση αυτή μέχρι το πρωί της 10ης Ιουνίου. Η Εκτελεστική Επιτροπή του Σοβιέτ έμαθε αυτήν την απόφαση και έστειλε 500 αντιπροσώπους στις εργατικές συνοικίες και τους στρατώνες προκειμένου να μην κατέβουν σε διαδήλωση. Τελικά οι μπολσεβίκοι ματαίωσαν την διαδήλωση.

Μετά από αυτά τα γεγονότα, η Κεντρική Εκτελεστική Επιτροπή του Πανρωσσικού Συνεδρίου των Σοβιέτ αποφάσισε την πραγματοποίηση μεγάλης διαδήλωσης στο Πέτρογκραντ στις 18 Ιουνίου, παραμονή της ρωσσικής επίθεσης στο μέτωπο.

Οι Καντέτ αποφάσισαν να μην συμμετέχουν, ενώ οι μπολσεβίκοι το αντίθετο. Χαρακτηριστική είναι η φράση του Ζηνόβιεφ: «Πρέπει να δημιουργήσουμε μία διαδήλωση μέσα στην διαδήλωση... Ο χρόνος είναι ώριμος για την μεταβίβαση της εξουσίας στα Σοβιέτ».[16]

Εν τω μεταξύ, οι αναρχοκομμουνιστές θέλησαν να πραγματοποιήσουν διαδήλωση για τις 14 Ιουνίου. Η αντίδραση των μπολσεβίκων ήταν έντονη. Η «Πράβντα», στις 14 Ιουνίου, έγραψε: «Η Επιτροπή Πετρούπολης το θεωρεί απαραίτητο να ανακοινώσει με αποφασιστικό τρόπο ότι όλες οι ασυντόνιστες δράσεις από μεμονωμένες ομάδες στρατιωτών και εργαζομένων μπορούν να προκαλέσουν μεγάλες ζημιές στην επανάσταση. Εξ αιτίας αυτού όλες οι διαδηλώσεις, χωρίς το κάλεσμα της Κεντρικής Επιτροπής, της Επιτροπής Πετρούπολης και της Στρατιωτικής Οργάνωσης, θεωρούνται απολύτως απαράδεκτες».

Οι αναρχοκομμουνιστές δεν πραγματοποίησαν διαδήλωση την καθορισμένη από αυτούς ημέρα. Και τα σκυλιά δεμένα!

Η διαδήλωση της 18ης Ιουνίου σημαδεύτηκε από την εντυπωσιακή παρουσία των μπολσεβίκων αποτέλεσμα

Ποιο ήταν αυτό;

Ο κύριος σκοπός των μπολσεβίκων κατά την περίοδο Μαρτίου-Ιουλίου 1917 ήταν να ανατρέψουν την Προσωρινή Κυβέρνηση, η πτώση της οποίας εθεωρείτο ζήτημα πρωταρχικής σημασίας για την σύναψη χωριστής ειρήνης, τόσο από την γερμανική Τάξη, όσον και από τους αιθεροβάμονες της «παγκόσμιας προλεταριακής επανάστασης».

Με δεδομένο ότι οι συνθήκες μετά την επανάσταση του Φεβρουαρίου δεν επέτρεπαν στους μπολσεβίκους να καταλάβουν την εξουσία με την βία των όπλων, θα προσπαθούσαν με ένοπλες πολυπληθείς «ειρηνικές» διαδηλώσεις, στις οποίες οι συγκρούσεις αποτελούσαν την συνήθη εξέλιξη, να δημιουργήσουν ένα κλίμα εκτεταμένης αστάθειας προκειμένου να αποδιοργανωθεί το υπό συγκρότησιν τμήμα της ρωσσικής Τάξης και να επωφεληθούν προκειμένου να αναλάβουν την διεύθυνση των υποθέσεων του κράτους και της Τάξης. Το σύνθημα «όλη η εξουσία στα Σοβιέτ» ήταν η απατηλή προμετωπίδα με την οποία θα συμπαρέσυρε τις ετερόκλητες ομάδες, οι οποίες μέσα στο Σοβιέτ του Πέτρογκραντ ήταν υποστηρικτές της επαναστατικής δημοκρατίας. Αντίθετα, πλήθος εργατών και στρατιωτών οι οποίοι διαδήλωναν με αυτό το σύνθημα ελάχιστα γνώριζαν για το πρόγραμμα των μπολσεβίκων.[13]

Λόγω των πολύπλοκων προβλημάτων που υπήρχαν, το έδαφος ήταν πρόσφορο για την επίταση του ήδη υπάρχοντος κλίματος ασάφειας, ανασφάλειας και αντιπολεμικής διάθεσης μέσω του ψευδολογούντος τύπου των μπολσεβίκων[14]. Οι μπολσεβίκοι έκριναν ότι μέχρι τον Ιούλιο θα είχαν επιτύχει σ' αυτό τους το σχέδιο. Προφανώς δεν αντιλαμβάνονταν ότι, παρά τα κέρδη τους στα Σοβιέτ και στους στρατώνες του Πέτρογκραντ και της Μόσχας, αυτές οι δύο πόλεις δεν ήταν η Ρωσσία.

Ομοίως, ούτε η Προσωρινή Κυβέρνησις αντιλαμβανόταν ότι η επιτυχία της στο να πλαισιωθεί και από άλλα πολιτικά κόμματα αντί να επιλύσει περιπλεκε τα προβλήματα και ιδιαίτερα αυτό της παράτασης της εμπλοκής στο πόλεμο. Έχουσα την έγκριση του Πρώτου Πανρωσσικού Συνεδρίου των Σοβιέτ κινήθηκε με υπεροψία με αποτέλεσμα να βρεθεί σε μία στρατιωτική αποτυχία στην Γαλικία. Αυτό το τελευταίο συμβάν επέδρασε ευνοϊκά στους σχεδιασμούς των μπολσεβίκων, οι οποίοι προσπαθούσαν να εκμεταλλευθούν στο έπακρο και το παραμικρό, ο,τιδήποτε σχετιζόταν με την

13. Μάρραιη Μπούκτσιν, Η Τρίτη επανάσταση, τόμος γ΄ σελ. 262, εκδ. Αλεξάνδρεια.

14. Ιδιαίτερα δια της Σολντάτσκαγια Πράβντα.

4 Ιουλίου 1917. Πυρά κατά των διαδηλωτών.

τον V. N. Zalezhsky, μέλος της Επιτροπής του Πέτρογκραντ και του Φινλανδικού κόμματος το 1917, οι αναρχικοί εργάσθηκαν από κοινού για την προετοιμασία της επονομαζομένης «Οκτωβριανής σοσιαλιστικής επανάστασης».

Η ως άνω άποψη εμπεριέχει την αλήθεια της δράσης των αναρχικών αυτών, οι οποίοι, βασιζόμενοι σε σημαντική επιρροή που είχαν στους ναύτες της Κρονστάνδης και στο Πρώτο σύνταγμα Πολυβολητών του Πέτρογκραντ, ενήργησαν ως η εμπροσθοφυλακή των μπολσεβίκων ιδιαίτερα κατά τα γεγονότα του Ιουλίου. Υπάρχει, εν ολίγοις, μία φανερή και ισχυρή σύνδεση, ώστε όπως χαρακτηριστικά γράφτηκε: «Ιδιαίτερα, σε βαθμοφόρους και οπλίτες της φρουράς του Πέτρογκραντ και της ναυτικής βάσης της Κρονστάνδης, ήταν πολύ δύσκολο να διακριθούν οι μπολσεβίκοι από τους αναρχικούς.[15]

Η αναρχοκομμουνιστική ομοσπονδία, μετά την Φεβρουαριανή επανάσταση, εγκαταστάθηκε στη βίλλα του στρατηγού P. P. Durnovo, ανώτατου αξιωματούχου κατά την περίοδο του τσάρου Νικολάου Β΄, όπου και παρέμεινε.

Οι αναρχοκομμουνιστές ήλθαν στην δημοσιότητα για πρώτη φορά στις 5 Ιουνίου, όταν 80 από αυτούς αφαίρεσαν, με ένοπλη επέμβαση, ένα πιεστήριο από τα τυπογραφεία της δεξιάς εφημερίδας Ρούσκαγια Βόλια (Ρωσική

15. Alexander Rabinowitch. Prelude to Revolution. The Petrograd Bolsheviks and the July 1917 Uprising, Indiana University Press, 1991, p. 62-63.

το πρόσχημα ότι ήταν πιθανό να μετατραπεί η διαδήλωση σε εξέγερση, αποφάσισε να κρατηθεί μυστική η απόφαση αυτή μέχρι το πρωί της 10ης Ιουνίου. Η Εκτελεστική Επιτροπή του Σοβιέτ έμαθε αυτήν την απόφαση και έστειλε 500 αντιπροσώπους στις εργατικές συνοικίες και τους στρατώνες προκειμένου να μην κατέβουν σε διαδήλωση. Τελικά οι μπολσεβίκοι ματαίωσαν την διαδήλωση.

Μετά από αυτά τα γεγονότα, η Κεντρική Εκτελεστική Επιτροπή του Πανρωσσικού Συνεδρίου των Σοβιέτ αποφάσισε την πραγματοποίηση μεγάλης διαδήλωσης στο Πέτρογκραντ στις 18 Ιουνίου, παραμονή της ρωσσικής επίθεσης στο μέτωπο.

Οι Καντέτ αποφάσισαν να μην συμμετέχουν, ενώ οι μπολσεβίκοι το αντίθετο. Χαρακτηριστική είναι η φράση του Ζηνόβιεφ: «Πρέπει να δημιουργήσουμε μία διαδήλωση μέσα στην διαδήλωση... Ο χρόνος είναι ώριμος για την μεταβίβαση της εξουσίας στα Σοβιέτ».[16]

Εν τω μεταξύ, οι αναρχοκομμουνιστές θέλησαν να πραγματοποιήσουν διαδήλωση για τις 14 Ιουνίου. Η αντίδραση των μπολσεβίκων ήταν έντονη. Η «Πράβντα», στις 14 Ιουνίου, έγραψε: «Η Επιτροπή Πετρούπολης το θεωρεί απαραίτητο να ανακοινώσει με αποφασιστικό τρόπο ότι όλες οι ασυντόνιστες δράσεις από μεμονωμένες ομάδες στρατιωτών και εργαζομένων μπορούν να προκαλέσουν μεγάλες ζημιές στην επανάσταση. Εξ αιτίας αυτού όλες οι διαδηλώσεις, χωρίς το κάλεσμα της Κεντρικής Επιτροπής, της Επιτροπής Πετρούπολης και της Στρατιωτικής Οργάνωσης, θεωρούνται απολύτως απαράδεκτες».

Οι αναρχοκομμουνιστές δεν πραγματοποίησαν διαδήλωση την καθορισμένη από αυτούς ημέρα. Και τα σκυλιά δεμένα!

Η διαδήλωση της 18ης Ιουνίου σημαδεύτηκε από την εντυπωσιακή παρουσία των μπολσεβίκων αποτέλεσμα της έντονη προπαρασκευής, της οργανωτικότητάς τους και της εκτεταμένης τους προπαγάνδας πάνω στα συνθήματα. Είναι προφανές, πως αυτή η διαδήλωση έδωσε την εντύπωση πως μπορούσαν να ολοκληρώσουν το επόμενο βήμα του σχεδίου τους.

Την επομένη της διαδήλωσης, η κυβέρνηση επιτέθηκε στην βίλλα Durnovo και την ανακατέλαβε. Κατά την ανταλ-

συνέχεια στη σελ. 16

16. Alexander Rabinowitch. Prelude to Revolution.The Petrograd Bolsheviks and the July 1917 Uprising, Indiana University Press, 1991, p. 98.

1917

Τα γεγονότα του Ιουλίου στην Ρωσσία

συνέχεια από τη σελ. 15

λαγή πυρών σκοτώθηκε ένα μέλος της αναρχοκομμουνιστικής ομοσπονδίας. Παρά τις συζητήσεις και την ένταση που υπήρξε δεν έγινε κάποια κίνηση.

Τα γεγονότα του Ιουλίου

Η προσπάθεια ανατροπής βασίσθηκε, εν μέρει, στην αναταραχή που προέκυψε στους κόλπους της κυβέρνησης, καθώς στις 2 Ιουλίου το Κόμμα της Ελευθερίας του Λαού, γνωστό και ως Καντέτ, αποχώρησε από τον κυβερνητικό συνασπισμό με την απειλή της διάλυσής του. Την ίδια μέρα η αναρχοκομμουνιστική ομοσπονδία του Πέτρογκραντ, ενεργώντας ως αιχμή του δόρατος των μπολσεβίκων, μετά από μυστική σύσκεψη, αποφάσισε να καλέσει τους εργάτες και στρατιώτες της πόλης σε αντικυβερνητική διαδήλωση. Ήδη η υποχώρηση των ρωσσικών στρατευμάτων στο μέτωπο (μετά τις αρχικές επιτυχίες της επίθεσης) βάρυνε το κλίμα γενικώτερα, σε συνδυασμό με την μπολσεβίκικη προπαγάνδα.

Στο Πέτρογκραντ, το Πρώτο σύνταγμα Πολυβολητών συναντήθηκε με μια αναρχική αυτοαποκαλούμενη Προσωρινή Επαναστατική Επιτροπή και αποφάσισαν προκλητικά να διαδηλώσουν στις 3 Ιουλίου, καλώντας την φρουρά και τους εργάτες να κάνουν το ίδιο. Στις 7 το βράδυ, φορτηγά γεμάτα πολυβολητές κατέλαβαν στρατηγικά σημεία στην πρωτεύουσα και έστησαν τα πολυβόλα τους στις προσβάσεις των γεφυρών που οδηγούσαν προς το κέντρο τη πόλης. Μολονότι στην κίνηση συμμετείχαν τα συντάγματα Μόσχας, Γρεναδιέρων, Παβλόβσκι, το 6ο Τάγμα Μηχανικού, και το 180 Εφεδρείας Πεζικού και το Φινλάντσκι, αρκετά συντάγματα που συμμετείχαν στη επανάσταση κατά τον Φεβρουάριο, είτε δήλωσαν ουδετερότητα είτε αρνήθηκαν να υποστηρίξουν την κίνηση αυτή. Στις 8μμ η διαδήλωση ξεκίνησε με επικεφαλής αρχικά την αναρχοκομμουνιστική Προσωρινή Επαναστατική Επιτροπή. Πάνοπλες φάλαγγες εργατών και στρατιωτών έφτασαν στο κέντρο της πόλης και κατευθύνθηκαν στην έδρα του κόμματος των Μπολσεβίκων. Οι μπολσεβίκοι μπήκαν επικεφαλής της ανταρσίας ενάντια στο Σοβιέτ του Πέτρογκραντ «για να περάσει η εξουσία στα Σοβιέτ(!)».

χαριστική βολή στην ήδη παραπαίουσα κινητοποίηση.

«Στα μέσα του Απρίλη, ο Γάλλος Υπουργός Ανεφοδιασμού Αλμπέρ Τομά έφτασε στο Πέτρογκραντ. Έφερε μαζί του και έδωσε στον πρίγκηπα Λβωφ εξαιρετικά σπουδαία στοιχεία για τις στενές σχέσεις ανάμεσα στην μπολσεβίκικη ομάδα του Λένιν και σε ορισμένους Γερμανούς πράκτορες. Ο Γάλλος υπουργός τόνισε, όμως, ότι μόνο οι υπουργοί, που θα ερευνούσαν αυτήν την υπόθεση, έπρεπε να μάθουν, από ποιόν προήλθαν οι πληροφορίες.

Σε μια μυστική σύσκεψη λίγες μέρες αργότερα, ο πρίγκηπας Λβώφ, με τη συγκατάθεση του Τομά, εμπιστεύτηκε στον Νεκράσωφ, στον Τερεστσένκο και σε μένα την έρευνα για το σοβαρό αυτό ζήτημα.

Στις 17 Μαΐου (ή την επομένη μέρα ίσως) έλαβα εσώκλειστο σε γράμμα από τον στρατηγό Ντενίκιν ένα αντίγραφο των πρακτικών, που κράτησαν οι αξιωματικοί πληροφοριών του επιτελείου του από την ανάκριση του Γιερμολένκο, δόκιμου ανθυπολοχαγού στο 16ο Σύνταγμα Σιβηριανών Τυφεκιοφόρων. Ο νεαρός αυτός αξιωματικός, όταν αιχμαλωτίστηκε από τους Γερμανούς, δέχτηκε να εργαστεί σαν κατάσκοπός τους κι έλαβε όλα τα απαραίτητα, οδηγίες, χρήματα, διευθύνσεις από δύο Γερμανούς επιτελικούς αξιωματικούς, τους Σιντίτσκι και Λιούμπερς, πρόσωπα

π λ η ρ ο φ ο ρ ί α ς (υπογραμμίζω εγώ) οι μυστικοί αυτοί πράκτορες είναι εις την Στοκχόλμην μεν οι Μπολσεβίκοι Γιάκωφ Φύρστενμπεργκ (γνωστός ως Γκανέτσκυ) και Πάρβους (δρ Χέλφαντ), εις δε το Πέτρογκραντ οι Μπολσεβίκοι Κοζλόφσκυ, η κυρία Σούμενσον, συγγενής του Γκανέτσκυ και επιδιδομένη μετ' αυτού εις εκμετάλλευσιν και χρηματισμόν και αρκετοί άλλοι. Ο Κοζλόφσκυ είναι ο κύριος αποδέκτης του γερμανικού χρυσίου, το όποιον μεταβιβάζεται εκ Βερολίνου μέσω της «Ντισκόντο Γκεζέλσαφτ» εις την εν Στοκχόλμη «Νία Μπάνκ» και εκείθεν εις την εν Πέτρογκραντ «Τράπεζαν Σιβηρίας», όπου την στιγμήν αυτήν ευρίσκονται άνω των 2.000.000 ρουβλίων εις τρέχοντα λογαριασμόν.

Η στρατιωτική λογοκρισία απεκάλυψε συνεχή ανταλλαγήν τηλεγραφημάτων πολιτικού καί οικονομικού περιεχομένου μεταξύ Γερμανών καί Μπολσεβίκων πρακτόρων„.

Πρέπει να σημειωθή, πως οι λεπτομέρειες αυτές ήταν παρμένες από την έκθεση για την αυστηρά απόρρητη έρευνα, που εκάμαμε ο Τερεστσένκο, ο Νεκράσωφ κι εγώ και δέν προερχόταν καθόλου από την ανάκριση του Γιερμολένκο.

Το ίδιο βράδυ, ο Ν. Σ. Καρίνσκυ, γενικός εισαγγελέας Εφετών του Πέτρογκραντ και ο Μπόντς-Μπρούγιεβιτς, στενός φίλος και συνεργάτης του Λένιν, είχαν μία σύντομη τηλεφωνική συνδιάλεξη».[18]

4 Ιουλίου 1917. Η διαδήλωση.

Η προσπάθεια ανατροπής βασίσθηκε, εν μέρει, στην αναταραχή που προέκυψε στους κόλπους της κυβέρνησης, καθώς στις 2 Ιουλίου το Κόμμα της Ελευθερίας του Λαού, γνωστό και ως Καντέτ, αποχώρησε από τον κυβερνητικό συνασπισμό με την απειλή της διάλυσής του. Την ίδια μέρα η αναρχοκομμουνιστική ομοσπονδία του Πέτρογκραντ, ενεργώντας ως αιχμή του δόρατος των μπολσεβίκων, μετά από μυστική σύσκεψη, αποφάσισε να καλέσει τους εργάτες και στρατιώτες της πόλης σε αντικυβερνητική διαδήλωση. Ήδη η υποχώρηση των ρωσσικών στρατευμάτων στο μέτωπο (μετά τις αρχικές επιτυχίες της επίθεσης) βάρυνε το κλίμα γενικώτερα, σε συνδυασμό με την μπολσεβίκικη προπαγάνδα.

Στο Πέτρογκραντ, το Πρώτο σύνταγμα Πολυβολητών συναντήθηκε με μια αναρχική αυτοαποκαλούμενη Προσωρινή Επαναστατική Επιτροπή και αποφάσισαν προκλητικά να διαδηλώσουν στις 3 Ιουλίου, καλώντας την φρουρά και τους εργάτες να κάνουν το ίδιο. Στις 7 το βράδυ, φορτηγά γεμάτα πολυβολητές κατέλαβαν στρατηγικά σημεία στην πρωτεύουσα και έστησαν τα πολυβόλα τους στις προσβάσεις των γεφυρών που οδηγούσαν προς το κέντρο τη πόλης. Μολονότι στην κίνηση συμμετείχαν τα συντάγματα Μόσχας, Γρεναδιέρων, Παβλόβσκι, το 6ο Τάγμα Μηχανικού, και το 180 Εφεδρείας Πεζικού και το Φινλάντσκι, αρκετά συντάγματα που συμμετείχαν στη επανάσταση κατά τον Φεβρουάριο, είτε δήλωσαν ουδετερότητα είτε αρνήθηκαν να υποστηρίξουν την κίνηση αυτή. Στις 8μμ η διαδήλωση ξεκίνησε με επικεφαλής αρχικά την αναρχοκομμουνιστική Προσωρινή Επαναστατική Επιτροπή. Πάνοπλες φάλαγγες εργατών και στρατιωτών έφτασαν στο κέντρο της πόλης και κατευθύνθηκαν στην έδρα του κόμματος των Μπολσεβίκων. Οι μπολσεβίκοι μπήκαν επικεφαλής της ανταρσίας ενάντια στο Σοβιέτ του Πέτρογκραντ «για να περάσει η εξουσία στα Σοβιέτ(!)».

Τα μεσάνυχτα χιλιάδες στρατιώτες και εργάτες παρακινημένοι από τους αναρχικούς συνωστίσθηκαν μπροστά από το ανάκτορο της Ταυρίδας, δηλώνοντας ότι δεν θα έφευγαν έως ότου πάρει την εξουσία(!) η ΚΕΕ του Συνεδρίου των Σοβιέτ.[17] Δύο ώρες αργότερα, 30.000 εργάτες από το Πουτίλωφ ενώθηκαν με τους διαδηλωτές. Ένα οπλισμένο πλήθος 70.000 φαινόταν έτοιμο να επιτεθεί, αλλά κάτι το οποίο δεν έγινε αφού η διαδήλωση παρέμενε άμορφη και χωρίς συνοχή.

Παρά την άφιξη 10.000 ναυτών από την Κρονστάνδη, την επομένη 4 Ιουλίου, οι μπολσεβίκοι κατάλαβαν ότι το παιχνίδι είχε χαθεί. Μη τολμώντας να ακυρώσουν και πάλι την διαδήλωση (όπως έκαναν στις 10 Ιουνίου) προσπάθησαν να ρίξουν όσο μπορούσαν πιο χαμηλά τους τόνους. Στους ναύτες που έφθασαν στο μέγαρο Ξεσίνσκαγια (έδρα των μπολσεβίκων) ο Λένιν έβγαλε έναν σύντομο λόγο στον οποίο μίλησε για αυτοσυγκράτηση. Όμως, οι άμοιροι των εξουσιαστικών τεχνικών διαδηλωτές δεν έκαναν πίσω. Μία διαδή-

γκηπας Λβώφ, με τη συγκατάθεση του Τομά, εμπιστεύτηκε στον Νεκράσωφ, στον Τερεστσένκο και σε μένα την έρευνα για το σοβαρό αυτό ζήτημα.

Στις 17 Μαΐου (ή την επομένη μέρα ίσως) έλαβα εσώκλειστο σε γράμμα από τον στρατηγό Ντενίκιν ένα αντίγραφο των πρακτικών, που κράτησαν οι αξιωματικοί πληροφοριών του επιτελείου του από την ανάκριση του Γιερμολένκο,

4 Ιουλίου 1917. Η διαδήλωση.

δόκιμου ανθυπολοχαγού στο 16ο Σύνταγμα Σιβηριανών Τυφεκιοφόρων. Ο νεαρός αυτός αξιωματικός, όταν αιχμαλωτίστηκε από τους Γερμανούς, δέχτηκε να εργαστεί σαν κατάσκοπός τους κι έλαβε όλα τα απαραίτητα, οδηγίες, χρήματα, διευθύνσεις από δύο Γερμανούς επιτελικούς αξιωματικούς, τους Σιντίτσκι και Λιούμπερς, πρόσωπα υπαρκτά, όπως εξακριβώθηκε. Είπε ακόμη, ο Γιερμολένκο, ότι παρόμοια βοηθήματα τού έδωσε και κάποιος Σκόροπις-Γιολτουχόφσκυ, πρόεδρος του Ρωσσικού Τμήματος στην Ένωση για την απελευθέρωση της Ουκρανίας, μια οργάνωση, που ανέπτυσσε την δραστηριότητά της από το 1914 στην Αυστρία με κεφάλαια παραχωρημένα από τον Γουλιέλμο 2ο, καθώς και από τον Λένιν.

Όπως συμφωνήθηκε με τον Τομά, σε κανέναν άλλο στη Ρωσία δέν ειπώθηκε τίποτα γι' αυτά, ούτε στους άλλους υπουργούς, ούτε στον αρχιστράτηγο.

Τις πρώτες μέρες του Ιουλίου, αφού η έρευνά μας, που έδωσε λαμπρούς καρπούς, κόντευε να τελειώση, μεταβιβάστηκαν μερικά έγγραφα στον υπουργό της Δικαιοσύνης Περεβερζώφ, για να αρχίση τις ενέργειες για τις απαραίτητες συλλήψεις. Εξηγήθηκε στον υπουργό, πως δεν έπρεπε να τα δείξη σε κανένα εκείνα τα χαρτιά χωρίς ειδική άδεια από τον Λβώφ και πως ήταν ο ίδιος υπεύθυνος γι' αυτά.

Αλλά το βράδυ της 4ης Ιουλίου, όταν πυκνές μάζες από

«Τράπεζαν Σιβηρίας», όπου την στιγμήν αυτήν ευρίσκονται άνω των 2.000.000 ρουβλίων εις τρέχοντα λογαριασμόν.

Η στρατιωτική λογοκρισία απεκάλυψε συνεχή ανταλλαγήν τηλεγραφημάτων πολιτικού καί οικονομικού περιεχομένου μεταξύ Γερμανών καί Μπολσεβίκων πρακτόρων„.

Πρέπει να σημειωθή, πως οι λεπτομέρειες αυτές ήταν παρμένες από την έκθεση για την αυστηρά απόρρητη έρευνα, που εκάμαμε ο Τερεστσένκο, ο Νεκράσωφ κι εγώ και δέν προερχόταν καθόλου από την ανάκριση του Γιερμολένκο.

Το ίδιο βράδυ, ο Ν. Σ. Καρίνσκυ, γενικός εισαγγελέας Εφετών του Πέτρογκραντ και ο Μπόντς-Μπρούγιεβιτς, στενός φίλος και συνεργάτης του Λένιν, είχαν μία σύντομη τηλεφωνική συνδιάλεξη».[18]

Σ' αυτήν ο Καρίνσκυ ενημέρωνε τον Μπόντς-Μπρούγιεβιτς ότι συγκεντρώνονται στοιχεία σύμφωνα με τα οποία ο Λένιν συνεργαζόταν με την γερμανική αυτοκρατορία. Ο Μπόντς-Μπρούγιεβιτς κινήθηκε αμέσως και τη νύχτα της 4ης Ιουλίου ο Λένιν και το αχώριστο πρωτοπαλλήκαρό του, ο Άπφελμπαουμ (Ζηνόβιεφ), έγιναν άφαντοι.

Οι δηλώσεις του Περεβερζώφ, ήταν αρκετές ώστε τα ουδέτερα μέχρι εκείνη τη στιγμή συντάγματα να προστρέξουν σε βοήθεια του Σοβιέτ. Η φάρσα έλαβε τέλος, οι διαδηλωτές επέστρεψαν στα σπίτια τους.

Το κόμμα των μπολσεβίκων περιθωριοποιήθηκε σε απερίγραπτο βαθμό. Το μέγαρο Ξεσίνσκαγια σφραγίσθηκε. Αρκετοί μπολσεβίκοι φυλακίσθηκαν, ενώ εκδόθηκε ένταλμα σύλληψης για 21 μπολσεβίκους ηγέτες. Τα έντυπα του κόμματος απαγορεύθηκαν και οι τυπογραφικές εγκαταστάσεις της «Πράβντα» κατεδαφίσθηκαν. Ο Λένιν κατέφυγε στην Φινλανδία.

Η αποτυχία των Μπολσεβίκων να καταλάβουν την εξουσία τον Ιούλιο του 1917 εκτός από τους Γερμανούς την

τους εργάτες να κάνουν το ίδιο. Στις 7 το βράδυ, φορτηγά γεμάτα πολυβολητές κατέλαβαν στρατηγικά σημεία στην πρωτεύουσα και έστησαν τα πολυβόλα τους στις προσβάσεις των γεφυρών που οδηγούσαν προς το κέντρο τη πόλης. Μολονότι στην κίνηση συμμετείχαν τα συντάγματα Μόσχας, Γρεναδιέρων, Παβλόβσκι, το 6ο Τάγμα Μηχανικού, και το 180 Εφεδρείας Πεζικού και το Φινλάντσκι, αρκετά συντάγματα που συμμετείχαν στη επανάσταση κατά τον Φεβρουάριο, είτε δήλωσαν ουδετερότητα είτε αρνήθηκαν να υποστηρίξουν την κίνηση αυτή. Στις 8μμ η διαδήλωση ξεκίνησε με επικεφαλής αρχικά την αναρχοκομμουνιστική Προσωρινή Επαναστατική Επιτροπή. Πάνοπλες φάλαγγες εργατών και στρατιωτών έφτασαν στο κέντρο της πόλης και κατευθύνθηκαν στην έδρα του κόμματος των Μπολσεβίκων. Οι μπολσεβίκοι μπήκαν επικεφαλής της ανταρσίας ενάντια στο Σοβιέτ του Πέτρογκραντ «για να περάσει η εξουσία στα Σοβιέτ(!)».

Τα μεσάνυχτα χιλιάδες στρατιώτες και εργάτες παρακινημένοι από τους αναρχικούς συνωστίσθηκαν μπροστά από το ανάκτορο της Ταυρίδας, δηλώνοντας ότι δεν θα έφευγαν έως ότου πάρει την εξουσία(!) η ΚΕΕ του Συνεδρίου των Σοβιέτ.[17] Δύο ώρες αργότερα, 30.000 εργάτες από το Πουτίλωφ ενώθηκαν με τους διαδηλωτές. Ένα οπλισμένο πλήθος 70.000 φαινόταν έτοιμο να επιτεθεί, αλλά κάτι το οποίο δεν έγινε αφού η διαδήλωση παρέμενε άμορφη και χωρίς συνοχή.

Παρά την άφιξη 10.000 ναυτών από την Κρονστάνδη, την επομένη 4 Ιουλίου, οι μπολσεβίκοι κατάλαβαν ότι το παιχνίδι είχε χαθεί. Μη τολμώντας να ακυρώσουν και πάλι την διαδήλωση (όπως έκαναν στις 10 Ιουνίου) προσπάθησαν να ρίξουν όσο μπορούσαν πιο χαμηλά τους τόνους. Στους ναύτες που έφθασαν στο μέγαρο Ξεσίνσκαγια (έδρα των μπολσεβίκων) ο Λένιν έβγαλε έναν σύντομο λόγο στον οποίο μίλησε για αυτοσυγκράτηση. Όμως, οι άμοιροι των εξουσιαστικών τεχνικών διαδηλωτές δεν έκαναν πίσω. Μία διαδήλωση μισού εκατομμυρίου ανθρώπων κτυπήθηκε από ομαδικά πυρά αφήνοντας στο έδαφος 400 νεκρούς διαδηλωτές. Τελικά, πλήθη συνέρρευσαν στο ανάκτορο της Ταυρίδας ζητώντας την μεταβίβαση της εξουσίας. Χωρίς αποτέλεσμα.

Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός, πως η ενδοεξουσιαστική πάλη όχι μόνο δεν γνωρίζει όρια, αλλά είναι και ανελέητη. Ας δούμε πως περιγράφει ο Αλέξανδρος Κέρενσκυ μία πολυσυζητημένη πτυχή της, η οποία έδωσε την

17. Μάρραιη Μπούκτσιν, Η Τρίτη επανάσταση, τόμος γ΄ σελ. 271, εκδ. Αλεξάνδρεια.

4 Ιουλίου 1917. Η διαδήλωση.

δόκιμου ανθυπολοχαγού στο 16ο Σύνταγμα Σιβηριανών Τυφεκιοφόρων. Ο νεαρός αυτός αξιωματικός, όταν αιχμαλωτίστηκε από τους Γερμανούς, δέχτηκε να εργαστεί σαν κατάσκοπός τους κι έλαβε όλα τα απαραίτητα, οδηγίες, χρήματα, διευθύνσεις από δύο Γερμανούς επιτελικούς αξιωματικούς, τους Σιντίτσκι και Λιούμπερς, πρόσωπα υπαρκτά, όπως εξακριβώθηκε. Είπε ακόμη, ο Γιερμολένκο, ότι παρόμοια βοηθήματα τού έδωσε και κάποιος Σκόροπις-Γιολτουχόφσκυ, πρόεδρος του Ρωσσικού Τμήματος στην Ένωση για την απελευθέρωση της Ουκρανίας, μια οργάνωση, που ανέπτυσσε την δραστηριότητά της από το 1914 στην Αυστρία με κεφάλαια παραχωρημένα από τον Γουλιέλμο 2ο, καθώς και από τον Λένιν.

Όπως συμφωνήθηκε με τον Τομά, σε κανέναν άλλο στη Ρωσία δέν ειπώθηκε τίποτα γι΄ αυτά, ούτε στους άλλους υπουργούς, ούτε στον αρχιστράτηγο.

Τις πρώτες μέρες του Ιουλίου, αφού η έρευνά μας, που έδωσε λαμπρούς καρπούς, κόντευε να τελειώση, μεταβιβάστηκαν μερικά έγγραφα στον υπουργό της Δικαιοσύνης Περεβερζώφ, για να αρχίση τις ενέργειες για τις απαραίτητες συλλήψεις. Εξηγήθηκε στον υπουργό, πως δεν έπρεπε να τα δείξη σε κανένα εκείνα τα χαρτιά χωρίς ειδική άδεια από τον Λβώφ και πως ήταν ο ίδιος υπεύθυνος γι΄ αυτά.

Αλλά το βράδυ της 4ης Ιουλίου, όταν πυκνές μάζες από πάνοπλους στρατιώτες καί ναύτες, παίρνοντας μέρος στήν οργανωμένη από τους Μπολσεβίκους ανταρσία, έζωσαν τό μέγαρο της Ταυρίδας, η κατάσταση φάνηκε σε μία στιγμή τόσο σοβαρή στον Περεβερζώφ και στους βοηθούς του, ώστε τους κυρίεψε πανικός και χωρίς να ζητήσουν άδεια από τον Λβώφ, έκαναν δηλώσεις στον Τύπο για τους δεσμούς ανάμεσα στους οργανωτές των διαδηλώσεων και στους Γερμανούς.

Οι δηλώσεις, αφού αναφέρονταν στην ανάκριση του Γιερμολένκο, συνεχίζονταν με την αποκάλυψη, ότι: "... σ υ μ φ ώ ν ω ς π ρ ο ς τ α ς π ρ ο ο λ ί γ ο υ λ η φ θ ε ί σ α ς να, που εκάμαμε ο Τερεστσένκο, ο Νεκράσωφ κι εγώ και δέν προερχόταν καθόλου από την ανάκριση του Γιερμολένκο.

Το ίδιο βράδυ, ο Ν. Σ. Καρίνσκυ, γενικός εισαγγελέας Εφετών του Πέτρογκραντ και ο Μπόντς-Μπρούγιεβιτς, στενός φίλος και συνεργάτης του Λένιν, είχαν μία σύντομη τηλεφωνική συνδιάλεξη».[18]

Σ΄ αυτήν ο Καρίνσκυ ενημέρωνε τον Μπόντς-Μπρούγιεβιτς ότι συγκεντρώνονται στοιχεία σύμφωνα με τα οποία ο Λένιν συνεργαζόταν με την γερμανική αυτοκρατορία. Ο Μπόντς-Μπρούγιεβιτς κινήθηκε αμέσως και τη νύχτα της 4ης Ιουλίου ο Λένιν και το αχώριστο πρωτοπαλλήκαρό του, ο Άπφελμπαουμ (Ζηνόβιεφ), έγιναν άφαντοι.

Οι δηλώσεις του Περεβερζώφ, ήταν αρκετές ώστε τα ουδέτερα μέχρι εκείνη τη στιγμή συντάγματα να προστρέξουν σε βοήθεια του Σοβιέτ. Η φάρσα έλαβε τέλος, οι δε διαδηλωτές επέστρεψαν στα σπίτια τους.

Το κόμμα των μπολσεβίκων περιθωριοποιήθηκε σε απερίγραπτο βαθμό. Το μέγαρο Ξεσίνσκαγια σφραγίσθηκε. Αρκετοί μπολσεβίκοι φυλακίσθηκαν, ενώ εκδόθηκε ένταλμα σύλληψης για 21 μπολσεβίκους ηγέτες. Τα έντυπα του κόμματος απαγορεύθηκαν και οι τυπογραφικές εγκαταστάσεις της «Πράβντα» κατεδαφίσθηκαν. Ο Λένιν κατέφυγε στην Φινλανδία.

Η αποτυχία των Μπολσεβίκων να καταλάβουν την εξουσία τον Ιούλιο του 1917 εστέρησε από τους Γερμανούς την ευκαιρία μίας ξεχωριστής ειρήνης πριν από τον χειμώνα, αφαιρώντας τους, έτσι, την δυνατότητα να συντρίψουν τους αγγλογάλλους. Παρ΄ όλα αυτά, οι Γερμανοί, δεν εγκατέλειψαν τις προσπάθειές τους. Εστράφησαν προς την Προσωρινή Κυβέρνηση κάνοντας κρούση για σύναψη ξεχωριστής ειρήνης, μέσω του δόκτορος Ρούνεμπερκ, η οποία απορρίφθηκε ασυζητητί από τον Κέρενσκυ...

18. Α. Κέρενσκυ, *Η Ρωσική Επανάσταση όπως την έζησα*, σελ. 263-265, εκδ. Πάπυρος.